

Vlaanderen
is economie, wetenschap
& innovatie

Jaarondernemingsplan 2019

DEPARTEMENT
ECONOMIE,
WETENSCHAP &
INNOVATIE

www.ewi-vlaanderen.be

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

Jaarondernemingsplan - JOP 2019 -

Inhoudstafel

Ten geleide: situering Departement EWI en beleidsprioriteiten 2019	6
Missie en visie van het Departement EWI	13
Vijf strategische doelstellingen	14
SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen	14
SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie	14
SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart.....	14
SD 4. Ondersteunende processen	14
SD 5. Managementprocessen	14
Operationele doelstellingen en hieraan gekoppelde acties binnen de 5 strategische doelstellingen.....	15
SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen.....	18
OD 1.1. DEWI ondersteunt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	19
1. Ondersteunen van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO)	19
2. Stimuleren van fundamenteel onderzoek via de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)	21
3. Menselijk kapitaal: loopbaan onderzoekers en kenniswerkers	23
OD 1.2. DEWI financiert kennisinstellingen	25
4. Strategische onderzoekscentra (SOC's): VIB, Vito, Flanders Make, imec.....	25
5. Instellingen voor postinitieel onderwijs: Vlerick, AMS, Orpheus, ITG.....	29
6. Kennisinstellingen VLIZ, KVAB, KMDA-CRC, Alamire, UNU-CRIS	31
7. Agentschap Plantentuin Meise	34
8. Vlaams Trustfonds ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van de Science Divisie van UNESCO (FUST)	36
OD 1.3. DEWI draagt bij tot goed uitgebouwde onderzoeksinfrastructuren	38
9. Het Vlaamse en Europese beleid inzake grote (internationale) onderzoeksinfrastructuren.....	38
10. Vlaams Onderzoeksnetwork (VON) - BELNET: verdere uitbouw en upgrade	42
OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen	44
11. Techtransfer en valorisatie van onderzoek via Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interfacediensten	44
12. Opvolgen van Europese ontwikkelingen en analytische onderbouwing van het Vlaams industrieel beleid (Industrie 4.0)	46
13. Artificiële Intelligentie/Cyberveiligheid-impulsprogramma in Vlaanderen	48
14. Smart Mobility: voertuigen en mobiliteit van de toekomst.....	49
15. Toekomstgerichte chemiestrategie: bi- en trilaterale beleidscoördinatie met NL en NRW	51
16. Energietransitie: energietechnologie en energiebeleidsovereenkomsten	53
17. Circulaire en klimaatvriendelijke economie: beleidsafstemming	56

18. Bio-economie: geïntegreerd beleid via interdepartementale samenwerking	58
19. Zorginnovatie: Flanders' Care	60
20. Regeneratieve geneeskunde: RegMed XB	61
21. Marien onderzoek en Blue Growth	63
22. Vlaams natuurwetenschappelijk onderzoek ondersteunen binnen federale coördinatiekaders	65
23. Het Vlaams ruimtevaartbeleid en het Europees Defensiefonds	67
24. Smart Cities en Internet of Things	69
25. Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK): uitvoering	71
OD 1.5. DEWI stimuleert wetenschapscommunicatie	72
26. Beleidsplan Wetenschapscommunicatie	72
27. Oproep projecten Citizen Science	74
SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie	75
OD 2.1. DEWI optimaliseert het economisch overheidsinstrumentarium	75
28. Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot financiering ondernemingen	75
29. Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot ondernemerschap	78
OD 2.2. DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium	80
30. Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO)	80
31. Vlaamse kmo-innovatie in Europese context	82
32. Europese interregionale samenwerking tussen innovatieve regio's: Vanguard Initiative	84
OD 2.3. DEWI is trekker en coördinator van dataverwerking inzake E, W & I en werkt (internationaal) samen	86
33. Opvolging Expertisecentrum O&O-monitoring (ECOOM)	86
34. Begrotingscoördinatie voor het hele beleidsdomein EWI	88
35. Beleidsrapporteringen voor het hele beleidsdomein EWI i.k.v. Europees Semester en ten aanzien van Europese en internationale instanties	89
36. Beantwoorden van parlementaire vragen en vragen om uitleg (VOU): coördinatie binnen het beleidsdomein EWI	91
OD 2.4. DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten	92
37. Kenniscentrum over O&O, economie, wetenschap en innovatie in Vlaanderen	92
38. Opvolgen van de activiteiten van het Steunpunt Economie en Ondernemen	95
39. Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO)	97
40. Uitvoering EWI-communicatieplan 2019	98
41. Inzetten op beleidsadviezen via de uitbouw van een kennisnetwerk rond beleidsonderzoek	100
42. Architectuur Flanders Research Information Space (FRIS)	102
43. Juridische verankering FRIS i.s.m. FWO, VLAIO en andere onderzoekscentra	104
44. Beleidsrapportering vanuit FRIS	106

45. Verbreden, verdiepen, vermarkten FRIS.....	108
46. Juridische dienstverlening en reguleringsmanagement	110
OD 2.5. DEWI zorgt voor objectieve en kwaliteitsvolle evaluaties in functie van beleidsaanbevelingen ..	112
47. Evaluaties binnen het EWI-beleidsdomein die gedurende 2019-2021 worden voorbereid en/of uitgevoerd	112
SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart.....	115
OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit	115
48. Strategie internationalisering binnen beleidsdomein EWI	115
49. Voorbereiding en opvolging van de werkzaamheden van de Raad van Ministers (Raad Concurrentievermogen) van de Europese Unie en beïnvloeding van het Europese beleid	118
50. Europese digitale eengemaakte markt: beleidsvoorbereiding en coördinatie	119
51. Euro High Performance Computing (EuroHPC)	121
52. Europees klimaatbeleid en de Vlaamse industrie	123
53. Life sciences – Biotech - Health- Food.....	125
54. Gepersonaliseerde geneeskunde: CSA SAPHIRE, RIS3 en prioriteiten in Vlaanderen.....	126
55. Microbiom: uitvoering Europese projecten	128
56. Onderzoek en Innovatie in het Agro-voedingsysteem	129
57. Opvolging Brexit	131
58. Vrijwaren positie staalsector op de Europese en wereldmarkt	132
59. Samenwerking Vlaanderen-Nederland	134
60. Open Science-beleid (Open Access, Open Data, European Open Science Cloud, ..).....	136
61. Responsible Research and Innovation (RRI).....	138
OD 3.2. DEWI organiseert het EU-belanghebbenmanagement via het Vlaams platform voor Europese programma's (EU-platform).....	140
62. Stakeholdersoverleg via het EU-platform	140
SD 4. Ondersteunende processen.....	142
OD 4.1. Personeelsbeleid	142
63. Selectief vervangingsbeleid.....	142
64. Hertekening van AZO na aansluiting bij centrale dienstencentra	144
65. Uitvoering van het departementale vormingsbeleid in 2019	146
66. Digitale werkomgeving en verdere uitbouw van het archief Departement EWI	148
67. Introductie functiefamilies bij EWI.....	150
68. Uitwerken van een HR-beleidsplan	151
69. Aansluiting bij Personeelspunt (div. modules).....	152
70. Strategisch Personeelsplan	153
71. Uitbouwen van een departementaal integriteitsbeleid.....	155

OD 4.2. Digitalisering financiële processen	156
72. Ondersteunende IT-processen en digitalisering	156
OD 4.3. Monitoring	158
73. Opvolging van het departementale gelijke kansen- en diversiteitsbeleid 2019	158
74. Tijdig betalen van (e-)facturen	159
75. Duurzaamheid op vlak van aankoopbeleid en wagenpark	160
OD 4.4. Klachtenmanagement	162
76. Klachtenmanagement in het beleidsdomein EWI en binnen het Departement EWI.....	162
SD 5. Managementprocessen	163
OD 5.1. Overleg kabinet - administratie (OKA)	163
77. Structureel overleg tussen de minister en het Departement EWI	163
OD 5.2. Transversale en horizontale beleidsinitiatieven	164
78. Coördinatie diverse transversale en horizontale beleidsinitiatieven binnen de Vlaamse overheid	164
79. Armoedebestrijding, Gelijke kansen en Integratiebeleid.....	165
OD 5.3. Werkomgeving	166
80. EWI-meerjarenplan Bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM)	166
81. Welzijn op het Werk.....	167
OD 5.4. Radicaal digitaal	168
82. IT- en informatiebeleid van het Departement EWI.....	168
OD 5.5. Efficiëntie	170
83. Risico- en opportuniteitenmanagement	170
84. Kennisbeheer	172
Bijlage 1. Lijsten van indicatoren Efficiëntiedoelstellingen	175
Bijlage 2. Lijst van afkortingen	187
Bijlage 3. Uitgavenbegroting Departement EWI bij begrotingsopmaak 2019.....	194
Bijlage 4. Lijst van vertegenwoordigingen in supra-nationale, federale en Vlaamse gremia ter voorbereiding van Europese en internationale dossiers.....	200
Bijlage 5. Personeelsoverzicht Departement EWI	211
Bijlage 6. Beleidsgericht rapport Audit Vlaanderen.....	216

Ten geleide: situering Departement EWI en beleidsprioriteiten 2019

I. Situering van het Ondernemingsplan 2019

Conform de richtlijnen maken de entiteiten van de Vlaamse overheid het **Ondernemingsplan voor 2019** en de **Jaarrapportering over het Ondernemingsplan 2018** op.

De ondernemingsplannen bevatten de **beleids- en beheerdoelstellingen** en de **operationele vertaling** ervan in projecten en processen met waar mogelijk de gekoppelde indicatoren en vermelding van budget en VTE. Voor de opmaak van de ondernemingsplannen dient zoveel mogelijk gebruik gemaakt te worden van bestaande documenten zoals beleidsnota, beleidsbrief en memorie van toelichting bij de begroting.

De ondernemingsplannen moeten minimaal de volgende elementen bevatten: de beleidsdoelstellingen, de doelstellingen m.b.t. recurrente taken en beheerdoelstellingen, de doelstellingen opgelegd door regeringsafspraken (aanbevelingen Audit Vlaanderen, kerntakenplannen, personeelsbesparingen), doelstellingen m.b.t. welzijn en doelstellingen m.b.t. diversiteit en gelijke kansen.

Voorliggend document bevat het Ondernemingsplan 2019 van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie. De Jaarrapportering over het ondernemingsplan 2018 wordt in een afzonderlijk document opgenomen.

Het Ondernemingsplan 2019 situeert zich in **continuïteit met de ondernemingsplannen 2015, 2016, 2017 en 2018** die sinds de start van de legislatuur 2014-2019 werden opgesteld.

II. Reorganisaties binnen het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2014-2019 vonden binnen het beleidsdomein EWI met ingang van 1 januari 2016 belangrijke reorganisaties plaats:

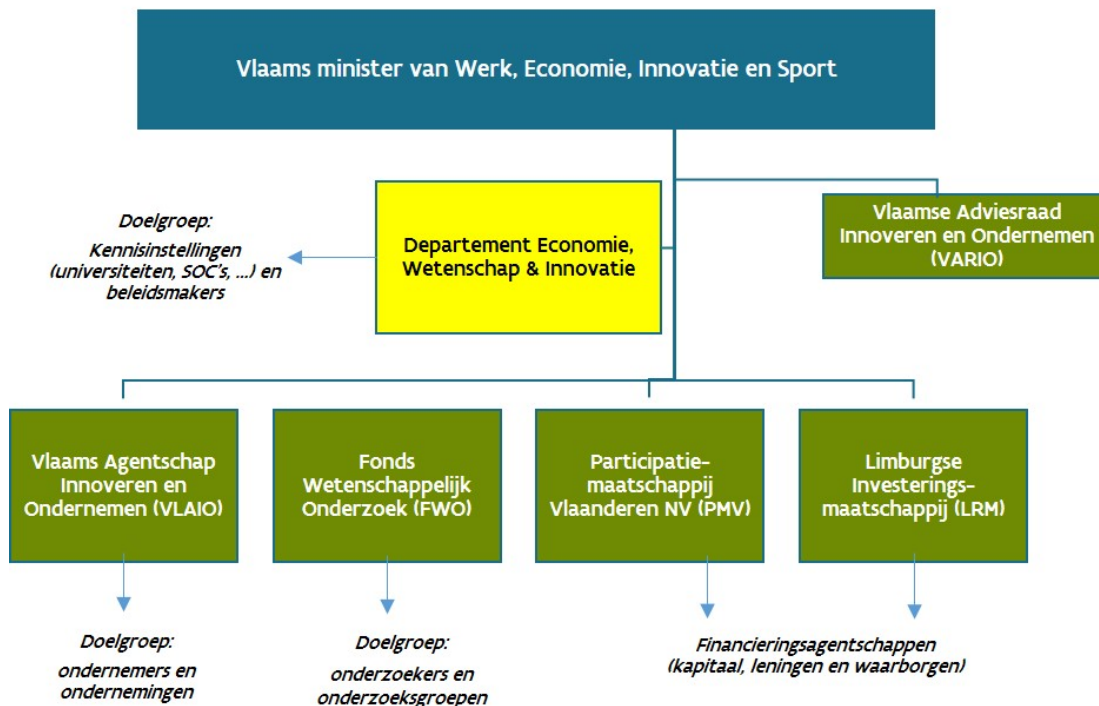
- het **Agentschap Ondernemen** en het **Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)** fuseerden tot het nieuwe **Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO)**;
- de **Herculesstichting** werd ontbonden en haar taken overgedragen aan het **FWO**.

Eveneens conform het regeerakkoord werd in de loop van 2016 de **Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI)** opgeheven en de **Vlaamse Adviesraad Innoveren en Ondernemen (VARIO)** opgericht en administratief ingebed binnen het Departement EWI.

Ingevolge die reorganisaties ziet het organogram van het beleidsdomein¹ er nu als volgt uit:

Beleidsdomein EWI

III. Strategische doelstellingen van het Departement EWI

Binnen het gereorganiseerde beleidsdomein EWI is het de ambitie van alle medewerkers van het Departement EWI om in 2019 verder de **vijf strategische doelstellingen** te realiseren die vastgelegd werden in 2010 en herzien in 2014.

Drie daarvan situeren zich op het inhoudelijke vlak:

- SD1: het stimuleren van wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen;
- SD2: inzetten op beleidsvoorbereiding, beleidsmonitoring en de ontwikkeling van het departement als kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie;
- SD3: Vlaanderen op vlak van economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart zetten.

Twee daarvan slaan op ondersteunende- en managementprocessen binnen het departement.

U vindt de vijf strategische doelstellingen met daaronder telkens de bijhorende operationele doelstellingen en concrete acties **samengevat** op de pagina's 15 tot en met 17.

De verdere toelichting, per strategische en operationele doelstelling met bijhorende actie, volgt daarna in **aparte fiches**. Op die manier wordt een **transparant overzicht** gegeven van de binnen het departement ontwikkelde beleids- en beheeracties.

¹ Ook het **Agentschap Plantentuin Meise** behoort sinds 2014 tot het beleidsdomein EWI en gezien het geen 'beleidsentiteit' betreft, werd het niet opgenomen in het organogram (zie JOP-fiche 7). Formeel behoort de **Vlaamse Participatiemaatschappij (VPM)** tot het beleidsdomein EWI. Deze openbare investeringsmaatschappij heeft evenwel als enige opdracht het aanhouden van 27% van de aandelen van het Vlaams Gewest in de beursgenoteerde vennootschap GIMV. Om reden van eenvoud wordt ze daarom niet weergegeven in het organogram.

IV. Prioritaire beleidsacties in 2019

In samenspraak met voogdijminister Philippe Muyters worden **volgende beleidsacties in 2019 als prioritair naar voor geschoven**:

1. **Het beleidsmatig verwerken van de recurrente budgettaire opstap van 280 mio €** in het begrotingsjaar 2019, waarvan ongeveer 140 mio € onder rechtstreekse verantwoordelijkheid valt van het departement: opstappen FWO, BOF, IOF, Flanders Make, Open Science, FRIS, en (samen met VLAIO) de investeringen in de nieuwe domeinen artificiële intelligentie, cyberveiligheid en gepersonaliseerde geneeskunde.
2. **De beleidsaanpassingen binnen de financieringskanalen van het fundamenteel, het strategisch basis- en het toegepast onderzoek** in opvolging van de doorgevoerde evaluaties via:
  - a. wijzigingen in het besluit van de bijzondere onderzoeksfondsen (BOF) en dat van de omkadering jonge onderzoekers (OJO);
  - b. wijzigingen in het besluit van de industriële onderzoeksfondsen (IOF) en de interfacediensten;
  - c. het sluiten van een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst 2019-2023 met het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO);
  - d. afsluiten nieuwe convenant Expertisecentrum O&O-monitoring ‘ECOOM’ 2019-2023.
3. **Vormgeven van beleidsimpulsen** in de digitale economie en inzonderheid in de (wetenschaps)-domeinen:
  - a. artificiële intelligentie;
  - b. cyberveiligheid;
  - c. gepersonaliseerde geneeskunde;
  - d. geconnecteerde mobiliteit.
4. **Het verbreden, verdiepen en vermarkten van de Flanders Research Information Space (FRIS)** en het verder stimuleren van ‘open data’ en ‘open science’ in Vlaanderen.
5. Inzake wetenschapscommunicatie en -popularisering **het verder promoten van ‘citizen science’** in Vlaanderen, de bijkomende investeringsimpuls voor Technopolis, het **stimuleren van ‘responsible research and innovation’(RRI)** met bijzondere aandacht voor de ethische en maatschappelijke aspecten van de digitale ontwikkelingen en tenslotte opvolgacties in het kader van de **Vlaamse Wetenschapsagenda 2018**.
6. **Bijdragen aan de realisatie van de klimaatdoelstellingen** in uitvoering van het Vlaams Klimaat- en Energie Plan (VKEP) en de Europese afsprakenkaders, met bijzondere aandacht voor de Vlaams industrieel weefsel.
7. **Nauwgezet opvolgen en beïnvloeden van de onderhandelingen in het kader van het Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 (MFK)** van de Europese Unie, inzonderheid de voor het beleidsdomein EWI belangrijke programma’s Horizon Europe, Digital Europe Programme (DEP), Connecting Europe Facility (CEF), Invest EU Fund, Single Market Programme, Space en het European Defence Fund.
8. **Verder uitrollen van het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO)**, via verlenging van het N-project.
9. **Ondersteunen van de strategische onderzoekscentra (soc’s)** imec, VIB, Vito, Flanders Make en inzonderheid het sluiten van een nieuwe beheersovereenkomst 2019-2023 met Vito.

10. **Het ontwikkelen van een gepaste set indicatoren** in het kader van de volledige invoering van de **prestatiebegroting** in 2020, gebaseerd op de binnen het beleidsdomein EWI gedefinieerde inhoudelijke structuurelementen. Naast monitoring zet het departement verder in op beleidsevaluaties en ontwikkelt het inzichten voor meer systemisch gerichte evaluaties binnen het globale kennis- en innovatie eco-systeem in Vlaanderen.

Daarnaast zal het Departement EWI ook voorstellen formuleren voor de 'Bijdrage van de Vlaamse administratie aan het nieuwe Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024'.

Details over deze prioriteiten vindt de lezer in de afzonderlijke fiches op pagina's 19-171.

V. Overheidsmiddelen te besteden via het Departement EWI

Een overzicht van de **besteding van de overheidsmiddelen**² die onder de verantwoordelijkheid van het Departement EWI vallen en die in 2019 als volgt totaliseren (in duizend €) wordt gedetailleerd weergegeven onder bijlage 3 (pagina 192).

---

² Zie tekst aangenomen door de plenaire vergadering van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019, stuk 15, nr 6 aangenomen 21 december 2018 .

Samengevat kunnen de vastleggingskredieten (VAK-middelen) als volgt opgedeeld worden:

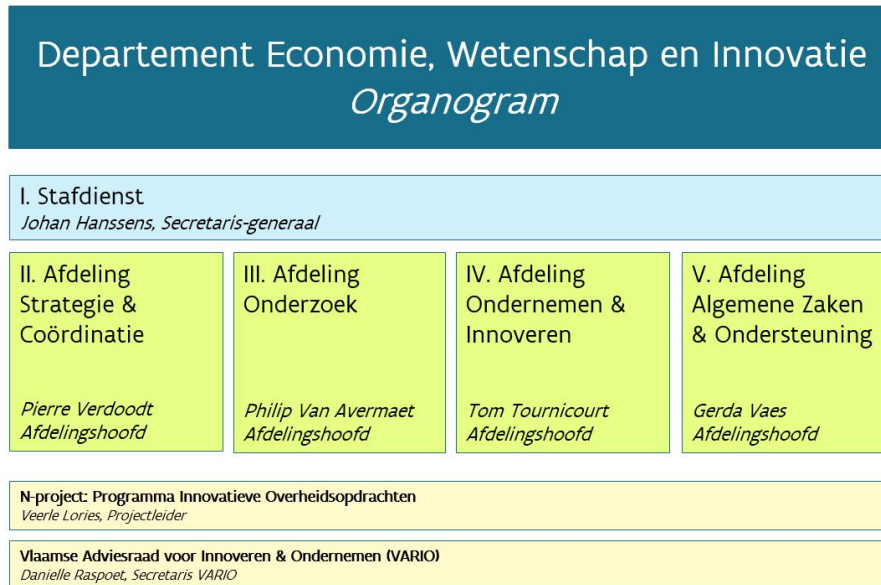
Overzicht financieringsstromen in 2019 vanuit het departement EWI: afgerond 1.013 mio €			
(vastleggingskredieten in 1.000 €)			
1. ondersteunen fundamenteel (en toegepast) wetenschappelijk onderzoek via het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)	FWO	totaal FWO	312 765
		<i>werkingsmiddelen</i>	12 916
		<i>fundamenteel onderzoek</i>	202 526
		<i>strategisch basisonderzoek (SBO)</i>	74 491
		<i>klinisch-wetenschappelijk onderzoek</i>	16 451
		<i>onderzoeksinfrastructuur (Hercules)</i>	6 381
2. ondersteunen jonge onderzoekers (OJO)	OJO	omkadering jonge onderzoekers	4 000
3. ondersteunen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek via de bijzondere onderzoeksfondsen (BOF) aan de universiteiten	BOF	totale BOF-middelen	185 249
		<i>globale bof-middelen</i>	156 731
		<i>Methusalemprogramma</i>	18 955
		<i>tenure track</i>	9 563
4. ondersteunen strategisch basisonderzoek en toegepast onderzoek binnen associaties met oog op valorisatie van kennis	IOF	industriële onderzoeksfondsen (IOF)	33 370
5. ondersteunen kennistransfers vanuit associaties naar bedrijven		interfacediensten	2 920
6. ondersteunen fundamenteel (en toegepast) wetenschappelijk onderzoek binnen instellingen voor post-initieel onderwijs		totaal post-initieel onderwijs	4 365
		<i>Instituut Tropische Geneeskunde (ITG)</i>	2 946
		<i>Orpheus instituut</i>	564
		<i>Antwerp Management School (AMS)</i>	341
		<i>Vlerick Business School</i>	514
7. ondersteunen fundamenteel (en toegepast) wetenschappelijk onderzoek binnen bepaalde kennisinstellingen		totaal kennisinstellingen	22 409
		<i>Plantentuin Meise</i>	10 963
		<i>Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)</i>	5 108
		<i>Koninklijke Maatschappij Dierkunde Antwerpen (KMDA)</i>	1 206
		<i>Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen (KVAB)</i>	1 240
		<i>Alamire Foundation (musicologie)</i>	812
		<i>Regeneratieve geneeskunde (Regmed XB)</i>	3 080
8. ondersteunen vier Vlaamse strategische onderzoekscentra (SOC's)	SOC's	totaal strategische onderzoekscentra	242 594
		<i>imec</i>	112 134
		<i>VIB</i>	61 793
		<i>Vito</i>	50 002
		<i>Flanders Make</i>	18 665
9. ondersteunen internationale instellingen en internationaal beleid		totaal internationaal	3 356
		<i>United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies (UNU-CRIS)</i>	666
		<i>UNESCO TRUST FUND Wetenschappen</i>	1 384
		<i>Internationaal beleid</i>	987
		<i>Europese projecten gepersonaliseerde geneeskunde en microbiom</i>	319
10. ondersteunen wetenschapscommunicatie		totaal wetenschapscommunicatie	10 446
		<i>Technopolis (FTI vzw)</i>	4 282
		<i>Expertiscellen associaties</i>	1 825
		<i>Partnerschappen met organisaties</i>	3 517
		<i>Society Roger Van Overstraeten</i>	822
11. ondersteunen Expertisecentrum O&O Monitoring (ECCOM) en Steunpunt Ondernemen en Economie (STORE) en Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer		totaal ECCOM en STORE	2 828
		<i>ECCOM</i>	2 128
		<i>STORE</i>	500
		<i>Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer</i>	200
12. ondersteunen Vlaamse Raad Innoveren en Ondernemen (VARIO)		totaal VARIO	1 019
13. Provisie opstapmiddelen 2019 (w.o. 40 FWO / 35 BOF / 20 IOF / 30 artificiële intelligentie / 20 cybersecurity / 10 gepersonaliseerde geneeskunde / 6,5 Flanders Make / 5 investeringsmiddelen / 5 Open Science / 2 VLIZ / 1,5 FRIS / 1,5 Plantentuin)		provisie opstapmiddelen 2019	176 500
14. lonen en werkmiddelen van het departement en andere uitgaven		totaal lonen en werkmiddelen e.a.	11 340
		<i>lonen</i>	7 324
		<i>werking en toelagen</i>	1 494
		<i>studies</i>	1 294
		<i>andere</i>	1 228
		TOTAAL vastleggingskredieten (VAK)	1 013 161

Opmerking: bovenop deze 1.013 mio € middelen vanuit het Departement EWI komen nog 767 mio € middelen vanuit het Agentschap Innoveren en Ondernemen, wat de totale kredieten vanuit het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie in 2019 doet oplopen tot bijna 1,8 mia €.

VI. Personeelsinzet en kerntaken

Naast middelen zet het departement natuurlijk ook **mensen** in, werkzaam binnen de staf, de vier afdelingen, het N-project 'Innovatieve overheidsopdrachten' en de VARIO.

Onderstaand wordt het organogram weergegeven.

Inzake personeelsinzet wordt nog gewezen op een specificiteit. De afdeling **Algemene Zaken en Ondersteuning** binnen het Departement EWI is niet alleen **dienstverlener** inzake personeel, HR, Facility, Boekhouding en IT aan het eigen departement, maar ook:

- *binnen* het eigen beleidsdomein EWI aan het **Agentschap Innoveren en Ondernemen** en de **Plantentuin Meise**;
- *buiten* het eigen beleidsdomein aan het beleidsdomein Werk en Sociale Economie (WSE) en dit ten aanzien van het **Departement WSE** en **Syntra Vlaanderen**.

Op deze manier verleent de afdeling diensten aan ongeveer duizend personeelsleden.

De **kernopdrachten van Departement EWI** bestaan per afdeling uit:

- **Kernopdrachten Staf:**
  - coördinatie van transversale en horizontale beleidsinitiatieven (JOP, Traject, Kerntakenplan, Voorzitterscollege, ...);
  - organisatiebeheersing (o.a. risico- en opportuniteitenmanagement);
  - informatie- en kennisbeheer;
  - interne en externe communicatie;
  - secretariaatsfunctie/Postbus/Persoverzicht/...;
  - bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM) / Welzijn.
- **Kernopdrachten afdeling Strategie en Coördinatie:**
  - coördinatie beleidscyclus: beleidsnota's en –brieven, begrotingsopmaak en –controle, parlementaire vragen en vragen om uitleg, kabinetsoverleg, managementcomité;
  - coördinatie beleidsrapporteringen voor hele beleidsdomein: Vlaams, Belgisch, Europees, OESO;
  - beleidsevaluaties;
  - internationale samenwerking;
  - juridische dienstverlening;
  - prospectief beleid.

- **Kernopdrachten afdeling Onderzoek:**
  - fundamenteel onderzoek (FWO, BOF);
  - toegepast onderzoek & valorisatie (IOF, interface);
  - (internationale) onderzoeksinfrastructuur;
  - strategische onderzoekscentra (imec, vib, vito en Flanders Make);
  - specifieke kennisinstellingen (VLIZ, KVAB, KMDA-CRC, Plantentuin Meise, Orpheus, AMS, Vlerick, ITG,...);
  - (internationaal) onderzoeksbeleid in diverse wetenschapsgebieden;
  - 'Flanders Research Information Space' (FRIS), HPC en 'Open Science';
  - wetenschapscommunicatie en 'Science in Society'.

- **Kernopdrachten afdeling Ondernemen en Innoveren:**
  - 'Kenniscentrum' Ondernemen en Innoveren;
  - beleidsvoorbereiding – en monitoring 'ondernemerschap';
  - beleidsvoorbereiding- en monitoring 'financiering ondernemingen';
  - thematische beleidsontwikkeling: industrie 4.0, circulaire economie, klimaatbeleid/chemie, energietransitie, zorginnovatie, artificiële intelligentie, cybersecurity, gepersonaliseerde geneeskunde, geconnecteerde mobiliteit...;
  - regionaal specialisatiebeleid (Vanguard,...).

- **Kernopdrachten afdeling Algemene Zaken en Ondersteuning:**
  - HR;
  - dienstverlening personeel;
  - dienstverlening boekhouding;
  - facilitaire dienstverlening;
  - IT dienstverlening;
  - archiefbeheer

Een gedetailleerde stand van zaken inzake **personeelsinzet** wordt weergegeven in bijlage 5 (pagina 210). Daar zal de lezer kunnen terugvinden dat het Departement EWI **op 31 december 2018** in totaal **111 personeelsleden** telde waarvan er:

- 69 werken binnen de Staf en de drie 'beleids'-afdelingen 'Strategie en Coördinatie', 'Ondernemen en Innoveren' en 'Onderzoek'; waarvan 53 met rang A en waaronder 1 voor het N-project PIO³;
- 9 voor de VARIO;
- 6 voor de cel kabinetsondersteuning;
- 27 personeelsleden binnen de bovenvermelde dienstverlenende afdeling 'Algemene Zaken en Ondersteuning'.

Samen zullen zij ook in 2019 in uitvoering van dit ondernemingsplan het beste van zichzelf geven zodat het Departement EWI haar steen(tje) bijdraagt in het laten evolueren van Vlaanderen tot een van de meest vooruitstrevende, wendbare en welvarende regio's in de wereld.

Johan Hanssens

Secretaris-generaal Departement EWI
Januari 2019

---

³ Ondersteund door 1VTE via interne mobiliteit en diverse personen in het departement.

Missie en visie van het Departement EWI⁴

Missie

Het Departement EWI zorgt voor beleidsvoorbereiding, beleidsopvolging en beleidsevaluatie voor het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie. Vlaanderen laten evolueren tot een van de meest vooruitstrevende en welvarende regio's in de wereld is daarbij ons belangrijkste doel.

Onze hefbomen zijn het bevorderen van:

- excellent wetenschappelijk onderzoek,
- een aantrekkelijk en duurzaam bedrijfsklimaat,
- een creatieve, innovatieve en ondernemende samenleving.

We ontwikkelen het Departement EWI verder tot het kenniscentrum binnen de Vlaamse overheid op het gebied van economie, wetenschap en innovatie.

Visie

Het samenspel van economie, wetenschap en innovatie biedt unieke mogelijkheden voor het uitwerken van een toekomstgerichte langetermijnstrategie.

In een open sfeer van samenwerking stemmen we onze inzichten af met onze partners in het eigen beleidsdomein en met de andere beleidsdomeinen. We formuleren onze voorstellen voor het nemen van beleidsbeslissingen zowel proactief als op vraag van de bevoegde minister.

We volgen de beleidscyclus op door de effectiviteit van het gevoerde beleid kritisch te evalueren en op basis van objectieve resultaten de aanpak bij te sturen. We communiceren regelmatig over de evoluties en vooruitzichten van onze werkzaamheden.

Goede contacten met het werkveld vormen een vruchtbare voedingsbodem voor de versterking van onze kennis en deskundigheid. Daardoor verzekeren we onze toegevoegde waarde bij de besluitvorming, ook in federale en internationale beleidsorganen.

Internationalisering en globalisering hebben een steeds grotere impact op onze werkomgeving. We stimuleren de Vlaamse participatie aan het wereldwijde onderzoeks- en innovatiegebeuren, en stemmen het economisch beleid af op de internationale dimensie van de Vlaamse economie. Via science sharing betrekken we ook de ontwikkelingslanden.

---

⁴ Zoals vastgelegd in 2010

Vijf strategische doelstellingen

SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen

SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie

SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart

SD 4. Ondersteunende processen

SD 5. Managementprocessen

Operationele doelstellingen en hieraan gekoppelde acties binnen de 5 strategische doelstellingen

SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen

OD 1.1. DEWI ondersteunt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek

1. Ondersteunen van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen
2. Stimuleren van fundamenteel onderzoek via de Bijzondere Onderzoeksfondsen
3. Menselijk kapitaal: loopbaan onderzoekers en kenniswerkers

OD 1.2. DEWI financiert kennisinstellingen

4. Strategische onderzoekscentra: imec, VIB, Vito, Flanders Make
5. Instellingen voor postinitieel onderwijs: Orpheus, AMS, Vlerick, ITG
6. Kennisinstellingen VLIZ, KVAB, KMDA-CRC, Alamire, UNU-CRIS
7. Agentschap Plantentuin Meise
8. Vlaams Trustfonds ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van de Science Divisie van UNESCO (FUST)

OD 1.3. DEWI draagt bij tot goed uitgebouwde onderzoeksinfrastructuren

9. Het Vlaamse en Europese beleid inzake grote (internationale) onderzoeksinfrastructuren
10. Vlaams Onderzoeksnetwerk (VON) – BELNET: verdere uitbouw en upgrade

OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen

11. Techtransfer en valorisatie van onderzoek via Industriële Onderzoeksfonds (IOF) en interfacediensten
12. Opvolgen van Europese ontwikkelingen en analytische onderbouwing van het Vlaams industrieel beleid (Industrie 4.0)
13. Artificiële Intelligentie/Cyberveiligheid-impulsprogramma in Vlaanderen
14. Smart Mobility: voertuigen en mobiliteit van de toekomst
15. Toekomstgerichte chemiestrategie: bi- en trilaterale beleidscoördinatie
16. Energietransitie: energietechnologie en energiebeleidsovereenkomsten
17. Circulaire en klimaatvriendelijke economie: beleidsafstemming
18. Bio-economie: geïntegreerd beleid via interdepartementale samenwerking
19. Zorginnovatie: Flanders' Care
20. Regeneratieve geneeskunde: RegMed XB
21. Marien onderzoek en Blue Growth
22. Vlaams natuurwetenschappelijk onderzoek ondersteunen binnen federale coördinatiekaders
23. Het Vlaams ruimtevaartbeleid en het Europees Defensiefonds
24. Smart Cities en Internet of Things
25. Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK): uitvoering

OD 1.5. DEWI stimuleert wetenschapscommunicatie

26. Beleidsplan wetenschapscommunicatie
27. Oproep projecten Citizen Science

SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie

OD 2.1. DEWI optimaliseert het economisch overheidsinstrumentarium

28. Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot financiering ondernemingen
29. Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot ondernemerschap

OD 2.2. DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium

30. Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO)
31. Vlaamse kmo-innovatie in Europese context
32. Europese interregionale samenwerking tussen innovatieve regio's: Vanguard Initiative

OD 2.3. DEWI is trekker en coördinator van dataverwerking inzake E, W&I en werkt (internationaal) samen

33. Opvolging Expertisecentrum O&O-monitoring (ECCOM)
34. Begrotingscoördinatie voor het hele beleidsdomein EWI
35. Beleidsrapporteringen voor het hele beleidsdomein EWI i.k.v. Europees Semester en ten aanzien van Europese en internationale instanties
36. Beantwoorden van parlementaire vragen en vragen om uitleg (VOU): coördinatie binnen het beleidsdomein EWI

OD 2.4. DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten

37. Kenniscentrum over O&O, economie, wetenschap en innovatie in Vlaanderen
38. Opvolgen van de activiteiten van het Steunpunt Economie en Ondernemen
39. Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO)
40. Uitvoering EWI-communicatieplan 2019
41. Inzetten op beleidsadviezen via de uitbouw van een kennisnetwerk rond beleidsonderzoek
42. Architectuur Flanders Research Information Space (FRIS)
43. Juridische verankering FRIS i.s.m. FWO, VLAIO en andere onderzoekscentra
44. Beleidsrapportering vanuit FRIS
45. Verbreden, verdiepen, vermarkten FRIS
46. Juridische dienstverlening en reguleringsmanagement

OD 2.5. DEWI zorgt voor objectieve en kwaliteitsvolle evaluaties in functie van beleidsaanbevelingen

47. Evaluaties binnen het EWI-beleidsdomein die gedurende 2019-2021 worden voorbereid en/of uitgevoerd

SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart

OD 3.1. DEWI werkt het Europese Economie-, Wetenschap- & Innovatiebeleid actief mee uit

48. Strategie internationalisering binnen het beleidsdomein EWI
49. Voorbereiding en opvolging van de werkzaamheden van de Raad van Ministers (Raad Concurrentievermogen) van de Europese Unie en beïnvloeding van het Europese beleid
50. Europese digitale eengemaakte markt: beleidsvoorbereiding en coördinatie
51. Euro High Performance Computing (EuroHPC)
52. Europees klimaatbeleid en de Vlaamse industrie
53. Life sciences – Biotech – Health – Food
54. Gepersonaliseerde geneeskunde: CSA SAPHIRE, RIS3 en prioriteiten in Vlaanderen
55. Microbioom: uitvoering Europese projecten
56. Onderzoek en Innovatie in het Agro-voedingsstelsel
57. Opvolging Brexit
58. Vrijwaren positie staalsector oop de Europese en wereldmarkt
59. Samenwerking Vlaanderen-Nederland
60. Open Science-beleid (Open Access, Open Data, European Open Science Cloud,...)
61. Responsible Research and Innovation (RRI)

OD 3.2. DEWI organiseert het belanghebbendenmanagement via het Vlaams platform voor Europese programma's (EU-platform)

62. Stakeholdersoverleg via het EU-platform

SD 4. Ondersteunende processen

OD 4.1. Personeelsbeleid

- 63. Selectief vervangingsbeleid
- 64. Hertekening van AZO na aansluiting bij centrale dienstencentra
- 65. Uitvoering van het departementale vormingsbeleid in 2019
- 66. Digitale werkomgeving en verdere uitbouw van het archief Departement EWI
- 67. Introductie functiefamilies bij EWI
- 68. Uitwerken van het HR-beleidsplan
- 69. Aansluiting bij Personeelspunt (div. modules)
- 70. Strategisch Personeelsplan
- 71. Uitbouwen van een departementaal integriteitsbeleid

OD 4.2. Digitalisering financiële processen

- 72. Ondersteunende IT-processen en digitalisering

OD 4.3. Monitoring

- 73. Opvolging van het departementale gelijke kansen- en diversiteitsbeleid 2019
- 74. Tijdig betalen van (e-)facturen
- 75. Duurzaamheid op vlak van aankoopbeleid en wagenpark

OD 4.4. Klachtenmanagement

- 76. Klachtenmanagement in het beleidsdomein EWI en binnen het Departement EWI

SD 5. Managementprocessen

OD 5.1. Overleg kabinet - administratie (OKA)

- 77. Structureel overleg tussen de minister en het Departement EWI

OD 5.2. Transversale en horizontale beleidsinitiatieven

- 78. Coördinatie diverse transversale en horizontale beleidsinitiatieven binnen de Vlaamse overheid
- 79. Armoedebestrijding, Gelijke kansen en Integratiebeleid

OD 5.3. Werkomgeving

- 80. EWI-meerjarenplan Bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM)
- 81. Welzijn op het Werk

OD 5.4. Radicaal digitaal

- 82. IT- en informatiebeleid van het Departement EWI

OD 5.5. Efficiëntie

- 83. Risico- en Opportuniteitenmanagement
- 84. Kennisbeheer

**- Beleidsacties voorzien in 2019
voor de uitvoering van de strategische
en operationele doelstellingen -**

SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen

OD 1.1. DEWI ondersteunt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek

Beleidsacties

1. Ondersteunen van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.1. DEWI ondersteunt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.2. DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium ○ OD 2.5. DEWI zorgt voor objectieve en kwaliteitsvolle evaluaties in functie van beleidsaanbevelingen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Vermander Els (0,5), Ossenblok Truyken (0,5)
Betrokken personeelsleden	Hauchecorne Rita
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EEG2GT-IS 1EE176 • EBO-1EEG5GT-IS 0EE162 • EBO-1EEG5GT-IS 1EE177 • EBO-1EEG5GT-IS 1EE178 • EBO-1EEG5GT-IS 1EE179 • EBO-1EEG5GT-IS 1EE180
Budget	+/- 312 mio euro + 40 mio euro opstapmiddelen
VTE	1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het Departement EWI stimuleert <i>excellentie in fundamenteel onderzoek, strategische kennisontwikkeling en de valorisatie van deze kennis</i>. In de verwezelijking van deze doelstellingen zijn de verschillende uitvoerende agentschappen binnen het beleidsdomein belangrijke actoren. Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO) is één van deze belangrijkste actoren.</p> <p>De voornaamste opdracht van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen bestaat in de <i>ondersteuning van het fundamenteel, strategisch basis- en toegepast biomedisch onderzoek</i> en de <i>financiering van onderzoeksinfrastructuur</i> op alle domeinen van de wetenschap. Die steun verleent het aan onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten en onderzoeksinstellingen.</p>

Ook samenwerking over de regionale en nationale grenzen heen moedigt het aan en het zet daarvoor specifieke middelen in.

Het FWO voorziet in aangepaste programma's voor elk van de stappen in een wetenschappelijke loopbaan, waarvan de voornaamste zijn:

- beurzen voor predoctorale onderzoekers (aspirant fundamenteel of strategisch basisonderzoek);
- junior en senior postdoctoraal onderzoekers;
- junior en senior projecten fundamenteel onderzoek;
- projecten strategisch basisonderzoek (SBO);
- projecten toegepast biomedisch onderzoek met een primair maatschappelijke finaliteit (kortweg toegepast biomedisch onderzoek of TBM);
- projecten in het kader van Europese samenwerking (ERA-NET en JPI);
- internationale samenwerkings- en uitwisselingsprojecten;
- mobiliteitsmiddelen.

Voor de verwezenlijking van deze opdrachten ontvangt het FWO op jaarlijkse basis via het Departement EWI subsidies.

In 2018 werd het financieringsbesluit m.b.t. het FWO afgerond, aansluitend bij het W&I-decreet m.b.t. de herstructurering van EWI. Ook de evaluatieprocedures en -panels binnen FWO werden hiermee hertekend.

In 2018 werd het FWO geëvalueerd. In navolging van deze evaluatie zal in 2019 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2019-2023 afgesloten worden tussen de Vlaamse overheid en het FWO.

Bovendien is er voor 2019 voor het FWO een budgettaire opstap van 40 miljoen euro voorzien.

EWI bereidt zowel de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met FWO als aanpassingen in de regelgeving met betrekking tot het beleid dat het FWO voert voor en helpt zo het beleid mee te sturen richting de verwezenlijking van de vooropgestelde beleidsdoelstellingen.

Output (resultaten)

- FWO: jaarlijks subsidiebesluit - Q1
- Nieuwe samenwerkingsovereenkomst FWO 2019-2023 - Q1
- Aanpassingen besluiten indien noodzakelijk o.a. TBM

2. Stimuleren van fundamenteel onderzoek via de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.1. DEWI ondersteunt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.2. DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium ○ OD 2.5. DEWI zorgt voor objectieve en kwaliteitsvolle evaluaties in functie van beleidsaanbevelingen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Ossenblok Trycken (0,5), Vermander Els (0,5)
Betrokken personeelsleden	Viaene Peter
Contactperso(n)en kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EB0-1EEG2GS-IS 1EE128 • EB0-1EEG2GS-IS 1EE138 • EB0-1EEG2GS-IS 1EE165
Budget	+/- 185 mio euro + 35 mio euro opstapmiddelen
VTE	1 VTE

Omschrijving actie

A. Voor de stimulering van het fundamenteel en strategisch basisonderzoek beschikt Vlaanderen over 2 kanalen: de financiering van het FWO (zie JOP-fiche 1) en de financiering via de Bijzondere Onderzoeksfondsen.

De *Bijzondere Onderzoeksfondsen* (BOF) zijn middelen voor de uitvoering van fundamenteel onderzoek die aan de universiteiten worden uitgekeerd op basis van een jaarlijkse verdeelsleutel. Voor één van de indicatoren, de publicatieparameter, wordt de informatie deels gehaald uit het Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand voor de Sociale en Humane Wetenschappen (VABB-SHW).

In 2018 werden zowel het VABB-SHW als BOF geëvalueerd. Volgend op deze evaluatie zal in 2019 het BOF-besluit aangepast worden in functie van nieuwe beleidsprioriteiten. Bovendien is vanaf 2019 een recurrente budgetverhoging van 35 miljoen euro voorzien voor het BOF.

Voor andere acties die onder dit beleidsthema vallen, kan verwezen worden naar de desbetreffende fiches: het Programma ter Omkadering Jonge Onderzoekers (OJO) en het Menselijk kapitaal: loopbaan onderzoekers en kenniswerkers (JOP-fiche 3) en het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) (JOP-fiche 1).

B. Op Europees vlak volgt het Departement EWI met betrekking tot het fundamenteel onderzoek de 'Excellent Science'-pillar van Horizon 2020 op middels vertegenwoordiging in de ERC-FET-MSCA-configuratie.

1. De European Research Council (ERC) biedt ondersteuning aan zeer excellente individuele onderzoekers.
2. Future and Emerging Technologies (FET) ondersteunt onderzoek in samenwerking met nadruk op transdisciplinair en revolutionair onderzoek.
3. Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) betreft training van onderzoekers en aanbieden van internationale ervaring en carrière mogelijkheden.

Deze vertegenwoordiging van het departement in het Programma Comité ERC-FET-MSCA, ressorterend onder Horizon 2020, impliceert het opvolgen van tendensen zowel op internationaal/Europees niveau als in het onderzoeksveld in Vlaanderen, het bijwonen van conferenties en studiedagen, het faciliteren van contacten, het voorbereiden en verdedigen van Vlaamse/Belgische standpunten t.a.v. Europa, en zowel het informeren als het bevragen van het werkveld.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Jaarlijkse onderzoeksverslaggeving universiteiten vereenvoudigen, optimaliseren i.s.m. FRIS

Output (resultaten)

- BOF: jaarlijkse subsidiebesluiten - Q1/Q2
- BOF-Besluit herschrijven i.f.v. de nieuwe beleidsdoelstellingen - Q1/Q2

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal - Gericht/niet gericht onderzoek
- Beleidsimpact - Kengetal - Nieuwe doctoraathouders/1000 inwoners
- Beleidsimpact - Kengetal – O&O overheidskredieten
- Beleidsimpact - Kengetal – O&O uitgaven

3. Menselijk kapitaal: loopbaan onderzoekers en kenniswerkers

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.1. DEWI ondersteunt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4. DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Haesaert Els
Betrokken personeelsleden	Ossenblok Truyken Hauchecorne Rita Vermander Els
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert, Sleenckx Eric, Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EB0-1EEG2GS-IS 1EE101
Budget	4 mio euro
VTE	0,5 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>A. Excellent onderzoek kan enkel bestaan indien de onderzoeksinstituten kunnen beschikken over excellente onderzoekers, dus menselijk kapitaal. Dit kapitaal kan zowel uit eigen onderzoeksinstituten afkomstig zijn, dan wel aangetrokken worden via internationale mobiliteit. Het beleid is er eveneens op gericht om dit kapitaal te ondersteunen en te optimaliseren. We ontwikkelen een strategie voor onderzoekers en andere kenniswerkers, met aandacht voor loopbaanaspecten, flexibele arbeid, het aantrekken van buitenlandse talenten, mobiliteit van en naar de industrie, doorstroom en multidisciplinaire training.</p> <p>Prioritaire aandacht blijft gaan naar jonge onderzoekers en de doorstroom van doctorandi naar de arbeidsmarkt, zowel academisch als niet-academisch. Maar ook de problematiek van onderzoekers die ten gevolge van opeenvolgende projectfinancieringen een precaire arbeidssituatie hebben (zelfs als ze vele jaren dienst hebben), volgen we op. In samenspraak met het Departement Onderwijs en Vorming (OV) werken we aan een actieplan loopbaan onderzoeker dat begin 2019 gelanceerd zal worden.</p> <p>Tevens wordt overlegd met Departement Werk en Sociale Economie (WSE) waar nodig.</p> <p>B. Departement EWI vertegenwoordigt Vlaanderen in de Europese <i>ERAC-groep SGHRM (Steering Working Group Human Resource and Mobility)</i> die zich buigt over zaken aangaande personeelsbeleid van instituten die onderzoekers aanwerven en algemene internationale mobiliteit.</p> <p>C. <i>Euraxess</i> is een Europees netwerk, gecoördineerd door de Europese Commissie, bestaande uit nationale portals (websites) en lokale service centra die ondersteuning aanbieden aan <i>mobiele onderzoekers</i>. Het Departement EWI fungeert als Bridgehead Organisation (BHO) wat Vlaanderen betreft.</p>

De EURAXESS Portal is een one-stop-shop voor onderzoekers die hun carrière en persoonlijke ontwikkeling wensen te bevorderen door (tijdelijk) te gaan werken in een ander land. De portaalsite is voor hen dé elektronische toegangspoort met een schat aan praktische informatie over wonen, opleiding, werken en ontspannen in de betrokken 35 Europese landen.

De Europese portaalsite werd eind 2016 compleet vernieuwd. De EURAXESS portals, die meer land- en/of regio specifieke info bevatten, werden op elkaar afgestemd (zelfde schikking en look & feel). De revamping van de Belgische website werd eveneens eind 2016 afgewerkt. Deze dient nu verder geoptimaliseerd te worden en regelmatig geüpdatet. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het federale niveau en de gefedereerde entiteiten. Binnen het Vlaamse luik werden ook een link gelegd met de Flanders.be website. Om tegemoet te komen aan de huidige noden, werd ook gekeken naar aanvulling via sociale media. Zo werd eind 2017 samen met de andere Belgische Bridgehead Organisations (Belspo en FNRS) de EURAXESS BELGIUM facebookpagina opgericht om nog sneller in te spelen op gerelateerde nieuwsitems/vacatures/calls/... Op die manier willen we nog meer onderzoekers, geïnteresseerde instellingen en bedrijven bereiken en het onderwerp levendig houden.

In 2019 zal er ook deelgenomen worden aan de EURAXESS Conferentie in Praag.

D. Het *programma ter omkadering van jonge onderzoekers (OJO)* werd decretaal verankerd in 2013. Het programma telt vier doelstellingen:

1. training van jonge onderzoekers;
2. loopbaanontwikkeling en bevordering van loopbaanperspectieven van jonge onderzoekers;
3. versterken van de internationale oriëntatie in de loopbaan van jonge onderzoekers;
4. samenwerking binnen Vlaanderen met betrekking tot voorgaande objectieven.

In 2018 werd het OJO-programma voor het eerst geëvalueerd. Volgend op deze evaluatie worden er in 2019 een aantal aanpassingen in de wetgeving doorgevoerd.

E. Ook in 2019 zal het thema gender en diversiteit verder opgevolgd worden door deelname aan de VLIR-werkgroep diversiteit en de ERAC WG Gender van de Europese Commissie.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- EURAXESS - doorlopend
- SWG HRM - doorlopend
- Deelname aan VLIR Werkgroep diversiteit
- Deelname aan ERAC WG Gender Europese Commissie

Output (resultaten)

- Actieplan Loopbaan Onderzoekers i.s.m. Departement OV - Q1
- Jaarlijks OJO-subsidiebesluit - Q3/Q4
- Aanpassing OJO-Besluit - Q1/Q2
- Vereenvoudiging rapportering OJO - Q1

OD 1.2. DEWI financiert kennisinstellingen

Beleidsacties

4. Strategische onderzoekscentra (SOC's): VIB, Vito, Flanders Make, imec

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.2. DEWI financiert kennisinstellingen ○ OD 1.3. DEWI draagt bij tot goed uitgebouwde onderzoeksinfrastructuren ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Goossens Karel (0,2) Bollen Lut (0,2) De Vos Liselotte (0,2) Dewallef Erwin (0,2)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EFG2LA-WT 1EF100 • EBO-1EFG2LA-WT 1EF103 • EBO-1EFG2LB-WT EF124 • EBO-1EFG2LW-IS 1EF119 • EBO-1EFG2LW-IS 1EF123 • EBO-1EFG2LX-IS 1EF110 • EBO-1EFG2LX-IS 1EF111 • EBO-1EFG5LX-IS 1EF128
Budget	242 mio euro
VTE	0,8 VTE

Omschrijving actie
<p>De SOC's IMEC (Karel Goossens), VIB (Liselotte De Vos), VITO (Lut Bollen) en Flanders Make (Erwin Dewallef) zijn belangrijke actoren in het Vlaams innovatielandschap. De doelstellingen (waaronder de valorisatie van onderzoeksresultaten) van de SOC's worden vastgelegd in convenanten. Daarin wordt expliciet voorzien dat de SOC's bijdragen leveren aan het beleid van de Vlaamse Regering.</p> <p>De voortgang wordt jaarlijks door Departement EWI opgevolgd op basis van de zogenaamde Key Performance Indicators (KPI's) en de jaarlijkse rapporteringen. Deze performantiecriteriën hebben betrekking op wetenschappelijke output, technologie transfer, opleiding van onderzoekers, stimulering van economische</p>

activiteit en publiekscommunicatie. Een van die indicatoren is bijvoorbeeld het aantal spin-offs, wat een belangrijk aspect is ter versterking van het Vlaams industrieel weefsel.

Voor het innovatiebeleid is een goede samenwerking met alle partners in Vlaanderen belangrijk, maar ook tussen de SOC's onderling. Vandaar dat het 'SOC-Forum' werd opgericht.

VIB (+/- 61 mio euro)

Het VIB is het strategische onderzoekscentrum voor biotech en life sciences.

Na de evaluatie in 2016 werd in het convenant 2017-2021 de dotatie verhoogd met 34% naar 59 mio euro. Zoals voorzien in dit convenant, werkte VIB in 2018 een communicatieplan en -strategie uit voor de komende jaren. In februari 2018 werd de eerste steen gelegd van het nieuwe UGent-VIB onderzoeksgebouw FSVM II, dat onderdak zal bieden aan het VIB-UGent Centrum voor Medische Biotechnologie en waar in 2019 verder wordt aan gebouwd. Op die manier zullen alle VIB-Ugent onderzoeksgroepen op 1 site gehuisvest zijn te midden van de life sciences cluster in Gent. In 2017 en begin 2018 werd via een eerste oproep het 'Grand Challenges'-programma opgestart (het multi-disciplinair programma met als focus de grote maatschappelijke uitdagingen). Het 'Discovery Sciences'-team en portfolio werd uitgebreid. De belangrijke actiepunten voor het komende werkjaar 2019 zijn een continue investering in de nieuwste technologieën, de verdere ontplooiing van VIB 'Discovery Sciences' en de verdere uitwerking van het 'Grand Challenges'-programma met de start van de eerste concrete projecten en resultaten. VIB zal ook in 2019 in het kader van de REGMED-middelen 2018 (zie JOP-fiche 20) een procedure uitwerken om projecten 'gepersonaliseerde geneeskunde' te selecteren en samenwerking te verbreden naar alle relevante Vlaamse stakeholders.

Het *Neuro-Electronics Research Flanders* of NERF is een uniek multidisciplinair onderzoeksinitiatief van imec, VIB en KU Leuven dat in 2009 werd opgestart op de campus van imec en dat internationale topwetenschappers samenbrengt om met behulp van neuro-elektronica de werking van het brein te ontrafelen.

VITO (+/- 50 mio euro)

VITO is een strategisch onderzoekscentrum met focus op cleantech en duurzame ontwikkeling in de onderzoeksthema's duurzame energie, chemie, materialen, landgebruik en gezondheid. Het onderzoeksprogramma voor duurzame energie bestaat uit het opzetten van een markt-gebaseerd duurzaam energiesysteem voor de grootstedelijke omgeving en bestaat uit de onderdelen 'Interfaces for electrical storage', 'Optimal use of thermal systems', 'Interoperability', 'Buildings & districts' en 'Energy strategy's'. Het VITO onderzoeksprogramma is ingebed in de Energyville samenwerking. Energyville is de samenwerking in onderzoek en innovatie tussen VITO, imec, KU Leuven en UHasselt in het domein van duurzame energie en intelligente energiesystemen in de bebouwde omgeving. Daarnaast zal VITO verder streven naar een optimale afstemming en samenwerking met de speerpuntcluster voor energie Flux50.

Het onderzoeksprogramma voor duurzame materialen focust op de subthema's *technologie voor het herwaarden van industriële afvalstromen, strategieën voor de realisatie van de circulaire economie, documenteren en inspireren van publieke en private actoren rond hun afval- en materialenbeleid, materialen voor toepassingen in energieopslag* (batterijen). VITO zal hierbij verder blijven streven naar samenwerking met de speerpuntcluster SIM, het Vlaamse programma Vlaanderen Circulair, het EIT Raw Materials en Energyville. Het onderzoeksprogramma duurzame chemie focust op de domeinen 'Bio-aromaten', 'Procesintensificatie', 'electrochemische processen voor de chemische en energie-industrie', 'CO2-conversie'.

De VITO-samenwerking met de speerpuntcluster Catalisti zal verder geïntensifieerd worden. Daarnaast zullen er ook linken gelegd worden met andere relevante clusters.

Het onderzoeksprogramma duurzaam landgebruik, meer bepaald het thema Aardobservatie, focust op 'Satelliet Aardobservatie', 'Hyperspectrale Remote sensing' en 'het gebruik van UA's (drones) voor aardobservatie'. VITO voert binnen dit onderzoeksthema onder meer opdrachten uit in het kader van het ESA-programma Copernicus. Verder wil VITO inzetten op samenwerking in het kader van de Vlaamse ruimtevaart-economie, meer bepaald met het innovatief bedrijfsnetwerk 'Space 4.0'. Het onderzoeksprogramma duurzame gezondheid zal focussen op 'Data-Driven Preventive & Personalised Health' en 'Health Diagnostics'.

Flanders Make (+/- 18,6 mio euro + 6,5 mio euro opstapmiddelen)

Flanders Make is het strategisch onderzoekscentrum dat de maakindustrie in Vlaanderen (zowel grote maakbedrijven als kmo's) ondersteunt met industriegedreven, precompetitief en uitmuntend onderzoek in de toepassingsdomeinen 'producten' (voertuigen en machines) en 'productie' (assemblage). Met zijn onderzoek wil Flanders Make de Vlaamse maakbedrijven helpen bij het realiseren van *product- en procesinnovaties* zodat zij (verder) richting 'Industrie 4.0' kunnen evolueren en hun internationale concurrentiepositie kan worden verbeterd/versterkt. Hierdoor kan de Vlaamse maakindustrie (verder) in Vlaanderen worden verankerd en kunnen ook buitenlandse maakbedrijven naar Vlaanderen worden gehaald.

In 2019 bouwt Flanders Make zijn vier kerncompetenties ('Decision & Control', 'Design & Optimisation', 'Motion Products' en 'Flexible Assembly') en de hieraan gekoppelde/hiervoor benodigde governance en organisatiestructuur (de vier competentieclusters m.i.v. de Core Labo's), (onderzoeks)infrastructuur, en (onderzoeks)roadmaps en projectportfolio (SBO, ICON en infrastructuurprojecten), verder uit.

Een belangrijke realisatie in 2019 (en volgende jaren) is de uitbouw van de derde 'fysieke vestiging' van Flanders Make in het West-Vlaamse Kortrijk, waarvoor de Vlaamse Regering op 20 juli 2018 een éénmalige investeringstoelage van 15 miljoen euro heeft toegekend. De 'fysieke vestigingen' van Flanders Make zijn open innovatieomgevingen (bestaande uit kantoorruimte en labo- en testruimte) waar bedrijven en kennisinstellingen samen (onderling en met Flanders Make) product- en productie-innovaties kunnen realiseren. Voor zijn eerste 'verticale' kerncompetentie (*Motion Products*) heeft Flanders Make al fysieke vestigingen in Lommel (voertuigen) en Leuven (machines). De nieuwe vestiging van Flanders Make in Kortrijk wordt uitgebouwd rond de tweede 'verticale' kerncompetentie (*Flexible Assembly*). In 2019 ligt de focus op de aankoop van apparatuur en - in parallel - de zoektocht naar een gebouw (of een vastgoedfirma voor een nieuwbouw). Aangekochte apparatuur wordt al op een tijdelijke locatie ondergebracht zodat deze infrastructuur zo snel mogelijk voor onderzoek kan worden ingezet.

imec (+/- 112 mio euro)

Imec is het strategische onderzoekscentrum voor nano- en digitale technologie.

Vermits imec een brede waaier van activiteiten omvat en een heel breed pallet aan stakeholders dient, zullen er ook in 2019 heel wat focuspunten en prioriteiten zijn.

Vanuit het continuïteitsperspectief is het belangrijk dat imec nieuwe inhoudelijke waarde blijft bieden aan zijn huidige industriële partners en er in slaagt om bijkomende bedrijven te overtuigen van zijn onderzoeks-aanbod. Verder is het belangrijk om voldoende groei te realiseren binnen de domeinen van artificiële intelligentie, machine learning, cybersecurity, neuromorphic computing, quantum computing,... Het zal essentieel zijn om een duidelijke differentiator te identificeren als onderzoekscentrum, om het verschil te kunnen maken zowel op lokaal als op internationaal vlak.

Imec heeft ook een belangrijke doelstelling om, samen met andere actoren binnen het bedrijfsleven en het onderzoekskader, Vlaanderen prominenter op de kaart te zetten op het gebied van *artificiële intelligentie* en *cyberveiligheid* binnen Europa.

Er wordt gestreefd naar een structurele samenwerking tussen imec, FhG (De) en LETI (Fr), financieel gesteund door de Europese Commissie in Horizon Europe.

Het is ook de missie van imec om nieuwe platformtechnologieën verder te ontwikkelen en tot maturiteit te brengen en dit voornamelijk binnen de domeinen van ICT, gezondheidszorg en energie. Het *Flanders Future Tech Fund* van de Vlaamse overheid is een belangrijke financieringsbron om ontwikkeling van deze platformen te versnellen. Verder zullen de acties in het kader van de *'imec Innovation Services'*, waarmee imec kmo's en start-ups laagdrempelig toegang verleent tot geavanceerde technologie, in 2019 verder uitgebouwd worden (verbreding van het aanbod).

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Jaarlijkse recurrente subsidie IMEC, IMEC-NERF, VIB, VIB-NERF, VITO, Flanders Make - begin 2019
- Opvolging lopende convenanten
- Opvolging SOC Forum

Output (resultaten)

- Rapport jaarlijkse opvolging SOC's
- Convenant VITO 2019-2023

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal – O&O uitgaven

5. Instellingen voor postinitieel onderwijs: Vlerick, AMS, Orpheus, ITG

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.2. DEWI financiert kennisinstellingen ○ OD 1.3. DEWI draagt bij tot goed uitgebouwde onderzoeksinfrastructuren
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Leterme Yves (0,5), D'Hondt Kathleen (0,2)
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert, Sleenckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EEG2GS-IS 1EE145 • EBO-1EEG2HA-WT 1EE181 • EBO-1EEG2KA-WT 1EE160 • EBO-1EEG2KA-WT 1EE182
Budget	4,3 mio euro
VTE	0,7 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Vlerick Business School (+/- 500K euro)</p> <p>De oorsprong van Vlerick Business School gaat terug naar 1953 waarbij André Vlerick het seminarie voor productiviteitsstudie en-onderzoek oprichtte onder de vleugels van de RUG. Ze kreeg haar huidige vorm in 1999 door het samengaan van het Instituut Professor Vlerick voor Management van de Universiteit Gent en de MBA-opleiding van de KU Leuven. In Vlaanderen beschikt ze momenteel over 3 campussen: Gent, Leuven en Brussel.</p> <p>Antwerp Management School (+/- 340K euro)</p> <p>De Antwerp Management School is een managementschool met een rijke geschiedenis die teruggaat tot 1959 toen de school werd opgericht als het Instituut voor Postuniversitair Onderwijs van de Universiteit Antwerpen. In het jaar 2000 werd UAMS (Universiteit Antwerp Management School) formeel opgericht waarbij verschillende managementsopleidingen van de Universiteit Antwerpen, de UFSIA en de RUCA werden samengevoegd. Ze heeft één campus in Antwerpen.</p> <p>Orpheus Instituut (+/- 564K euro)</p> <p>Het Orpheus Instituut is een onderzoeks-en opleidingscentrum inzake muziek in Gent. Het werd opgericht in 1996 als 'Hoger instituut voor Muziek'. In 2007 opende het Orpheus Instituut zijn eigen onderzoekscentrum in muziek: het Orpheus Research Centre (afgekort Orcim). Dit onderzoekscentrum (Orcim) van het Orpheus Instituut is gespecialiseerd in artistiek onderzoek.</p> <p>Instituut voor Tropische Geneeskunde (+/- 2,9 mio euro)</p> <p>Het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) is een stichting van openbaar nut en een onderzoeksinstelling in Antwerpen die zich specialiseert in het onderzoek, onderwijs en dienstverlening in de tropische geneeskunde en de organisatie van gezondheidszorg in ontwikkelingslanden met als kerntaken fundamenteel, translationeel en toegepast wetenschappelijk onderzoek; gevorderde opleidingen en training; medische, wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening. Het ITG is wereldwijd vermaard om zijn onderzoek naar het hiv, malaria, tuberculose en 'verwaarloosde tropische ziekten'. Naast het wetenschappelijk</p>

onderzoek geeft het ITG ook reisadvies, verzorgt het vaccinaties voor reizigers en behandelt het mensen die in België aan een tropische ziekte (inclusief aids) lijden.

Voor genoemde post-initiële instellingen krijgen een niet-gereguleerde *subsidie voor academisch onderzoek*. Het is de bedoeling om de langetermijnovereenkomsten (convenanten, beheersovereenkomsten) met de Vlerick Business School, de Antwerp Management School, het Instituut voor Tropische geneeskunde en het Orpheus Instituut met enerzijds het Departement OV (AHOVOKS) en anderzijds het Departement EWI op elkaar af te stemmen in het kader van de administratieve vereenvoudiging en betere financiële opvolging.

Vermits de looptijden van de convenanten, wat het Instituut Tropische Geneeskunde en de Vlerick Business School betreft, met één jaar werden verlengd tot 31/12/2019, kunnen beide eindevaluaties voor het Departement OV (AHOVOKS) en het Departement EWI in 2019 samen worden afgerond omdat de EWI-convenanten en de OV-beheersovereenkomsten op hetzelfde ogenblik vervallen.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Overleg met het beleidsdomein, OV, en de relatiebeheerders
- Subsidiebesluit Vlerick Business School 2019
- Subsidiebesluit Antwerp Management School 2019
- Subsidiebesluit Orpheus Instituut 2019
- Subsidiebesluit Instituut voor Tropische Geneeskunde 2019
- Eindevaluatie convenant 2013 - 2019 Vlerick Business School in samenspraak met het Departement Onderwijs.
- Eindevaluatie convenant 2013 - 2019 Instituut voor Tropische Geneeskunde in samenspraak met Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (afgekort: AHOVOKS)
- Overleg met het Departement OV inzake één geïntegreerde periodieke financiële rapportering van de postinitiële instellingen in het kader van de subsidiëring vanuit van het Departement EWI en het Departement OV

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal - Publicaties/10.000 inwoners

6. Kennisinstellingen VLIZ, KVAB, KMDA-CRC, Alamire, UNU-CRIS

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.2. DEWI financiert kennisinstellingen ○ OD 1.3. DEWI draagt bij tot goed uitgebouwde onderzoeksinfrastructuren • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.2. DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	De Vos Liselotte (0,2) Dumolyn Bart (0,1) Verreet Gert (0,2)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EBG2AB-WT 1EE148 • EBO-1EEG2GR-IS 1EE168 • EBO-1EEG2HA-WT 1EE107 • EBO-1EEG2HA-WT 1EE183 • EBO-1EEG2HQ-IS 1EE108 • EBO-1EEG2HQ-IS 1EE139
Budget	+/- 9 mio euro
VTE	0,5 VTE

Omschrijving actie
<p>Naast de Strategische Onderzoekscentra en de wetenschappelijke instellingen, zijn KMDA-CRC, VLIZ en KVAB van <i>essentieel belang voor het onderzoeks- en innovatiepotentieel van Vlaanderen</i>. Bovendien hebben ze een belangrijke functie m.b.t. het communiceren van wetenschappelijke resultaten, het verhogen van het maatschappelijk draagvlak voor onderzoek en de uitstraling van de wetenschap.</p> <p>Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) (+/- 5,1 mio euro)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van nieuwe taken onder hernieuwd convenant 2017-2021 waar nodig bijstaan (onder andere de valorisatie wetenschappelijke kennis t.b.v. 'Blauwe Economie', de verdere uitbouw van de onderzoeksinfrastructuren en de ontwikkeling van een eigen onderzoeksagenda in samenwerking met de andere mariene onderzoeksinstellingen); • Jaarlijkse beleidscyclus: als waarnemer deelname aan de Raad van Bestuur en Algemene Vergadering van VLIZ vzw, waar de VLIZ begroting wordt behandeld, de werking wordt aangestuurd en de belangrijke beslissingen worden voorgelegd; • Jaarlijkse financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnancerings en betaalkalender);

- Met adviserende rol bijdragen aan de werking van de wetenschappelijke commissie (als waarner) waar rond lopende relevante ontwikkelingen toelichting wordt gegeven en voor sommige aspecten van de werking een beslissing van de Raad van Bestuur worden voorbereid;
- Voor een aantal werkingsgebieden permanent in contact, zoals vb. een aantal internationale engagements waarvoor ook Departement EWI beleidsverantwoordelijkheid heeft (EU en UNESCO kaders) (zie JOP-fiche 8);
- Onderzoeksschip Simon Stevin: in de vaart sinds 2012, staat onder coördinatie van de wetenschappelijke commissie van het VLIZ, terwijl het beheer van het schip onder MOW DAB Vloot valt. EWI monitort mee de kostenstructuur en inzet (in het bijzonder hoe vraag naar scheepstijd evolueert i.v.m. externe factoren, en inzet voor internationale campagnes). Een Besluit Vlaamse Regering is in voorbereiding inzake de terbeschikkingstelling van scheepstijd;
- InnovOcean Campus - Voorbereiding nieuwe huisvesting in Oostende - De Vlaamse Regering besliste op 15 juli 2016 principieel tot een herhuisvesting van VLIZ samen met de Oostendse vestiging van ILVO (beleidsdomein LV). PMV zal instaan voor de procedure voor het uitvoeren van een 'design and build' voor de nieuwbouw. EWI neemt deel aan de stuurgroep. In 2019 zullen beslissingen moeten genomen worden over de opdrachtnemer van deze 'design and build', na oproep van kandidaturen en selectie van een shortlist. De keuze van de opdrachtnemer zal begin 2019 door de Vlaamse Regering gebeuren.

Koninklijke Maatschappij voor Dierenbescherming Antwerpen (KMDA) (+/- 1,2 mio euro)

- Jaarlijkse financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnancerings, betaalkalender);
- Opvolgen van de (nieuwe) taken onder de nieuwe convenant 2017-2021 waaronder het verhogen van de wetenschappelijke output door het versterken van de staf en het onderzoeksteam, het updaten van de onderzoeksinfrastructuur en het uitwerken van een nieuw initiatief: een gecentraliseerde 'EAZA-Biobank';
- Opvolgen van de opname van KMDA in het voorontwerp van decreet tot aanpassing van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid.

Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) (+/- 1,2 mio euro)

- Jaarlijkse financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnancerings, betaalkalender);
- Regelen van eventuele benoemingen;
- 2018 is het eerste jaar van het nieuwe convenant. Aan de strategische en operationele doelstellingen (alsook aan de KPI's) van het convenant met de KVAB werden wijzigingen aangebracht en significante toevoegingen gedaan, met de bedoeling de samenwerking met de Jonge Academie te verhogen, haar positionering in het Vlaamse landschap duidelijker te maken, de rol in het maatschappelijke debat en de beoogde verhoogde impact door communicatiestrategie scherper te stellen, meer evenementen voor het grote publiek en verhoogde disseminatie van de publicaties te vereisen, en de bijzondere rol van KVAB als intellectuele reflectiegroep in de verf te zetten. Een functie als ethische reflectiegroep werd geconcretiseerd, waarbij expliciet wordt verwezen naar het in Europese en internationale context aan belang groeiende concept van RRI (Responsible Research and Innovation).

Alamire vzw (+/- 800K euro)

In 2018 werd een convenant afgesloten met Alamire vzw voor de periode 2018-2023. De Alamire Foundation vzw werd in 1991 opgericht als een joint venture tussen KU Leuven (Onderzoeksgroep Musicologie) en Musica (Impulscentrum voor Muziek). Als internationaal studiecentrum stelt de Alamire Foundation zich tot doel academisch en praktijkonderzoek te stimuleren, te coördineren en uit te voeren. Daarbij concentreert zij zich specifiek op de muziek en het muzikaleven in de Nederlanden van de middeleeuwen tot 1800. Bijzondere aandacht gaat uit naar het in kaart brengen en ter beschikking stellen van onbekend of onontgonnen materiaal. Met inzet van state of the art methodes, onder meer op het vlak van digitalisering en doorgedreven auralisatietechnologie, wordt dit muzikaal erfgoed geconserveerd, bestudeerd en gevaloriseerd;

- Jaarlijkse financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnanceringen, betaalkalender);
- Opvolgen van de taken onder het convenant 2018-2023.

UNU-CRIS (+/- 666K euro)

De United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies (UNU-CRIS) is een onderzoeksinstituut van de Verenigde Naties (VN), dat financiering ontvangt van de Vlaamse overheid via een Memorandum of Understanding (MoU). Het onderzoek van UNU-CRIS concentreert zich op een vergelijkende studie en de monitoring van regionale integratie, met als doel beleidsrelevante kennis te ontwikkelen. Er werd in 2014 een evaluatie afgerond van het instituut.

In 2016 werd UNU-CRIS ingekanteld bij een samenwerking tussen VUB en UGent waarbij een deel van de financiering van UNU-CRIS opgenomen wordt door de universiteiten. In 2016 werd ook een nieuwe MoU onderhandeld tussen de betrokken partijen (UNU, VUB/UGent en Vlaamse overheid) waarbij de nieuwe samenwerking en modaliteiten hieromtrent (inclusief financiering) bepaald worden. Ondertekening van deze MoU vond plaats eind 2016. In 2017 werd een nieuwe directeur van UNU-CRIS aangesteld en werd een eerste versie van het 'Strategisch Plan 2017-2021' opgesteld (eind november 2017).

In 2018 werd een nieuwe set van KPI's vastgesteld voor de opvolging van het nieuwe Strategische Plan en werd het nieuwe Advisory Committee voor het eerste bij elkaar geroepen (met ook een nieuwe vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering).

In 2019 zal de opvolging gebeuren van de implementatie van dit strategische plan en zal ook het Departement Internationaal Vlaanderen meer betrokken worden.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- VLIZ: InnovOcean Campus Oostende - Goedkeuring selectie opdrachtnemer
- KMDA: subsidiebesluit 2019
- KMDA: Evaluatie jaarverslag 2018
- Alamire: Subsidiebesluit 2019
- Alamire: Evaluatie jaarverslag 2018
- VLIZ: subsidiebesluit 2019 en evaluatie jaarverslag
- UNU-CRIS: subsidiebesluit 2019
- UNU-CRIS: evaluatie jaarverslag 2018

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal - Publicaties/10.000 inwoners

7. Agentschap Plantentuin Meise

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.2. DEWI financiert kennisinstellingen
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	De Vos Liselotte
Betrokken personeelsleden	Verdoodt Pierre
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EEG2HU-IS 1EE173 • EBO-1EEG4HU-IS 1EE149 • EBO-1EEG5HU-IS 1EE174
Budget	+/- 10,9 mio euro + 10 mio euro FFEU
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>A. De overdracht van de Nationale Plantentuin van België naar de Vlaamse Gemeenschap met uitzondering van het wetenschappelijk patrimonium (voornamelijk bestaande uit een herbarium, een bibliotheek en levend plantenmateriaal) gebeurde op 1 januari 2014. Het wetenschappelijk patrimonium blijft eigendom van de federale staat die het in bruikleen geeft voor de duur van het samenwerkingsakkoord. De Vlaamse Gemeenschap trad op de dag van de overdracht in de rechten en plichten van de Nationale Plantentuin van België.</p> <p>Voor haar jaarlijkse werking ontvangt het Agentschap Plantentuin Meise een jaarlijkse dotatie.</p> <p>B. De gebouwen en de infrastructuur van de Plantentuin worden gerenoveerd, teneinde de waardevolle collecties op aangepaste wijze te kunnen beheren en bewaren en het negatieve imago van de Plantentuin (vervallen infrastructuur) om te buigen. De renovatie werd gestart in 2016 en wordt uitgevoerd aan de hand van een gefaseerd masterplan.</p> <p>Voor de renovatie worden tot en met 2019 jaarlijks FFEU-middelen voorzien. De uitvoering van de 1ste fase van het masterplan zit op kruissnelheid. Alle grote dossiers zijn eind 2018 gegund. De opening van de nieuwe inganggebouwen is voorlopig voorzien voor mei 2020, de opening van het nieuwe serrecomplex is voorzien voor midden 2021. De renovatie van de folly's zal in 2020 afgerond zijn. In de initiële planning was voorzien om alle werken van de 1ste fase af te ronden tegen eind 2019. De vertraging is vooral te wijten aan de moeilijke zoektocht naar aannemers, gezien de bouwmarkt overbevraagd is. De uitgaven voor de 1ste fase van het masterplan blijven binnen het vooropgestelde budget. Ondertussen startte ook de studiefase voor de 2de fase van het masterplan. De middelen voor het uitvoeren van de 2de fase moeten wel nog worden vrijgemaakt door de volgende Vlaamse Regering.</p> <p>C. Via een afzonderlijk subsidiebesluit werden middelen voorzien om een nieuw houtmuseum in de plantentuin op te richten. Dit museum valt buiten het goedgekeurde masterplan (opening voorzien einde maart - begin april 2019).</p>

D. In 2018 werd ook 1,5 mio euro voorzien voor de Plantentuin voor de *verdere digitalisering van het herbarium* (periode 2018-2020). Dankzij dit project zullen ongeveer 1,5 miljoen herbariumspecimens gedigitaliseerd worden. Op die manier zullen alle herbariumspecimens op groot formaat van de Plantentuin online beschikbaar zijn. Tijdens de eerste fase zijn 1,2 miljoen specimens online geplaatst. Dit had een zeer grote impact op de visibiliteit van de collecties. Op basis van voorlopige cijfers verdrievoudigde het aantal consultaties van de herbariumcollectie tot ruim boven de 100.000.

E. De opening van de rozentuin is gepland juni 2019. Dit laatste project maakt deel uit van het *hefboomproject 'Plantentuin 2.0'* van Toerisme Vlaanderen. In het kader van dit project zal in 2019 ook de aanleg van de culinaire belevingstuin en de welkomstuin opgestart worden. Beide tuinen zullen in de eerste helft van 2020 geopend worden. In het Plantenpaleis worden tegen april 2019 ook extra educatieve speelelementen aangebracht, specifiek om onze aantrekkingskracht voor families met kinderen te vergroten.

F. In 2018 mocht de Plantentuin opnieuw een recordaantal bezoekers verwelkomen: 176.461. Dit is een stijging met bijna 20% ten opzichte van 2017 en een verdubbeling ten opzichte van 2012.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Dotatie Plantentuin – Q1
- Opvolging project 'Digitalisering Botanische diversiteitsdata'

Output (resultaten)

- Opening Houtmuseum

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal - Publicaties/10.000 inwoners

8. Vlaams Trustfonds ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van de Science Divisie van UNESCO (FUST)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.2. DEWI financiert kennisinstellingen
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Verreet Gert
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EBG2AB-WET 1EE112
Budget	+/- 1,3 mio euro
VTE	Zie JOP-fiche 21 (Blue Growth)

Omschrijving actie
<p>A. Het Vlaams Trustfonds ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van de UNESCO (FUST = Flanders UNESCO Science Trust Fund, opgericht in 1999) is de concrete invulling op wetenschapsgebied van de algemene samenwerkingsovereenkomst tussen Vlaanderen en de UNESCO.</p> <p>Het Trustfonds is specifiek bedoeld voor het <i>ondersteunen van UNESCO-activiteiten binnen het domein van de wetenschappen</i>. De samenwerkingsovereenkomst loopt over een periode van vijf jaar. De bedoeling is de uitstraling van Vlaanderen te vergroten door het uitdragen van Vlaamse expertise en deze in te kaderen in de activiteiten van multilaterale organisaties. Deze bieden het voordeel van zowel schaalvergroting als persistentie doordat de expertise in een coherent geheel wordt ingeschakeld. Door een geoormerkte financieringsstrategie bekomt men een optimale besteding van de middelen. Binnen elke activiteit is een echt partnerschap voorzien, met een financiële inbreng van Vlaanderen, de UNESCO en de begunstigde partner(s).</p> <p>B. Het Trustfonds richt zich op de <i>prioritaire activiteiten binnen de programma's van het IOC (Intergovernmental Oceanographic Commission), het IHP (International Hydrology Programme) en het MAB (Man and Biosphere)</i>.</p> <p>C. In 2018 onderging het FUST een onafhankelijke externe evaluatie uitbesteed door UNESCO. De resultaten wijzen op een goed functioneren van het Trustfonds, en de aanbevelingen kunnen worden gebruikt om het opzetten van projecten en hun opvolging te verfijnen. In 2019 zal een vernieuwing van de (aangepaste) overeenkomst worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Na hernieuwing zullen projectvoorstellen van UNESCO in Vlaanderen met mogelijke belanghebbenden worden geëvalueerd, alvorens het departement aan de minister een voorstel zal doen om een keuze van projectvoorstellen ter goedkeuring voor financiering door het Trustfonds aan de Vlaamse Regering voor te leggen.</p> <p>Geografische en thematische omschrijvingen van de projecten kunnen of wel voortbouwen op de voorgaande serie projecten, dan wel gemotiveerd opgezet worden met nieuwe partnerlanden. Het is de bedoeling dat de natuurwetenschappelijke samenwerking binnen UNESCO een hoge maatschappelijke relevantie heeft, zowel op sociaal als op economisch vlak.</p> <p>D. Er wordt continu aandacht besteed om het netwerk van wetenschappers dat bij de FUST projecten kan betrokken worden open te houden voor nieuwe geïnteresseerde Vlaamse onderzoekers, en om het van adequate ondersteuning te voorzien. Voor de mariene wetenschap (IOC) verloopt dit via het VLIZ.</p>

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)
<ul style="list-style-type: none"> • Onderhandelingen met de UNESCO over een nieuwe Overeenkomst zijn succesvol afgerond • Projectvoorstellen die passen in de scope van het Trustfonds zijn door UNESCO ingediend bij de Vlaamse overheid • Projectvoorstellen zijn met Vlaamse stakeholders overlegd, en hun advies is verwerkt in een beoordeling, door de Vlaamse leden in het Stuurcomité van het Trustfonds, over de bij voorkeur te financieren projecten
Output (resultaten)
<ul style="list-style-type: none"> • De Overeenkomst over het UNESCO/Vlaanderen Trustfonds voor de ondersteuning van de activiteiten van UNESCO in het domein van de Wetenschappen 2019-2023 is door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd • Een Ministerieel Besluit over de financiële bijdrage van de Vlaamse regering aan het Trustfonds voor 2019 is goedgekeurd • De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan een set van nieuwe projecten die kunnen opgestart worden onder FUST fase V 2019-2023

OD 1.3. DEWI draagt bij tot goed uitgebouwde onderzoeksinfrastructuren

Beleidsacties

9. Het Vlaamse en Europese beleid inzake grote (internationale) onderzoeksinfrastructuren

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.3. DEWI draagt bij tot goed uitgebouwde onderzoeksinfrastructuren • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Oleo Michele (1)
Betrokken personeelsleden	Hauchecorne Rita (0,1) Verreet Gert Dumolyn Bart Vandenbogaerde Tom
Contactperso(n)en(en) kabinet	Sleecx Eric, Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM • Hermesfonds
Budget	
VTE	1,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>1. Het Europees beleid via vertegenwoordiging in het ESFRI</p> <p>Om de deelname van Vlaamse onderzoekers aan een aantal internationale infrastructuren te ondersteunen, dient Vlaanderen zich te positioneren in de internationale fora die hierop betrekking hebben. Deze internationale fora zijn onder meer: het ESFRI-Forum, het ERIC-Comité, het infrastructuurprogramma van H2020 en de verschillende beleidsorganen van de infrastructuren zelf (General assembly, Assembly of Members, Governance Board, voorbereidende werkgroepen,...). Het Departement EWI heeft een vertegenwoordiger in het ESFRI-Forum, in het ERIC-comité en in het infrastructuurprogramma van H2020 en levert aldus een bijdrage tot het beleid dat het ESFRI-forum uittekent.</p> <p>Het ESFRI-Forum publiceert tweejaarlijks de <i>'Europese Roadmap'</i> en selecteert daartoe de ESFRI-voorstellen. Het evalueert de voortgang van de opbouw van de ESFRI-projecten en de werkzaamheden binnen de ESFRI-Landmarks (meestal ERIC). Het tekent een beleid uit rond verschillende issues waarmee elke infrastructuur geconfronteerd wordt (levenscyclus, hernieuwing, datamanagement, deelname van bedrijven.....). Het stemt af met de Europese Commissie (infrastructuur programma H2020) inzake toekomstscenario's en noden van subsidiëring.</p> <p>Gezien ook de federale overheid, Waals Gewest en de Franse Gemeenschap betrokken partijen zijn, is</p>

permanent overleg met de Belgische actoren vereist.

Het finale doel is de belangen van de betrokken Vlaamse onderzoekers te verdedigen. Veelvuldig overleg met hen is daarbij nodig.

De aanpak van het beleid inzake ESFRI kan samengevat worden als volgt:

- opvolgen van het ESFRI-Forum en het ERIC-comité;
- deelname aan de ESFRI SWG Environment (Gert Verreet) en opvolgen van de werkzaamheden van de andere ESFRI SWG;
- governance en beleid van elke Europese ESFRI waaraan Vlaanderen deelneemt (Bart Dumolyn, Gert Verreet, Tom Vandenbogaerde, Michele Oleo);
- afspreken met de federale en gefedereerde entiteiten m.b.t. het Belgisch standpunt;
- opvolgen van het H2020 Infrastructuurprogramma.

2. Het Vlaams beleid

A. Om de deelname van Vlaamse onderzoekers aan een aantal internationale infrastructuren te bewerkstelligen, is eveneens een Vlaams beleid nodig dat de nodige ondersteuning biedt aan de betrokken onderzoekers. Ondersteuning dient te gebeuren op verschillende niveaus zodat het Vlaams onderzoek maximaal van de voordelen kan genieten die dergelijk internationaal kader biedt.

B. In 2017 werd in samenwerking met het FWO een Vlaams kader uitgetekend voor de financiering van de deelname van Vlaamse onderzoekers aan internationale infrastructuren. De bestaande Vlaamse programma's die onderzoeksinfrastructuren of deelname aan internationale infrastructuren financierden, werden gestroomlijnd en op elkaar afgestemd. Het gaat over het 'Big Science'-programma, het programma 'zware en middelzware infrastructuren' en de *ad-hoc initiatieven* uit het verleden rond de ESFRI. De reglementaire kaders (besluiten) werden gefinaliseerd in 2018 en de oproep werd gelanceerd. Overbruggingsfinanciering voor deelname aan ESFRI en 'Big Science'-programma werd gerealiseerd tot einde 2018 en de evaluatie en selectie van de te financieren projecten onder het nieuwe kader werd afgerond eind 2018. Dit alles gebeurde in nauwe samenwerking tussen FWO (science component) en EWI (beleidscomponent). Vanaf januari 2019 zullen de positief gehonoreerde projecten van start kunnen gaan. Het is de bedoeling (indien er voldoende middelen voorhanden zijn) om deze oproep om de twee jaar te lanceren.

Vermits de internationale oproep voor het eerst heeft plaatsgevonden in 2018, zal in 2019 geanalyseerd worden of naar de toekomst toe aanpassingen dienen te gebeuren aan het reglementair kader of aan de operationele aspecten van de oproep.

C. In 2019 zal een oproep voor voorstellen gelanceerd worden voor *zware onderzoeksinfrastructuur*. EWI is lid van de commissie 'Invest' die mee verantwoordelijk is voor de evaluatie van de ingediende projectvoorstellen.

D. In kadans met de 'Europese Roadmap' voor onderzoeksinfrastructuren, is het bedoeling dat een 'Vlaamse Roadmap' voor onderzoeksinfrastructuren zal worden aangemaakt. In 2018 werd hiertoe een eerste werkplan uitgewerkt. Afhankelijk van de resultaten van de analyse van de eerste oproep, zal dit werkplan worden geïmplementeerd. Er wordt onderzocht of de resultaten van de oproepen inzake internationale infrastructuren en middelzware en zware infrastructuren hiertoe een aanzet kunnen geven.

E. In Europese context (ESFRI-Forum en oproepen infrastructuurprogramma H2020) zien we een opkomend belang van samenwerkingsmodellen tussen internationale infrastructuren. Dat is noodzakelijk om synergieën te bewerkstelligen en overlap te vermijden. Het pilootproject dat wordt opgestart begin 2019 zal ons inzage verschaffen in de toegevoegde waarde van dergelijke samenwerking en of deze dient uitgebreid te worden. In dat geval zal een Vlaams beleid rond deze materie uitgetekend worden. Dit laatste zal vermoedelijk pas in 2020 gebeuren nadat de resultaten van het pilootproject gekend zijn.

F. Mede als gevolg van de grote onderzoeksinfrastructuren, én mede door toenemende digitalisering en het gebruiken van geografische informatiesystemen, zijn er grote datastromen aanwezig in het onderzoekslandschap en zullen deze datastromen nog enorm toenemen. We spreken over 'Big Data'. Vele internationale infrastructuren zijn producenten van (big) data en/of implementeren scenario's voor het gemeenschappelijk gebruik van bestaande databanken. Het is een tendens die plaatsgrijpt in alle onderzoeksdomeinen en ook van belang is voor hen die niet deelnemen aan internationale infrastructuren.

Naast een plan voor de toekomstige financiering van de 'TIER1'-computer heeft het Vlaams Supercomputer Centrum (VSC) een plan gelanceerd rond 'Cloud Computing' in Vlaanderen. Dit plan zal uitgerold worden vanaf 2018 en verder gezet worden in 2019 en verder. Dit alles moet in samenhang gezien worden van de operationaliteit van het 'European Open Science Cloud'.

G. De aanpak van het Vlaams beleid m.b.t. onderzoeksinfrastructuren kan voor 2019 samengevat worden als volgt:

- Analyse van de aanpak van de 1ste IRI oproep (Vlaams deelname aan en of subsidiering van de Vlaamse deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren) en doorvoeren van aanpassingen waar nodig;
- Deelname aan de commissie 'Invest' voor de oproep zware onderzoeksinfrastructuur;
- Werkplan en tijdslijn opstellen voor de aanmaak van een 'Vlaamse Roadmap' voor onderzoeksinfrastructuren en de mijlpalen uit dit plan realiseren;
- Nut en voordelen onderzoeken aan de hand van de resultaten van het pilootproject om samenwerkingsverbanden tussen ESFRI te initiëren.

3. Specifieke infrastructuurdossiers

In het kader van de éénmalige investeringsmiddelen O&O besliste de Vlaamse Regering in 2016 tot steunverlening aan 5 projecten.

De vijf projecten zijn:

1. 800 MHz solid state nuclear magnetic resonance (NMR) spectrometer for materials and food science;
2. Next Generation Screening in Quantitative Biology & Drug Discovery (NextGenQBio);
3. Cofinanciering van onderzoeksinfrastructuur van het interuniversitair Centrum voor protontherapie in Vlaanderen/België;
4. Hybrid Laser-based additive & subtractive research platform (HyLaForm);
5. Silicon Tracker Endcap for the upgraded CMS experiment at the High-Luminosity LHC at CERN.

De bovenstaande 5 projecten 'investeringen in zware onderzoeksinfrastructuur' worden administratief opgevolgd door Departement EWI en betaald via het Hermesfonds bij VLAIO (BVR 15 juli 2016).

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Analyse van de aanpak van de 1ste IRI oproep (Vlaams deelname aan en of subsidiering van de Vlaamse deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren) en doorvoeren van aanpassingen waar nodig
- Aanmaak van een Vlaamse rodmap voor onderzoeksinfrastructuren: werkplan en tijdslijn opstellen en de en de mijlpalen uit dit plan realiseren

Output (resultaten)

- Opvolging ESFRI-forum, ERIC-comité en zijn strategische werkgroepen-doorlopend
- Opvolging van het infrastructuurprogramma H2020- doorlopend
- Deelnemen en de Vlaamse/Belgische belangen verdedigen in de governance structuren van de verschillende infrastructuren waaraan Vlaanderen deelneemt-doorlopend
- Deelnemen en Vlaamse belangen verdedigen in het federaal overleg-doorlopend
- Deelname aan de Commissie INVEST voor de oproep zware onderzoeksinfrastructuur
- Nut en voordelen onderzoeken aan de hand van de resultaten van het pilootproject om samenwerkingsverbanden tussen ESFRI te initiëren
- D3297-800 MHz NMR spectrometer-opvolging dossier
- D3299-NestGenQBio-opvolging dossier
- D3301-Protontherapie-opvolging dossier
- D3300-Hylaform-opvolging dossier
- D3298-Silicon Tracker Endcap CMS LHC at CERN-opvolging dossier

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal – O&O overheidskredieten
- Beleidsimpact - Kengetal – O&O uitgaven

10. Vlaams Onderzoeksnetwerk (VON) - BELNET: verdere uitbouw en upgrade

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.3. DEWI draagt bij tot goed uitgebouwde onderzoeksinfrastructuren • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Dumolyn Bart
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EEG2JA-WT 1EC102
Budget	13 mio euro
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>A. BELNET is een Belgisch nationaal onderzoeksnetwerk dat internettoegang levert aan zeer hoge bandbreedte en internetdiensten aan Belgische universiteiten, (hoge)scholen, onderzoekscentra en overheidsdiensten. Het Vlaams Onderzoeksnetwerk (VON) is een deel van het Vlaams glasvezelnetwerk dat onze kennisinstellingen toegang geeft tot BELNET, en hiermee tevens tot elkaar en tot de internationale onderzoeksruimte.</p> <p>B. Na het ondertekenen van de nieuwe raamovereenkomst 'BELNET - Vlaamse overheid' wordt op heden de verdere vermazing van het Gigabit-project gecontinueerd.</p> <p>De nieuwe uitdaging was het opstellen van een strategisch plan voor de upgrade naar de volgende generatie 10 Gigabit connecties, die niet enkel upgrades van actieve componenten in de sites vergt, maar ook aanpassingen aan de 'ringen' en de infrastructuur van het Vlaams Onderzoeksnetwerk.</p> <p>De afdeling Onderzoek van het Departement EWI heeft in samenwerking met de afdeling Telematica van het Agentschap Wegen & Verkeer in 2018 een plan opgesteld voor verdere upgrading, teneinde met het Vlaams Onderzoeksnetwerk blijvend een state-of-the-art hoog-performant netwerk voor de Vlaamse kennisinstellingen te voorzien. Dit plan, dat een voorziene uitrol heeft tussen 2018 en 2026, moet het volledige netwerk '100 gigabit ready' (en een gedeelte ervan '400 gigabit ready') maken, maximaal 66% van de aangesloten kennisinstellingen een 10 gigabit connectie verschaffen, en ad-hoc 100 gigabit aansluitingen mogelijk maken.</p> <p>Eind 2016 presenteerde het Agentschap Wegen & Verkeer een nieuw kostenmodel voor al hun klanten aan het Departement EWI, op basis van het principe dat de klant mee instaat voor het onderhoud van de gebruikte glasvezelverbindingen en actieve componenten. Gezien EWI voor een groot aantal sites van Vlaamse kennisinstellingen connecties heeft gerealiseerd, zou de implicatie hiervan een substantiële onderhoudskost met zich mee brengen. In juni 2017 werd, na enige aanpassingen, dit kostenmodel goedgekeurd op het</p>

Voorzitterscollege. De budgettaire implicaties voor EWI werden mee opgenomen in de analyse '100 gigabit ready'.

In 2019 zal dit plan '100 gigabit ready' op de Vlaamse Regering geagendeerd worden en gefinancierd worden via de éénmalige investeringsenveloppe.

Output (resultaten)

- Nota 'Upgrade' op Vlaamse Regering brengen voorjaar 2019

OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen

Beleidsacties

11. Techtransfer en valorisatie van onderzoek via Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interfacediensten

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Hauchecorne Rita
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EFG2MS-IS 1EE126 • EBO-1EFG2MS-IS 1EE130
Budget	2,9 mio euro (Interface) en 33,4 mio euro (IOF) + 20 mio euro opstapmiddelen
VTE	0,9 VTE

Omschrijving actie
<p>A. Het beleid rond kennistransfer omvat acties die onderzoekers en onderzoeksinstellingen moeten ondersteunen in het valoriseren van onderzoeksresultaten. Het huidige beleid bevat subsidiëring via het 'Industrieel Onderzoeksfondsen'-programma en ondersteuning van de 'Interfaceactiviteiten' in de interfacediensten (ook Techtransfer Offices genoemd) bij de universiteiten ten dienste van de volledige associatie; dus ook steun voor het toegepast onderzoek aan de hogescholen.</p> <p>In 2017 is het jaarlijks budget van IOF verhoogd met 5 miljoen euro, een verhoging +/- 18%, zonder extra voorwaarden op te leggen, gezien de geplande evaluatie in 2018 van het IOF en Interface-instrument.</p> <p>In 2018 zijn de vijfjaarlijkse evaluaties van IOF en Interfacediensten uitgevoerd via het departement (zie JOP-fiche 47). Hieruit volgden aanbevelingen voor het optimaliseren van deze instrumenten die in 2019 in de regelgeving worden verankerd en vervolgens geïmplementeerd. Voor 2019 wordt er eveneens een budgetverhoging voorzien van 20 miljoen euro.</p> <p>B. In 2018 is de beleidsbehoefte voor wetenschappelijk onderzoek aan hogescholen verder onderzocht in afstemming met VLAIO en de hogescholen via VLHORA.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In de IOF-evaluatie werden de hogescholen actief betrokken en hieruit volgden aanbevelingen; 2. In opdracht van het Departement EWI voerde een enterprise-architect van het consultancy-bedrijf INNO.COM een analyse uit 'Opportuniteit onderzoeken om de onderzoeksinformatie van hogescholen op te nemen in het FRIS-portaal en de mogelijke drempels in kaart te brengen'. Hieruit blijkt er nood aan een 'Digital Open Science Platform' (DOSP) voor alle 13 hogescholen samen om duurzaam te kunnen professionaliseren en automatische data-aanlevering aan o.a. FRIS te realiseren. De

onderzoeksdirecteurs van de 13 hogescholen hebben op 7/11/2018 een principe-akkoord gegeven over het samenwerken met de 13 via één DOSP.

C. In Europees kader wordt het thema 'Kennistransfer' opgevolgd in de 'ERAC Working Group on Open Science Innovation', waarbij Departement EWI het standpunt vanuit Vlaanderen en België -in overleg met stakeholders- voorbereidt en actief opvolgt om in het kader van de geïntegreerde ERA roadmap-oefening aanbevelingen voor betere kennisoverdracht te formuleren.

Output (resultaten)

- Subsidie Interface 2019 - 1ste kwartaal 2019 - Ministerieel besluit tijdig ondertekend en de onvoorwaardelijke subsidieschijven maandelijks uitbetaald
- Subsidie IOF 2019 - 1ste kwartaal 2019 - Ministerieel besluit tijdig ondertekend en de onvoorwaardelijke subsidieschijven maandelijks uitbetaald
- IOF en Interface subsidiebesluit aanpassen o.b.v. evaluatieresultaten – administratieve stappen afgehandeld voorjaar 2019
- Opvolging rapportering IOF en Interface werkjaar 2018 voor afrekening uitbetaling saldo 2018 - 2de en 3de kwartaal 2019
- Beleidsbehoefte wetenschappelijk onderzoek aan hogescholen - 2019 – eventueel adviesnota en/of maatregelen realiseren
- ERA roadmap prioriteit 5a Kennisoverdracht en valorisatie - follow up - volledig jaar 2019

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal - EPO-octrooiaanvragen/mio inwoners
- Beleidsimpact - Kengetal - Omzet uit vernieuwende diensten/processen

12. Opvolgen van Europese ontwikkelingen en analytische onderbouwing van het Vlaams industrieel beleid (Industrie 4.0)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Cattoor Barbara
Betrokken personeelsleden	Tournicourt Tom
Contactperso(n)en(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,8 VTE

Omschrijving actie
<p>Het Departement EWI volgt het Europees industrieel beleid nauwgezet op en bekijkt waar een vertaalslag naar Vlaams beleid noodzakelijk of opportuun is.</p> <p>A. Met de mededeling <i>'For a European Industrial Renaissance'</i> (COM/2014/014 final) heeft de Europese Commissie in 2014 aangegeven te willen inzetten op industrieel beleid. De ambitie is om te komen tot een herindustrialisering van de Europese Unie en het aandeel van de industrie in het BBP op te trekken naar 20%. In de uitrol van het beleid speelt de ambtelijke <i>'High Level Working Group on Competiveness and Growth'</i> een belangrijke rol. Alle lidstaten zijn hierin vertegenwoordigd en EWI volgt de werkzaamheden op.</p> <p>B. Daarnaast wordt er in de communicatie van de Europese Commissie van juni 2017 over slimme specialisatie <i>'Strengthening Innovation in Europe's Region: Strategies for resilient, inclusive and sustainable growth'</i> SWD(2017) 264 final de link gelegd tussen de heropleving van de industrie en de slimme specialisatie strategieën van de Europese regio's.</p> <p>In deze context zijn de <i>'European Strategic Cluster Partnerships for Smart Specialisation Investments'</i>, ontwikkeld door DG GROW en DG REGIO (en in samenwerking met verschillende andere DG's zoals CNCT en EMPL), een essentieel aspect. Deze partnerschappen hebben als doelstelling nieuwe samenwerkingen en innovatieve activiteiten tussen clusterbedrijven, voornamelijk kmo's, te faciliteren om zo investeringen te stimuleren binnen de slimme specialisatie domeinen. Slimme specialisatie en clusters als instrumenten voor de herindustrialisering van Europa worden expliciet aan elkaar gekoppeld.</p> <p>C. Het <i>Vanguard Initiative</i> van een 34-tal regio's – waaraan het Departement EWI aan de grondslag lag - heeft als voorbeeld gediend voor deze vernieuwende aanpak. Het Departement EWI volgt deze ontwikkeling op de voet en onderzoekt waar er opportuniteiten liggen voor Vlaanderen en het Vlaams clusterbeleid en op welke manier dit het Vlaamse beleidskader met betrekking tot slimme specialisatie en clusters kan inspireren.</p> <p>D. Tevens wordt ondersteuning geboden bij de <i>'transitie Industrie 4.0'</i> in het kader van de Visie2050. Het Departement EWI staat immers in voor de koppeling tussen het Vlaamse Industrie 4.0-verhaal en de lopende activiteiten in het Vanguard Initiative en de <i>'European Strategic Cluster Partnerships for Smart</i></p>

Specialisation Investments' van de Europese Commissie. Ook in deze context zijn de conclusies van de Raad van de Europese Unie over Europees industriebeleid (12/03/2018) belangrijk. Hierin wordt immers het belang aangeduid van de creatie, opschaling en interconnecteren van innovatie hubs in Europa om zo de innovatieve ecosystemen te versterken. Deze boodschap werd nog eens versterkt in de conclusies van 29 mei 2018 waarin de Raad de Europese Commissie uitnodigt om nieuwe oplossingen te ontwikkelen voor de uitwerking van een Europees netwerk van demonstratie- en pilootfaciliteiten dat voornamelijk kmo's ondersteunt bij de uitrol van nieuwe technologieën.

E. Het Departement EWI vertegenwoordigt België in het '*Strategisch Forum IPCEI*' (Important projects of common European interest). Dit forum werkt in 2019 samen verder met de Europese Commissie een kader uit om Europese strategische waardeketens te identificeren die in aanmerking komen voor de toepassing van een flexibelere staatssteunreglementering. Eveneens is het van belang om de link te leggen met de Vlaamse innovatiespelers en bedrijven die onderdeel uitmaken van deze strategische waardeketens.

F. Eveneens belangrijk voor een verdere *analytische beleidsonderbouwing* en belangrijk om de Europese ontwikkelingen in verband te brengen met de realiteit in Vlaanderen, is het nauwgezet opvolgen van Vlaams beleidsrelevant onderzoek rond de industrie. Zo zal onder meer het onderzoek van het Steunpunt Economie en Ondernemen (STORE) rond de ontwikkeling en evolutie van industriële clusters in Vlaanderen inspiratie blijven bieden. In het algemeen ontwikkelt het Departement EWI steeds meer expertise omtrent industrieel beleid door Vlaams, Belgisch en internationaal onderzoek en rapporten zoveel mogelijk te verzamelen, te analyseren en te vertalen naar de Vlaamse beleidscontext.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Permanente opvolging van het internationaal industrieel beleid en vertaling naar het Vlaams beleid
- Vertaling van het Europees initiatief rond European Strategic cluster partnerships naar het Vlaams beleidskader
- Opvolging van onderzoek van het nieuwe steunpunt voor verdere onderbouwing industrieel beleid
- Permanente opvolging van internationaal en Vlaamse onderzoek rond industrieel beleid
- Deelname aan het Strategisch forum IPCEI

Output (resultaten)

- Beleidsrapporten en beleidsrelevant onderzoek m.b.t. industrie
- Ondersteuning Transitie Industrie 4.0

13. Artificiële Intelligentie/Cyberveiligheid-impulsprogramma in Vlaanderen

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Verschaeren Simon (0,5)
Betrokken personeelsleden	Goossens Karel (0,3) Spyns Peter
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	
Budget	+/- 30 mio euro (AI) opstapmiddelen +/- 20 mio euro (CS) opstapmiddelen
VTE	0,8 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>De digitale technologieën ontwikkelen zich aan een snel tempo. Dat is het zeker het geval met de technologiedomeinen artificiële intelligentie en cybersecurity. <i>Vlaanderen heeft de ambitie om tot de digitale koplopers te behoren</i>, ook in de deze technologiedomeinen. Daartoe heeft de Vlaamse Regering beslist om vanaf 2019 een recurrente budgettaire opstap te voorzien voor een AI- en CS-impulsprogramma.</p> <p>Deze impulsprogramma's werden in 2018 door het Departement EWI voorbereid via een consultancy-opdracht en intens stakeholderoverleg. De impulsprogramma's omvatten drie luiken: (I) sensibilisering, (II) implementatie en (III) onderzoek.</p> <p>Deze programma's dienen in 2019 samen met VLAIO gefinaliseerd te worden in nauwe samenwerking met het betrokken werkveld. Het departement zal dit proces nauw opvolgen en mee coördineren.</p>

14. Smart Mobility: voertuigen en mobiliteit van de toekomst

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Vermeulen Hilde (0,6)
Betrokken personeelsleden	Bollen Lut Goossens Karel Lories Veerle EWI
Contactperso(n)en(en) kabinet	Sleeckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• Hermesfonds
Budget	+/-30 mio euro
VTE	0,6 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>A. Het Departement EWI volgt onderzoeks-, innovatie- en demonstratieprogramma's voor het 'voertuig van de toekomst' op alle niveaus (regionaal, Vlaams, Belgisch, Europees) op om nieuwe doorbraaktrends van de Vlaamse automobiellindustrie gestroomlijnd te versnellen. De transitie naar een vlot en veilig transportsysteem, één van de Vlaamse Visie2050 transitieprioriteiten krijgt prioritaire aandacht. EWI ondersteunt de Vlaamse automobiellwaardeketen met investeringen voor voertuig-, infrastructuur- en batterijtechnologieën in de aanpak van de vele uitdagingen niet alleen op vlak van geconnecteerd en autonoom rijden (CCAM) maar ook voor de trends als MaaS (Mobility as a Service), zero emissievoertuigbeleid en gespecialiseerde logistiek. EWI werkt nauw samen met Departement MOW aan de bijdrage voor het nieuwe regeerakkoord rond slimme logistiek en mobiliteit.</p> <p>EWI geeft uitvoering aan de doelstellingen geformuleerd in Vlaamse Regering-conceptnota van 'Geautomatiseerde en geconnecteerde mobiliteit in Vlaanderen' van 2 maart 2018. Voor deze nieuwe doorbraaktrend profileert Vlaanderen zich als proeftuin voor innovatie voor CCAM (cooperative and connected automated mobility). Als lid van de gezamenlijke EWI-MOW-stuurgroep geconnecteerde mobiliteit, wordt het regulerend bevoegdheidskader voor lopende experimenten met autonoom rijden opgevolgd en bijgestuurd in overleg met de bevoegde gewestelijke en federale instanties en op basis van learning by experience, d.w.z. opvolging van Vlaamse deelname in regionale en transnationale pilotacties in H2020 en CEF projecten met innovatieve dimensie zoals Cementa, Concorda, enz.</p> <p>B. EWI is in dit kader lid van de stuurgroep voor de opvolging van het <i>innovatiepartnerschap Mobilidata</i>, zoals beslist door de Vlaamse Regering op 23 november 2018, getrokken door imec voor het installeren van dataplatformen voor innovatieve user cases gericht op slimme en geconnecteerde verkeersinfrastructuur (verkeerslichten flow, truck guidance,...) om deze door o.a. MOW via het 'Programma Innovatieve Overheidsopdrachten' (PIO) op de markt te brengen door Vlaamse innovatieve bedrijven.</p> <p>C. Naast de klassieke automobiellindustrie worden in toenemende mate nieuwe industriespelers zoals telecomoperatoren (in het kader van 5G-transitie), maakindustrie en <i>digitale en mobiliteitsspelers voor deze automobiellwaardeketen</i> aangetrokken via deze open cloud diensten in het Mobilidata innovatiepartnerschap. Voor de bovenvermelde stuurgroepen helpt EWI een ecosysteem te bouwen opdat het relevant</p>

industrieweefsel aan de datagedreven en disruptieve transitietrend op slimme wijze tegemoet kan komen in het Vlaams transportsysteem (binnen het Europees C-ITS kader). EWI zal voor de uitrol van innovatieve (digitaal ondersteunde) business cases vooral vanuit PIO een complementaire en ondersteunende rol kunnen hebben voor MOW aanbestedingen al dan niet in CEF verband.

D. EWI volgt acties en programma's geïnitieerd door *Flanders Make en imec* op in het kader van de projectportfolio van digitale data-applicaties en CCAM gefinancierd met Hermesmiddelen en met interreg (zoals vb. Smart Highway, Mobilidata, INNOINFRAHARE) .

E. Voor de strategische onderzoeksagenda voor transport post2020 is EWI actief in de *STRIA* taskforces. Dit is een expertengroep die de onderzoeksprioriteiten in roadmap bepalen voor Horizon Europe, enz.

EWI levert vanuit STRIA en Horizon 2020 programmavertegenwoordiging-insteek aan in overleg met EWI-stakeholders (FM, imec,...) voor opvolging van GEAR2030 opvolginitiatieven: Europese batterijalliantie, de AFI richtlijn 2014/94, etc.

EWI betreft en pleegt overleg met Vlaamse en Belgische stakeholders uit het veld indien standpuntbepalingen rond voertuig- en batterij-onderzoek en het economisch flankerend beleid gevraagd worden.

F. EWI implementeert O&I acties voor waterstof, elektrisch aangedreven voertuigen, enz. van het '*Vlaams actieplan voor alternatieve brandstofinfrastructuur voor transport*' (CPT). EWI volgt en monitort het actieplan door deelname aan het Vlaams CPT stakeholdersoverleg en advies aan het evaluatiecomité van de Vlaamse CPT oproepen. EWI neemt deel aan het federaal ambtelijk 'Enover en transport'-overleg voor follow up van de EU-effectbeoordeling van het BE-beleidskader voor de omzetting van de CPT richtlijn.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Secretaris van kabinettenstuurgroep 'geconnecteerde mobiliteit'
- Deelname aan relevant STRIA overleg
- Lid/vervangend lid van stuurgroep Mobilidata
- Opvolging/deelname aan projecten (H2020, EFRO, interreg, CEF) , thematische platformen (ERRIN transport werkgroep)
- Deelname Vlaams AFI stakeholdersoverleg (CPT actieplan) (2 jaarlijks)
- Deelname aan enover transport overleg (3 à 4)
- Advies aan evaluatiecomité CPT oproepen Departement OMG
- Ecosysteem op raakvlak tussen mobilidata en geconnecteerd en autonoom rijden: PIO, VLAIO instrumentarium, EU acties

Output (resultaten)

- Vlaamse bijdragen aan BE standpuntbepalingen , STRIA overleg en H2020 PC transport WP, batterijalliantie, opvolging CPT richtlijn, PermRep post2020 beleidsvorming
- Beleidsrapporteringen io stuurgroepen

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal – O&O uitgaven

15. Toekomstgerichte chemiestrategie: bi- en trilaterale beleidscoördinatie met NL en NRW

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Top Lieven
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleeckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,3 VTE

Omschrijving actie

De chemische industrie vormt een essentiële pijler van de Vlaamse economie. Antwerpen vormt samen met de chemische clusters in Rotterdam en NoordrijnWestfalen wereldwijd de 2de belangrijkste chemische hub.

Om die redenen dringt zich een krachtenbundeling op. Op 15 december 2017 werd door de Vlaamse Regering een toekomstgerichte chemie en de trilaterale Chemiestrategie Vlaanderen-Nederland-NoordrijnWestfalen goedgekeurd.

In het kader van deze strategie werden 3 werkgroepen opgericht:

- Werkgroep Energie (Vlaanderen trekker, in casu Departement EWI)
- Werkgroep Innovatie (Nederland trekker)
- Werkgroep Infrastructuur (NoordrijnWestfalen trekker)

Toekomstgerichte chemiestrategie tussen VG, NL en NRW:

- Met ministeries economie van NL en NRW wordt meermaals per jaar overlegd over de voortgang;
- In 2019 is het VG/EWI voorzitter van de overkoepelende stuurgroep met overheid, federaties en werkgroepvoorzitters, die minimaal 1 x samenkomt;
- Opvolging van de 3 werkgroepen: Infrastructuur, Innovatie en Energie;
- Binnen het VG wordt een overlegstructuur opgericht om de uitvoering van en deelname aan die 3 werkgroepen, vlot te kunnen laten verlopen;
- Organisatie high level event in november 2019 in Brussel, 2 jaar na de opstart van de strategie, onder coördinatie van het Vlaams Gewest.

Invullen belang sector chemie in het Vlaamse/Belgische beleid:

- Binnen de Vlaamse overheid zijn diverse onderwerpen en instrumenten die direct impact hebben op de sector chemie o.a. de Vlaamse klimaatvisie 2050 inclusief luik mitigatie en luik adaptatie, het Vlaamse onderdeel van het Belgische energie- en klimaatplan 2030, etc;
- Op federaal niveau, het fiscale landschap en de potentiële ontwikkelingen.

Benutting van internationale (chemie) coalities:

- In het '7+7'-overleg, beraadslagen 7 lidstaten en hun 7 chemiefederaties, samen meer dan 80% van de Europese Chemie, op regelmatige basis over mogelijke gemeenschappelijke initiatieven t.o.v. het Europese niveau. Daarnaast worden ook toekomstige beleidsinitiatieven of best practices uitgewisseld;
- In het 'Europees netwerk voor Chemie Regio's' (ECRN), wordt de mogelijkheid gecreëerd om projectpartners te vinden om samen grensoverschrijdende initiatieven op te starten. Ook neemt EWI diverse initiatieven voor ontwikkeling visie en verspreiding op EU-niveau;
- Binnen de 'High Level Group Energie Intensieve Bedrijven', als sjerpa de belangen van het Vlaams Gewest/België op het vlak van en energie-intensieve industrie verdedigen, en thema's aanbrengen.

Impact EU-niveau: Een aantal dossiers met significante impact op de Vlaamse chemiesector wordt opgevolgd of aangestuurd, zijnde o.a.:

- Uitvoering Herziening Europees systeem emissierechten;
- Nieuw kader voor compensatie indirecte allocatie emissierechten;
- Carbon Capture Storage (CCS);
- Carbon Capture Utilization (CCU).

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Uitbouwen van de overkoepelende, internationale en Vlaamse overleg- en coördinatiestructuren van de Chemiestrategieën
- Actief zijn in en benutten van internationale coalities zoals 7+7, en ECRN
- Beïnvloeden initiatieven en instrumenten andere beleidsdomeinen
- Beïnvloeden Europese initiatieven en instrumenten
- Deelname aan het Refining Forum

Output (resultaten)

- Organisatie High Level Event Trilaterale Chemiestrategie eind 2019

16. Energietransitie: energietechnologie en energiebeleidsovereenkomsten

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Bollen Lut
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Adriaens Wim, Sleenckx Eric, Bergen Gert, Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,8 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>1. Vlaams en Europees energietechnologiebeleid</p> <p>Wat energietechnologie in Vlaanderen en Europese opportuniteiten betreft, onderzoeken we hoe het innovatiepotentieel in energietechnologie in Vlaanderen verder versterkt kan worden en beter gepositioneerd in de Europese en internationale context. En dit opdat de Vlaamse industrie een groeiend aandeel kan verwerven in de internationale groeiemarkt voor hernieuwbare energietechnologie. De Vlaamse bedrijven actief in de waardeketens van de verschillende hernieuwbare energietechnologieën vormen een beloftevolle en strategische cluster waar Vlaanderen dient op in te zetten in de toekomst.</p> <p>A. Het Europese referentiekader voor energietechnologie is het 'European Strategic Energy Technology Plan' (SET-Plan). Het geactualiseerde SET-Plan is onderdeel van de 'Research, Innovation and Competitiveness' pijler van de Europese 'Energy Union' (COM(2015)080). Deze strategie bepaalt mee de krijtlijnen van het H2020-energieprogramma ('Societal Challenge Secure, Clean and Efficient Energy'). In het kader van de 'Europese Energy Union' dienden alle lidstaten eind 2018 een nationaal energie- en klimaatplan op te maken bestaande uit vijf dimensies, waaronder 'Research, Innovation and Competitiveness' als vijfde dimensie. Het Departement EWI is verantwoordelijk voor de Belgische coördinatie van de vijfde dimensie. In het voorjaar van 2019 zal de Europese Commissie haar opmerkingen op dit plan formuleren en desgevallend zal het plan aangepast worden.</p> <p>B. Voor een kleine open regio als Vlaanderen is het Europese kader bij uitstek het referentiekader om de eigen technologiesterken verder te versterken en te positioneren. In Europese samenwerkingsprojecten kan Vlaanderen niet alleen externe expertise aantrekken waar nodig, maar tevens mee profiteren van aanzienlijke Europese (co)financieringsbudgetten.</p> <p>Het onderzoeken van de Vlaamse opportuniteiten in de Europese en internationale context gebeurt in</p>

nauwe samenwerking met de Vlaamse stakeholders (onderzoekers, kenniscentra, bedrijven) via onder meer de universiteiten, de strategische onderzoekscentra, de speerpuntcluster Flux50, 'De Blauwe Cluster', de Innovatieve Bedrijfsnetwerken (IBN) 'Offshore energy' en 'Power to Gas', Energyville (VITO, KU Leuven, imec) als expertisecentrum voor duurzame energie en intelligente energiesystemen en WaterstofNet als 'Programme Office' van het Interreg-project 'Waterstofregio 2.0' en coördinator van de IBN 'Power to Gas'.

Het Departement EWI is de cruciale link tussen de Europese en internationale energietechnologiestrategie en de Vlaamse stakeholders in energietechnologie.

De rol van het Departement EWI is de continue en nauwe opvolging van het Europese en internationale energietechnologiebeleid en de vertaling hiervan naar de Vlaamse stakeholders (onderzoekspartners en industrie) met het oog op het identificeren van strategische samenwerkingsopportuniteiten. Omgekeerd dient het Departement EWI ook de Vlaamse prioriteiten te bepleiten op het Europese en internationale niveau. Dit vraagt een goed en regelmatig contact met deze Vlaamse stakeholders.

C. Het internationale energieagentschap (IEA) is het internationale kader voor samenwerking en informatie-uitwisseling over de internationale energie(technologie)ontwikkelingen. EWI verzamelt jaarlijks de data betreffende publieke R&D-uitgaven voor energietechnologie in Vlaanderen en neemt deel aan het vierjaarlijkse indept review van het IEA. Deelname van Vlaanderen aan de samenwerkingsakkoorden (Implementing Agreements of Technology Collaboration Programmes) van het IEA in strategische energietechnologiedomeinen is belangrijk voor de internationale positionering van de Vlaamse energietechnologiesector.

2. De Vlaamse energiebeleidsovereenkomsten

De nieuwe energiebeleidsovereenkomsten voor de energie-intensieve industrie in Vlaanderen (2015-2020) werden op 4 april 2014 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Er is een energiebeleidsovereenkomst voor VER-bedrijven (die onder het Europese emissierechtenhandelsstelsel vallen) en één voor niet-VER-bedrijven. Op 17 november 2017 besliste de Vlaamse Regering om de energiebeleidsovereenkomsten te verlengen tot en met 31 december 2022.

De nieuwe energiebeleidsovereenkomsten zijn gestart op 1 januari 2015, in opvolging van het benchmarking- en auditconvenant die tot eind 2014 liepen.

De Commissie is het bestuursorgaan voor de energiebeleidsovereenkomsten. Ze is samengesteld uit een voorzitter, een vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor economie, een vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor energie, een vertegenwoordiger van elke toegetreden sectororganisatie, een vertegenwoordiger aangeduid door de ondernemingen voor wie geen sectororganisatie is toegetreden en het hoofd van het Verificatiebureau als waarnemer. Het Verificatiebureau is een onafhankelijke en neutrale organisatie die de correcte uitvoering van de energiebeleidsovereenkomsten moet bewaken.

De toegetreden ondernemingen engageren zich ertoe om op energetisch vlak om de vier jaar een audit te laten uitvoeren. Op basis van de audit wordt een energieplan voor de onderneming opgemaakt dat de onderneming gefaseerd dient uit te voeren over de looptijd van de overeenkomst. Elke onderneming dient jaarlijks te rapporteren aan het Verificatiebureau over de in het voorafgaande kalenderjaar uitgevoerde maatregelen, studies en herrekeningen van potentieel rendabele maatregelen.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Belgische vertegenwoordiger Europese Steering Group van het Strategic Energy Technology Plan (SET Plan); Belgische vertegenwoordiger SET Plan bureau, Belgische vertegenwoordiger Joint Actions Working Group, vertegenwoordiger SET Temporary Working Groups

- Belgische vertegenwoordiger in het Programma Comité energie van Horizon 2020 (Energy configuration of the Horizon 2020 Programme Committee = Challenge 3)
- Belgische vertegenwoordiger in de States Representatives Group van de Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking 2 (JU FCH 2)
- Vertegenwoordiging als waarnemer in de Raad van Bestuur van de energiecluster Flux50
- Vertegenwoordiger als waarnemer in de Raad van Bestuur van WaterstofNet
- Ondersteuning ontwikkeling energietechnologie in Vlaanderen.
- Departement EWI is contactpersoon energietechnologie en innovatie voor Vlaanderen in het internationale energietechnologieagentschap (IEA)
- Deelname samenwerkingsakkoorden IEA
- Vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor economie in de Commissie EBO
- Jaarlijks verslag voortgang EBO aan de minister
- Nationaal energie en klimaatplan : Belgische coördinatie van de 5de dimensie : Onderzoek, innovatie en competitiviteit
- Deelname aan de Belgische Enover/waterstof werkgroep

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact – Kengetal - O&O uitgaven

17. Circulaire en klimaatvriendelijke economie: beleidsafstemming

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Houwen Mieke (1), Maes Dries (0,3)
Betrokken personeelsleden	Top Lieven
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EBG2AG-WT 1EE103
Budget	200K euro
VTE	1,3 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Departement EWI wil het beleid rond circulaire en klimaatvriendelijke economie zo goed mogelijk afstemmen met dat van het Departement Omgeving (OMG) en de agentschappen binnen beide beleidsdomeinen. Waar er raakvlakken zijn, wordt er gezocht naar opportuniteiten en convergenties en aanpakken van problemen via een constructieve dialoog.</p> <p>Met de mededeling van de Europese Commissie 'Maak de cirkel rond. Een EU-actieplan voor de circulaire economie' van december 2015 werd het Europese kader bepaald.</p> <p>Het Departement EWI neemt inzake circulaire beleid volgende taken op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opvolgen en uitvoeren van de transitie 'Vlaanderen Circulair' uit Visie 2050, getrokken door OVAM; • Opvolgen van sub-challenges 5 en 3 van het Horizon 2020-programma (klimaat, milieu, raw materials en resource efficiency/secure, clean and efficient energy); • Programmavertegenwoordiging, informatie-uitwisseling met het NCP zodat Vlaamse partners meer kansen krijgen om deel te nemen aan Europese projecten; • Ondersteuning van de Vlaamse inspanningen voor het 'European Innovation Partnership Raw Materials' en de 'KIC Raw Materials'; • Opvolging van het Europese pakket circulaire economie. Overleg in het Belgische overleg CCIM, subgroep circulaire economie en voor Vlaamse implementatie met OVAM; • Eventuele deelname aan Horizon 2020 'Coordination and Support Action' voor afstemming strategie rond circulaire economie onder Europese regio's; • Afstemming rond circulaire economie binnen het eigen beleidsdomein via netwerk 'circulaire economie', getrokken door VLAIO. <p>Het Departement EWI is verantwoordelijk voor het luik 'Industrie' binnen de Vlaamse Klimaatvisie 2050, zowel voor Adaptatie als Mitigatie. Ook voor het Vlaamse onderdeel van het Belgische energie- en klimaatplan 2030 wordt de nodige bijdrage geleverd.</p> <p>Aanvullend wordt ook de nieuwe 'Strategie 2050' van de Europese Commissie nauw opgevolgd.</p> <p>Vanuit de invalshoek innovatie is het de intentie om in het clusterbeleid, de clusters van bedrijven via het</p>	

clusterpact te engageren om in hun innovatieprogramma's klimaatdoelstellingen een prominente plaats te geven. Dit geldt in de eerste plaats voor de verschillende speerpuntclusters.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Bilateraal overleg met Departement OMG om complementair beleid rond groene economie mogelijk te maken
- Tweemaandelijks: deelname aan de stuurgroep van de transitie 'Vlaanderen Circulair'
- Onderhandeling scoping paper voor het volledige Horizon Europe werkprogramma's van de Horizon 2020 subchallenges 5 en 3 en eerste werkprogramma 2020-2021; vergaderingen werkprogramma
- Opvolging en steun aan het consortium KIC Raw Materials, waarvan het Westers colocatiecentrum in Leuven ligt, en EIP Raw Materials
- Vlaamse implementatie van Europese pakket Circulaire Economie
- Vlaamse deel van het Belgische klimaat-en energieplan 20130
- Deelname aan vergaderingen en input voor netwerk 'circulaire economie' binnen beleidsdomein EWI

Output (resultaten)

- Opvolging voorstellen rond circulaire economie

18. Bio-economie: geïntegreerd beleid via interdepartementale samenwerking

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Sormann Monika (1)
Betrokken personeelsleden	De Vos Liselotte Houwen Mieke Maes Dries
Contactperso(n)en(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	1 VTE

Omschrijving actie
<p>Sinds enkele jaren voert de interdepartementale werkgroep (iWG) bio-economie een geïntegreerd beleid rond dit thema. De iWG waakt over de gezamenlijk opgestelde Vlaamse strategie rond de bio-economie en de uitvoering van het bijhorend actieplan. Heel wat van de geplande acties vallen onder de verantwoordelijkheid van het Departement EWI.</p> <p>Bij Departement EWI wordt de iWG BioE opgevolgd en inbreng geleverd vanuit het themateam 'Bio-economie' (TTBE). De leden van TTBE uit de afdelingen Strategie en Coördinatie (ASC), Onderzoek (AOND) en Ondernemen & Innoveren (AOI) delen informatie en ontwikkelen gezamenlijke activiteiten (EWI focus, opvolging overheidsopdracht, invullen EU-surveys, ...), sturen de iWG BioE aan, etc.</p> <p>Op 11 oktober 2018 presenteerde de Europese Commissie een update van de bio-economiestrategie: 'A sustainable bioeconomy for Europe: strengthening the connection between economy, society and the environment'. Binnen dit kader worden Vlaamse beleidsacties ontplooid.</p> <p>Het werk van de iWG bio-economie wordt momenteel gekoppeld aan de transitie circulaire economie die wordt getrokken door de ministers Muylers en Schauvliege. In 'Visie 2050' wordt de link tussen bio-economie en circulaire economie namelijk bijzonder sterk benadrukt. Bedoeling is daarom de iWG bio-economie te laten erkennen als één van de belangrijke werkgroepen die actief is binnen de transitie circulaire economie en dat deze groep het eigenaarschap opneemt van het thema bio-economie binnen de transitie. Tegelijk wordt ook het eigen actieplan van de iWG bio-economie herbekeken om beter aan te sluiten bij de transitie.</p> <p>Concreet worden aan de acties waar EWI momenteel voor verantwoordelijk is binnen de iWG onder meer invulling gegeven door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actieve deelname aan de piloot 'bio-economie' binnen het Vanguard Initiative met verschillende Vlaamse partners die binnen het domein actief zijn (ASC); • Deelname aan Interreg-project 'SmartPilots' samen met BBE Pilot Plant (AOI en ASC); • Opvolging van het Europese beleid rond de bio-economie en vertaling naar het Vlaamse beleidskader: In 2016-2017 werd de 'Europese Bioeconomie Strategie' positief geëvalueerd. Eind 2018 werd een geactualiseerde strategie uitgebracht, in de huidige beleidscontext (CE, Energy Union, SDG's,

Paris Agreement, Waste management, klimaat mitigatie...) onder de titel 'A sustainable Bioeconomy for Europe: strengthening the connection between economy, society and the environment';

- Deelname aan Europese organen: naast de vertegenwoordiging in de Programma Comités van Horizon 2020 die aan de bio-economie gerelateerd zijn, wordt door EWI ook de uitrol van de BBI JU (Bio-based Industries Joint Undertaking) opgevolgd; als Belgisch vertegenwoordiger in de SRG - States Representatives Group van BBI JU (ASC);
- Deelname aan BioE WG van ERRIN (ASC);
- Aandacht voor meer biogebaseerd aanbesteden: circulair aanbesteden binnen VC, innovatief aanbesteden binnen PIO.

In 2019 blijft het voorzitterschap en het secretariaat van de iWG BioE bij het Departement EWI. Belangrijke activiteiten zijn:

- Jaarlijks weerkerende rapportering van de iWG BioE aan de Vlaamse Regering via een mededeling;
- Integratie van de BioE in de CE: synergie en complementariteit; opname van BioE thema's binnen steunpunt jaarprogramma 2019;
- Opdracht stakeholder betrokkenheid en platform voor bio-economie.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Opvolging van nieuwe industriële initiatieven in Vlaanderen in de bio-economie
- Versterken samenwerking met andere regio's en met Europese instellingen

Output (resultaten)

- iWG Bio-economie Voorzitterschap van DEWI in 2019
- Update van het 'Actieplan in de Vlaamse Strategie voor de bio-economie', en analyse van de resultaten van de voorbije vijf jaar

19. Zorginnovatie: Flanders' Care

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	D'Hondt Kathleen
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(n)en(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	Health (JOP-fiche 53)

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Flanders' Care heeft de missie <i>'Op aantoonbare wijze en door innovatie het aanbod van kwaliteitsvolle zorg verbeteren en verantwoord ondernemerschap in de zorgeconomie te stimuleren'</i>.</p> <p>Flanders' Care is een programma van de Vlaamse overheid dat streeft naar een verbetering van de zorgkwaliteit door - via innovatie - verantwoord ondernemerschap in de zorgeconomie te stimuleren.</p> <p>Het doel is om de vooruitgang in wetenschap en technologie in te zetten in de zorgsector en tegelijk een economische meerwaarde te creëren voor Vlaamse bedrijven. Een snel evoluerende maatschappelijke, economische, technologische en zorg- en welzijnsomgeving, maakt dat Vlaanderen (en aldus ook de Vlaamse overheid) absoluut verder moet inzetten op het realiseren van synergie tussen de ondernemerswereld, de zorg en de kenniscentra. Dit gebeurt met <i>Flanders' Care 2.0</i>.</p> <p>Verschillende entiteiten ontwikkelden reeds specifieke instrumenten en diensten om ondernemers en zorgactoren samen te brengen en innovatie in de zorg aan te moedigen. De demonstratieprojecten, de Zorgproeftuinen en de oproep Nieuw Industrieel Beleid (NIB) Zorgeconomie zijn hiervan voorbeelden.</p> <p>Het Actieplan Flanders' Care 2.0 omhelst 8 acties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Thematische actielijn Gegevensdeling 2. Thematische actielijn M-Health 3. Thematische actielijn Assistieve Technologie en hulpmiddelen 4. Thematische actielijn Chronisch Zorgmodel 5. Horizontale actielijn Nieuwe samenwerkings- en organisatie modellen 6. Onderzoek innovatieve investeringstechnieken 7. Horizontale actielijn Internationalisering 8. Horizontale actielijn aandacht voor Ethische uitdagingen <p>De politiek-ambachtelijke sturing van Flanders' Care wordt ter harte genomen door de stuurgroep Flanders' Care en de uitvoering door het liaisonoverleg. Zowel in de stuurgroep als het liaisonoverleg is het Departement EWI vertegenwoordigd. De bijdrage van het Departement EWI bestaat uit het mee vorm geven van het actieplan 2.0 van Flanders' Care d.m.v. zijn kennis over (internationaal) wetenschappelijk onderzoek, wetenschapscommunicatie, digitale transformatie, innovatief aankopen, enz....</p>

20. Regeneratieve geneeskunde: RegMed XB

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	D'Hondt Kathleen
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EFG2LC-WT 1EF129
Budget	3,026 mio euro
VTE	Gepersonaliseerde geneeskunde (JOP-fiche 54)

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Naar aanleiding van de Vlaams-Nederlandse topontmoeting in Gent op 7 november 2016 tussen de respectievelijke minister-presidenten en een aantal leden van hun regeringen, werd door Minister Muyters en Staatssecretaris Van Dam goedkeuring gegeven aan de versterking, verbreding en verdieping van de high tech-samenwerking op zes innovatieve samenwerkingsthema's tussen wetenschappers en bedrijven.</p> <p>Eén van die thema's focust op regeneratieve geneeskunde (RegMed-cluster). Om de afspraken te concretiseren werd op de topontmoeting van november 2016 een intentieverklaring ondertekend door VIB en KU Leuven met het Nederlandse 'RegMed XB' om een leidend onderzoekscentrum in regeneratieve geneeskunde op te zetten.</p> <p>In RegMed XB (REGenerative MEDicine crossing Borders) werken Nederlandse en Vlaamse kennisinstellingen, universiteiten, academische ziekenhuizen, gezondheidsfondsen en bedrijven - ondersteund door regionale en nationale overheden - samen aan nieuwe oplossingen voor patiënten met diabetes, nierziekten en artrose. RegMed XB versterkt en bundelt het onderzoek dat aan de deelnemende kennisinstellingen plaatsvindt en ontwikkelt het instrumentarium en het netwerk om dat onderzoek doeltreffend te valoriseren. Daarmee bevordert het de ontwikkeling van nieuwe oplossingen voor patiënten.</p> <p>De doelstellingen van het <i>RegMed XB-platform</i> zijn vooral de uitbouw in een publiek-private partnerschap in Nederland en Vlaanderen om <i>het nieuwe domein van de regeneratieve geneeskunde te ontwikkelen met een industriële dimensie</i>.</p> <p>RegMed XB is gebaseerd op drie types activiteiten: excellent wetenschappelijk onderzoek, publiek-private samenwerking en business development en acceleratie.</p> <p>De ambitie is om binnen de 10 jaar een grensoverschrijdend virtueel instituut/platform met meer dan 500 onderzoekers en een budget van 250 miljoen euro te ontwikkelen dat koploper is in regeneratieve geneeskunde in Europa, niet alleen op vlak van wetenschappelijk onderzoek, maar ook op vlak van valorisatie. RegMed XB wil het centrum worden van een goed draaiend ecosysteem dat de creatie van een nieuwe innovatieve, industriële sector katalyseert door de oprichting van start-ups en het bijeenbrengen van bestaande bedrijven met topwetenschappers in dit domein in een vroeg stadium van het onderzoek.</p>

De Vlaamse overheid stelde voor de eerste fase van het initiatief in 2017 vier miljoen euro ter beschikking voor de financiering van twee projecten die als eerste zogeheten Moonshot-projecten door de wetenschappelijke adviesraad van RegMed XB geselecteerd werden:

- BIO-JOINT (weefselengineering voor botherstel)
- BIO-KIDNEY (niervascularisatie)

Vlaanderen heeft zich bij ondertekening van een MoU ertoe verbonden om jaarlijks een budget van 3 miljoen euro voor RegMed XB vrij te maken.

De eerste twee in 2017 gefinancierde projecten in RegMed XB werden op een ad-hoc basis geselecteerd. Vanaf 2018 werd een breder initiatief ontwikkeld in Vlaanderen rond gepersonaliseerde geneeskunde. Het budget 2018 van 3 miljoen euro wordt evenredig verdeeld om het BIO-JOINT en BIO-KIDNEY project te verlengen en om een weefselproductieplatform op te zetten. VIB zal hiervoor een procedure uitwerken om projecten te selecteren en samenwerking te verbreden naar alle relevante Vlaamse stakeholders.

In 2019 zullen verdere stappen ondernomen worden om dit kader te ontwikkelen. Hiervoor zal overleg met betrokken actoren gepland worden en een beheersstructuur voor RegMed XB Vlaanderen opgezet worden:

- om zoveel mogelijk het bestaande financieringsinstrumentarium voor RegMed XB projecten in te zetten;
- om een monitoringsysteem uit te werken om de impact van RegMed XB financiering te monitoren;
- om alle stakeholders in Vlaanderen bij te betrekken.

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal – O&O uitgaven
- Beleidsimpact - Kengetal – O&O overheidskredieten

21. Marien onderzoek en Blue Growth

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Verreet Gert
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EEG2HQ-IS 1EE108
Budget	7,108 mio euro (VLIZ)
VTE	0,5 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Vlaanderen heeft sterke mariene onderzoeksgroepen die internationaal ook een belangrijke partner zijn in diverse samenwerkingsverbanden. Het ondersteunen van marien beleid alsook de financiering van mariene onderzoeksinfrastructuren dienen hiervoor verdergezet te worden, teneinde deze positie te kunnen behouden. De plannen van het Vlaamse Instituut voor de Zee (VLIZ) in het kader van het convenant 2017-2021 zullen actief mee opgevolgd worden, in het bijzonder het beleidsplan 'Blauwe Economie' dat kadert in deze convenant, en waarmee deze organisatie haar ondersteuning van de Vlaamse speerpuntcluster voor mariene economie, de 'Blauwe Cluster', verder vorm geeft.</p> <p>De bekendmaking van de resultaten van de in december 2018 gepubliceerde versie van het <i>'Compendium voor Kust en Zee'</i> naar alle gebruikers zal ook een aandachtspunt zijn. Dit wordt mee opgevolgd door het Departement EWI.</p> <p>VLIZ huisvest verder op de InnovOcean site in Oostende, in opdracht van de Vlaamse overheid, een aantal internationale partners en/of voorziet ze van logistiek. Meer bepaald gaat het over UNESCO IOC (IODE), European Marine Board, EMODnet Secretariaat en JPI Oceans. Deze ondersteuning wordt in 2019 verder gezet en verder opgevolgd. Bij de JPI Oceans zal de oprichting en inwerkingtreding van de IVZW-structuur verder intensief worden opgevolgd.</p> <p>Ook Europa herkent het belang van de blauwe economie en haar economisch potentieel, getuige daarvan het rapport <i>'Sustainable blue economy: productive seas and oceans'</i> van juni 2017.</p> <p>Het Departement EWI neemt in 2019-20 deel aan het nieuwe OESO-project inzake Innovatie in de <i>'Ocean Economy'</i>. VLIZ, de Blauwe Cluster en EWI organiseren in 2019 hiertoe, samen met de OESO, een workshop in Vlaanderen.</p> <p>In Noordzee-verband zal EWI actief bijdragen aan de Coördination & Support Action (CSA) 'BANOS' (voor 'Baltic and North Sea'), waarin een gezamenlijke mariene onderzoeksagenda voor de Noordzee en de Baltische Zee wordt voorbereid (VLIZ is partner in het CSA consortium).</p> <p>Het Departement EWI zal samenwerken met VLIZ om dus, zoals voorzien in het convenant 2017-2021, haar rol ten volle op te nemen om met de nodige wetenschappelijke kennis de 'blauwe economie' te</p>	

bevorderen in Vlaanderen.

De Vlaamse mariene wetenschappelijke wereld kan mee ingeschakeld worden, afhankelijk van de sectoren en specifieke waardeketens waarrond zal gewerkt worden.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Jaarlijks Strategisch Plan 'Beleidsadvies Blauwe Economie' van VLIZ is met hen overlegd - einde tweede kwartaal 2019
- Opvolgen CSA voor onderzoeksfinanciering Baltic and North Sea 'BANOS' (CSA met VLIZ deelname) - heeft eigen mijlpalen goedgekeurd door EC - continu
- Een OESO workshop over de oceaanconomie is georganiseerd i.s. VLIZ en De Blauwe Cluster
- Relevante rapporten zoals het Compendium voor Kust en Zee 2018 en het OESO-rapport over innovatie in de oceaanconomie (februari 2019) zijn voorgesteld aan het relevante doelpubliek in Vlaanderen

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal – Publicaties/10.000 inwoners

22. Vlaams natuurwetenschappelijk onderzoek ondersteunen binnen federale coördinatiekaders

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Verreet Gert (0,2)
Betrokken personeelsleden	Schruers Liesbeth (0,3)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,5 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Het Departement EWI neemt actief deel aan binnen België (door formele samenwerkingsakkoorden) opgezette coördinatiestructuren m.b.t. natuurwetenschappelijke disciplines.</p> <p>Dit betreft met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>het federale programma 'STEREO III'</i> inzake teledetectie en de valorisatie van data uit teledetectie voor nieuwe toepassingen. In 2019 wordt de mogelijke vernieuwing van dit programma mee voorbereid; • <i>het federale samenwerkingsverband 'Belgisch Platform Biodiversiteit'</i> waarbij tussen de federale overheid en de gewesten coördinatie plaats vindt over wetenschappelijk onderzoek van de biodiversiteit (en de valorisatie van die kennis in allerlei toepassingen, van beleidsvoorbereiding tot beleidsuitvoering en maatschappelijke toepassing). <p>Het is de bedoeling dat door netwerking de wetenschappers hun eigen specialismen in allerlei contexten beter kunnen valoriseren, en daarbij middelen kunnen opdoen om hun eigen onderzoek te verdiepen.</p> <p>De samenwerking met het Beleidsdomein Omgeving (in het bijzonder Agentschap voor Natuur en Bos, ANB) over de uitvoeringsmodaliteiten van globale (Nagoya Protocol) en EU-wetgeving (Verordeningen) inzake toegang tot gebruik van genetische rijkdommen, is er op gericht om de financiële en administratieve lasten tot een minimum te beperken, en om onderzoek en ontwikkeling niet te fnuiken. In 2019 wordt de communicatie hieromtrent concreet en praktijkgericht, in samenwerking met het relevante middenveld (VLIR). Dit zou er moeten voor zorgen dat alle relevante kennisinstellingen, o.a. door de communicatie ondersteund door ANB en EWI, over de nodige informatie beschikken om de wettelijke verplichtingen inzake toegang tot, en gebruik van, natuurlijke genetische rijkdommen, uit te voeren.</p> <p>Met het beleidsdomein Omgeving worden verder duidelijke taakafspraken gemaakt, in het bijzonder als er extra werklast zou komen voor EWI.</p> <p>Gelet op de ontwikkelingen in het federale kader hieromtrent kan ook politieke arbitrage vereist zijn.</p>	

<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken tussen Departement Economie Wetenschap en Innovatie en Agentschap Natuur en Bos verder uitvoeren over acties ter uitvoering van regelgeving inzake toegang tot, en gebruik van, natuurlijke genetische rijkdommen (Nagoya Protocol) - maart 2019 • De nodige bijdragen (en/of deelnames) zijn geleverd voor de stuurgroepen van STEREO III en Belgisch Biodiversiteitsplatform • Vaststellen of in 2019 een Belgisch dossier voor UNESCO 'Man and Biosphere' (MAB) programma dient behandeld te worden voor het gebied in Limburg 'Kempen-Broek'
<i>Output (resultaten)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vlaamse bijdrage aan mogelijk federaal besluit van vernieuwing van het STEREO III programma, in het kader van de stuurgroep ervan
<i>Indicatoren/kengetalen/streefcijfers</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsimpact - Kengetal – O&O uitgaven

23. Het Vlaams ruimtevaartbeleid en het Europees Defensiefonds

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Goossens Karel
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het Vlaams ruimtevaartbeleid</p> <p>A. In 2017 publiceerde VARIO het advies <i>'Naar een Vlaamse strategie voor ruimtevaart'</i>. Dit advies is gebaseerd op het resultaat van een onderzoeksproject dat begeleid werd door de werkgroep ruimtevaart. De visie omvat 6 aanbevelingen, met onderliggende actiepunten, en werd in het voorjaar 2018 voorgesteld.</p> <p>De strategische visie schept een kader waarbinnen de Vlaamse overheid, binnen zijn bevoegdheid, een antwoord kan formuleren op de uitdagingen van de sector. Zo werd er in het najaar 2018 een 'Innovatief Bedrijfsnetwerk' (IBN) opgericht door de Vlaamse ruimtevaartindustrie (VRI). Het IBN zal weliswaar een aantal actiepunten afdekken maar niet allemaal. Zo is er de aanbeveling om de eigen beleidsvraagstukken een betere invulling geven door gebruik te maken van ruimtevaartdata (vb. Copernicus). Daartoe is een platform nodig dat ten dienste staat van alle beleidsdomeinen met een financiële ondersteuning voor het verwerven, verwerken, en archiveren van de data. Het platform kan bijvoorbeeld geïmplementeerd worden in de Beeldverwerkingsketen, een samenwerking tussen Informatie Vlaanderen en VITO.</p> <p>B. Maar ook de Belgische structuur dient bekeken. De regio's zijn nauwelijks betrokken bij het Belgisch ruimtevaartbeleid (ESA) niettegenstaande er toch heel wat raakvlakken zijn met hun bevoegdheden (onderzoek, industrie, toepassingen zoals milieu, vervoer, ...).</p> <p>De oprichting van het Interfederaal Ruimtevaartbureau van België, waar de regio's zouden betrokken worden bij het federaal beleid, is er afgelopen legislatuur niet gekomen. Het is dus belangrijk voor de volgende legislatuur om een samenwerkingsmodel te vinden waarbij de regionale en federale werking in ruimtevaart elkaar versterken. Dit zijn de grote aandachtspunten om de Vlaamse ruimtevaarteconomie vorm te geven.</p> <p>C. Voor de volgende lange-termijn EU-begroting (2021-2027) (Meerjarig Financieel Kader) stelt de Commissie voor 16 miljard euro te besteden aan het helpen behouden en verder versterken van de leidende rol van de EU in de ruimtevaart, via het <i>'European Space Programme'</i>.</p> <p>Ruimtevaarttechnologieën, -gegevens en -diensten zijn onmisbaar geworden voor de Europese burger, in het dagelijks leven, en voor Europa als geheel, bij het nastreven van zijn strategische belangen. Dankzij aanzienlijke investeringen heeft de EU een goede voorsprong in ruimtevaartactiviteiten en is de Europese</p>

ruimtevaartindustrie een van de meest concurrerende. Wereldwijd zijn er echter tal van nieuwe uitdagingen en actoren. Het nieuwe Europese ruimtevaartprogramma zal meer investeren ruimtevaartactiviteiten, aansluiting zoeken bij nieuwe behoeften en technologieën, en tegelijkertijd de autonome toegang van Europa tot de ruimte versterken. Het departement volgt de besprekingen over dit Europees Ruimtevaartprogramma op.

Het Europees Defensiefonds

Door de toenemende instabiliteit, conflicten in verschillende regio's, terrorismedreiging, cybercriminaliteit, ... winnen veiligheids- en defensieaspecten aan belang. Vandaar dat het Europees Defensiefonds in 2016 werd opgericht. Het fonds zal de investeringen in defensieonderzoek, de ontwikkeling van prototypen en de aanschaf van defensiematerieel en -technologie op Europees niveau coördineren, aanvullen en versterken. Het luik onderzoek en ontwikkeling situeert zich bij het *'European Defence Industrial Development Programme'* (EDIDP).

In Vlaanderen werd er sedert het invoeren van de richtlijnen 'Van den Brande' in de jaren '90 geen projecten met militaire affiniteit gesteund. Bij de sector heerste minstens de perceptie dat ze door deze richtlijnen opportuniteiten zullen mislopen. Op vraag van de minister heeft VARIO in het voorjaar 2018 hierover advies uitgebracht *'Overheidssteun voor dual use en militaire O&O&I'*. In essentie worden er aanbevelingen naar voor gebracht waarbij de steun aan Vlaamse bedrijven in lijn gebracht worden met Europese richtlijnen. De nieuwe 'richtlijn Muyters' wordt door het Agentschap VLAIO nu toegepast.

Specifiek voor het EDIDP werd er in de schoot van de Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE) een ad-hoc werkgroep opgericht met deelname van de regio's. EWI neemt aan deze werkgroep deel. De eerste oproepen werden in het najaar van 2018 gelanceerd. Tevens werd gestart met de voorbereiding van het nieuwe meerjarenprogramma EDIDP en Horizon Europe. Deze activiteiten lopen door in 2019. De eerste EDIDP-oproep voor projecten in het nieuwe meerjarenprogramma's is voorzien in het najaar 2020.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Opvolging EWI werkgroep ruimtevaart
- Opvolging DGE werkgroep

Output (resultaten)

- Verslagen EWI werkgroep ruimtevaart
- Verslagen DGE werkgroep

24. Smart Cities en Internet of Things

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Goossens Karel
Betrokken personeelsleden	Verdoodt Pierre Verschaeren Simon
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	Imec-opvolging (JOP-fiche 4)

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Vlaanderen heeft de ambitie om de mogelijkheden van 'Smart Cities' en 'Internet of Things' (IoT) optimaal te gebruiken. Vandaar dat er in het nieuwe convenant van imec (2017-2021) voorzien is dat imec, i.s.m. de stad Antwerpen, een grote 'City of Things'-proeftuin zal opzetten.</p> <p>Hiertoe zal imec een platform ontwikkelen waarop, in real-time, 'Internet of Things'-toepassingen en technologieën in een stedelijke omgeving kunnen gecreëerd, getest en gevalideerd worden. Voor het 'City of Things'-initiatief is een budget van vier miljoen euro per jaar voorzien in het convenant. Voor de ontwikkeling van toepassingen is er vier miljoen euro voorzien bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen.</p> <p>Verder is er het Smart Flanders-project dat geïnitieerd werd binnen het Stedenbeleid van de Vlaamse overheid. In het kader van dit project wordt vertrokken vanuit een stedelijke invalshoek en wordt onderzocht hoe data en technologie oplossingen kunnen bieden voor stedelijke uitdagingen (bv. mobiliteit, milieu, ...). Vanuit Stedenbeleid wordt een budget van 300k euro per jaar voorzien voor de voorbereiding en het opzetten van het netwerk van de 13 centrumsteden in Vlaanderen.</p> <p>Voor de opvolging van deze projecten werd een CoT-stuurgroep opgericht tussen de minister of zijn afgevaardigde, Departement EWI en imec. In de stuurgroep wordt gerapporteerd over de vordering van beide projecten en worden de mijlpalen en doelstellingen gedefinieerd voor het CoT-initiatief.</p> <p>Om het toepassen van deze nieuwe technologieën in een stedelijke omgeving beleidsmatig te onderbouwen, zal EWI mee instaan voor de beleidsvoorbereiding en de opvolging van de CoT-stuurgroep.</p> <p>Eind 2017 werd een benchmark uitgevoerd door het departement waarbij de aanpak in Vlaanderen vergeleken werd met deze in Nederland. Niettegenstaande de benaderingen niet zo verschillend zijn (uitdagingen, instrumenten, methoden en toepassingen) kunnen er toch lessen getrokken worden om de overkoepelende aanpak van Vlaanderen en het snel groeiend aantal lokale initiatieven beter in kaart te brengen. Voor de nieuwkomers of de geïnteresseerde burger is het nuttig dat er zicht is op de globale aanpak en lokale initiatieven.</p> <p>Zowel op Vlaams niveau als op Europees niveau zijn er tal van initiatieven. Horizon 2020 is daarbij het</p>

belangrijkste Europese instrument voor initiatieven m.b.t. duurzame stadsontwikkeling (o.a. CIVITAS). Van-
daar dat opvolging noodzakelijk is.

2019 zal het jaar zijn waar verschillende projecten binnen 'City of Things' in Antwerpen, zoals intelligente
verkeerslichten, slimme oversteekplaatsen, andere mobiliteits- en veiligheidsinitiatieven, ... uitmonden in
praktische realisaties.

Het *Mobilidata-project* van imec i.s.m. MOW, AWV, VVC, VLAIO en EWI zal in 2019 van start gaan (zie ook
JOP-fiche 14). Verder zal er in dit jaar voor gezorgd worden dat de gevraagde demonstratieprojecten uitge-
dragen worden naar heel Vlaanderen en dit in het kader van Smart Flanders.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Opvolging CoT-stuurgroep

Output (resultaten)

- Rapport CoT-stuurgroep

25. Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK): uitvoering

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Dewallef Erwin
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Naar aanleiding van de eind 2012 aangekondigde sluiting van Ford Genk gaf de Vlaamse Regering een expertraad de opdracht een 'Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat' (SALK) uit te werken. Het SALK-expertrapport werd op 1/2/2013 aan de Vlaamse Regering overgemaakt. Het hieruit gedistilleerde SALK-uitvoeringsplan, met een aantal concrete acties op korte termijn en op lange(re) termijn (gericht op enerzijds de ontwikkeling van een aantal voor Limburg [en bij uitbreiding Vlaanderen] prioritaire/potentiële speerpuntsectoren en anderzijds de verbetering van randvoorwaarden) werd op 13/7/2013 door de Vlaamse Regering goedgekeurd (VR 2013 1507 DOC.0813/1) en is in uitvoering.</p> <p>Het Departement EWI ziet, samen met het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO), toe op de realisatie van de SALK-acties die betrekking hebben op het EWI-beleidsdomein en dit conform de doelstellingen, (budgettaire) modaliteiten en timing zoals voorzien in het SALK-uitvoeringsplan. Ook neemt het Departement EWI zijn (coördinerende) rol op in de SALK-governance, met o.a. deelname aan en verslaggeving van het SALK-Directiecomité en het aanleveren (en invoeren in de SALK-monitoringtool) van input m.b.t. de W&I-gerelateerde SALK-acties (de SALK-acties m.b.t. economie worden opgevolgd door VLAIO) in het kader van de halfjaarlijkse SALK-rapportering.</p> <p>Alle dossiers m.b.t. de inzet van Vlaamse SALK-middelen (SALK-provisie en Hermesfonds) (in totaal 24,5 miljoen euro) en van geoordeelde Europese (EFRO) SALK-middelen (in totaal 28 miljoen euro) voor de realisatie van de EWI-gerelateerde SALK-acties zijn in de loop van 2013/2014 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Al deze acties zijn in uitvoering (of intussen afgerond). Ook in 2019 ziet het Departement EWI samen met VLAIO toe op de verdere uitvoering/afroonding en financiering van deze acties.</p>	
<i>Output (resultaten)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Opvolging halfjaarlijkse SALK-monitoring • Deelname SALK-Directiecomité 	

OD 1.5. DEWI stimuleert wetenschapscommunicatie

Beleidsacties

26. Beleidsplan Wetenschapscommunicatie

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen<ul style="list-style-type: none"> OD 1.5. DEWI stimuleert wetenschapscommunicatie
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Moeremans Liliane (0,9)
Betrokken personeelsleden	Maison Kris
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> EB0-1EGG2OA-WT 1EG100 EB0-1EGG2OA-WT 1EG101 EB0-1EGG2OA-WT 1EG129 EB0-1EGG2OB-WT 1EG110 EB0-1EGG2OC-IS 1EG102
Budget	+/- 10 mio euro
VTE	0,9 VTE

<p><i>Omschrijving actie</i></p> <p>Het beleidsplan Wetenschapscommunicatie omvat de belangrijkste activiteiten en initiatieven waarmee het wetenschapscommunicatiebeleid gerealiseerd wordt en stelt de actoren voor die hier toe bijdragen. Dit beleidsplan werd voor het eerst opgesteld voor de periode 2012-2014.</p> <p>Met wetenschapscommunicatie wordt bedoeld op een (inter)actieve manier over alle wetenschappelijke domeinen informeren en dialogeren door middel van verschillende strategieën aangepast aan specifieke doelgroepen. De belangrijkste doelgroepen van het beleidsplan zijn (schoolgaande) kinderen en jongeren, leerkrachten, studenten en het grote publiek.</p> <p>Dit beleidsplan werd in 2015 geactualiseerd. Het huidige plan loopt tot 2020. Het is gebaseerd op Vlaamse en internationale studies en houdt rekening met de aanbevelingen van o.m. de VARIO.</p> <p>Conform de beleidsbrief 2018 zal de focus gelegd worden op beleidsacties die bijdragen tot de <i>STEM-doelstellingen</i>, maar vooral ook op <i>initiatieven die het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap en innovatie versterken</i> zoals de Vlaamse Wetenschapsagenda, Wetenschapsfestivals, de Dag van de Wetenschap, Citizen Science projecten, enz.</p> <p>Verschillende (structurele) partners zoals F.T.I vzw, de expertisecellen wetenschapscommunicatie, de Vlaamse Volkssterrenwachten, de Vlaamse Olympiades, Scriptie vzw, Breinwijzer vzw, Natuur en Wetenschap vzw, Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw enz. leveren een bijdrage aan de realisatie van het beleidsplan Wetenschapscommunicatie. Met de grootste partners - F.T.I vzw (4,282 miljoen euro), de expertisecellen wetenschapscommunicatie (1,821 miljoen euro), de Vlaamse Volkssterrenwachten, RVO-Society (822K euro) werden meerjarige convenanten afgesloten. De kleinere partners worden gesubsidieerd op basis van</p>
---

jaarlijkse ministeriële besluiten.

De activiteiten van deze actoren worden bekendgemaakt via het Wetenschapsinformatienetwerk (WIN). Dit bestaande en hoofdzakelijk digitale netwerk is de eigenlijke back-office van de verschillende wetenschapscommunicatiepartners. Het WIN versterkt zowel de samenwerking tussen de partners onderling als tussen de partners en het beleid en verhoogt zo de kennisdeling en de kennisopbouw.

De beleidsdoelstellingen zullen gerealiseerd worden door de werking van hogergenoemde structurele partners te optimaliseren, maar ook door recent ontwikkelde impactvolle initiatieven verder uit te rollen in 2019.

Zo zal het meerjarig ICT-impulsprogramma verder uitgevoerd worden. Dit bestaat uit:

- het 'Codefever'-project, een leertraject computationeel denken;
- de projecten 'Coderdojo' en 'Codeschools';
- het project 'STEM computer!', een flankerend project voor de monitoring, evaluatie en bijsturing van het ICT-impulsprogramma.

De versterking van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en technologische innovatie zal gerealiseerd worden op verschillende manieren: door het opvolgen van de 13 geselecteerde projecten uit de Op-roep voor projecten Citizen Science, door een vervolg voor de festivals 'and&' (Leuven) en 'Supernova' (Antwerpen) in overweging te nemen en door een vervolgtraject te voorzien voor de Vlaamse Wetenschapsagenda, die op 14 december 2018 aan minister Muylers overhandigd werd.

De impact ervan zal regelmatig gemeten worden door de Wetenschapsbarometer, het monitoringinstrument waarmee in 2018 een eerste nulmeting uitgevoerd werd.

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Indicator - uitstroom indicator STEM van Departement Onderwijs Vorming voor zowel secundair als hoger onderwijs
- Indicator - wetenschapsbarometer

27. Oproep projecten Citizen Science

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.5. DEWI stimuleert wetenschapscommunicatie
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Moeremans Liliane (0,1)
Betrokken personeelsleden	Maison Kris (0,5)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleeckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EB0-1EGG20A-WT 1EG101
Budget	1 mio euro
VTE	0,6 VTE

Omschrijving actie

Eind 2017 werd de eerste oproep voor 'Citizen Science'-projecten gelanceerd. Deze liep tot 15 maart 2018 en was zeer succesvol. Er werden 50 projecten ingediend. Deze oproep had als doelstelling onderzoeksprojecten te ondersteunen die burgers/ niet-wetenschappers daadwerkelijk bij het wetenschappelijk onderzoek betrekken doorheen alle stadia van het onderzoek. Op die manier verhoogt de betrokkenheid bij, de kennis van, en de interesse van het grote publiek voor wetenschappen en technologische innovatie.

Eind 2018 werden er nog 6 projecten met score zeer goed uit deze oproep geselecteerd, bijkomend aan de eerste selectie. Dit brengt het totaal op 13 geselecteerde projecten, die in 2019 effectief van start zullen gaan.

In 2019 wordt een tweede oproep gelanceerd, met een budget van 1 miljoen euro. Bij de redactie van deze oproep zal het 'Kenniscentrum voor Citizen Science', in 2018 opgericht bij- en gecoördineerd door RVO-Society nauw betrokken worden.

In de tweede oproep zal de focus gelegd worden op één of meerdere beleidsthema's. Ook de Wetenschapsagenda kan voor de keuze van deze thema's inspiratie aanreiken.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Redactie tweede oproep
- Goedkeuring algemene principes op de VR en lancering oproep
- Evaluatie en selectie projecten

SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie

OD 2.1. DEWI optimaliseert het economisch overheidsinstrumentarium

Beleidsacties

28. Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot financiering ondernemingen

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> OD 2.1 DEWI optimaliseert het economisch overheidsinstrumentarium
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Callewaert Sophie
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> EB0-1ECG2BA-WT 1EF126 EB0-1ECG4BA-WT 1EC125 EB0-1ECG4BB-WT 1EF114 HERMESfonds
Budget	Financiering via PMV en LRM
VTE	1 VTE

Omschrijving actie
<p>Het economisch overheidsinstrumentarium voor <i>kapitaalverstrekkingen, leningen en waarborgen</i>, speelt een belangrijke rol in het beantwoorden van de financieringsnood. De voornaamste taken bestaan op dit vlak uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vorbereiden, opvolgen, evalueren en bijsturen van bestaande financieringsinstrumenten voor bedrijven en ontwikkeling van nieuwe instrumenten, in samenwerking met bevoegde instellingen PMV, LRM en VPM; Juridische ondersteuning bij de opmaak van hun regelgeving en begeleiding bij de verschillende stappen in het regelgevingsproces en de verschillende vereiste procedures voor de goedkeuring van regelgeving; Vorbereiden, opvolgen en evalueren van de samenwerkingsovereenkomsten van PMV en LRM; Coördinatie van de parlementaire vragen voor de instellingen PMV, LRM en VPM. <p>In 2018 werd de LRM geëvalueerd. In 2019 zal een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met LRM afgesloten worden.</p>

De verscheidene financieringthema's worden eveneens opgevolgd via specifieke onderzoeksopdrachten bijvoorbeeld binnen het Steunpunt Economie en Ondernemen (STORE).

Ook op Europees vlak situeren zich nieuwe beleidsinitiatieven, relevant voor de financiering van ondernemingen in Vlaanderen.

Dat is onder meer het geval binnen het EUInvest programma in het kader van het Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 (MFF), door de Europese Commissie voorgesteld in juni 2018. In 2019 zal dit programma het voorwerp uitmaken van besprekingen tussen de Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement. Het departement volgt die besprekingen nauwgezet op en neemt standpunten daarover standpunten in op diverse fora in de besluitvormingscyclus.

Onderstaand wordt de inhoud van het InvestEU programma gesitueerd.

<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe samenwerkingsovereenkomst LRM – Q1 • Wetgeving instrumenten wijzigen • Opvolgen werking en toelagen economische overheidsinstrumentarium • Opvolgen en aansturen studies over het thema financiering
<i>Indicatoren/kengetalen/streefcijfers</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsimpact - Kengetal - Investeringsratio • Efficiëntie - Indicator - Aantal juridische dossiers of adviezen

29. Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot ondernemerschap

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.1 DEWI optimaliseert het economisch overheidsinstrumentarium
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Boeykens Ilse
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(n)en(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,9 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Inzake beleidsvoorbereiding- en monitoring van ondernemerschap, onderneemt het departement volgende acties:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opvolgen en verspreiden van de studies van de spoorwerkgroep 'Ondernemerscultuur in Vlaanderen' (STORE) en indien noodzakelijk beleidsadviezen opstellen; • Opvolgen en verspreiden van studies van andere bronnen m.b.t. de diverse aspecten van ondernemerschap en indien noodzakelijk beleidsadviezen opstellen; • Monitoren van de instrumenten die ingezet worden om het ondernemerschap in Vlaanderen te stimuleren. Afstemmen met de Studiedienst van de Vlaamse Regering rond data m.b.t. ondernemerschap; • Maandelijks komt de werkgroep 'Ondernemend Onderwijs' samen om de initiatieven op het vlak van het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap in het onderwijs voor te bereiden, af te stemmen en op te volgen. Bij deze werkgroep zijn de beleidsdomeinen WSE, EWI, en OV betrokken; • Systematisch een selectie van internationale rankings screenen met het oog op detecteren van verbeterpunten in de ondernemersvriendelijkheid en het concurrentievermogen. Op basis van de detailanalyse van de geselecteerde criteria, worden verbeterpunten voor Vlaanderen gedetecteerd en zal er nagegaan worden welke partners (uit het beleidsdomein EWI, uit andere beleidsdomeinen of andere beleidsniveaus) die verbeterpunten kunnen remediëren. Met die betrokkenen kan er indien nodig een werkgroep worden opgestart om concrete verbeteracties te formuleren; • Afstemming op het vlak van kmo-/ondernemerschapsbeleid zowel op Europees niveau als binnen de OESO: <ul style="list-style-type: none"> ○ OESO: Voorbereiding en deelname aan voorbereidende vergaderingen OESO-kmo werkgroep en dissemineren resultaten OESO-rapporten (tweemaal per jaar OESO-werkgroep vergadering met talrijke rapporten). ○ Europa: Bijdrage voor 'Small Business Act factsheets' / opvolging 'Entrepreneurship 2020 Action plan' (actieve inbreng in voorjaar en daarna vooral opvolging). Deelname werkgroep Europese Commissie over 'Policy-relevant Research on Entrepreneurship and SMEs'.

- Daarnaast worden diverse ad-hoc vragen voor beide niveaus beantwoord voor wat ondernemerschap/kmo-beleid betreft.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Opvolgen werkzaamheden steunpunt STORE 2.0 m.b.t. de pijler 'Ondernemen'
- Maandelijks overleg werkgroep ondernemend-onderwijs
- Februari -maart: SBA fact sheet input Vlaamse maatregelen
- April-mei: SBA: feedback op compilatie maatregelen + statistieken
- Juni-juli: SBA feedback draft
- Voorbereidende vergaderingen OESO-kmo werkgroep in april en oktober
- Voorbereiding IEC's SME envoys network (viermaal per jaar)
- Opvolgen van rankings inzake ondernemersvriendelijkheid en concurrentievermogen

Output (resultaten)

- Input SBA-fact sheet

OD 2.2. DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium

Beleidsacties

30. Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie<ul style="list-style-type: none"> OD 2.2 DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Lories Veerle EWI (1)
Betrokken personeelsleden	Dewallef Erwin (0,5) Vandenbogaerde Tom (0,1) Willems Tim (0,1) Tindemans Emmelie (0,2) (Schrijvers An)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> Hermesfonds
Budget	5 mio euro
VTE	1,9 VTE

Omschrijving actie
<p>De actie 'Overheidsopdrachten voor innovatie' kadert in het N-project 'Innovatie voor een toekomst gericht transversaal beleid' (cfr. VR 2016 2503 DOC.0298 en VR 2016 1706 DOC.0642). Hoofddoel van het project is om de vraagedreven instrumenten 'innovatief aanbesteden' en 'overheidsopdrachten voor innovatie' verder uit te werken en te optimaliseren. Het project loopt van juli 2016 tot eind 2019.</p> <p>Het N-project geeft mee uitvoering aan de actielijn duurzame en innovatieve overheidsopdrachten van het 'Vlaams Plan Overheidsopdrachten' dat in januari 2016 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Er werd een plan van aanpak uitgewerkt voortbouwend op de ervaringen van het Departement EWI en van het voormalige IWT inzake innovatieve overheidsopdrachten. Het plan van aanpak werd goedgekeurd als visie-nota door de Vlaamse Regering op 28 oktober 2016.</p> <p>Door het aankopen van innovatieve producten en diensten kunnen de noden en doelstellingen van de overheid slimmer en sneller worden ingevuld en tegelijk worden ook de ondernemingen gestimuleerd in hun innovaties.</p> <p>Belangrijkste operationele doelstellingen van het programma zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">
het verder uitbouwen van het kennisplatform voor innovatieve overheidsopdrachten;
3% van het aankoopbudget van de overheid besteden aan innovatieve producten, diensten en processen;
het samenstellen van een projectportfolio van pre-commerciële innovatieprojecten;
het stimuleren van de deelname aan Europese projecten voor aankoop van innovatie.

Het is de intentie om het 'Programma Innovatieve Overheidsopdrachten' met 4 jaar te verlengen tot eind 2023. De operationele doelstellingen blijven ongewijzigd.

In 2019 zal het PIO twee oproepen voor projecten organiseren en zullen we naast de begeleiding, ondersteuning en financiering van projecten de activiteiten vooral focussen op:

- Het verder uitbouwen van het netwerk met bedrijven en bedrijfsintermediaren;
- Het consolideren, verwerken en toegankelijk maken van de verworven expertise.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Begeleiden, cofinancieren en opvolgen van de 50 projecten in de PIO-projectportfolio

Output (resultaten)

- Verlenging en uitbreiding van het 'Programma voor Innovatieve Overheidsopdrachten'
- Organiseren van oproepen voor nieuwe projectvoorstellen voor innovatieve overheidsopdrachten
- Consolideren en verspreiden van de verworven kennis en expertise inzake innovatieve overheidsopdrachten
- Versterken van de bekendmaking van de opportuniteiten van EU-programma's

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal - Innovatiegraad

31. Vlaamse kmo-innovatie in Europese context

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.2 DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Vermeulen Hilde
Betrokken personeelsleden	Agten Stephanie Flama Wouter Oleo Michele Sormann Monika Spyns Peter
Contactperso(n)en(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,4 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Om de ambitie van Vlaanderen als ondernemende kennisregio waar te maken om globaal competitief te zijn, heeft de Vlaamse economie (bij uitstek export georiënteerd) nood aan een slagkrachtig en kmo-vriendelijk innovatie-ecosysteem. Vlaamse kmo's moeten zich competitief kunnen positioneren in opkomende en veranderende waardenketens.</p> <p>De Vlaamse economie, grotendeels bestaande uit kmo's, moet slim en duurzaam kunnen investeren in innovatieve business cases die voor groei en jobs zorgen voor Vlaamse bedrijven die op transitieprioriteiten van Visie 2050 inspelen. Aandacht bij kennisgerichte waardenketens richt zich in toenemende mate op investeringen in doorbraakinnovaties, nieuwe datagedreven en digitale platformen (IoT), gedeelde innovatie-infrastructuur (living labs) voor scale-up (doorgroei). Voor Vlaamse kmo-financiering is er nood aan drempelverlagende en doelgroepgerichte instrumenten (zoals vouchers, subsidies, equity investeringsinstrumenten) in een evenwichtige mix die een brede uitrol van deze innovaties in de markt faciliteert. Innovatieve kmo's worden gestimuleerd om gebruik te maken van open access innovatie-infrastructuur en om kennis te delen met onderzoekscentra. <i>Slimme specialisatie</i> is het sleutelwoord voor regionaal innovatiebeleid, m.a.w. teveel duplicaties van infrastructuurinspanningen in verschillende regio's zijn uit den boze.</p> <p>EWI neemt hiervoor actief deel aan de post 2020 beleidsvorming voor onderzoek, interne markt en cohesie- en investeringsbeleid (Horizon Europe, COSME plus, ESIF, EUinvest). Specifiek voor infrastructuur met inzet van EFRO/interreg middelen is EWI actief in pilotacties van DG REGIO waaronder het interregionaal innovatiepartnerschap bio-economie. Ook platformen voor policy learning in het kader van SmartPilots moeten toelaten proactief het nieuwe beleid in deze thematiek op een raakvlak met circulaire economie mee vorm te geven. Business cases worden geformuleerd voor toekomstige financiële ondersteuning,</p> <p>Om zo goed mogelijk aan de reële industrie- en kmo-noden tegemoet te komen, neemt EWI beleidsstandpunten ter zake in en ook voor kmo's, clusterbeleid, enz. in de EU-Programma Comités en voor de Permanente Vertegenwoordiging (Raad). Vanuit de vertegenwoordiging in het kmo-Programma Comité in</p>

Horizon2020 levert EWI advies aan de horizontale configuratie voor het SME-instrument, nu onder een nieuwe uitgebreide pilootactie voor de komende European Innovation Council om doorbraaktechnologieën en scale-up ervan in de toekomst post 2020 te versterken. Het Vlaamse innovatiebeleidsinstrumentarium zal afgestemd worden op nieuwe EU-elementen die kansen bieden voor Vlaamse kmo's.

De capaciteitsuitbouw van kmo's (bijvoorbeeld door betere aanwezige infrastructuur- en expertisebenutting) wordt ontwikkeld in een nieuwe slimme specialisatiestrategie voor het Vlaams EFRO-beleid in synergie met nieuwe onderzoeksprogramma's. Specifiek voor de clusterdomeinen in de bio-economie wordt in het kader van het 'IE-smartpilots project' (2016-2020) in 2019 een aantal acties van het Vlaams actieplan uitgevoerd voor het delen van demonstratiefaciliteiten tussen verschillende regio's om biogebaseerde ondernemingen en clusters beter te kunnen ondersteunen in het testen van hun innovaties bij pilootinstallaties, niet alleen in Vlaanderen maar ook over de grenzen.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Deelname aan SME PC Comités (4)
- Afstemming met Belgische delegatie in Horizontaal Comité voor WP enhanced EIC pilot
- Voorbereiding, debriefing SME PC met Vlaamse belanghebbenden en in CIS overleg
- Lead in interregionaal innovatie partnerschap bio-economie
- Beleidsbeïnvloeding van pilootactie/project EFRO/interreg, S3, Vanguard etc
- Waarnemend lid in IP Raad van Flanders Make voor IP deling van infrastructuur
- Implementatie van de 2019 acties van het Vlaams Smart Pilots actieplan
- Financiële afhandeling (op jaarbasis) van fase 2 van Smart Pilots in opdracht van Bio Base (tbc) in maart 2019

Output (resultaten)

- Afstemming met single partnership coordinator voor actieplan TSSP partnerschap (één of twee business cases)
- Interregionale coördinatie voor businessplan van 1/2 TSSP business cases
- Vlaams/Belgische standpuntbepalingen naar EU beleid toe: enhanced EIC pilot en post2020 ESIF, Horizon Europe, JU

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal - Innovatiegraad

32. Europese interregionale samenwerking tussen innovatieve regio's: Vanguard Initiative

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.2 DEWI optimaliseert het innovatie-instrumentarium
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Cattoor Barbara
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(n)en(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,2 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Vlaanderen startte in 2014, met 10 andere Europese topregio's, het Vanguard Initiative, dit met de bedoeling door <i>middel van interregionale samenwerking het potentieel van innovatie beter te benutten</i>. Ondertussen is het netwerk uitgegroeid tot 34 regio's.</p> <p>Tijdens de jaarlijkse politieke vergadering, die het laatst plaatsvond in november 2018, hebben de Vanguard regio's hun engagement herbevestigd om ook binnen de eigen regio innovatieve samenwerkingsprojecten te co-financieren. De engagementen uit de 'Milaan Declaratie' werden zo in daden omgezet.</p> <p>Daarnaast zal het eveneens van essentieel belang zijn om ook in 2019, tijdens de MFF-onderhandelingen, het belang van de regio's te blijven verdedigen en te wegen op het nieuwe Europees beleid.</p> <p>In 2019 zullen de inhoudelijke activiteiten binnen het Vanguard Initiative zich voornamelijk richten op de verdere ontwikkeling van de pilootacties en de werkzaamheden binnen de werkgroepen 'Financiële Instrumenten' en 'Beleidsbeïnvloeding' (Policy Influencing).</p> <p>Voor de vijf lopende piloot projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bio-economie • 3D-printing • Efficiënte en duurzame productie • Nano-technologie • Geavanceerde productie in de energiesector <p>werd er reeds heel wat werk verzet de afgelopen jaren. Naast het ontwikkelen en uitwerken van concrete business cases stond het betrekken van industriële actoren en het uitwerken van een financieringsmix in 2018 centraal.</p> <p>Dit werk wordt verder gezet in 2019 en focust zich voornamelijk op de succesvolle democases en het ontwikkelen van een optimale financieringsmix. Verschillende democases zitten immers in de demonstratie-fase waarin het uitrollen van gezamenlijke demonstratieprojecten centraal staat en dit via een mix van publieke en private investeringen.</p>

De werkgroep 'Financiële Instrumenten' heeft als taak het exploreren van de optimale financieringsmix voor interregionale co-investeringsprojecten. Financiële instrumenten van verschillende beleidsniveau's worden onder de loep genomen. Ook het Vanguard Interreg Europe-project 'S34Growth' speelt in op deze problematiek.

Vlaanderen is als lid van verschillende werkgroepen nauw betrokken bij de activiteiten en inhoudelijke organisatie van het Vanguard Initiative.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Deelname als partner aan het S34GROWTH-project van het Vanguard Initiative

Output (resultaten)

- Internationaal uitbouwen van de netwerken in de vijf pilootacties waar Vlaanderen in actief is
- Onderzoeken van financieringsmogelijkheden (nationaal, regionaal en Europees) van interregionale netwerken, met toepassingsmogelijkheden op de concrete business cases die voortkomen uit de pilootacties

OD 2.3. DEWI is trekker en coördinator van dataverwerking inzake E, W & I en werkt (internationaal) samen

Beleidsacties

33. Opvolging Expertisecentrum O&O-monitoring (ECCOOM)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.3 DEWI is trekker en coördinator van dataverwerking inzake, E, W & I en werkt (internationaal) samen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Viaene Peter
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Adriaens Wim, Sleenckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EBG2AE-WT 1EC110
Budget	2,128 mio euro
VTE	0,2 VTE

Omschrijving actie
<p>A. De opdrachten van het Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bijdragen aan de ontwikkeling en de aanlevering van relevante WTI-data voor het Vlaams wetenschaps- en innovatiebeleid, inzonderheid in de context van het FRIS; • een performant systeem van O&O- en innovatie-indicatoren ontwikkelen en onderhouden dat de Vlaamse overheid moet voorzien van geactualiseerde en relevante statistische data over de O&O- en innovatieperformantie van de Vlaamse regio. Het ontwikkelt daartoe eveneens een portefeuille van relevante wetenschappelijke onderzoeksactiviteiten ter ondersteuning van die opdracht; • kwantitatieve parameters berekenen in het kader van de decretale, permanente en tijdelijke financieringskanalen van het wetenschaps- en innovatiebeleid en van specifieke onderzoeksgerelateerde toelagen aan hogeronderwijsinstellingen; • in opdracht van de Vlaamse overheid de noodzakelijke statistische gegevens en analyses voorzien over O&O en innovatie in het kader van internationale afspraken met supranationale organisaties; • in samenspraak met de Vlaamse overheid nieuwe ontwikkelingen op vlak van data, indicatoren en impactstudies ter ondersteuning van het wetenschaps- en innovatiebeleid pro-actief monitoren en co-creëren. <p>B. Departement EWI verzorgt de administratieve, financiële en inhoudelijke opvolging van de werkzaamheden van het Expertisecentrum O&O-Monitoring (ECCOOM). Het huidige convenant (periode 2014-2018) liep eind 2018 af. De taken die ECCOOM uitvoert, worden vervolgens verder gespecificeerd in het meerjarenplan en verder operationeel uitgewerkt in het jaarplan, het financieel plan en een activiteitenverslag. In 2018 vond conform de bepalingen uit dit convenant een evaluatie plaats als voorbereiding voor een nieuwe beheersovereenkomst. Begin 2019 wordt verder gewerkt aan een nieuw convenant 2019-2023 dat in het</p>

eerste kwartaal van 2019 zal afgerond worden.

De taken waar EWI een rol in speelt, zijn de volgende:

- Vormgeving van het nieuwe convenant;
- De voorbereiding en opmaak van het MB voor de jaarlijkse subsidie (en opvolging uitbetaling);
- Administratieve opvolging (jaarplan, financiële opvolging, activiteitenverslag);
- Inhoudelijke opvolging (evolutie, werking en output): structureel overleg tussen EWI-ECOOM om de werkzaamheden van ECOOM te sturen/coördineren, informatie uit te wisselen en afspraken te maken, opvolging output (3%-nota, indicatorenboek WTI, berekeningen parameters onderzoeksmiddelen,...), en de opvolging van het beheerscomité waar de output/resultaten van ECOOM gepresenteerd worden.

C. Hiermee verwant staat EWI ook in voor de administratieve, financiële en inhoudelijke opvolging van de subsidie aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) voor de administratieve ondersteuning van het Gezaghebbend Panel (in het kader van het Vlaams Academisch Bestand voor de Sociale en Humane wetenschappen (VABB-SHW)), die net als ECOOM een rol speelt in de verdeling van de financieringskanalen van het innovatiebeleid. Begin 2019 zal een structurele oplossing gezocht worden om dit structureel (en financieel) te verankeren.

Output (resultaten)

- Opvolging analyse O&O-enquête 2018 profit - gegevens 2016 en 2017 (wordt verwerkt in 3%-nota)
- Opvolging CIS-enquête 2019 (gegevens 2016 tot 2018) en CIS rapport (voorjaar 2020)
- Controle op de werking/voortgang van ECOOM via structureel en ad-hoc overleg EWI-ECOOM
- Administratieve opvolging (jaarplan, financieel plan, jaarverslag ECOOM)
- Opmaak ministerieel besluit ECOOM en financiële opvolging
- Administratieve opvolging activiteiten 2018 voor uitbetaling laatste schijf en opvolging structurele oplossing voor administratieve ondersteuning door de VLIR van VABB-SHW
- De voorstelling van de resultaten/output in het beheerscomité (naar aanleiding van jaarverslag /jaarrapport)
- Opvolging van de voortgang van output (publicaties, rapporteren) van ECOOM
- Opvolging ontsluiting van resultaten van het onderzoek van ECOOM (indicatorenboek online)
- Opmaak en opvolging nieuw convenant en meerjarenplan 2019-2023, jaarplan 2019

34. Begrotingscoördinatie voor het hele beleidsdomein EWI

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> OD 2.3 DEWI is trekker en coördinator van dataverwerking inzake, E, W & I en werkt (internationaal) samen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Bourdeaud'hui Ann (1), Debontridder Helga (0,7)
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Adriaens Wim

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> BAWM
Budget	
VTE	1,7 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Begrotingscoördinatie</p> <p>Begrotingscoördinatie situeert zich op het niveau van het beleidsdomein en houdt in dat de EWI-coördinator het aanspreekpunt is voor het Departement Financiën en Begroting, de entiteiten van het beleidsdomein EWI (Departement EWI, Agentschap Innoveren & Ondernemen, FWO, PMV, LRM en Agentschap Plantentuin Meise), het bevoegde kabinet, de Inspectie van Financiën en het Rekenhof.</p> <p>De begrotingscoördinator tracht alle entiteiten binnen het beleidsdomein tijdig hun begrotingsvoorstellen en ESR-begrotingen te laten indienen en bewaakt de kwaliteit van de desbetreffende voorstellen. Ook is het de taak van de coördinator om advies te verlenen bij opmaak van begrotingsvoorstellen en begrotingstechnische vragen binnen het beleidsdomein te beantwoorden. Verder beheert hij/zij eveneens de kwaliteitsbewaking van BUTEO.</p> <p>Prestatiebegroting</p> <p>Prestatiebegroting beoogt de koppeling van doelstellingen aan beleidsmiddelen om tot een betere afstemming tussen beleid en begroting te komen.</p> <p>In 2018 werd de eerste fase in het project prestatiebegroting afgerond. Vanaf 2019 zijn alle beleidsdomein binnen de Vlaamse overheid ingestapt in prestatiebegroting.</p> <p>Voortbouwend op de werkzaamheden rond indicatoren die in 2018 zijn opgestart door het Departement Financiën en Begroting, wordt in 2019 samen met de beleidsdomeinen een aanbod aan indicatoren uitgewerkt.</p>
<i>Output (resultaten)</i>
<ul style="list-style-type: none"> Begrotingsaanpassing 2019 Begrotingsopmaak 2020

35. Beleidsrapporteringen voor het hele beleidsdomein EWI i.k.v. Europees Semester en ten aanzien van Europese en internationale instanties

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.3 DEWI is trekker en coördinator van dataverwerking inzake, E, W & I en werkt (internationaal) samen
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Geerts Niko
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Europees semester</p> <p>De taken van het Departement EWI bestaan uit het leveren van inbreng en opvolging voor het EWI-domein in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het Vlaamse Hervormingsprogramma (VHP) EU2020; • het Nationaal Hervormingsprogramma van België (NHP) EU2020; • de formele EU2020-indicator, en verwante indicatoren zoals deze opgenomen in Pact 2020, en deze door de Europese Commissie (EC) zelf voorgelegd ter discussie; • de vragen van/overleg met de Europese Commissie in kader van het Europees Semester: rechtstreekse ontmoetingen (= administratief beleidsniveau), bilaterale vergaderingen (= op politiek niveau), de fact finding mission (sinds 2016 gezamenlijk administratief-politiek beleidsniveau) met de EC, de 'Europees Semester'-onderwerpen die moeten besproken en opgeleverd worden via de IEC/EPG en CFS/Erac aan de Europese Commissie; • de rapporten en documenten van de Europese Commissie m.b.t. het Europees Semester, zoals de jaarlijkse groeianalyse (JGA), het waarschuwingsmechanisme (WM), het EC-landrapport over België, de lidstaat-specifieke aanbevelingen (LSA), de rapporteringstabel van de maatregelen/budgetten voor EU2020 en LSA, enz.; • alle andere relevante onderdelen die aan het Europees Semester worden toegerekend en betrekking hebben op de drie EWI domeinen: wetenschap-technologie-innovatie (WTI), economie (ECO), en rationeel energieverbruik, zoals bv. meer economische coördinatie binnen de eurozone, de EMU, de deelname aan EFSI en/of aan ESIF, deelname aan uiteenlopende EU onderzoeksinitiatieven of doelstellingen zoals de ERA, enz. <p>Vanaf 2015 is de inbreng in het VHP en NHP aangepast en gebaseerd op de doelstellingen en prioriteiten voor de huidige regeerperiode 2014-2019 (met o.a. de integratie van WTI en ECO in één enkele beleidsnota en -brief voor Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie). Het VHP wordt volledig in het Engels vertaald</p>

en door KB bezorgd aan de EC, EP, CvR enz. Voor EWI zijn de thema's in het VHP 2017 opgenomen bij de delen 2 tot 5 (economie, O&O, structuurfondsen).

Andere rapporteringen

Departement EWI doet de opvolging van de beleidsprioriteiten, maatregelen, initiatieven, acties, doelstellingen, (bijkomende) budgetten, Beslissingen Vlaamse Regering, ... binnen de VO en Vlaanderen m.b.t. de thema's van het EWI-beleidsdomein, zijnde industriebeleid, ondernemerschap, kmo-beleid, de bedrijfsomgeving (bv. detailhandel, gereguleerde beroepen), toegang tot financiering, onderzoek, innovatie, wetenschap, en gebeurlijk het regionale beleid (EFRO).

Dit wordt nauwgezet opgevolgd ten behoeve van de ondersteuning van de dossierbehandelaars, en voor het opstellen van de vele inbreng vanwege het EWI-domein voor verslagen, vragenlijsten, ad-hoc bevestigingen, studies, rapporten, inbreng voor landrapporten over België, of andere t.b.v. verschillende (beleids)niveaus en fora, waaronder:

- bevestigingen van EC en OESO-commissies en organen in het EWI-domein zoals ERAC, EPG, thematische commissies, CSTP, en van het IMF, enz.;
- open bevestigingen van en standpuntbepalingen voor de EC, het Comité van de Regio's, de OESO, buitenlandse diensten, enz.;
- rapporteringen aan/nazicht van rapporten opgesteld door de Europese Commissie en de OESO (bv. over de ERA, het Belgian Competitiveness report, het EC Country Report (en de lidstaatspecifieke aanbevelingen), de STI Outlook en RIO (Research and Innovation Observatory), de OESO Economic survey, de OESO-EC STI Policy overzicht), de IMF-bevestiging;
- de actualisering van de Departement EWI publicatie 'STI in Flanders';
- publicaties van andere Belgische overheden waarin ook EWI-bevoegdheden en initiatieven zijn opgenomen, bv. bij de POD Wetenschapsbeleid, de NBB, Planbureau, de FOD economie, kmo, energie en middenstand, alsook vanwege de diensten van buitenlandse regio's, landen of hun adviesorganen, enz.

Departement EWI zorgt eveneens voor het opvolgen, opsporen, verspreiden van alle relevante informatie m.b.t. op de uiteenlopende EWI thema's, initiatieven, programma's, organisaties, budgetten ... en afkomstig van uiteenlopende instellingen en kanalen: binnen de Vlaamse overheid, België (federale overheid, Planbureau, NBB), de EC, het EP, het CvR, WEF, andere landen/regio's, enz. zoals bijvoorbeeld over onderzoeksbeleid, innovatiebeleid, toegang tot financiering, de vele aspecten van het concurrentievermogen, EFSI, ESIF, de ERA, deelname aan EU-programma's zoals EFRO, en Horizon 2020, uiteenlopende initiatieven binnen de EU, internationale swk, enz....

36. Beantwoorden van parlementaire vragen en vragen om uitleg (VOU): coördinatie binnen het beleidsdomein EWI

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.3. DEWI is trekker en coördinator voor gegevensverwerking inzake E, W&I en werkt (internationaal) samen
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Verdoodt Pierre
Betrokken personeelsleden	Jacobs Els
Contactperso(n)en(en) kabinet	Lambrechts Silvie, Adriaens Wim, Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	Vele betrokkenen

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het Departement EWI staat in voor de coördinatie binnen het beleidsdomein van de ontwerpantwoorden van de schriftelijke parlementaire vragen (vragen aan minister Muyters, minister Muyters als coördinerend minister, of aan verschillende ministers), de vragen om uitleg en de actuele vragen. Om een indicatie te geven van de werkdruk die dit genereert, wordt onderstaand overzicht gegeven voor afgelopen parlementair werkjaar 2017-2018.</p> <p>1. Schriftelijke vragen: Voor het parlementaire werkjaar 2017 - 2018 bezorgde het kabinet aan het Departement EWI 277 schriftelijke vragen gesteld aan Minister Muyters om te beantwoorden.</p> <p>2. Schriftelijke vragen aan meerdere/alle ministers: Het Departement EWI heeft een insteek gegeven voor 62 vragen aan meerdere ministers, en nam voor 6 vragen aan alle ministers de coördinerende rol op voor minister Muyters.</p> <p>3. Vragen om Uitleg (VOU's): Er werden 65 VOU's aan EWI bezorgd.</p>

OD 2.4. DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten

Beleidsacties

37. Kenniscentrum over O&O, economie, wetenschap en innovatie in Vlaanderen

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Maris Stefanie (1)
Betrokken personeelsleden	Maes Dries (0,5) Van Langenhove Monica (0,7) Van Nispen Jan (0,8) Viaene Peter (0,8)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Adriaens Wim, Sleenckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	3,8 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>De kernopdrachten van het Kenniscentrum zijn de volgende.</p> <p>A. Wat verplichte data-aanlevering betreft, worden er tweejaarlijks cijfers voor indicatoren uitgewisseld zodat er internationale vergelijkingen kunnen worden gemaakt (O&O- en CIS-enquêtes), en dit op basis van de geldende afspraken met de bestaande partners (federale overheid [voor OESO en Eurostat], Statistiek Vlaanderen [voormalige Studiedienst Vlaamse Regering], en ECOOM).</p> <p>B. Daarnaast worden jaarlijks de verdeelsleutels berekend voor de verdeling van de middelen voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) van de universiteiten, de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF), de Expertiscellen Wetenschapscommunicatie en de Herculesverdeelsleutel. De verdeelsleutels worden berekend op basis van weging van parameters, die in vele gevallen ook indicatoren zijn. De cijfers voor de parameters worden aangeleverd door de universiteiten, ECOOM, het beleidsdomein Onderwijs en EWI zelf.</p> <p>De verplichte ECOOM-data-aanlevering voor BOF en IOF zit vervat in de Vlaamse regelgeving en is ook als taak opgenomen in de ECOOM-beheersovereenkomst. Deze informatie (parameters in verdeelsleutels) wordt door Afdeling Onderzoek van het Departement EWI gebruikt bij de toekenning van de subsidies aan de universiteiten, de Herculesstichting en de Expertiscellen Wetenschapscommunicatie.</p>

C. Departement EWI brengt jaarlijks volgende publicaties uit:

- Speurgids Ondernemen & Innoveren;
- Engelstalige STI-publicatie;
- Analyses van de Vlaamse deelname aan Europese programma's (tussentijds en een eindanalyse bij het aflopen van de programma's);
- Het 'Vlaams Indicatorenboek' (online versie - tweejaarlijks): een aangepaste versie in samenwerking met ECOOM (coördinator);
- Twee keer per jaar wordt de conjunctuur-analyse in het kader van de opmaak van de begroting gepubliceerd;
- Vanaf 2018 zal ook jaarlijks een publicatie ontwikkeld worden met als doel de opvolging en monitoring van extreme groeiers in Vlaanderen.

D. Het Departement EWI stelt ook cijfers ter beschikking in de vorm van:

- Brongegevens voor de berekening van O&O-intensiteit, O&O-personeel en andere;
- Bundeling van brongegevens over bedrijven (vanuit de steunpunten, eigen materiaal etc.);
- Indicatoren zoals GBARD, financiële return uit het EU Kaderprogramma, ...;
- Links naar de primaire bronnen (SVR, VRWI, ECOOM);
- Monitoring structuur Vlaamse economie;
- Analyses en opdrachten in het kader van het Steunpunt Economie en Ondernemen (STORE);
- Ad hoc cijfermatige en analytische ondersteuning voor beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie;
- Analyse aandeel creatieve sectoren in de Vlaamse economie;
- De opmaak van cijfermatige sectorfiches van de sectoren binnen de Vlaamse economie.

E. Daarnaast staat het departement ook in voor het laagdrempelig ontsluiten van statistische gegevens via:

- De cijferrubriek van de EWI-website;
- ECOOM ontsluit de cijferreeksen uit het Indicatorenboek (elektronische versie);
- Regelmatige updates van de rubriek 'Cijfer in de kijker' op de EWI-website;
- Regelmatig communicatie voorzien over kerncijfers en indicatoren m.b.t. het beleidsdomein EWI;
- Regelmatig presenteren van de deelnamecijfers aan het Europese Kaderprogramma op de stuurgroep en de werkgroepen van het EU-Platform;
- Aankondigen van publicaties en cijfers via digitale media (LinkedIn, Twitter, website, ...) in samenwerking met de EWI-communicatiecel;
- De publicaties en studies van STORE worden via de EWI website en de website van STORE verspreid en indien nodig verder geduid;
- Ad-hoc publicaties en analyses met economische inslag.

F. Binnen het kenniscentrum wordt een samenwerkingsverband opgezet tussen de entiteiten van het beleidsdomein EWI en andere actoren verwant met het EWI-beleidsdomein (zoals FIT, VLAIO, WSE, Statistiek Vlaanderen) met de bedoeling om inspanningen te bundelen voor kennisopbouw ter ondersteuning van het lange termijn beleid binnen de bevoegdheden economie, wetenschap en innovatie. Rond een beperkt aantal specifieke thema's waar gezamenlijke kennisopbouw nodig is, wordt een project gedefinieerd waar meerdere entiteiten gezamenlijk hun inspanningen voor willen bundelen.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Opvolgen 3%-light nota ECOOM
- Verwerking in 2019 van cijfers over referentiejaar 2016 en 2017 o.b.v. de resultaten van de O&O-enquête uit 2018

- O&O-enquête 2019 light: uitsturen bevraging aan non-profit over referentiejaar 2018 (resultaten verwacht in voorjaar 2020)
- GBARD: aanlevering cijfers 2018 def en 2019 initieel aan POD Wetenschapsbeleid (oktober)
- Opvolgen Europees Kaderprogramma
- Opvolging en insteek indicatoren voor themagroep, wetenschap, technologie en digitale maatschappij
- Aanbieden statistische ondersteunde informatie binnen EWI (andere afdelingen)
- Verdeelsleutels IOF-sleutel 2019 en 2020 (begin 2019 voor 2019 en eind 2019 voor 2020), BOF-sleutel 2020 (september 2019), sleutel expertisecellen wetenschapspopularisering (najaar 2019), Verdeelsleutel middelzware apparatuur 2018 (begin 2019)
- Publicaties: Speurgids (zomer), update van de STI-publicatie (najaar), tussentijdse analyse van Vlaams deelname aan Horizon 2020
- Update cijfers in generieke ppt, website, folders, sociale media
- Afstemming met ander entiteiten binnen en buiten beleidsdomein
- Jaarlijkse opvolging creatieve sectoren volgens EWI-methodologie
- Twee keer per jaar een conjunctuur-analyse uitvoeren
- Jaarlijkse monitoring van extreme groeiers volgens diverse definities

38. Opvolgen van de activiteiten van het Steunpunt Economie en Ondernemen

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Van Nispen Jan (0,2)
Betrokken personeelsleden	Boeykens Ilse Callewaert Sophie Maes Dries Tournicourt Tom
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EBG2AF-WT 1EC124
Budget	500K euro
VTE	0,2 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het Steunpunt Economie en Ondernemen (STORE) voert beleidsrelevant onderzoek uit ten behoeve van de Vlaamse overheid. De opdracht bestaat uit drie onderzoekspijlers:</p> <p>A. Clusters STORE brengt de speerpuntclusters in Vlaanderen in kaart en geeft inzicht in de clusterdynamieken en de competitiviteit van bedrijven actief in de speerpuntclusters. Speerpuntclusters anno september 2018: Catalisti (chemie & kunststof), SIM (materialen), Flux50 (energie), VIL (logistiek), Flanders' Food (agrovoeding), Blauwe Cluster (blauwe economie).</p> <p>B. Beleidsevaluatie STORE onderzoekt of de tussenkomst van de overheid daadwerkelijk aanleiding heeft gegeven tot wijzigingen in economisch relevante variabelen zoals tewerkstelling, omzet en investeringen. Behalve de beleidsmaatregelen die de onderzoekers zelf ter evaluatie voorstellen, is het de bedoeling dat andere en/of nieuwe programma's in overleg met de vragende partij aan de analyse worden onderworpen.</p> <p>C. Ondernemen STORE brengt de ondersteunende en belemmerende factoren voor succesvol ondernemerschap in Vlaanderen in kaart. Hoe staat het met de ondernemerscultuur? En hoe werkt de financiering van jonge ondernemingen? Vormen financiële beperkingen of financieringsvormen al dan niet een rem op de (door)groei en financiële performantie van kmo's? Om deze vragen te beantwoorden, worden jaarlijks twee bevestigingen, resp. bij 1000 personen en 1200 ondernemers, uitgevoerd.</p> <p>Het steunpunt geeft naast onafhankelijk onderzoek ook advies bij het uittekenen, testen en implementeren van nieuwe beleidsmaatregelen.</p>

Het Steunpunt Economie en Ondernemen wordt van 2016 tot en met 2020 uitgevoerd door het onderzoeksinstituut [VIVES](#) van de [KU Leuven](#), in samenwerking met de Vakgroep Marketing, Innovatie en Organisatie van de [Universiteit Gent](#), VIVES ontfermt zich hierbij over Pijlers A en B; UGent behandelt Pijler C.

Departement EWI heeft als taak hierin het organiseren en coördineren van de verschillende werkzaamheden verbonden aan de diverse opdrachten van het steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek (stuurgroepvergadering, spoorwerkgroepen, korte termijn projecten...).

Op de stuurgroepvergadering van 6 december 2018 werd het Jaarplan 2019 goedgekeurd.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Stuurgroep 2019: bespreking jaarverslag 2018
- Stuurgroep 2019: bespreking jaarplan 2020
- Voorjaar 2019: oplevering STORE-bedrijfsbevraging
- Najaar 2019: oplevering STORE-persoonsbevraging
- Start voorbereidingen afsluitende workshop (in 2020)

39. Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Raspoet Danielle
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EBG2AD-WT
Budget	+/- 300K euro werkingsmiddelen en +/- 700K euro personeelskredieten
VTE	9 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaamse Parlement over het wetenschaps-, technologie-, innovatie-, industrie-, en ondernemersbeleid. Hij doet dit zowel op eigen initiatief als op vraag van de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement. De VARIO heeft een onafhankelijke positie ten opzichte van de Vlaamse Regering en de partijen in het werkveld. Daarom zetelen de voorzitter en de negen leden van de VARIO in eigen naam.</p> <p>Het VARIO-secretariaat ondersteunt de VARIO bij het uitvoeren van zijn taken in inhoudelijk, procesmatig en facilitair opzicht.</p> <p>Dit houdt in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen jaarprogramma 2019; • In functie van het jaarprogramma 2019 adviestrajecten doorlopen: er worden een 3-tal nieuwe adviestrajecten gepland. Tevens zal het nog lopende adviestraject 'waardecreatie door samenwerking' afgewerkt worden; • Organisatie van de annual meeting van Science, Technology & Innovation (STI) advisory councils in november 2019; • Organisatie jaarlijks VARIO-event.

40. Uitvoering EWI-communicatieplan 2019

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Tindemans Emmelie (0,8)
Betrokken personeelsleden	Casteleyn Joeri (1)
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	1,8 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het EWI-communicatiebeleid slaat zowel op interne communicatie binnen het departement als op externe communicatie naar de buitenwereld.</p> <p>De communicatie-inspanningen van het Departement EWI staan in functie van twee doelstellingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realisaties van het Departement EWI (en het beleidsdomein en partners) een zo groot mogelijke weerklank geven, zowel binnen als buiten het beleidsdomein; 2. Het Departement EWI (en het beleidsdomein en partners) meer zichtbaarheid geven, zowel binnen als buiten het beleidsdomein. <p>Enkele communicatieacties voor 2019 i.v.m. beleidsprioriteiten van het Departement EWI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artificial Intelligence • Cybersecurity • Gepersonaliseerde geneeskunde • FRIS • Programma Innovatieve Overheidsopdrachten waarbij de focus ligt op het bedrijfsleven en meer specifiek kmo's en start-ups. Het is nu de bedoeling in het kader van marktbevragingen en overheidsopdrachten gericht te communiceren in de richting van commerciële spelers en spelers die oplossingen kunnen aanreiken voor de PIO-projecten. Ook het organiseren van een eigen PIO-event staat in 2019 op de radar. <p>Communicatie-acties voor 2019 i.v.m. het meer zichtbaarheid creëren voor het Departement EWI en (partners) beleidsdomein:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W[et]enschap, maandelijkse lunchsessies i.s.m. de SOC's • Aanmaak brochure met voorstelling beleidsdomein EWI • Wetenschapsthermometer

De communicatiemiddelen die we voor bovenstaande acties gebruiken om onze doelstellingen te bereiken zijn dezelfde als in 2018 en behouden hun continuïteit:

- EWI-website
- Wekelijkse EWI-nieuwsbrief
- Twitter
- LinkedIn
- Organiseren van EWI-evenementen
- Aanwezigheid op en ondersteuning van evenementen i.s.m. andere partners
- Aanmaak drukwerk
- Pro-actieve aanpak richting pers
- Branded content
- Verspreiding via de kanalen van de Vlaamse overheid
- ...

In het kader van een eigen branding van het Departement EWI zetten we in 2018 de eerste stappen voor een corporate stijl. We intensifiëren dit in 2019 en trekken de stijl verder. Zo ontwikkelen we o.m. een corporate brochure die EWI in het EWI-landschap plaatst. Er wordt een duidelijk onderscheid gehanteerd tussen brochures (branding, info, projecten), jaarlijkse studies (speurgids/STI/...) en EWI-analyses/adviezen aangaande specifieke thema's.

De corporate website van het Departement EWI www.ewi-vlaanderen.be is een website die zijn doelgroep weet te bereiken door up-to-date nieuws te publiceren, publicaties online toegankelijk te maken en bezoekers op de hoogte te houden van het actuele aanbod van evenementen binnen het EWI-beleidsdomein. In 2019 zal er voldoende aandacht gaan naar het toepassen van de URL-strategie van de Vlaamse overheid, waarbij er zowel op www.vlaanderen.be veel thema's gerelateerd aan E, W en I gepubliceerd zullen worden waarbij er voldoende afstemming bij de andere actoren van het beleidsdomein EWI noodzakelijk zal zijn.

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Indicator - Aantal conversaties, tweets en retweets per maand op de accounts van Departement EWI
- Indicator - Aantal pagina's per sessie
- Indicator - Click-through-rate van de e-nieuwsbrief
- Indicator - Open-rate van de e-nieuwsbrief
- Indicator - Tijdsduur per sessie (website)
- Indicator - Website: aantal downloads van publicaties gepubliceerd op de website en via publicatiedatabank Vlaanderen

41. Inzetten op beleidsadviezen via de uitbouw van een kennisnetwerk rond beleidsonderzoek

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Winderickx Wim
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(n)en(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EB0-1EBG2AC-WT 1EC116
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>In het licht van het in 2015 (in opvolging van het Regeerakkoord) heroriënteren van beleidsonderzoek (via de Steunpunten) binnen de Vlaamse overheid naar een gedecentraliseerde aanpak waarbij de entiteiten zelf worden geresponsabiliseerd, wijzigde ook de rol van EWI. EWI neemt zo niet langer een centrale rol op, maar beperkt zich tot het, op vraag van de entiteiten, opnemen van een faciliterende en adviserende functie inzake ondersteuning van beleidsonderzoek.</p> <p>Dat dit niettemin een relevante functie blijft, bleek duidelijk in de loop van 2017 met de goedkeuring door de Vlaamse Regering van het Witboek <i>'Open en Wendbare overheid'</i> en het daaraan gekoppelde implementatieplan. Hierop voortbouwend is 'onderbouwd beleid' ook een van de kernthema's in het ontwerp van Bijdrage van de Vlaamse administratie aan het Regeerakkoord van de Vlaamse overheid.</p> <p>Uit bovenvermeld Witboek, dat gebaseerd is op een uitgebreid participatief proces met stakeholders en actoren, zowel binnen als buiten de Vlaamse overheid, blijkt een blijvende nood aan kennisopbouw en onderbouwd beleid als verantwoording voor beleidsbeslissingen. In het implementatieplan wordt dit direct gelinkt aan acties in het kader van beleidsonderzoek en beleidsevaluaties waarrond entiteiten van de hele Vlaamse overheid samenwerken. De praktische doelstellingen die hieraan zijn gelinkt, sluiten naadloos aan bij de binnen EWI opgebouwde expertise, ervaring en contacten.</p> <p>Daarenboven is beleidsonderzoek sterk verweven met beleidsprioriteiten op vlak van wetenschappelijk onderzoek, zoals Open Science, RRI, Citizen Science, Privacy, vertrouwen in wetenschap,... waarrond EWI sterk actief is.</p> <p>In het implementatieplan van het Witboek zijn in het project 24 'Inzetten op onderzoek en evaluatie' van pijler 4 'Onderbouwd beleid als verantwoording en kennisopbouw', een aantal concrete acties voorgenomen waaraan het departement consciëntieus wil meewerken. Aangezien de realisatie van de output van deze actie sterk samenhangt met de planning, dynamiek en bevindingen van deze beleidsdomeinoverschrijdende projectgroep wordt voor de opsomming van de output binnen deze JOP-fiche gefocust op wat doorwerkt en van belang is voor EWI zelf in plaats van de acties van het implementatieplan integraal over te nemen.</p>

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Verder verkennen van FRIS als instrument voor de betere ontsluiting van beleidsonderzoek

Output (resultaten)

- Periodiek updaten van de interne en publiek toegankelijke inventarisatie van (initiatieven voor) beleidsonderzoek
- Onderhouden van het Kennisnetwerk Beleidsonderzoek binnen de Vlaamse overheid, als draagvlak voor de acties van het implementatieplan
- Kennis capteren over beleidsonderzoek in binnen en buitenland (principes, mogelijke methodes, ...)
- Omgevings- en/of netwerkanalyse omtrent beleidsonderzoek, in een ruimer kader en geïntegreerd binnen actie rond het in kaart brengen van de interne en externe onderzoeks- en evaluatiecapaciteit

42. Architectuur Flanders Research Information Space (FRIS)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Van Campe Leen (0,2)
Betrokken personeelsleden	Akyel Namik (0,3) Dengis Pascale (0,2) Maison Kris (0,2)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EEG2JA-WT 1EC102
Budget	
VTE	0,9 VTE

Omschrijving actie
<p>Het FRIS-programma (Flanders Research Information Space) wil alle informatie over publiek gefinancierd onderzoek in een virtuele ruimte samenbrengen en ontsluiten voor een ruim publiek. Dit door informatie rechtstreeks te laten doorstromen uit de systemen van de wetenschappelijke instellingen met de garantie dat de informatie kwaliteitsvol, actueel en up-to-date is.</p> <p>Op 6 december 2018 won het Departement EWI de Agoria e-Gov Award voor 'Beste Project' en voor 'Open Data-project'.</p> <p>Het FRIS-platform en FRIS-portaal gingen live in juli 2018 waarbij de informatie van 14 innovatie-actoren in Vlaanderen zichtbaar werd.</p> <p>Aan de hand van een toekomstnota 2018 werden de sporen uitgewerkt om via FRIS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. innovatie te bevorderen door kennis in Vlaanderen te valoriseren, door de visibiliteit van en samenwerking tussen onderzoekers te bevorderen en door toepassingen te (laten) wikkelen op onze data; 2. zicht te krijgen op de resultaten van het onderzoek dat de overheid financiert, trends te ontdekken, impactanalyses uit te voeren; 3. verder administratief te vereenvoudigen door het platform in te zetten voor eenvoudige rapportering volgens het principe van de eenmalige bevraging, i.c. van FRIS de centrale rapporteringstool over onderzoek in Vlaanderen te maken. <p>De uitrol van de toekomstnota en het verdere FRIS-programma loopt in fasen en bestrijkt meerdere jaren. In grote lijnen onderscheiden we volgende elementen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De FRIS-architectuur uitbouwen tot dé kruispuntbank voor alle publieke onderzoek in Vlaanderen; 2. Zorgen voor juridische verankering van FRIS: zie fiche juridische verankering; 3. Afsluiten van strategische partnerschappen met onderzoeksfinanciers (FWO en VLAIO) (zie ook JOP-fiche 1);

4. Uitbreiding van de inhoud (naar alle publieke kennisinstellingen, en naar alle relevante onderzoeks-informatie-objecten) met behoud van hoge kwaliteitsgarantie: zie fiche verbreden, verdiepen, vermarkten;
5. FRIS uitbouwen tot de centrale rapporteringstool over onderzoek in Vlaanderen (zie JOP-fiche 44);
6. FRIS uitbouwen als spil van een Vlaams Open Science beleid dat spoort met EOSC (zie ook JOP-fiche 60);
7. FRIS vermarkten binnen Vlaanderen en positioneren in een internationale context: zie fiche verbreden en verdiepen FRIS.

Architectuur: uitbouw van FRIS platform tot een ware kruispunt databank

Het nieuwe FRIS-platform is opgezet als een ware dienstenarchitectuur waarbij informatie rechtstreeks op geautomatiseerde wijze uit de systemen van kennisinstellingen doorstroomt en ook opnieuw aan andere systemen kan worden aangeboden via API's om snel, direct en gemakkelijk gegevens op te vragen en te integreren in applicaties. We hanteren het principe dat eigenaarschap van de data bij het onderzoekscentrum blijft en laten geen 'manipulaties' op de data toe. Enkel richting visualisatie op het portaal worden mogelijke verbanden tussen de data over instellingen heen gevisualiseerd.

Het potentieel van de technische architectuur waarbij FRIS kan optreden als een centrale hub voor informatie-uitwisseling tussen kennisinstellingen en financieringsorganisaties en overheden blijft daardoor onderbenut. Bestaande informatie wordt voorlopig door geen van hen geconsumeerd. Aangeleverde informatie blijft in silo's bestaan. In 2019 starten we dan ook de analyse op waarbij de FRIS-technische architectuur zo wordt uitgebouwd dat we maximaal bestaande informatiestromen over onderzoek eenvoudiger maken en we bekijken of informatie die onderzoeksinstellingen onderling enerzijds en de Vlaamse overheid, financieringsorganisaties (FWO, VLAIO) en instellingen anderzijds met elkaar delen, via FRIS kan lopen. Ook de integratie van andere databronnen, mogelijks internationaal, staat op de agenda.

In 2019 zal de functionele analyse plaatsvinden voor het uitwerken van een model van aanlevering waarbij verrijking van bestaande informatie mogelijk wordt. Deze analyse zal mogelijk maken om de ontwikkeling van FRIS tot een ware kruispunt databank van onderzoek in Vlaanderen te kunnen begroten en op te starten.

Beheer, onderhoud en ondersteuning architectuur

Een omvangrijk technisch werkpakket rond het beheer/onderhoud van de verschillende FRIS-applicaties moet worden opgenomen: FRIS-platform, FRIS-portaal, datavalidatietooling, Data Governance Center, BI-tooling. Ook moet er ondersteuning worden geboden aan partijen voor de exploitatie van het FRIS-platform.

Output (resultaten)

- Architectuur: Functionele analyse van de uitbouw van een ware kruispunt databank / hub voor onderzoeksinformatie: Q2
- Architectuur: Ondersteuning van de bestaande dataleveranciers inzake het gebruik en functionaliteiten van het FRIS-platform – doorlopend
- Architectuur: Ondersteuning van toekomstige leveranciers en derde partijen inzake het gebruik en functionaliteiten van het FRIS-platform – doorlopend
- Beheer en onderhoud: Beheer en onderhoud van het FRIS-platform, FRIS-portaal, Dataflux, Data Governance Center, BI tool – doorlopend
- Beheer en onderhoud: Beheer en onderhoud van de servers in eigen beheer – doorlopend

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Indicator - FRIS: Datavolume

43. Juridische verankering FRIS i.s.m. FWO, VLAIO en andere onderzoekscentra

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Van Campe Leen (0,3)
Betrokken personeelsleden	Dengis Pascale (0,3) Akyel Namik (0,3) Maison Kris (0,3)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• EBO-1EEG2JA-WT 1EC102
Budget	
VTE	1,2 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>De overheid wil in FRIS informatie verzamelen over ál het publiek gefinancierd onderzoek in Vlaanderen. Hiermee wil ze volgende doelen bereiken: bevordering van innovatie door valorisatie van kennis in Vlaanderen, effectievere en efficiënte beleidsvoering door goede beleidsmonitoring, administratieve vereenvoudiging door FRIS in te zetten als dé hub voor onderzoeksinformatie in Vlaanderen en transparantie naar de burger.</p> <p>Op dit ogenblik zijn er 14 innovatieactoren die aan FRIS aanleveren. Hiermee is een groot deel van het publiek gefinancierd onderzoek in Vlaanderen afgedekt, doch we streven naar een verdere vervollediging van het veld van actoren.</p> <p>In 2019 zal werk gemaakt worden van het verder verankeren van de aanlevering van onderzoeksinformatie aan FRIS bij de innovatieactoren in Vlaanderen. Zo zal een bepaling rond de aanlevering aan FRIS worden ingeschreven in het W&I-decreet die geldt voor alle innovatie-actoren die onder het decreet vallen. Die bepaling in het decreet zal verder uitgewerkt worden in bilaterale overeenkomsten met de betrokken partners.</p> <p>Daar waar de overheid overeenkomsten of convenanten vernieuwt met haar innovatieactoren, zal ze een bepaling rond FRIS standaard gaan toevoegen.</p> <p>In de subsidiebesluiten voor BOF en IOF zullen bepalingen worden toegevoegd zodat de rapportering over die instrumenten maximaal via FRIS kan gebeuren.</p> <p>Met alle innovatieactoren die deelnemen aan FRIS, zal worden bekeken welke bepalingen rond AVG in de overeenkomsten bijkomend moeten worden opgenomen.</p> <p>Bijzondere aandacht tenslotte verdienen de financieringsorganisaties VLAIO en FWO die in het huidige FRIS enkel onrechtstreeks betrokken: zij zijn zelf geen actieve leverancier noch afnemer van data. De informatie</p>

over de projecten en mandaten die zij financieren wordt momenteel door universiteiten aan FRIS aangeleverd. Logischer en administratief eenvoudiger zou zijn dat deze informatie rechtstreeks van de financiers zelf komt. Voor FRIS biedt dergelijke samenwerking de nodige kwaliteitsborging, garantie op tijdige visualisatie van de data en de continuïteit van data-aanlevering.

Om die reden zou best een strategisch partnerschap met beide agentschappen worden opgezet zodat zij een volwaardige partner kunnen worden in de uitwisseling van onderzoeksinformatie met FRIS.

We zetten in op 2 sporen:

1. De financieringsorganisaties leveren rechtstreeks informatie aan FRIS aan en kunnen data uit het platform halen voor eigen gebruik. Zij fungeren als authentieke bron van de projecten en mandaten die zij financieren en zorgen op die manier mee voor de garantie van kwaliteit van de FRIS-informatie. Met FWO wordt bekeken hoe zij naast projecten en mandaten ook mee de aanlevering van wetenschappelijke apparatuur vorm kunnen geven. Met VLAIO loopt het project waarbij alle informatie van het VIN-netwerk (Tetra, Landbouw, Collectieve projecten) dat ophield te bestaan in 2018, wordt aangeleverd in FRIS.
2. EWI en de financieringsorganisaties bepalen een gezamenlijk afsprakenkader voor de rapportering en de monitoring van het door VLAIO en FWO gefinancierde onderzoek. EWI en FWO bekijken samen welke afspraken moeten worden gemaakt met de instellingen die hun subsidies ontvangen rond de informatie die zij verwachten in FRIS. FRIS levert de technische infrastructuur. Het gemeenschappelijk bepalen van dit afsprakenkader zal van de overheid een meer slagkrachtige overheid maken om het beleid te monitoren en spoort bovendien volledig met het principe van de eenmalige bevraging (administratieve vereenvoudiging) dat de Vlaamse overheid onderschrijft.

Output (resultaten)

- Bepaling over FRIS opgenomen in het WI-decreet - Q1
- Bilaterale overeenkomsten afsluiten met universiteiten - Q3
- Bepaling over FRIS opgenomen in het BOF-besluit - Q1
- Bepaling over FRIS opgenomen in het IOF-besluit - Q1
- Opname FRIS in nieuwe convenant met ITG
- Opname FRIS in nieuwe convenant met VITO
- Opname FRIS in nieuwe convenant Vlerick Business School
- Afsluiten GDPR overeenkomsten met de FRIS-dataleveranciers
- Verankeren bepalingen voor rapportering, monitoring en samenwerking FRIS in het nieuwe FWO-convenant: Q1
- Uitwerken functionele analyse rond rapportering uit FRIS voor FWO
- Uitwerken functionele analyse voor aanlevering informatie over projecten door FWO
- Uitwerken functionele analyse voor aanlevering informatie over wetenschappelijke apparatuur door FWO
- Opname van het huidige VIN-netwerk (historische gegevens) door VLAIO in FRIS: Q1
- Ondersteuning nieuwe dataleveranciers bij de invoer van informatie over Landbouw, Collectieve en Tetraprojecten in FRIS: doorlopend

44. Beleidsrapportering vanuit FRIS

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Dengis Pascale (0,3)
Betrokken personeelsleden	Akyel Namik (0,2) Van Campe Leen (0,2)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert, Sleenckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,7 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Het Departement EWI wil de informatie uit het nieuwe FRIS-platform gebruiken als dé primaire en betrouwbare bron voor het monitoren van het beleid. Zo moet de informatie in FRIS ons bijvoorbeeld kunnen toelaten om zicht te krijgen op de resultaten van het onderzoek dat we financieren, om trends te ontdekken en impactanalyses uit te kunnen voeren. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat de informatie zo kwaliteitsvol mogelijk is (volledig, juist en actueel).</p> <p>In 2019 zal de primaire focus liggen op het verder verbeteren van de financiële rapportering over de Vlaamse beleidsinstrumenten (BOF en IOF in het bijzonder) op basis van FRIS-gegevens. Er zal daartoe een traject gelopen worden met de universiteiten om de kwaliteit van de rapporten verder te verbeteren en de rapportering naar de overheid te vereenvoudigen. Daarnaast wordt een samenwerking opgestart met FWO om vanuit FRIS rapporten te genereren die aan hun noden voldoen.</p> <p>Daarnaast zullen de reguliere rapporteringstaken van FRIS worden verder gezet zoals het genereren van cijfergegevens en overzichtsinformatie voor communicatie vanuit EWI naar het brede publiek en het uitvoeren van meer gedetailleerde analyses die van nut zijn voor beleidsvoorbereidend, -opvolgend of -evaluerend werk.</p> <p>Tegelijk wordt de kwaliteit van de inhoud van FRIS blijvend gemonitord. Zo zal er periodiek een volledighedsanalyse worden uitgevoerd en is er een continu samenwerkingstraject met de dataleveranciers rond verdere kwaliteitsverbetering.</p> <p>In samenwerking met ECOOM Hasselt wordt verder gewerkt aan gemeenschappelijke definities en classificaties en het uniform gebruiken ervan waardoor er op meer uniforme wijze vanuit FRIS kan worden gerapporteerd.</p>	
<i>Output (resultaten)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Cijfergegevens op het FRIS-portaal: update 2x per jaar (januari en juli) 	

- Analyses of rapporten op basis van FRIS-gegevens op vraag - ad-hoc
- Verankering bepalingen voor rapportering in FRIS in het nieuwe BOF-besluit - Q1
- Verankering bepalingen voor rapportering in FRIS in het nieuwe IOF-besluit - Q1.
- Overleg met de universiteiten rond het verbeteren van de financiële rapportering uit FRIS ten behoeve van BOF en IOF - doorlopend.
- Uitwerken analyse rond rapportering uit FRIS voor FWO - Q4.
- Kwaliteitstoets: streven naar één toets per leverancier per jaar.
- Overleg met ECOOM rond definities en classificaties - doorlopend.

45. Verbreden, verdiepen, vermarkten FRIS

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Van Campe Leen (0,3)
Betrokken personeelsleden	Akyel Namik (0,2) Dengis Pascale (0,2)
Contactperso(n)en(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,7 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>FRIS wil in de toekomst de centrale rapporteringstool en een ware kruispuntbank voor alle publiek gefinancierd onderzoek worden. Om die reden willen we FRIS op termijn verder uitbouwen zowel in de breedte met meer dataleveranciers, als in de diepte met meer informatie.</p> <p>Verbreding</p> <p>In de convenanten met de <i>Strategische Onderzoekscentra</i> (imec, VITO, VIB, Flanders Make) werd de aanlevering aan FRIS opgenomen in het kader van de open-data doelstelling van de Vlaamse overheid. In 2019 zullen inspanningen worden verder gezet voor de verdere integratie van de strategische onderzoekscentra in FRIS. VITO heeft reeds een deel van de technische integratie met FRIS uitgebouwd. In 2019 zou de informatie over hun onderzoeksgroepen, onderzoekers en publicaties in FRIS zichtbaar kunnen worden. Met VIB, IMEC en Flanders Make zal de functionele analyse worden opgestart hoe zij hun data kunnen aanleveren en daarbij eventueel gebruik kunnen maken van de hub-functionaliteit van het FRIS-platform.</p> <p>Met de <i>hogescholen</i> werd in 2018 een analyse gedaan over de mogelijke opname van hun informatie in FRIS waarbij drempels en opportuniteiten in kaart werden gebracht. Daaruit bleek dat de hogescholen zowel procesmatig als qua applicaties nog de nodige stappen moeten zetten met oog op het verder professionaliseren van het beheer van hun onderzoeksportfolio. FRIS zal de opvolging van dit project in 2019 monitoren.</p> <p>Verder volgen we de bestaande leveranciers en hun afspraken op in de bestaande kanalen en overlegfora (VWI overleg, PUC, FRIS Werkgoep, Vlhora,...). Bijzondere aandacht daar verdient het monitoren van de datakwaliteit van de huidige leveranciers, zowel de universiteiten, als Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), Departement Mobiliteit en Openbare Werken, en ook de instellingen die a.d.h.v. het 'Pure'-onderzoeksinformatiesysteem aanleveren (Instituut voor Tropische Geneeskunde, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek, Plantentuin Meise, Koninklijke Maatschappij Dierkunde Antwerpen, Koninklijke Maatschappij voor Schone Kunsten Antwerpen, Departement Omgeving).</p>

Verdieping

In de toekomstnota FRIS van 2018 werden de krijtlijnen uitgeschreven om ook informatie over wetenschappelijke apparatuur, patenten en datasets in FRIS te ontsluiten. Informatie ontsluiten over patenten en apparatuur is een nood die geregeld naar boven komt, vooral vanuit de bedrijfswereld. Van FRIS ook een catalogus van datasets maken is dan weer een belangrijke mijlpaal in het kader van de Europese agenda rond Open Science en de ontwikkeling van de European Open Science Cloud (EOSC) (zie JOP-fiche 60).

Functionele analyse rond deze objecten zal worden opgestart om te bepalen hoe de opname in het kader van de kruispuntdatabank FRIS kan gebeuren. We begeleiden op Vlaams niveau mee de standaardisatie van de metadata en informatie van datasets (werkgroep ECOOM) en volgen de Europese ontwikkelingen van EOSC mee op. Voor patenten en infrastructuur analyseren we of partners zoals ECOOM en FWO hier een rol kunnen spelen en op welke manier deze informatie via de hub FRIS kan worden ontsloten.

Vermarkten

We zetten verder in om het FRIS-portaal breder bekend te maken en het gebruik van de FRIS Open Data te stimuleren. In 2019 zal de inzet hier weliswaar nog beperkt zijn en focussen we ons op het identificeren en mogelijks implementeren van een aantal quick wins (Dimensions badges, read pdf functionaliteit, tracking van het gebruik van het portaal, ...).

Indien de gelegenheid zich voordoet, nemen we deel aan beurzen, hackatons en events zoals summer of code.

Output (resultaten)

- Strategische onderzoekscentra: verdere integratie in het FRIS-platform: doorlopend
- Hogescholen: opvolgen mijlpalen professionalisering beheer onderzoeksportfolio: Q3/Q4
- Opvolging bestaande dataleveranciers mét kwaliteitsverbeteringen - doorlopend
- Functionele analyse van opname wetenschappelijke apparatuur en patenten in het kader van de hub functionaliteit van FRIS: Q2
- Juridische verankering FRIS in convenant FWO: Q1
- Juridische verankering FRIS in convenant ECOOM: Q1
- Begeleiding proces standaardisatie metadata datasets: Q3/Q4
- Opvolging Europese ontwikkelingen EOSC: doorlopend

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Indicator - FRIS: Datavolume

46. Juridische dienstverlening en reguleringsmanagement

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.4 DEWI is kenniscentrum en ontsluit kennis en data via adviezen, databanken, websites en rapporten
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Bourdeaud'hui Ann (JOP-fiche 34)
Betrokken personeelsleden	Flama Wouter (1) Vandenbogaerde Tom (0,9)
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	1,9 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Juridische dienstverlening en reguleringsmanagement omvat o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zowel op vraag als proactief deskundige oplossingen aanbieden voor juridische vraagstukken of problemen; • Adviesverlening met betrekking tot de volgende domeinen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Overheidsopdrachten ○ Deugdelijk bestuur ○ Openbaarheid van bestuur ○ Bevoegdheidsverdeling/samenwerkingsakkoorden ○ W&I-decreet ○ Handelshuur ○ Dienstenrichtlijn ○ Economisch overheidsinstrumentarium ○ Privacywetgeving ○ Intellectuele eigendomsrechten ○ Rekendecreet ○ Wetgevingstechniek en -procedure ○ Vennootschapswetgeving en vzw-wetgeving   • Vertalen van beleidsvisies in juridisch correcte regelgeving met als doel een helder en eenduidig wettelijk kader te leveren voor de implementatie van het beleid; • Bewaken van de kwaliteit van regelgeving in overleg met de cel Wetskwaliteit. <p>In 2019 gaat bijzondere aandacht naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing OJO-besluit; • Aanpassen besluit IOF en Interface;

- Afwerken aanpassing W&I decreet (fase 2) - enkel parlementaire procedure;
- Laatste aanpassingen van de EWI-regelgeving aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming;
- Implementatie van het nieuwe bestuursdecreet;
- Trekker omzetting richtlijn proportionaliteitstoets beroepskwalificaties VO-breed;
- Aanpassen EWI-wetgeving aan nieuwe wetgeving vennootschappen en verenigingen;
- Voorbereiding implementatie verordening Single Digital gateway;
- Europese beleidsontwikkeling in het kader van services package en compliance package.

Output (resultaten)

- Verlenen van juridische adviezen

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Efficiëntie - kengetal - Aantal juridische dossiers of adviezen

OD 2.5. DEWI zorgt voor objectieve en kwaliteitsvolle evaluaties in functie van beleidsaanbevelingen

Beleidsacties

47. Evaluaties binnen het EWI-beleidsdomein die gedurende 2019-2021 worden voorbereid en/of uitgevoerd

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 2. Departement EWI zet in op de beleidsvoorbereiding en de beleidsmonitoring en ontwikkelt zich als een kenniscentrum voor economie, wetenschap en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.5. DEWI zorgt voor objectieve en kwaliteitsvolle evaluaties in functie van beleidsaanbevelingen
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Borrey Sabine (1)
Betrokken personeelsleden	Baert Lieselot (1), Winderickx Wim (0,9), Jacobs Els (0,1), Callewaert Sophie, De Vos Liselotte, D'Hondt Kathleen, Goossens Karel, Leterme Yves, Lories Veerle, Spyns Peter, Tournicourt Tom, Van Avermaet Philip, Vandenbogaerde Tom, Van Nispen Jan, Verdoodt Pierre, Verreet Gert
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert, Boutens Karel, Sleenckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EBG2AC-WT 1EC115 • EBO-1EBG2AC-WT 1EC116
Budget	570K euro (VAK 2019) en 610K euro (VEK 2019)
VTE	3 VTE

Omschrijving actie
<p>Volgende evaluaties worden in de periode 2019-2021 voorbereid en/of uitgevoerd.</p> <p>Voor wat de inzet van personeel binnen de afdeling Strategie en Coördinatie betreft, wordt deze voor 2019 geschat op 3 VTE. De inzet van personeelsleden van andere afdelingen (bijdrage aan het evaluatieproces) is dus niet meegerekend in dit aantal.</p> <p><u>In 2019</u></p> <p><i>Worden uitgevoerd in 2019:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie (Wetenschappelijke onderzoeksopdracht) Vlerick Business School • Evaluatie (Wetenschappelijke onderzoeksopdracht) ITG <p><i>Worden voorbereid en uitgevoerd in 2019:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie Steunpunt Economie en Ondernemen (STORE) • Op vraag van andere entiteiten binnen de Vlaamse overheid ondersteuning bieden bij hun evaluatie van initiatieven voor beleidsonderzoek en indien relevant ondersteuning bieden bij een overheidsbrede evaluatie van de huidige aanpak van beleidsonderzoek

- Methodologische uitwerking systeemevaluatie op basis van uitgevoerde oefeningen.
- Analyse resultaten onderzoekersbevraging in het kader van de systeemevaluatie '2de geldstroom'/onderzoeksfinanciering.

Wordt voorbereid in 2019:

- Evaluatie Europaplatform

In 2020

Wordt uitgevoerd in 2020:

- Evaluatie Europaplatform

Worden voorbereid in 2020:

- Evaluatie Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO)
- Evaluatie PMV
- Evaluatie Imec
- Evaluatie VIB
- Evaluatie NERF
- Evaluatie UNU-CRIS
- Evaluatie (wetenschappelijke opdracht) Orpheus
- Evaluatie VLIZ
- Evaluatie (Wetenschappelijke opdracht) KMDA

In 2021

Worden uitgevoerd in 2021:

- Evaluatie Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO)
- Evaluatie PMV
- Evaluatie Imec
- Evaluatie VIB
- Evaluatie NERF
- Evaluatie UNU-CRIS
- Evaluatie (wetenschappelijke opdracht) Orpheus
- Evaluatie VLIZ
- Evaluatie (Wetenschappelijke opdracht) KMDA

Worden voorbereid in 2021:

- Evaluatie AMS
- Evaluatie Flanders Make
- Evaluatie VABB-SHW
- Evaluatie RVO-Society
- Evaluatie Vlaamse volkssterrenwachten

Bij een aantal van deze evaluaties is voorzien in de inschakeling van panels van experts die een 'peer review' zullen uitvoeren.

Systemevaluatie

In lijn met internationale praktijken wordt waar mogelijk en opportuun systeemevaluatie als een aanvulling op de individuele evaluaties uitgewerkt.

Individuele evaluaties zijn vooral gericht op het evaluatieonderwerp zelf en blijven - hoewel bij de (uitvoering van de) evaluatie zelf altijd rekening wordt gehouden met de beleidscontext - de effecten op en binnen het (EWI)stelsel onderbelichten.

De evolutie naar systeemevaluatie laat toe om het beleid op een hoger aggregatieniveau te evalueren en aldus het gecombineerd effect van de diverse activiteiten/programma's/projecten/actoren beter in kaart brengen. Verder is het de bedoeling om dit instrument ook in te zetten voor een betere ondersteuning van de beleidsvoorbereiding.

In 2019 zal er op basis van een analyse van de drie systeemevaluaties die respectievelijk in 2016, 2017 en 2018 werden uitgevoerd en resulterend in een aantal 'lessons learned' gewerkt worden aan de realisatie van een basismethodologie die kan ingezet worden bij volgende systeemevaluaties. De bedoeling is onder meer om de expertise op het vlak van systeemevaluaties bij de evaluatiecel uit te breiden en te verankeren in de evaluatiepraktijk.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Het plan van aanpak voor de evaluatie van de steunpunten beleidsrelevant onderzoek is beschikbaar
- Het plan van aanpak voor de evaluatie van het Steunpunt Economie en Ondernemen (STORE) is beschikbaar
- Het plan van aanpak voor de evaluatie van het Europaplatform is beschikbaar
- Evaluatie-opdracht Steunpunt Economie en Ondernemen is opgestart
- Evaluatie-opdracht evaluatie steunpunten beleidsrelevant onderzoek is opgestart

Output (resultaten)

- Eindrapport evaluatie (wetenschappelijke onderzoeksopdracht) Vlerick Business School 2019
- Eindrapport evaluatie (wetenschappelijke onderzoeksopdracht) Instituut voor Tropische Geneeskunde 2019
- Methodologische uitwerking systeemevaluatie op basis van uitgevoerde oefeningen
- Analyse resultaten onderzoekersbevraging in het kader van de systeemevaluatie '2de geldstroom'/onderzoeksfinanciering
- Eindrapport evaluatie van het Steunpunt Economie en Ondernemen

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Indicator - Tijdige en kwaliteitsvolle oplevering evaluatieresultaten

SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart

OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit

Beleidsacties

48. Strategie internationalisering binnen beleidsdomein EWI

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W & I-beleid actief mee uit
Projectverantwoordelijke(n)	Spyns Peter (1)
Betrokken personeelsleden	Agten Stephanie (1), Bollen Lut, Cattoor Barbara, De Proft Marleen, De Vos Liselotte, Dewallef Erwin, D'Hondt Kathleen, Dumolyn Bart, Goossens Karel, Hauchecorne Rita, Houwen Mieke, Maes Dries, Oleo Michele, Ossenblok Truyken, Van den Brande Karoline, Van Grootel Geert, Van Langenhove Monica, Vermander Els, Vermeulen Hilde, Verreet Gert
Contactperso(n)en kabinet	Sleecx Eric, Boutens Karel
Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EBG2AB-WT 1EC105 • EBO-1EBG2AB-WT 1EC111 • EBO-1EBG2AB-WT 1EC117
Budget	987K euro
VTE	2 VTE

Omschrijving actie

A. Vlaanderen kan als kleine open economie niet anders dan zich in te schakelen in internationale samenwerkingen en waardeketens. Een geïntegreerde visie, langetermijnstrategie en hiervoor uitgebouwd beleidskader voor internationaal beleid is nodig om lange termijnfinanciering te garanderen voor strategische initiatieven.

Een volledige beleidscyclus voor het Vlaams internationaal gericht innovatie-instrumentarium dient door het Departement EWI mee te worden uitgebouwd. De cyclus omvat o.a. het prioriteren en selecteren van opties, een consequente uitvoering met de nodige lange termijn (financiële) ondersteuning en een gepaste monitoring en evaluatie. In het bijzonder kan het EU-Platform, waarin alle relevante stakeholders vertegenwoordigd zijn, als drijvende kracht functioneren.

B. Ook wordt in bilaterale context verder gekeken naar opportuniteiten voor EWI-gerelateerde samenwerking met prioritaire partnerlanden, in het bijzonder Nederland. Ook dit proces wordt verder gestroomlijnd door (strategische) keuzes waarbij de focus wordt gelegd op een beperkt aantal thema's/domeinen die zowel voor Vlaanderen als voor Nederland prioritair zijn en waarbij samenwerking voor beide partijen (schaal)voordelen kan opleveren. De thematische focus ligt daarbij op hightech-systemen en -materialen, chemie en biogebaseerde economie, levenswetenschappen en gezondheid, transport en logistiek, en energie.

Eveneens wordt de samenwerking tussen Vlaanderen en de deelstaten NoordrijnWestfalen en Baden-Wurtemberg geïntensiveerd.

C. Ook het gecoördineerd deelnemen aan/verwerven van fondsen uit de EWI-gerelateerde EU-programma's en initiatieven (o.a. Horizon 2020, COSME, ESFRI, JPSI, EIT/KICs, het Europese Cohesiebeleid, ...) blijft een streefdoel.

D. Vlaamse actoren halen jaarlijks meer dan 160 mio euro uit de Europese financieringsprogramma's voor onderzoek en innovatie. In de Europese Programma Comité-vergaderingen, waarin alle lidstaten vertegenwoordigd zijn, worden de specifieke oproepen (Calls) vastgelegd.

Het Departement EWI bereidt standpunten voor de Programma Comité-vergaderingen van Horizon 2020 en COSME voor, in overleg met de andere Belgische overheden en pleegt hiervoor voorafgaandelijk CIS- of IEC-overleg (o.a. met de Vlaamse NCP's) en brieft hen over de werkprogramma's.

Binnen het themateam 'Internationalisering' wordt o.a. overleg gepleegd met (EWI-) programmavertegenwoordigers van de horizontale configuratie en andere werkprogramma's voor het kmo-instrument, innovatief aanbesteden, ... die in verschillende werkprogramma's aan bod komen.

E. Verder coördineert Departement EWI de Vlaamse European Research Area-roadmap.

F. In 2018 zijn de onderhandelingen voor de opvolger van Horizon 2020 gestart. Deze onderhandelingen situeren zich in het bredere debat rond het 'Meerjarig Financieel Kader 2021-2027' van de Europese Unie.

Het 'Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 (MFK)', door de Europese Commissie voorgesteld in mei 2018, ten belope van bijna 1.300 miljard euro middelen vanuit de Europese begroting kent volgende rubrieken die vanuit het Departement EWI nauwgezet opgevolgd worden:

Onder rubriek 'I. Single Market, Innovation and Digital'

1. Research and Innovation (91.028 mio €)
  - a. Horizon Europe (83.491 mio €)
    - i. Excellent science
    - ii. Industrial leadership
    - iii. Societal challenges

2. European Strategic Investments (44.374 mio €)
  - a. Invest EU Fund (13.065 mio €)
  - b. Digital Europe Programme (DEP) (8.192 mio €)
    - i. Supercomputers (HPC: High Performance Computing) (2.355 mio €)
    - ii. Kunstmatige intelligentie (2.180 mio €)
    - iii. Cyberveiligheid (1.744 mio €)

- iv. Geavanceerde digitale vaardigheden (610 mio €)
- v. Brede toepassing voor bedrijven en overheden en interoperabiliteit (o.a. netwerk van Digital Innovation Hubs) (1.134 mio €)
- c. Connecting Europe Facility (CEF) (21.721 mio €)
  - i. Transport: veilige, schone en geconnecteerde mobiliteit
  - ii. Energie: betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam
  - iii. Digitaal: breedbandnetwerk met brede kwaliteit (o.a. 5G roll out)
- 3. Single Market Programme (5.669 mio €; 3.629 mio € + 1.776 mio € via InvestEU)
  - a. Concurrentievermogen van het bedrijfsleven en kmo's in het bijzonder (o.a. via COSME)
  - b. Hoog niveau van gezondheid van mens, dier en plant
  - c. Doeltreffende handhaving en normen van de beste kwaliteit
  - d. Eerlijke mededinging in het digitale tijdperk
  - e. Europese statistieken van hoge kwaliteit
- 4. Space (14.404 mio €)
  - a. European Space Programme

Onder rubriek 'II. Cohesion and values'

- 5. Regional Development and Cohesion
  - a. Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
  - b. Cohesiefonds
- 6. Economic and Monetary Union
- 7. Investing in people, social cohesion & values

Onder rubriek 'III. Natural resources & environment'

- 8. Agriculture and Maritime Policy
- 9. Environment and Climate Action

Onder rubriek 'V. Security and Defence'

13. European Defence Fund

Over de vormgeving van bovenvermelde programma's wordt in 2019 intens onderhandeld tussen de lidstaten, de Europese Commissie en het Europees Parlement. EWI bereidt deze onderhandelingen voor o.a. via haar vertegenwoordiging in de diverse Raadswerkgroepen (zie JOP-fiche 49).

G. Tenslotte neemt het Departement EWI voor Vlaanderen de vertegenwoordigingsrol op in diverse Europese en internationale overlegorganen. Een overzicht wordt geboden in bijlage 4).

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Voorbereiding Europese programma's 2021-2027
- Bilateraal: Vlaams-Nederlandse high tech samenwerking
- Overleg VG-NRW binnen een opgestarte Economische Working Party

Output (resultaten)

- PC-vertegenwoordigingen/JPI/ESFRI...
- Vlaams Europaplatform
- Bilateraal: Vlaams-Nederlandse 'innovatie- en wetenschapsdag'

49. Voorbereiding en opvolging van de werkzaamheden van de Raad van Ministers (Raad Concurrentievermogen) van de Europese Unie en beïnvloeding van het Europese beleid

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W & I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Van den Brande Karoline (1)
Betrokken personeelsleden	De Proft Marleen (0,5)
Contactperso(n)en(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	1,5 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Departement EWI heeft een voltijdse raadgever (+ondersteuning) afgevaardigd naar de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU om er de voorbereidingen rond de Raad Concurrentievermogen (bestaande uit de onderdelen: Onderzoek – Industrie – Interne Markt) mee op te volgen. Sinds najaar 2018 volgt de raadgever als gevolg van recente Europese ontwikkelingen rond digitalisering ook de Raad Telecommunicatie (voor wat betreft de aspecten rond digitalisering) meer van nabij op.</p> <p>De raadgever capteert in dit kader de voor (het beleidsdomein) EWI relevante evoluties op EU-niveau en onderhoudt contacten met de Europese Commissie en andere lidstaten om een (pro-)actieve verdediging van de Vlaamse belangen mogelijk te maken in de diverse Raadswerkgroepen bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten.</p> <p>Waar relevant voor de werkzaamheden binnen de Raad van Ministers, neemt de raadgever ook deel aan door de Europese Commissie of het EU-Voorzitterschap georganiseerde conferenties, seminars, enz...</p> <p>De raadgever zorgt voor de begeleiding van minister Muylers wanneer hij België vertegenwoordigt in de Raad Concurrentievermogen.</p> <p>Volgende Raden zijn voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raad Concurrentievermogen van 18-19.02.2019 • Raad Concurrentievermogen van 27-28.05.2019 • Raad Concurrentievermogen van 26-27.09.2019 • Raad Concurrentievermogen van 28-29.11.2019

50. Europese digitale eengemaakte markt: beleidsvoorbereiding en coördinatie

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit ○ OD 3.2. DEWI zorgt voor de coördinatie en pro-actieve werking van het Vlaams platform voor Europese programma's (EU-platform)
---------------------------	--

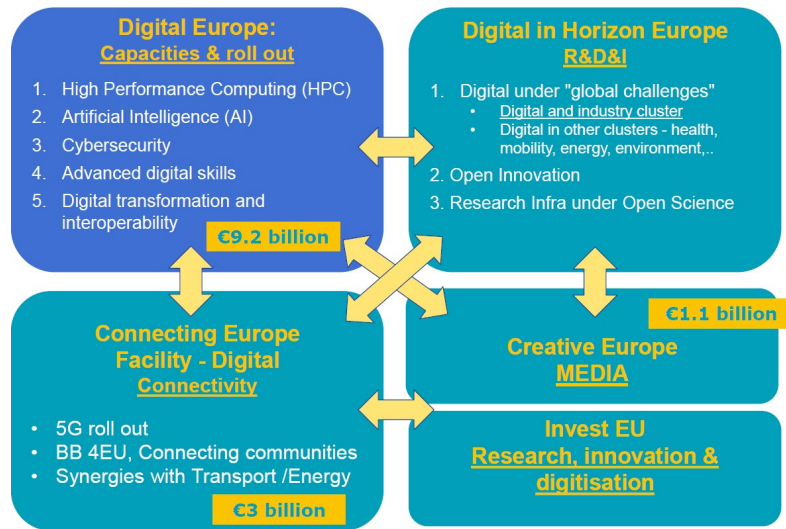
Projectverantwoordelijke(n)	Verschaeren Simon (0,5)
Betrokken personeelsleden	Schruers Liesbet (0,7) Goossens Karel (0,3) Cattoor Barbara Spyns Peter
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel, Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	1,2 VTE

Omschrijving actie
<p>Het Departement EWI volgt de ontwikkelingen rond digitale economie en de digitale interne markt op en coördineert Vlaamse standpunten en prioriteiten naar Europa toe. Daarnaast volgt het ook de ontwikkelingen op vlak van digitalisering binnen Vlaanderen en België op.</p> <p>A. De Europese Commissie erkent het belang van de toenemende digitalisering. De Digitale Agenda van de EU bestaat uit zeven vlaggeninitiatieven die het ICT-potentieel van de EU zo goed mogelijk willen benutten conform de Europese wet- en regelgeving. De <i>Digital Single Market</i> strategie is een essentieel onderdeel van deze <i>Digitale Agenda</i> alsook het wetenschappelijk onderzoek dat vaak aan de basis ligt van dergelijke innovaties.</p> <p>Met de <i>Strategie voor de Digitale Interne Markt (DSM)</i> wil de Commissie verzekeren dat consumenten grensoverschrijdende toegang krijgen tot digitale diensten, een gelijk speelveld creëren voor bedrijven en de voorwaarden creëren die een dynamische digitale economie en samenleving mogelijk maken.</p> <p>B. Waar het DSM gericht is op een regelgevend kader te creëren voor concurrentie binnen Europa, is het <i>Digital Europe Programme (2021-2027)</i> gericht op het financieel ondersteunen van enkele strategisch belangrijke pijlers binnen de Europese digitale economie. Dit programma ondersteunt ook het bekomen van digitale skills en de opname van nieuwe technologieën voor bedrijven. Er moet blijvende aandacht naartoe gaan om tijdig de mogelijke implicaties en opportuniteiten voor Vlaanderen te vrijwaren. Zo zal het netwerk van</p>

de *Digital Innovation Hubs* worden versterkt en uitgebreid en zal de Europese commissie een AI-plan opzetten en uitvoeren.

DIGITAL IN THE NEXT MFF: OVERVIEW

C. Er lopen reeds veel initiatieven binnen de Vlaamse overheid voor meer digitalisering. Binnen het beleidsdomein EWI is er de transitie Industrie 4.0 waarbinnen er veel aandacht gaat naar digitalisering van de Vlaamse bedrijven en er worden ook investeringsplannen opgesteld voor het onderzoeken, ontwerpen en implementeren van A.I.- en Cybersecuritytoepassingen in Vlaanderen.

D. Ook binnen de andere beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid vindt men steeds meer de weg naar digitalisering, het zal essentieel zijn hierop een overzicht te bewaken en op de hoogte te zijn van elkaar wat er wordt ondernomen. Deze losstaande initiatieven kunnen immers de basis vormen van een meer algemeen Vlaams digitaal actieplan.

E. Ook binnen de Belgische federale staatsstructuur gebeurt er meer en meer rond digitalisering, net zoals binnen Vlaanderen en naar Europa toe zal het erop aankomen om hier een goed oog op te hebben. Hiervoor is de Digitale Task-force opgericht door FOD Buitenlandse Zaken die technische afstemming tussen het federale niveau en de regio's richting het buitenland moet tewerkstellingen.

51. Euro High Performance Computing (EuroHPC)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Van Grootel Geert
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>EuroHPC</p> <p>Het strategisch initiatief EuroHPC is op de relatief korte termijn van enkele jaren tot stand gekomen. Doel van dit initiatief is de concurrentiepositie van Europa in het domein van supercomputing zeer sterk te verbeteren door het opdrijven van de capaciteit & competenties en het ontwikkelen van een Europese low power processor. Die laatste dient om de afhankelijkheid van niet-Europese leveranciers te verminderen.</p> <p>De EuroHPC Joint Undertaking (een Europees publiek-privaat partnership) met vestiging in Luxemburg is de structuur die hiervoor werd opgezet en van start ging op 8 oktober 2018.</p> <p>Het werkprogramma, waarvoor de financiering zowel put uit H2020 als CEF voor 2019-2020, voorziet de Europese Commissie (EC) een budget van 486 mio euro waarbij van de deelnemende lidstaten een gelijke inspanning wordt gevraagd. Privé-partners onder koepels van ETH4HPC en BDVA voorzien een bijdrage van 422 mio euro. Voor 2019 en 2020 geeft dit een totaal budget van 1,394 mio euro.</p> <p>De activiteiten van de EuroHPC bestaan uit twee pijlers: Infrastructuur en Research & Innovation.</p> <p>De pijler infrastructuur bevat de hosting van verschillende petascale machines en het opzetten van twee hosting entities, de aankoop en exploitatie van twee pre-exascale machines.</p> <p>De pijler Research & Innovation bevat enerzijds HPC technologie, software en toepassingen en anderzijds het uitbreiden van HPC kennis en vaardigheden en het HPC gebruik bij kmo's stimuleren. Het European Processor Initiative (EPI) is een belangrijke activiteit onder de pijler HPC technologie</p> <p>EuroHPC is voor Vlaanderen een mogelijkheid om de eigen activiteiten in te bedden in een grootschalig programma.</p> <p>Deelname aan EuroHPC in de volgende drie domeinen behoren tot de mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • HPC Comptence Centres • Deelname aan een pre-exascale consortium • EPI door Imec 	

Activiteiten in 2019:

Pre-exascale

Door de strikte timing die de EC hier vooropstelt, sluiting van de consortiumuitbreiding midden mei 2019, moet hier zeer snel geschakeld worden. Taken bestaan uit:

- Opvolgen van de opzet van pre-exascale consortium onder de leiding van Finland;
- Voorstel tot beslissing deelname/geen deelname.

Competence Centres

De structuur en inbedding Competence Centres, concrete doelstellingen en opvolging is momenteel het onderwerp van discussie. De EC houdt ook hier de timing zeer strak: werkprogramma klaar in januari 2019 en de oproepen lanceren in voorjaar 2019.

Voor andere luiken van het R&I werkprogramma en oproepen zoals HPC applicaties voorzien we eerder een liaison- en opvolgingsfunctie.

52. Europees klimaatbeleid en de Vlaamse industrie

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W & I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Top Lieven (0,5)
Betrokken personeelsleden	Maes Dries (0,2) Bollen Lut
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,7 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>In juli 2018 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams Klimaatplan 2020-2030 goed.</p> <p>Het Departement EWI is verantwoordelijk voor het luik 'Industrie' binnen dit plan als onderdeel van het Belgische energie- en klimaatplan 2030. Dat geldt zowel voor het mitigatiedeelplan als het adaptatiedeelplan. Ook aan de Vlaamse Klimaatvisie 2050 is een bijdrage geleverd, vanuit de invalshoek van zowel mitigatie als adaptatie.</p> <p>Voor de uitvoering van deze Vlaamse klimaatplannen is EWI trekker voor een aantal projecten waaronder, het project '<i>Transitiekader low-carbon economie</i>'.</p> <p>Aanvullend wordt ook de nieuwe Strategie 2050 van de Europese Commissie, uitgebracht in november 2018, nauw opgevolgd en actief mee onderhandeld richting standpunten van de Raad. Een specifiek aandachtspunt is de impact op de energie-intensieve bedrijven.</p> <p>EWI participeert actief in de verdere uitvoering van de herziene richtlijn Emissiehandel, zowel op Vlaams, Belgisch als Europees niveau.</p> <p>EWI volgt nauwgezet de rapportages op voor de compensatie indirecte allocatie emissierechten, en zal ook actief zijn in de voorbereiding van het vervolgtraject.</p> <p>Vanuit de invalshoek innovatie is het de intentie om in het clusterbeleid, de clusters van bedrijven via het clusterpact te engageren om in hun innovatieprogramma's klimaatdoelstellingen een prominente plaats te geven. Dit geldt in de eerste plaats voor de verschillende speerpuntclusters.</p>
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Actief opvolgen van de nieuwe Strategie 2050 van de Europese Commissie • Actief opvolgen van onderdelen van emissiehandel / uitvoering van de herziene richtlijn emissiehandel / uitvoering en voorbereiding van regeling m.b.t. compensatie indirecte kosten emissiehandel

Output (resultaten)

- Verdere behandeling van de Vlaamse energie- en klimaatplannen tijdens het overleg met de Europese Commissie en de diverse voorziene consultaties
- Opstart project Transitiekader low-carbon economie, inclusief uitbesteden overheidsopdracht in eerste fase.

53. Life sciences – Biotech - Health- Food

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W & I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	D'Hondt Kathleen (0,4)
Betrokken personeelsleden	De Vos Liselotte (0,4)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,8 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>In de domeinen Life Sciences - Biotech - Health – Food capteren de vertegenwoordigers van het Departement EWI voor de Vlaamse actoren, relevante evoluties en de huidige stand van zaken op EU- en federaal niveau.</p> <p>Departement EWI verdedigt de belangen van de Vlaamse stakeholders (voornamelijk onderzoekers), door middel van een gerichte beleidsbijdrage, het terugkoppelen naar de stakeholders en overdracht van kennis.</p> <p>Departement EWI vervult in de feiten de liaison tussen het Europees beleid enerzijds en de stakeholders, NCP's, en in sommige gevallen de andere federale entiteiten, anderzijds.</p> <p>Vlaanderen wordt door Departement EWI vertegenwoordigd in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het H2020 Programma Comité Health; • Joint Programming Initiative (JPI) on Neurodegeneratieve Ziektes (JPND); • JPI on Antimicrobial Resistance (JPIAMR); • Innovative Medicines Initiative 2 (IMI2); • Belgian Co-ordinated Collections of Micro-organisms (BCCM); • Onderzoeksinfrastructuren gerelateerd aan biotech; • Health; • OESO-Working Party Biotechnology, Nanotechnology and Converging Technologies (BNCT). <p>Departement EWI staat eveneens in voor het:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opvolgen van tendensen in biotechnologie en life sciences via het volgen van seminars, studiedagen, conferenties, literatuur, etc. zowel op nationaal als internationaal en Europees gebied. Opvolgen van FOOD 2030; • Streven om de deelname van Vlaamse onderzoeksgroepen aan JPND en JPI AMR te verbeteren. Dit moet bijdragen tot het aanpakken van de grote maatschappelijke uitdagingen. 	
<i>Indicatoren/kengetalen/streefcijfers</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsimpact - Kengetal - Publicaties/10.000 inwoners 	

54. Gepersonaliseerde geneeskunde: CSA SAPHIRE, RIS3 en prioriteiten in Vlaanderen

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.1. DEWI ondersteunt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	D'Hondt Kathleen (0,2)
Betrokken personeelsleden	de Ghellinck Cynthia (0,5) Kelchtermans Seppe (0,5 EU-gefinancierd) Roovers Jolien (0,5 EU-gefinancierd)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleecx Eric, Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	
Budget	+/- 10 mio euro opstapmiddelen
VTE	0,7 VTE + 1 VTE EU-gefinancierd

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Deze actie betreft coördinatie van Personalised Medicine strategy in Europese regio's in het kader van H2020.</p> <p>De Europese Commissie (DG RTD SC1 Health) heeft de regio's als een essentiële partner geïdentificeerd voor de implementatie van gepersonaliseerde geneeskunde. EWI werd door stakeholders in het veld gecontacteerd om een project voor de ontwikkeling van een roadmap voor regio's te ontwikkelen en te coördineren, omdat in Vlaanderen het ecosysteem dat actief is in gepersonaliseerde geneeskunde uniek is: VIB, VITO, imec, FlandersBio, DSP Valley, bio-incubatoren, ESFRI, financieringsinstrumentarium, SME's en big pharma, naast de universiteiten en universitaire ziekenhuizen, ...</p> <p>Een projectvoorstel werd ingediend op 18 april 2018 en startte op 1 december 2018. Met het project (SAPHIRE) komt voor het Departement EWI een Europees budget voor 2 VTE's op A1 niveau beschikbaar.</p> <p>Het consortium bestaat uit partners uit Noord-Ierland, EIT Health Innostars en EuroBioForum Foundation. Met de ontwikkeling van een regionale roadmap voor personalised medicine willen we ook binnen Vlaanderen de verschillende activiteiten in kaart brengen en aligneren. Op die manier kunnen noden geïdentificeerd worden en acties opgezet worden om deze aan te pakken. Binnen Vlaanderen vallen RegMed XB, microbiome voor gezondheid en Medtech ontwikkelingen hier ook onder. Er zal met EIT Health worden samengewerkt in dit kader.</p> <p>Daarnaast startte op 30 mei 2018 een RIS3 over PM, S3P4PM. Dit project wil een investeringsagenda opstellen om innovatie voor en door PM te stimuleren door interregionale Europese samenwerking. Dit project loopt parallel met SAPHIRE.</p> <p>Beide projecten worden gealigneerd met de Vlaamse prioriteit gepersonaliseerde geneeskunde, waarvoor</p>

vanaf 2019 10 miljoen euro wordt vrijgemaakt. Een conceptnota is hiervoor in voorbereiding in samenwerking met flanders.bio en VIB. Input wordt geleverd door betrokken stakeholders die meewerken ook aan de RIS3 strategie. RegMed XB zal ook onder de Vlaamse prioriteit PM uitgewerkt worden.

PM en RegMed maken deel uit van de samenwerking op gebied van life sciences met Nederland, waarvoor in november 2018 een hernieuwde Memorandum of Understanding ondertekend werd (zie ook JOP-fiche 20).

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Conceptnota PM in VL
- Scoping Note PM voor S3P4PM
- Workshops voor SAPHIRE CSA

55. Microbiom: uitvoering Europese projecten

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.1. DEWI ondersteunt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	D'Hondt Kathleen (0,2)
Betrokken personeelsleden	Kelchtermans Seppe (0,5 EU-gefinancierd) Roovers Jolien (0,5 EU-gefinancierd)
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleecx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,2 VTE + 1 VTE EU-gefinancierd

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Deze actie betreft de coördinatie van Europese microbiomprojecten in het kader van H2020, gerelateerd aan het Internationaal Bioeconomy Forum (IBF).</p> <p>De Europese Commissie (DG RTD SC2) heeft in 2016 een International Bioeconomy Forum (IBF) opgezet om de ontwikkeling van een bio-economie in Europa en globaal te ondersteunen. Hierbij ligt een belangrijke focus op Food 2030, een strategie om de hele food value chain te stimuleren. Om dit te bereiken wordt het belang van microbiomen op alle niveau's van de waardeketen, van primaire productie tot dieet en gezondheid en afvalverwerking, als een transformatieve aanpak gezien. Onder IBF werden een aantal werkgroepen opgericht om de doelstellingen te verwezenlijken. De leidende werkgroep is die over microbiomen. Er werd een oproep gelanceerd om een project in te dienen die het werk rond microbiomen voor bio-economie in het algemeen en voor Food2030 in het bijzonder zal ondersteunen door de ontwikkeling van een roadmap voor onderzoek en innovatie rond microbiomen in de bio-economie en Food 2030. Bovendien moet het project de werking van de andere werkgroepen onder IBF stroomlijnen ter ondersteuning van de bio-economie en Food 2030-strategie.</p> <p>Het projectvoorstel werd ingediend op 18 februari 2018 en goedgekeurd na Europese evaluatie. EWI is een kernpartner van het consortium en trekker van het werkpakket 4 om de bio-economie en Food 2030-strategie te ondersteunen.</p>

56. Onderzoek en Innovatie in het Agro-voedingsysteem

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit ○ OD 3.2. DEWI zorgt voor de coördinatie en pro-actieve werking van het Vlaams platform voor Europese programma's (EU-platform)
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	De Vos Liselotte (0,1)
Betrokken personeelsleden	D'Hondt Kathleen
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel, Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>1. Policy Lab Food Systems</p> <p>In 2018 werd gestart met de organisatie van het Vlaamse Policy Lab on Food Systems dat kadert in het Fit4Food-project, de Coordination and Support Action van Food 2030. De bedoeling van Food 2030 en Fit4Food is het creëren van een multi-actor platform dat de verdere transformatie faciliteert van het huidige Food System naar een meer future-proof dat in staat is het hoofd te bieden aan tal van 'global challenges' waaronder ondervoeding, obesitas, climate change,...</p> <p>Het policy lab wordt gecoördineerd door het Departement EWI en het Departement Landbouw en Visserij. Ook de departementen Welzijn & Volksgezondheid (Agentschap Zorg en gezondheid) en het Departement Omgeving zijn betrokken in de kerngroep. De coördinatoren worden hiervoor ondersteund door trainingen die georganiseerd worden door het Fit4Food-consortium (in Amsterdam).</p> <p>In 2018 organiseerden de Vlaamse coördinatoren een eerste brainstormsessie met het platform voor landbouwonderzoek in Vlaanderen. In oktober werd de officiële kick-off meeting georganiseerd van het Vlaamse Policy Lab in de KVAB waaraan stakeholders uit diverse groepen (industrie, onderzoekers, beleid, consumenten, boeren, communicatie, Europese instellingen,...) participeerden.</p> <p>In 2019 wordt het platform verder vorm gegeven en zal er op basis van de eerder resultaten uit de acties uit 2018 en verdere bilaterale contacten en bijkomende evenementen/workshops, een gedragen visie voor Vlaanderen worden uitgewerkt met daaraan gekoppeld een roadmap voor de implementatie van die visie op korte en lange termijn.</p> <p>Daar het policy lab kadert binnen het Europese Fit4Food-project wordt het financieel ondersteund door de Europese Commissie (onkosten).</p> <p>De coördinatoren van het policy lab maken ook deel uit van de Europese Think Tank Food Systems.</p>

2. Europese vertegenwoordiging en opvolging

Vlaanderen en België wordt door Departement EWI vertegenwoordigd in:

- Het H2020 Programma Comité Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland water research, and the Bioeconomy (SC2);
- Het joint Programming Initiative Agriculture, Food Security, and Climate Change (JPI FACCE).

Departement EWI staat eveneens in voor het opvolgen van:

- Vlaamse, Europese en Internationale initiatieven en projecten in dit domein (Agrolink, EJP SOIL, Knowledge HUB JPI FACCE-JPI Oceans-JPI HDHL, ICT-AGRI3, ERA-net Co-fund Climate Change and FNS,...);
- Opvolgen van relevante evoluties en de huidige stand van zaken in beleid op EU (Food 2030, CAP, JPIHDHL ..) en federaal niveau (Biodiversa...);
- tendensen in food systems, landbouw, life sciences via het volgen van seminaries, studiedagen, conferenties, literatuur ... zowel op nationaal als internationaal en Europees gebied.

Departement EWI verdedigt de belangen van de Vlaamse stakeholders (onderzoekers en industrie), door middel van een gerichte beleidsbijdrage, het terugkoppelen naar de stakeholders en overdracht van kennis, het zoeken van opportuniteiten,... Departement EWI vervult in de feiten de liaison tussen het Europees beleid enerzijds en de stakeholders, NCP's, de funding agencies (FWO en VLAIO) en de andere federale entiteiten, anderzijds.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Tweede event van het policy lab
- Bijwonen trainingen Policy Lab Amsterdam en DLA-sessie (teleconferences)
- Vergaderingen PC SC2
- Bijwonen vergaderingen JPI FACCE
- Hosten en organiseren meeting JPI FACCE 7-8 maart 2019

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Beleidsimpact - Kengetal - Gericht/niet gericht onderzoek

57. Opvolging Brexit

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Top Lieven
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>In juni 2016 stemde de Britse bevolking in een referendum voor de uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de EU.</p> <p>De uitstap uit de EU heeft sowieso een impact op de Vlaamse economie en de Vlaamse onderzoeksactoren. Het Departement EWI volgt de diverse onderdelen van de onderhandelingen van nabij op met het oog op het vrijwaren van de belangen van haar stakeholders. Daarvoor wordt ook samen gewerkt met diverse entiteiten binnen het VO en België.</p> <p>De terugtrekingsonderhandelingen zijn in 2017 van start gegaan en eind 2018 beëindigd. In afwachting van de goedkeuring door het VK van terugtrekingsakkoord, werden en worden de voorbereidingen versneld binnen de EU en de lidstaten in geval van een niet-goedkeuring van dit akkoord.</p> <p>Om de weerbaarheid van het Vlaams economisch weefsel tegen de gevolgen van 'Brexit' te verhogen, lanceerde de Vlaamse Regering daarom op 18/11/2018 een 'Brexit Actieplan'.</p> <p>In het actieplan wordt een viervoudige aanpak voorgesteld, ongeacht het scenario:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een proactieve Vlaamse standpuntbepaling in het kader van de Brexit-onderhandelingen; • Een pleidooi voor compenserende mechanismen in het kader van de onderhandelingen voor een nieuw Meerjarig Financieel Kader van de EU 2021-2027; • De integrale ondersteuning van bedrijven; • De ontwikkeling van een proactieve investeringsstrategie naar buitenlandse investeerders. <p>Vanaf 2019 Q2 is voorzien dat de onderhandeling worden opgestart i.v.m. de toekomstige handelsrelatie.</p>

58. Vrijwaren positie staalsector op de Europese en wereldmarkt

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 1. Departement EWI stimuleert wetenschap, innovatie en economische groei in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.4. DEWI zet in op kennisvalorisatie en beantwoordt economische uitdagingen in Vlaanderen • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Top Lieven
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Adriaens Wim, Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Op de Europese staalmarkt is de laatste jaren een erg drastische daling van de productie en de prijs vast te stellen, te wijten aan grootschalige dumping vanuit vooral China. Dat heeft grote gevolgen voor de gehele sector, qua rentabiliteit en zelfs voortbestaan van bedrijven. Specifiek de Europese staalbedrijven werden extra getroffen door het ontbreken van een aangepast, gemoderniseerd kader van handelsdefensie-instrumenten.</p> <p>De modernisering van de Europese handelsdefensie-instrumenten is na enkele jaren blokkering uiteindelijk afgewerkt binnen de Europese besluitvorming. Binnen de Vlaamse overheid wordt de besluitvorming voorbereid binnen de Werkgroep Handel.</p> <p>Binnen de Raad, is er het European Trade Committee, Steel, Textile and other Industrial Sectors (STIS), waar de staalsector door de lidstaten wordt opgevolgd op handelsvlak en de Europese beslissingen worden voorbereid.</p> <p>Binnen het OESO-Staalcomité is het Departement EWI lid van het bureau. Onder de hoede van dit comité worden door de OESO analyses verricht i.v.m. diverse facetten van de staalindustrie, waaronder overcapaciteit, rendabiliteit, sluitingen, ...</p> <p>EWI participeert via de Belgische delegatie ook binnen het Global Forum on Steel overcapacity. 2019 is jaar 3 van de officieel voorziene termijn van 3 jaar, die verlengbaar is.</p> <p>Regelmatig zal EWI verder overleggen met DG Trade, om diverse initiatieven op elkaar af te stemmen.</p> <p>In de High Level Group for Energy Intensive Industries, worden diverse belangrijke aspecten van de staalsector behandeld in diverse werkgroepen, zoals Energie(kosten) of Overcapaciteit(smonitoring).</p>

In kader van de Brexit-voorbereidingen, dienen de nodige elementen te worden aangedragen voor de opbouw van het onderhandelingsmandaat.

In het kader van de uitvoering van de ETS-herziening, een systeem waarbinnen de staalsector de grootste sector is, volgt EWI met nadruk ook de mogelijke impact proactief op.

Qua innovatie, is de nieuwe technologie 'CCU' een potentieel belangrijke optie in de staalsector. EWI volgt proactief binnen diverse ontwerpwetgevingen (ETS, HEB,...) op, of en hoe mogelijke hindernissen kunnen vermeden of weggewerkt kunnen worden.

De VO/EWI zal ook actief deelnemen aan een eind 2018 opgestart netwerk van Europese Staalregio's, om in groep de specifieke noden duidelijker toe te lichten aan het Europese niveau.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Deelname aan formeel internationaal overleg: OESO-staalcomité
- Deelname aan formeel internationaal overleg: STIS-comité binnen de Raad
- Voorbereiding van formeel internationaal overleg: Global Forum on Steel Excess Capacity
- Deelname aan informeel internationaal overleg: DG Trade
- Deelname aan formeel internationaal overleg: High Level Group for Energy Intensive Industries
- Verzorgen van input in processen als Brexit, uitvoering herziene ETS, diverse peilers van het Clean Energy Package
- Deelname aan opstartend initiatief van Europese Staalregio's

59. Samenwerking Vlaanderen-Nederland

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W&I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Dewallef Erwin
Betrokken personeelsleden	Verdoodt Pierre
Contactperso(o)n(en) kabinet	Boutens Karel

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • EBO-1EBG2AB-WT 1EC105 • EBO-1EBG2AB-WT 1EC111
Budget	987K euro (= totaalbudget 2019 voor internationale WI-samenwerking waarbinnen Vlaams/Nederlandse WI-initiatieven kunnen worden genomen)
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>A. In 2019 zet het Departement EWI o.a. in op de verdere uitrol van de <i>trilaterale chemiestrategie</i> (met naast Nederland ook Noordrijn-Westfalen) en van de bilaterale hightech samenwerkingsagenda die ter gelegenheid van de Vlaams/Nederlandse topontmoeting op 7 november 2016 werd gepresenteerd.</p> <p>B. In 2019 ziet het Departement EWI, o.a. vanuit de <i>Vlaams/Nederlandse hightech-stakeholdersgroep</i> waarvan het departement het (co)voorzitterschap en de (co)secretariaatsvoering op zich neemt, toe op het actueel houden evenals de verdere realisatie van de samenwerkingsagenda binnen de zes vooropgestelde prioritaire samenwerkingsthema's. Dit houdt o.a. in het verder uitdiepen/verbreden van de thema's en het verder opzetten en realiseren van concrete samenwerkingsprojecten, o.a. in het kader van Interreg (Vlaanderen-Nederland). Thematische uitschieters in 2019 zijn Fotonica, Energie-innovatie en Life Sciences & Health.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voor Fotonica is een belangrijke realisatie in 2019 de opstart van het nieuwe project binnen Interreg Vlaanderen-Nederland voor de gezamenlijke opschaling van Fotonica-pilootlijnen in Vlaanderen [B-PHOT] en Nederland [TU/e en PhotonDelta]). 2. Voor Energie-innovatie zijn o.a. opslag en uitwisseling van energie, (dunne-film) Photovoltaïcs (o.a. de opstart van [een] gezamenlijk[e] TKI-project[en]) en Waterstof (en Power to X) belangrijke aandachtspunten. 3. Voor Life Sciences & Health wordt sterk de focus gelegd op gepersonaliseerde geneeskunde (waarvan Regeneratieve Geneeskunde een subthema wordt), met als leidraad de Memorandum of Understanding (MoU) die Vlaanderen en Nederland voor (meer) samenwerking rond dit thema hebben ondertekend ter gelegenheid van de Vlaams/Nederlandse topontmoeting op 5 november 2018. 	

C. Op bovenvermelde topontmoeting hebben Vlaanderen en Nederland ook afgesproken om in 2019 een gezamenlijke wetenschaps- en innovatiedag te organiseren. Ook dat is dus een specifieke doelstelling in 2019.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Opzet/opstart concrete samenwerkingsprojecten (o.a. in het kader van Interreg [Vlaanderen-Nederland] en de [Nederlandse] Topconsortia voor Kennis en Innovatie [TKI] - o.a. [een] gezamenlijk[e] dunne-film PV-project[en] in het kader van TKI Urban Energy)

Output (resultaten)

- Organisatie van een Vlaams/Nederlandse wetenschaps- en innovatiedag

60. Open Science-beleid (Open Access, Open Data, European Open Science Cloud, ...)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W & I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Dumolyn Bart
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	+/- 5 mio euro opstapmiddelen
VTE	0,3 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het Regeerakkoord en de beleidsnota WEWI schenken aandacht aan een beleid rond Open Access en Data. Een visie rond open access en open databeleid in Vlaanderen, voor wat het beleidsdomein EWI betreft, wordt verder uitgewerkt.</p> <p>Naar aanleiding van de globale verschuiving in de richting van het open beschikbaar stellen van onderzoeksgegevens ontwikkelde de Europese Commissie het begrip: Open Science. Open Science vertegenwoordigt een nieuwe benadering van het wetenschappelijke proces, gebaseerd op coöperatieve inspanningen, en nieuwe manieren om kennis te delen en te gebruiken, gebruik makend van digitale technologieën en tools voor samenwerking.</p> <p>Mogelijke beleidsacties richting de stakeholders (kennisinstellingen, datacenters, ...) zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de onderzoeksinstellingen stimuleren een beleid rond het eigen databeheer op te zetten; • een beleid uitwerken rond het publiceren van onderzoeksresultaten in open access; • het ontsluiten van de onderzoeksdata die aan de basis liggen van die publicaties; • een organisatiestructuur rond Open data opzetten. <p>Om dit beleid uit te tekenen moet ook in 2018 verder overleg georganiseerd worden met alle betrokken stakeholders. In 2017 werd een derde EWI FOCUS-moment rond Open Science georganiseerd, ditmaal in samenwerking met de Jonge Academie van de KVAB. Eind 2016 werd een nieuwe werkgroep onder het Euro-paplatform opgericht, Werkgroep 4 'Open Science en Open Innovatie'.</p> <p>Een nieuwe uitdaging, de European Open Science Cloud, moet specifiek door deze WG4 verder worden onderzocht. Tevens zal WG4 zich dieper buigen over Open Innovation, en verder de problematiek van het tekort data skills in het onderzoekslandschap onderzoeken, met de bedoeling tot een beleidsvoorstel ter zake te komen.</p> <p>Binnen het Departement EWI kan het Open databeleid vorm krijgen door het ontsluiten van informatie over publiek gefinancierd onderzoek in Vlaanderen, inclusief linken naar publicaties en datasets, via het onderzoeksportaal FRIS (zie JOP-fiches 42,43, 44, 45).</p> <p>Een beleid rond Open Access en Open Data kan onmogelijk los worden gezien van een integrale en gedragen</p>

aanpak van Digital Research Infrastructure (DRI) die het mogelijk maakt om middels collectieve investeringen en een collectief eigenaarschap een competitieve onderzoekscapaciteit te creëren. De beschikbaarheid van deze Digitale Research Infrastructure is een noodzakelijke voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van Vlaanderen als een kennisregio in de steeds verder toenemende internationalisering, complexiteit en kosten van onderzoek. Een DRI-initiatief in Vlaanderen dient aan te sluiten bij de Europese aanpak voor een Digitale Research Infrastructuur in Horizon 2020 en bij de ESFRI-initiatieven. (zie ook JOP-fiche 9)

Verder is er wat betreft de uitbouw van een beleid een evident verband met Big Data beleid (en PSI-beleid/ Open Data met betrekking tot overheidsdata, i.t.t. research data).

Output (resultaten)

- Opstart en coördinatie van de 'Flemish Open Science Board', een governance structuur die het verdere Open Science beleid zal adviseren

61. Responsible Research and Innovation (RRI)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.1. DEWI werkt het Europese E, W & I-beleid actief mee uit
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Dumolyn Bart
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Bergen Gert

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Wetenschap mag zich niet afspelen in een ivoren toren.</p> <p>Responsible Research and Innovation (RRI) streeft naar het verantwoord uitvoeren van onderzoek en innovatie door maatschappelijke partners (burgers, onderzoekers, bedrijven, beleid) bij elkaar te brengen en samen te laten werken tijdens onderzoeks- en innovatieprocessen om te kunnen inspelen op grote maatschappelijke uitdagingen.</p> <p>Zo worden mogelijke ethische en maatschappelijke gevolgen al in een vroeg stadium van de wetenschappelijke ontwikkelingen en innovatie betrokken. Het ultieme doel is om op deze manier met de hele samenleving te komen tot gedragen & duurzame innovatieve en technologische oplossingen voor de toekomst.</p> <p>De belangrijkste thema's binnen RRI - ethiek, gendergelijkheid, open toegang, betrokkenheid van het publiek (citizen science) en het wetenschapsonderwijs - zijn sectoroverschrijdende kwesties in het Horizon 2020-kaderprogramma van de Europese Commissie.</p> <p>Departement EWI bracht in EWI-focus van dinsdag 6 september 2016 verschillende sprekers samen om het concept Responsible Research and Innovation, het zogenaamde RRI, in al zijn facetten te belichten. Dit gezamenlijk initiatief van Departement EWI van de Vlaamse overheid, de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor de Wetenschappen en de Kunsten (KVAB) en de Koning Boudewijnstichting bracht een programma met bijdragen van drie Europese RRI-projecten met Vlaamse/Belgische deelname (RRITool, FoTRRRIS, EnRRICH).</p> <p>In het nieuwe convenant KVAB 2018-2023 dat eind 2017 op de Vlaamse Regering werd gebracht, wordt expliciet vermelding gemaakt van het concept RRI. De KVAB zal een reflectiegroep met dit thema in het leven roepen die op regelmatige basis bij elkaar zal komen en standpunten zal produceren met betrekking tot het thema RRI.</p> <p>Er wordt verder onderzocht welke rol EWI kan spelen bij de disseminatie van dit thema binnen het Europees beleid.</p>	

De KVAB zal in 2019 haar *'Denkersprogramma'* focussen op de ethische uitdagingen die gepaard gaan met digitaliseringsprocessen in de economie en de samenleving.

Met het Denkersprogramma beoogt de Academie het maatschappelijk debat in Vlaanderen te versterken en een langetermijnvisie te ontwikkelen omtrent beleidsmatige uitdagingen. Het programma is een uniek multidisciplinair en toekomstgericht initiatief met maatschappelijke weerslag op hoog niveau.

Centraal staat een vooraanstaand internationaal expert of een panel van internationale experts. Samen met de leden van de Academie en talrijke partners en stakeholders wordt gewerkt rond een actuele problematiek waarop Vlaanderen een belangrijke impact kan hebben. Het doel is een significante bijdrage te leveren tot de verdere strategische ontwikkeling van Vlaanderen door een langetermijnvisie te ontwikkelen en op die wijze bij te dragen tot de beleidsvorming.

Jaarlijks organiseert de Academie twee cycli van het Denkersprogramma. Op initiatief van de vier klassen bepaalt de Academie de thema's en uitdagingen van het programma. Er wordt vrij geïnterageerd met tal van stakeholders in de betrokken domeinen. Doorheen tal van activiteiten worden concrete ideeën en aanbevelingen ontwikkeld. Deze worden gepresenteerd tijdens het Slotsymposium en in het rapport van de Denker(s) achteraf.

Er worden stappen ondernomen om de Europese RRI-projecten met Vlaamse/Belgische deelname (RRITool, FoTRRRIS, EnRRICH) samen te brengen, en deze ook met Flanders Care in contact te brengen, gezien de interesse in RRI die door Flanders Care is getoond.

Verder onderzoeken we hoe dit thema nog meer op de agenda van de SOC's, de universiteiten en andere kennisinstellingen gezet kan worden. Best practices worden verzameld.

Een update van de visienota *'RRI in Vlaanderen'* die een overzicht geeft van aan RRI gerelateerde initiatieven in het onderzoekslandschap en verdere opportuniteiten rond RRI in kaart brengt, wordt aan het kabinet bezorgd.

Output (resultaten)

- Verdere uitbouw RRI-beleid in nauwe samenwerking met de KVAB

OD 3.2. DEWI organiseert het belanghebbendenmanagement via het Vlaams platform voor Europese programma's (EU-platform)

Beleidsacties

62. Stakeholdersoverleg via het EU-platform

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 3. Departement EWI zet Vlaanderen op het vlak van Economie, wetenschap en innovatie internationaal op de kaart <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 3.2 DEWI zorgt voor de coördinatie en pro-actieve werking van het Vlaams platform voor Europese programma's
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Dewallef Erwin (0,1)
Betrokken personeelsleden	Spyns Peter
Contactperso(o)n(en) kabinet	Sleeckx Eric

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het Vlaams Platform voor Europese Programma's (kortweg EU-Platform) werd in 2010 opgericht vanuit de nood aan een overkoepelend platform om de deelname van Vlaamse onderzoekers en bedrijven aan Europese programma's en initiatieven op het gebied van economie, wetenschap en innovatie te versterken.</p> <p>Het tweeledige doel van het EU-Platform is meer bepaald:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het stimuleren en ondersteunen van de Vlaamse deelname aan de EWI-gerelateerde Europese programma's en -initiatieven; 2. Het bewerkstelligen van een betere stroomlijning van de Vlaamse standpuntbepaling (ook binnen de Belgische [beleids]context) ten opzichte van de EWI-gerelateerde Europese (beleids)agenda. <p>Het EU-Platform wordt gecoördineerd door het Departement EWI.</p> <p>Het EU-Platform groepeerde de EWI-gerelateerde beleids- en andere actoren in Vlaanderen. Momenteel bestaat het EU-Platform uit een stuurgroep en vier werkgroepen.</p> <p>In de Stuurgroep EU-Platform (SEP) zetelen vertegenwoordigers van de betrokken EWI-beleidsentiteiten (Departement EWI en Agentschappen VLAIO en FWO), de VLIR (namens de Vlaamse universiteiten), de VLHORA (namens de Vlaamse hogescholen), de Vlaamse Strategische Onderzoekscentra (SOCs) (via een SOC-vertegenwoordiger die door het SOC-forum wordt aangeduid), de industrie (vertegenwoordigd door Agoria en BiR&D), het middenveld (vertegenwoordigd door de Verenigde Verenigingen) en Vleva. De EWI-gerelateerde adviesraden VARIO en SERV nemen met raadgevende stem deel aan de SEP. Ook het beleidsdomein BUZA (Departement Buitenlandse Zaken en Agentschap FIT) is in de SEP vertegenwoordigd. Tenslotte heeft ook de EWI-vertegenwoordiger bij de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Europese Unie (AAVR) zitting in de SEP.</p>

De SEP staat in voor de definitie van de algemene strategie van het EU-Platform en legitimeert ook de werkzaamheden ervan.

De vier operationele thematische werkgroepen van het EU-Platform zijn opgericht met een bredere samenstelling. Deze werkgroepen volgen elk vanuit hun eigen invalshoek de EWI-gerelateerde Europese programma's en initiatieven op, faciliteren de Vlaamse deelname aan de EWI-gerelateerde Europese programma's en initiatieven en dragen bij tot de Vlaamse standpuntbepaling over en prioriteitstelling in het Europese EWI-beleid. Ook formuleren de werkgroepen concrete voorstellen voor de uitwerking van nieuwe initiatieven die door de SEP worden voorgesteld.

In 2019 wordt verder gewerkt aan de continue optimalisering van de werking van het EU-Platform, zowel op het operationele niveau (kennisdeling, visibiliteit, interactie SEP/werkgroepen, ...) als op het strategische niveau (proactieve Vlaamse standpuntbepaling t.o.v. de Europese EWI-gerelateerde beleidsagenda). Omdat de laatste evaluatie van het EU-Platform dateert van 2014 (SEP) en 2015 (werkgroepen), wordt in 2019 gekeken naar de opportuniteit voor een nieuwe evaluatieoefening (in eerste instantie van de SEP in 2019, en vervolgens van de werkgroepen in 2020).

Output (resultaten)

- Evaluatie SEP

SD 4. Ondersteunende processen

OD 4.1. Personeelsbeleid

Beleidsacties

63. Selectief vervangingsbeleid

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> SD 4. Ondersteunende processen<ul style="list-style-type: none"> OD 4.1. Personeelsbeleid
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Vaes Gerda
Betrokken personeelsleden	Berings Dave Min Eric
Contactperso(n)en(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> BAWM
Budget	
VTE	0,3 VTE

Omschrijving actie

In uitvoering van het regeerakkoord, en met het oog op de te realiseren besparingen (lineaire afbouw personeelsaantallen en opgelegde besparingen), moet een nauwgezette opvolging worden gedaan van de personeelsformatie enerzijds en de beschikbare loonkredieten anderzijds.

Daarnaast moet uiteraard rekening worden gehouden met de noodzakelijke profielen voor de kerntaken van het departement enerzijds en voor de (gevalideerde) ondersteunende taken anderzijds die ook worden uitgevoerd voor andere entiteiten boven en naast het departement (betreft de ondersteunende taken die buiten de opgelegde centralisatie vallen).

Dit vergt een permanente afweging tussen het al dan niet vervangen van de natuurlijke uitstroom versus het blijven aanleveren van een kwalitatieve dienstverlening en het blijvend motiveren van de personeelsleden.

Aanpak: selectieve vervanging op basis van een duidelijke definiëring van de noden t.o.v. kerntaken en permanente taken.

Resultaat: de opgelegde personeelsafbouw realiseren met blijvende aandacht voor interne doorstroommogelijkheden, dit alles binnen het kader van budgettaire besparingen.

Randvoorwaarden: de inkrimping wordt opgevangen door:

- Proceshertekening en -rationalisatie;
- Herverdeling van de opdrachten en samenwerking waar mogelijk - waarbij ook wordt gekeken naar samenwerking met andere entiteiten, binnen of buiten het beleidsdomein;
- Verdere informatisering (Vlimpers, OraFin,...).

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Periodieke opvolging en validering van in- en uitstroom versus budgettaire mogelijkheden

<i>Output (resultaten)</i>
<ul style="list-style-type: none">
• Beslissen over mogelijke personeelsbewegingen op basis van gevalideerde informatie
<i>Indicatoren/kengetalen/streefcijfers</i>
<ul style="list-style-type: none">
• Efficiëntie - Indicator - Aantal koppen / aantal VTE
• Efficiëntie - Indicator - Personeelsbudgetten

64. Hertekening van AZO na aansluiting bij centrale dienstencentra

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Vaes Gerda
Betrokken personeelsleden	Ameys Francine, Berings Dave, Buys Annick, Cech Sorin, De Bel Marie-Rose, Declerck Kris, Le Moine Vanessa, Min Eric, Moens Stefaan, Rieder Tom, Van de Gaer Dirk, Waeyaert Koen
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	3,2 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Sedert de centralisatie van de ondersteunende diensten inzake personeel en, in beperktere mate, inzake boekhouding en facility, is de rol van AZO enigszins gewijzigd. Voor bepaalde diensten blijft AZO het centrale en/of enige aanspreekpunt. Betreffende personeelszaken is het dienstencentrum personeelsadministratie (DCPA) het eerste aanspreekpunt maar blijft AZO een belangrijke intermediaire en, in grote mate ook controlerende rol spelen. Wat de 'zachte HR' (selecties, vorming, HR-beleid, ...) betreft, blijft AZO hét aanspreekpunt.</p> <p>Dit houdt in dat de dienstverlening vanuit AZO werd hertekend in het kader van de opdeling AZO/centrale dienstverleners. Een opvolging en bijsturing blijft evenwel noodzakelijk; niet alleen is dienstverlening aan evolutie onderhevig (gewijzigde procesflows, aangepaste werking) maar ook contactpersonen kunnen wijzigen of er komt een nieuw of gewijzigd aanbod bij. Een duidelijke communicatie hierover naar de klanten is dan ook een absolute vereiste. Een permanente opvolging van de dienstencatalogus is bijgevolg een conditio sine qua non.</p> <p>Tot slot wordt ook ingezet op een interne reorganisatie vanuit AZO. De 'schotten' tussen de diverse teams worden minder prominent waardoor samenwerking over de teams heen evidentier wordt; dit alles in het kader van efficiëntiewinsten en synergiën. Bovendien kan een dergelijke 'bredere' werking alleen maar verrijkend werken, zowel naar input vanuit diverse invalshoeken als met het oog op 'back-ups'.</p> <p>Een aanpassing en hertekening van de dienstverlening houdt automatisch een uitwerking en/ of hertekening van de workflows en processen (op hoog niveau) in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definiëring van de flows: betreft het een rechtstreeks dienstenaanbod van AZO versus klant of treedt AZO op als facilitator/ bemiddelaar tussen klant en het dienstencentrum; • Bestaande processen worden, n.a.v. de hertekening, getoetst op efficiëntie en, waar mogelijk/ nuttig, gedigitaliseerd; • Bij de uittekening van de processen worden meteen ook de risico's in kaart gebracht. <p>Alle teams zijn hierbij betrokken.</p>	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Permanente update van de AZO dienstencatalogus; vast agendapunt op de AZO-stafvergadering 	

- Processen in kaart brengen en eventueel hertekenen en/ of digitaliseren; timing op basis van afspraken plan Kennisbeheer
- Risico-evaluatie van de processen in scope gebeurt gelijktijdig met de hertekening van de processen

Output (resultaten)

- Dienstencatalogus is steeds up-to-date en toegankelijk voor alle klanten
- Performante en efficiënte processen
- Risico-evaluatie op procesniveau

65. Uitvoering van het departementale vormingsbeleid in 2019

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Min Eric
Betrokken personeelsleden	Le Moine Vanessa
Contactperso(n)en(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,45 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Door een adequate en permanente vorming van de personeelsleden tracht het Departement EWI de inzetbaarheid en efficiëntie te verhogen. Personeelsleden die op de hoogte blijven van de nieuwste tendensen en zich proactief bijscholen, leveren een meer kwalitatieve output en voelen zich beter in hun vel.</p> <p>Vorming is een permanent gegeven dat een jaarlijkse cyclus volgt.</p> <p>Op basis van</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een rondvraag aan de afdelingshoofden; 2. een bevraging van de individuele noden en verwachtingen van de personeelsleden; 3. een doorlichting van de individuele planningsdocumenten; 4. een inschatting van globale noden, <p>wordt het vormingsbeleid geactualiseerd.</p> <p>Daarnaast spelen de leidinggevenden en de HR-functie permanent in op vormingsvragen en -noden. Deze kunnen collectief zijn - wat veeleer zeldzaam is in een kleine en stabiele organisatie als EWI - of individueel.</p> <p>Het vormingsaanbod is zeer breed: naast het eigen interne programma (AgO) kunnen extern alle relevante opleidingen, cursussen, studiedagen, seminaries e.a. worden gevolgd (mits goedkeuring van de leidinggevende en een budgetcheck bij dure opleidingen). De inhoud kan vaktechnisch zijn, gericht op IT-toepassingen of persoonlijke vervolmaking (attitude).</p> <p>De voorbije jaren zette het departement sterk in op IT-opleidingen en op taailtrainingen voor de personeelsleden die internationale contacten onderhouden. In kleine groepjes werden cursussen Frans en Engels aangeboden (basis en gevorderden), met de inzet van native speakers.</p> <p>Aangezien de instroom van nieuwe personeelsleden zeer beperkt maar divers is, is het aangewezen dat er bij de individuele planningsafspraken oog is voor het aspect vorming, zodat de nieuwe collega optimaal zijn weg vindt.</p>

Output (resultaten)

- Cfr. actie 3.1 uit het actieplan Kennisbeheer: Opnemen van een opleidingsaanbod rond informatie- en kennisbeheer in het vormingsbeleid
- Cfr. actie 3.2 uit het actieplan Kennisbeheer: Uitbreiding van het bestaande EWI-infopakket met informatie rond kennisbeheer.

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Efficiëntie - Indicator - % personeel dat minstens 1 vorming heeft gevolgd
- Efficiëntie - Indicator - Aantal unieke vormingsactiviteiten/jaar

66. Digitale werkomgeving en verdere uitbouw van het archief Departement EWI

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Rieder Tom
Betrokken personeelsleden	Buys Annick Min Eric Rieder Tom
Contactperso(n)en(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	1,2 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>1. PTOW</p> <p>Het Departement EWI zet stevig in op plaats- en tijdsafhankelijk werken (PTOW) en brengt zo de visie van de VO, die naar een veralgemening van deze werkwijze streeft, in de praktijk. Doelstellingen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het aantal verplaatsingen en de reistijd te beperken; 2. De noodzakelijke kantoorruimte te reduceren; 3. Het comfort van de personeelsleden - in termen van een optimale balans tussen werk en persoonlijk leven - te verhogen. <p>Door de werkprocessen te stroomlijnen en te optimaliseren, met name door de inzet van performante ICT-systemen, kan een zeer groot deel van het werk los van het kantoor worden verricht, mits de nodige infrastructuur (laptop) voorhanden is en de bereikbaarheid wordt gegarandeerd. Efficiënte werkafspraken (aanvraag, registratie, communicatie) zijn cruciaal.</p> <p>Om dit alles te realiseren werd in februari 2017 een nieuwe afsprakennota goedgekeurd en ingevoerd, waarbij in de regel twee dagen per week van thuis uit kan gewerkt worden. Ook de faciliteiten hiertoe werden verfijnd (door ook een gedeeltelijke terugbetaling te voorzien voor wie een privé-internetaansluiting gebruikt). Het PTOW-principe moet evenwel grondig gemonitord en geëvalueerd worden, waarna indien nodig een bijsturing volgt.</p> <p>2. De (re)organisatie van het Departement EWI-archief in het Ellipsgebouw</p> <p>Met 'archief' wordt bedoeld: kasten + rolarchief op de werkvloer en de archiefruimte op -3 en in de externe opslagplaatsen, meer bepaald Grimbergen en Vilvoorde.</p> <p>Deze actie betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het opstellen van een Informatiebeheersplan (IBP) voor de afdeling AZO. • Daarnaast wordt, in de geest van Radicaal Digitaal (dat evenwel naar de burger is gericht) en vanuit het principe van kennisdeling en efficiëntiewinsten, nagegaan welke processen verder kunnen worden gedigitaliseerd. Zie voor de uitwerking hiervan (zie ook JOP-fiches 72, 82, 84).

De voordelen hiervan zijn:

- Informatie moet maar één keer opgeslagen worden op een centraal toegankelijke plaats. Dit vereenvoudigt het terugvinden van informatie;
- Informatiedeling is eenvoudiger als de informatie digitaal is. Zo is het eenvoudiger om informatie uit verschillende bronnen te raadplegen;
- Het bedrijfsproces kan gestroomlijnd worden door ondersteuning van digitale hulpmiddelen, waardoor het mogelijk wordt om efficiënter te werken in een digitale omgeving;
- Digitale informatie is raadpleegbaar vanop afstand, wat het mogelijk maakt om eenvoudiger structureel thuis te werken.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- ARCHIEF. Het plan betreffende de reorganisatie van het papieren archief Departement EWI wordt voorgelegd op kernoverleg/directieraad tegen 31/03/19. Focus van het plan is dat er voldaan wordt aan de vigerende normen voor wat betreft 'Het Nieuwe Werken'
- ARCHIEF. Met de uitvoering van het goedgekeurde reorganisatieplan wordt gestart op 01/04/19
- ARCHIEF. De te ondernemen acties voor het realiseren van het Informatie Beheersplan (IBP) voor de afdeling AZO zijn in kaart gebracht tegen 31/03/19
- ARCHIEF. Met de uitvoering van de te ondernemen acties wordt gestart op 01/04/19
- PTOW. Via eigen departementale vragen in de Personeelspeiling worden de nieuwe PTOW-afspraken geëvalueerd

Output (resultaten)

- ARCHIEF. Het goedgekeurde reorganisatieplan werd gerealiseerd en er wordt voldaan aan de normen geformuleerd in het kader van 'Het Nieuwe Werken'
- ARCHIEF. Het Informatie Beheersplan (IBPB) voor de afdeling AZO is ter beschikking
- PTOW. Doorlichting van de PTOW-vragen en actieplan
- DIGITALISERING. De administratieve verwerking van vormingsaanvragen wordt gedigitaliseerd

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Efficiëntie - Indicator - Aandeel werknemers die plaats en tijdonafhankelijke werken
- Efficiëntie - Indicator - Indicator uit personeelspeiling bv tevredenheid

67. Introductie functiefamilies bij EWI

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Min Eric
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(ou)wen(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>De introductie van het concept 'functiefamilies' in de organisatie vanaf 2003 heeft drie belangrijke doelstellingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het correcter en eenduidiger formuleren van functiebeschrijvingen; 2. Het loskoppelen van salaris en diploma; 3. Het anders gaan denken en omgaan met verloning (structuur van het salaris, invoeren van een meer variabele en aan de inzet van het personeelslid gekoppelde verloning...). <p>De Vlaamse Regering heeft beslist dat het project stapsgewijze moet worden ingevoerd. Voor 2019 worden alvast twee acties gepland:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alle individuele functiebeschrijvingen moeten verder worden geactualiseerd aan de hand van de functieniveaumatrix. Vooralsnog wordt de wegingsmethodiek niet gebruikt; 2. Het Departement EWI wordt betrokken bij de interdepartementale oefening rond indeling van enkele sleutelfuncties die algemeen voorkomen (jurist, secretariaat, dossierbeheerder...). De timing hiervan wordt nog meegedeeld. 	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Deelnemen aan de interdepartementale werkvergaderingen over vaak voorkomende functies en hun indeling in functiefamilies (jurist, secretariaat, etc.) • Per afdeling nakijken of alle functiebeschrijvingen werden geactualiseerd in het sjabloon van de functiefamilies 	

68. Uitwerken van een HR-beleidsplan

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Min Eric
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(n)en kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Het HR-beleidsplan geeft de algemene principes en krijtlijnen weer voor onze werking in het brede domein van human resources, personeelsbeleid- en ontwikkeling en verwante domeinen. Als koepeldocument verzekert het de samenhang tussen diverse plannen, acties en initiatieven die verankerd zijn in diverse strategische en operationele doelstellingen uit de managementovereenkomst en het jaarlijks ondernemingsplan.</p> <p>Een HR-beleidsplan heeft noodzakelijkerwijs een lange-termijnkarakter. De vorige versie liep van 2011 tot 2015. Na een korte onderbreking omwille van de interne reorganisatie (nieuwe leidend ambtenaar, hertekeuring van de structuur en de dienstverlening) kreeg een nieuw HR-beleidsplan 2019-2023 vorm, aangepast aan nieuwe noden en eisen. Zo wordt het gesitueerd in het nieuwe denken rond functiefamilies en houdt het rekening met de gewijzigde budgettaire toestand (besparingen, koppenverhaal).</p>	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Voortraject HR-beleidsplan: opmaken, voorleggen aan directieraad en werkgroep Welzijn op de Werkvloer • Nieuw HR-beleidsplan gaat in • De andere onderdelen van het HR-beleidsplan worden in de praktijk gebracht 	
<i>Output (resultaten)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Nieuw onthaalbeleid gaat in 	

69. Aansluiting bij Personeelspunt (div. modules)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Min Eric
Betrokken personeelsleden	Berings Dave Declerck Kris Le Moine Vanessa Van de Gaer Dirk
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,3 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Vlimpers (Vlaams interdepartementaal modulair personeelssysteem) is een online HRM-systeem dat wordt gebruikt voor het beheer van personeelsgegevens, functiegegevens en afwezigheden. Het vormt ook de basis voor de loonberekening. Een eerste versie van het systeem werd in 2002 geïntroduceerd. Sindsdien evolueert het systeem continu om te voldoen aan nieuwe regels en nieuwe gebruikersnoden.</p> <p>Vlimpers wordt voortdurend geoptimaliseerd. Naast technische upgrades wordt er ook naar gestreefd om de dienstverlening efficiënter en gebruiksvriendelijker te maken aan de hand van functionele verbeteringen.</p> <p>In deze optiek kadert de nieuwe Talentmodule, die de modules profielbeheer, rekrutering en selectie en prestatie management omvat.</p> <p>Het departement zal in oktober 2019 toetreden tot de nieuwe module 'selectie en aanwerving' van Personeelspunt. Het is de bedoeling dat processen in deze domeinen meer gestructureerd verlopen, wat ook een positieve weerslag op de rapportering moet krijgen.</p> <p>Om de toetreding vlot te laten verlopen, stelt AgO een kalender op en wordt een aanpak uitgewerkt (uittekenen van de rollen, inzet personeel, invoer van gegevens, communicatie naar het personeel i.v.m. de nieuwe werkafspraken ...).</p> <p>Scope, timing, werklast en inzet van het eigen AZO-personeel zullen in de loop van 2019 worden geconcretiseerd.</p>	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Aansluiting bij Personeelspunt 	

70. Strategisch Personeelsplan

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid • SD 5. Managementprocessen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.5. Efficiëntie
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Vaes Gerda
Betrokken personeelsleden	Min Eric Tournicourt Tom Van Avermaet Philip Verdoodt Pierre
Contactperso(n)en(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,4 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Personeelsplanning kan worden omschreven als het continu voorbereiden, vormgeven en implementeren van een strategisch beleid rondom de instroom, doorstroom en uitstroom van personeel, zodat een doeltreffende en doelmatige allocatie van arbeid tot stand wordt gebracht. Een doelmatige allocatie van arbeid is het voorzien in het noodzakelijk aantal medewerkers (kwantiteit) met de juiste competenties (kwaliteit), op de juiste plaats, in het juiste proces en met het oog op het bereiken van de strategische doelen.</p> <p>Personeelsplanning is dus het proces waarbij het management van een organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de bestaande personeelsmiddelen in kaart brengt; • de toekomstige personeelsbehoeften om de doelstellingen te realiseren inschat (aantal en kwaliteiten/ competenties), vertrekkende vanuit de processen; • de acties bepaalt om die personeelsbehoeften te realiseren. <p>Het doel van Strategische personeelsplanning is vooral om toekomstgericht de gewenste capaciteit vast te stellen en de spanningsvelden te analyseren.</p> <p>Strategische personeelsplanning lost problemen niet vanzelf op. Het laat wel zien waar de knelpunten zitten zodat leidinggevendend daar tijdig, en met oplossingskracht over afdelingsgrenzen heen, op kunnen anticiperen. Het is een hulpmiddel om op een effectieve en gerichte manier te sturen op de optimale bezetting van je organisatie, afdeling en team maar is geen wiskundige doorrekening.</p>	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Interne analyse en plan van aanpak: februari 2019 • Analyse gewenst personeelsbestand: 30 april 2019 • Analyse huidig personeelsbestand: 31 juli 2019 • Gap-analyse tussen huidig en gewenst personeelsbestand: 31 oktober 	

Output (resultaten)

- Overzicht van gewenst personeelsbestand, uitgedrukt in functiefamilies
- Matrix van huidige personeelsbestand (Performance Potentieel Portfolio) is beschikbaar
- Plan van aanpak op basis van de GAP-analyse

71. Uitbouwen van een departementaal integriteitsbeleid

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid • SD 5. Managementprocessen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.3. Werkomgeving
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Min Eric
Betrokken personeelsleden	Van de Gaer Dirk
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Uitbouwen van een departementaal integriteitsbeleid: opleiding van een contactpersoon, risicoanalyse, organisatie van dilemmatrainingen, aanbieden van een deontologische code voor selectiejury's, doorlichting cumulatie, ...</p> <p>Het vernieuwde integriteitsbeleid zal in 2019 vorm krijgen.</p>	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Volgen van de opleiding door de departementale contactpersoon Dirk Van de gaer 	
<i>Output (resultaten)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Ter beschikking stellen van de deontologische code, te ondertekenen door de juryleden in selectiejury's • Aanbieden van dilemmatrainingen aan alle personeelsleden • Uitvoeren van een risicoanalyse m.b.t. integriteit per afdeling • Onderzoek van cumulatie door personeelsleden, d.m.v. een bevraging 	

OD 4.2. Digitalisering financiële processen

Beleidsacties

72. Ondersteunende IT-processen en digitalisering

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.2. Digitalisering financiële processen
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Moens Stefaan
Betrokken personeelsleden	Casier Geert EWI Van Hauwe Dirk Wolfs Johnny
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM • EBO-1EAG2ZZ-WT
Budget	
VTE	2 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Tal van ondersteunende processen worden gedigitaliseerd. Hiertoe dient op maat gemaakte software ontwikkeld te worden en systemen en databanken te worden opgezet en onderhouden.</p> <p>Volgende processen komen aan bod ter digitalisering: aanvragen buitenlandse zendingen, aanvragen van vormingen en aanvragen inkooporders voor Departement WSE.</p> <p>Daarnaast worden er in deze fiche ook een aantal IT-processen opgenomen: het inregelen van de laptoprefresh van het departement en het automatiseren van de inventarisatie van de gebruikte software.</p> <p>Tot slot wordt er ook een gestructureerde aanpak voorzien voor het opvolgen van de IT-budgetten en wordt gekeken om deze digitale aanpak uit te breiden richting algemene werkingskosten.</p>	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Digitalisering proces buitenlandse zendingen evalueren en aanpassen. Indicatieve timing: Q1/Q2 • Digitalisering proces aanvragen vormingen evalueren en, waar nodig aanpassen. Indicatieve timing: Q1/Q2 • Analyse van de noodzakelijke stappen om een efficiënter gestructureerde opvolging mogelijk te maken van de geplande IT-uitgaven en deze in context plaatsen van de beschikbare middelen. Indicatieve timing: Q2 • Analyse van de verschillende stappen om een efficiënter gestructureerde opvolging mogelijk te maken van de geplande uitgaven op algemene werking en deze in context plaatsen van de beschikbare middelen. Indicatieve timing: Q2 	
<i>Output (resultaten)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Digitalisering proces aanvragen van buitenlandse zendingen. Indicatieve timing: Q1/Q2 • Digitaliseren proces aanvragen van vormingen. Indicatieve timing: Q1/Q2 • Aanvraag formulier IO's DWSE. Indicatieve timing: Q1 • Het inventariseren van de gebruikte software binnen het departement. Indicatieve timing: Q1/Q2 	

- Het aankopen, inregelen en ter beschikking stellen van nieuwe laptops voor de personeelsleden van het departement. Indicatieve timing: Q1
- Het uitbouwen van een software tool om een efficiënter gestructureerde opvolging mogelijk te maken van de geplande IT-uitgaven en deze in context plaatsen van de beschikbare middelen. Indicatieve timing: Q1
- Het uitbouwen van een software tool om een efficiënter gestructureerde opvolging mogelijk te maken van de geplande uitgaven op algemene werking en deze in context plaatsen van de beschikbare middelen. Indicatieve timing: Q3/Q4
- Aanvraag formulier Inkoopordernummers voor Departement WSE
- Het inventariseren van de gebruikte software binnen het departement
- Het aankopen, inregelen en ter beschikking stellen van nieuwe laptops voor de personeelsleden van het departement

OD 4.3. Monitoring

Beleidsacties

73. Opvolging van het departementale gelijke kansen- en diversiteitsbeleid 2019

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> SD 4. Ondersteunende processen<ul style="list-style-type: none"> OD 4.3. Monitoring
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Min Eric
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

Omschrijving actie
<p>Een beleid van gelijke kansen en diversiteit moet leiden tot een evenwichtig samengesteld personeelsbestand, met name voor mannen/vrouwen, personeelsleden met of zonder migratie-achtergrond en personen met een arbeidshandicap. Centraal worden de streefcijfers bepaald. Het is aan de individuele entiteiten om initiatieven te nemen die dit beleid ondersteunen.</p> <p>Tegen 2020 wordt een evenredige arbeidsparticipatie betracht o.b.v. de volgende streefcijfers:</p> <ul style="list-style-type: none">
min. 40% vrouwen in het middenkader;
2% personeelsleden met een arbeidshandicap;
10% personeelsleden met een migratieachtergrond. <p>Ook bij het Departement EWI werd gelijke kansen- en diversiteitsbeleid jarenlang vorm gegeven in een jaaractieplan. Gelet op de zeer geringe instroom en het stabiele personeelsbestand werd hiervan afgestapt. De opvolging van een jaarlijkse diversiteitsscan (rapportering rond gelijke kansen en diversiteit) kwam in de plaats. Hiervoor wordt teruggekoppeld vanuit de Dienst Diversiteitsbeleid. Jaarlijks komt dit punt aan bod d.m.v. een bespreking op de directieraad.</p> <p>Wij zetten permanent in op een diverse instroom, het aanbieden van redelijke aanpassingen voor personen met een handicap of chronische ziekte (rendementsondersteuning) en de toegankelijkheid van onze dienstverlening en websites.</p> <p>De huidige EWI-cijfers bedragen respectievelijk 25% voor vrouwen in het middenkader, 2,7% personeelsleden met een arbeidshandicap en 2,7% personeelsleden met een migratieachtergrond. Het streefcijfer voor personeelsleden met een arbeidshandicap (2%) is dus al gehaald.</p>
Indicatoren/kengetalen/streefcijfers
<ul style="list-style-type: none">
Efficiëntie - Indicator - Arbeidshandicap
Efficiëntie - Indicator - Man/vrouw middenkader
Efficiëntie - Indicator - Man/vrouw personeel (excl. Middenkader)
Efficiëntie - Indicator - Migratieachtergrond

74. Tijdig betalen van (e-)facturen

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.2. Digitalisering financiële processen ○ OD 4.3. Monitoring • SD 5. Managementprocessen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.4. Radicaal digitaal ○ OD 5.5. Efficiëntie
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Waeyaert Koen
Betrokken personeelsleden	Cech Sorin Spiritus Francis
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,25 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Team Financiële Dienstverlening (afdeling AZO) volgt de cijfers i.v.m. het tijdig betalen van (e-)facturen op regelmatige basis op (via managementrapport OraFin) en analyseert de te laat betaalde facturen wanneer vastgesteld wordt dat het cijfer voor de tijdig betaalde facturen onder de norm van 93% duikt.</p> <p>Vanaf 1 september 2018 is het Departement EWI overgeschakeld op e-invoicing voor alle nieuwe bestellingen voor diensten en goederen. E-facturen zijn sindsdien de norm en daarom is het opportuun om het tijdig betalen van e-facturen eveneens te monitoren. Deze norm wordt vastgelegd op 97%.</p> <p>Dossierbehandelaars worden zo nodig opnieuw gesensibiliseerd naar het gebruik van afspraken over betaaltermijnen op het moment van bestelling en bepalen van de wettelijke betaaltermijn.</p>
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Cijfers Kwartaal 1 (norm alle facturen: 93%; e-facturen: 97%) • Cijfers Kwartaal 2 (norm alle facturen: 93%; e-facturen: 97%) • Cijfers Kwartaal 3 (norm alle facturen: 93%; e-facturen: 97%) • Cijfers Kwartaal 4 (norm alle facturen: 93%; e-facturen: 97%)
<i>Indicatoren/kengetalen/streefcijfers</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Efficiëntie - Indicator - Aantal tijdig betaalde facturen (%)

75. Duurzaamheid op vlak van aankoopbeleid en wagenpark

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.3. Monitoring
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Buys Annick
Betrokken personeelsleden	Rieder Tom
Contactperso(n)en(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM • EBO-1EAG2ZZ-WT
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>1. De opdracht naar duurzaamheid op vlak van aankoopbeleid betreft het screenen van de aankoop van bureelbehoeften – aangekocht via het bestek van Het Facilitair Bedrijf - en dit in nauwe samenwerking met de leverancier waarbij het bestek loopt.</p> <p>Op basis van de resultaten van deze screening kunnen acties ondernomen worden om meer duurzaam aan te kopen.</p> <p>Deze actie kadert in de door de Vlaamse overheid geformuleerde doelstelling om tegen 2020 voor 100% duurzame overheidsopdrachten te plaatsen. De Vlaamse Regering formuleerde die doelstelling voor het eerst in een krachtlijnennota uit 2008 die het eerste Vlaams Plan duurzame overheidsopdrachten (2009) vooraf ging. De doelstelling werd herbevestigd in het Vlaams Plan Overheidsopdrachten (https://overheid.vlaanderen.be/plan-overheidsopdrachten), dat op 16 januari 2016 werd goedgekeurd.</p> <p>2. Duurzaamheid op vlak van het wagenpark heeft tot doel om het wagenpark van het Departement EWI in overeenstemming te brengen met de nieuwe omzendbrief BZ/2017/4 (Verwerving en vervreemding, gebruik en beheer van dienstvoertuigen) voor wat betreft de gemiddelde ecoscore van 68.</p>
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam aankoopbeleid: evolutie duurzaamheidsgraad aankoop bureelbehoeften in 2018 via raamcontract HFB is ter beschikking tegen 31/03/19 • Duurzaam aankoopbeleid: evolutie duurzaamheidsgraad aankoop bureelbehoeften via raamcontract HFB wordt minstens 2 keer per jaar geëvalueerd • Duurzaam aankoopbeleid: een overzicht van acties die kunnen bijdragen tot een positieve evolutie van de duurzaamheidsgraad aankoop bureelbehoeften via raamcontract HFB is ter beschikking tegen 30/06/19 • Duurzaam wagenpark: actualisatie ecoscore wagenpark Departement EWI is ter beschikking tegen 31/03/19 • Duurzaam wagenpark: een overzicht van mogelijke acties die kunnen bijdragen tot een betere gemiddelde ecoscore is ter beschikking tegen 30/06/19
<i>Output (resultaten)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam aankoopbeleid: duurzaamheidsgraad aankoop bureelbehoeften via raamcontract HFB is gestegen in 2019

- Duurzaam wagenpark: gemiddelde ecoscore wagenpark van het Departement EWI blijft minstens 68 conform de omzendbrief BZ/2017/4.

Indicatoren/kengetalen/streefcijfers

- Indicator - Duurzaamheid: duurzaam aankoopbeleid
- Indicator - Ecoscore voertuigenpark

OD 4.4. Klachtenmanagement

Beleidsacties

76. Klachtenmanagement in het beleidsdomein EWI en binnen het Departement EWI

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.4 Klachtenmanagement
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Bourdeaud'hui Ann
Betrokken personeelsleden	Flama Wouter Vandenbogaerde Tom
Contactperso(n)en(en) kabinet	Union Katrien

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Als klachtencoördinator en klachtenbehandelaar bij het Departement EWI, omvatten de taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de binnenkomende klachten registreren en tijdig behandelen conform het decreet, de omzendbrief en de EWI-leidraad klachtenmanagement en volgens de principes van de servicemeter; • de klachtenbehandelingsprocedure promoten bij alle personeelsleden van het Departement EWI via verscheidene communicatiekanalen. <p>Als aanspreekpunt klachtenbehandeling voor het beleidsdomein EWI, omvatten de taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jaarlijks het gebundeld klachtenrapport voor het beleidsdomein EWI samenstellen op basis van de individuele klachtenrapporten van de EWI-entiteiten en tijdig (i.e. tegen 10 februari 2019) aan de Vlaamse Ombudsman bezorgen; • de rol van voorzitter van het (in 2012) opgerichte netwerk van klachtencoördinatoren binnen het beleidsdomein EWI actief voortzetten. Dit houdt in: <ol style="list-style-type: none"> 1. het stimuleren van de implementatie van de EWI-leidraad klachtenmanagement en de checklist in elke EWI-entiteit; 2. het faciliteren van kennisuitwisseling (informatie-uitwisseling tussen de klachtenbehandelaars, periodiek overleg eventueel aangevuld met workshops, ...); 3. het samenwerken aan initiatieven die klachtenmanagement en klachtenbehandeling binnen de entiteiten van het beleidsdomein EWI optimaliseren; 4. het actief betrekken van de bevoegde minister in de actie; 5. de evaluatie van de servicemeter (o.a. qua klachtencaptatie en de indicatoren kwaliteitsbehandeling en kwaliteitsmanagement) en van de nieuwe omzendbrief m.b.t. de behandeling van personeelsklachten door klachtenbehandelaars (m.i.v. begeleiding rond de toepassing van de nieuwe omzendbrief binnen het beleidsdomein EWI).
<i>Output (resultaten)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Het gebundeld klachtenjaarrapport van het beleidsdomein EWI is indienen bij de Vlaamse ombudsman. Streefdatum 10 februari 2019

SD 5. Managementprocessen

OD 5.1. Overleg kabinet - administratie (OKA)

Beleidsacties

77. Structureel overleg tussen de minister en het Departement EWI

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 5. Managementprocessen<ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.1 Overleg kabinet - administratie
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	Verdoodt Pierre
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	Adriaens Wim

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>
<p>In het kader van het charter over de politiek/ambtelijke samenwerking streeft het Departement EWI naar een optimaal overleg met de bevoegde minister via de beleidsraad en via bilaterale contacten.</p> <p>Er worden jaarlijks beleidsraden georganiseerd met de minister bevoegd voor economie, wetenschap en innovatie. Het Departement EWI speelt hierin een actieve rol.</p> <p>Daarnaast heeft het Departement EWI frequent en structureel bilateraal overleg met het kabinet over de beleidsrelevante dossiers.</p>

OD 5.2. Transversale en horizontale beleidsinitiatieven

Beleidsacties

78. Coördinatie diverse transversale en horizontale beleidsinitiatieven binnen de Vlaamse overheid

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 5. Managementprocessen<ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.2. Transversale en horizontale beleidsinitiatieven
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	De Bal IIs
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,3 VTE

Omschrijving actie

In het kader van een flexibele organisatiestructuur en –cultuur van de Vlaamse overheid, die beter kan inspelen op de actuele maatschappelijke noden, die over de grenzen van beleidsdomeinen heen tijdelijke projectorganisaties kan opstarten met professionele expertise uit elk domein is voor domeinoverschrijdende projecten of initiatieven, coördinatie en consolidatie van inbreng op beleidsdomeinniveau een vereiste.

Departement EWI neemt voor haar beleidsdomein deze rol op zich voor onder andere transversale en horizontale initiatieven zoals bijvoorbeeld doelstellingenmanagement, prestatiebegroting, kerntakenplannen, afstemming van beleidsnota's, enz.

Departement EWI neemt het voorzitterschap (en secretariaat) waar van het EWI-managementcomité.

Departement EWI is voor het beleidsdomein EWI de vertegenwoordiger in het Voorzitterscollege.

79. Armoedebestrijding, Gelijke kansen en Integratiebeleid

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 5. Managementprocessen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.2. Transversale en horizontale beleidsinitiatieven
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Boeykens Ilse
Betrokken personeelsleden	Schruers Liesbet
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Armoedebestrijding, Gelijke kansen en Integratiebeleid zijn horizontale beleidsthema's waarop ook vanuit het beleidsdomein EWI wordt ingespeeld.</p> <p>Er wordt vanuit het Departement EWI actief meegewerkt aan deze horizontale beleidsprocessen. Zo wordt er bijgedragen aan de horizontale actieplannen en de voortgangsrapportages.</p>	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Deelname aan de bijeenkomsten van het Horizontaal Permanent Armoede-Overleg, de Commissie Gelijke Kansen en de Commissie Integratiebeleid 	
<i>Output (resultaten)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Input voor actieplannen en voortgangsrapportages voor wat EWI betreft 	

OD 5.3. Werkomgeving

Beleidsacties

80. EWI-meerjarenplan Bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM)

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 5. Managementprocessen<ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.3 Werkomgeving
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	Hanssens Johan
Betrokken personeelsleden	
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,1 VTE

Omschrijving actie
<p>Het Departement EWI heeft in het kader van bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM) zijn noodzakelijke processen in kaart gebracht en een Business Continuïteitsplan (BCP) opgemaakt. Een eerste versie van dit plan was er al in juni 2012. Intussen werd in 2014 het BCP-plan bijgestuurd, herwerkt en geactualiseerd.</p> <p>Ten allen tijde moet de operationele uitvoerbaarheid van dit plan gegarandeerd worden. Dit betekent concreet dat alle informatie die in dit plan is opgenomen correct en actueel is en dat men er kan op vertrouwen tijdens een crisissituatie. Daarom is het nodig de frequentie vast te leggen waarmee het onderhoud dient te gebeuren en moeten ook de verantwoordelijkheden worden vastgelegd.</p> <p>Om de correctheid en accuraatheid van het BCP te kennen, is het nodig dat dit draaiboek minstens jaarlijks op een aantal cruciale punten wordt getest (telefooncascade-, zandbak- en/of crisiscommunicatieoefening).</p> <p>De personeelsleden die een rol en verantwoordelijkheid (kunnen) hebben in de uitrol en implementatie van het BCP worden opgeleid in het gebruik ervan en in de individuele verantwoordelijkheden.</p>

81. Welzijn op het Werk

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.1. Personeelsbeleid • SD 5. Managementprocessen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.3. Werkomgeving
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	De Bal IIs
Betrokken personeelsleden	Bultreys Jo, Callewaert Sophie, De Vos Liselotte, D'Hondt Kathleen, Haesaert Els, Jacobs Els, Maris Stefanie, Min Eric, Schrijvers An, Schruers Liesbet, Top Lieven, Vaes Gerda, Van de Gaer Dirk, Viaene Peter
Contactperso(n)en(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	1 VTE verspreid over de verschillende betrokkenen

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Elke werkgever is wettelijk verplicht (wet van 4 augustus 1996 over het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk) het welzijn binnen zijn organisatie te bevorderen. Dit gebeurt door risicopreventie, collectieve en individuele beschermingsmaatregelen, opleiding en informatie aan de werknemers. Een holistisch welzijnsplan met daarin ook het globaal preventieplan, waaruit jaarlijkse actieplannen vloeien, vormen de basis om ook bij Departement EWI het welzijn van haar medewerkers te bevorderen.</p> <p>Daarom werd in 2018 een doorstart gegeven aan de interne werkgroep welzijn, intussen omgedoopt tot 'Welzijn op het Werk' (WOW). Met 14 leden zet de groep haar schouders onder algemeen welzijn, wat ruimer opgevat is dan enkel de wettelijke verplichting. De WOW-werkgroep ambieert om verder te gaan en wil de werkvreugde verhogen.</p> <p>Immers, als er naast fysieke en mentale gezondheid, ook de veerkracht, persoonlijke ontwikkeling en motivatie van de collega's bevordert wordt, zal het werkplezier niet alleen verhogen, maar ook de uitval verminderen en de professionele carrière verlengen. Werken met gezonde, fitte en professioneel gelukkige(re) collega's, is een win-win situatie zowel voor de collega's als voor Departement EWI.</p> <p>In 2019 zal de WOW-werkgroep een meerjarig welzijnsplan inclusief een nieuw meerjarig globaal preventieplan opmaken en dit vertalen in een actieplan met duidelijke timing, rollen en verantwoordelijkheden.</p> <p>In het preventieplan wordt nadruk gelegd op een uitvoeren van een risico-analyse door situaties te identificeren, die aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van psychosociale belasting veroorzaakt door het werk. Steeds meer personen worden geconfronteerd met psychologische en psychosomatische klachten met burn-out en depressie. Die toename wordt in verband gebracht met het ervaren van stress die het gevolg is van de prestatie- en resultaatgerichte aspecten van zowel de maatschappelijke context als de werkcontext.</p> <p>Conform het actieplan en de voorziene timings beoogt de werkgroep heel wat acties uit te rollen in 2019.</p>
<i>Output (resultaten)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Actieplan 2019

OD 5.4. Radicaal digitaal

Beleidsacties

82. IT- en informatiebeleid van het Departement EWI

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 5. Managementprocessen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.3. Werkomgeving ○ OD 5.4. Radicaal digitaal ○ OD 5.5. Efficiëntie
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	De Clercq Tinneke
Betrokken personeelsleden	De Bal IIs Haesaert Els Moens Stefaan Van Avermaet Philip
Contactperso(n)en kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,5 VTE

Omschrijving actie
<p>Het 'ICT4EWI'-team is verantwoordelijk voor een efficiënte afstemming tussen business en IT. Het team adviseert, bereidt businesscases voor en rapporteert over het ICT-budget aan de EWI-directie.</p> <p>De werkgroep ICT4EWI zorgt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsbepaling rond informatie- en IT-beheer; • Het bewaken van de business-, informatie- en technische architectuur van EWI; • Begroting en financiële opvolging IT; • Opvolging van binnen EWI gedetecteerde ICT-behoeften; • Oplossingen of doorverwijzing naar de juiste kanalen bij IT-problemen; • Opvolging en/of uitvoering van IT-projecten; • Communicatie binnen het departement en met partners; • Relevante vertegenwoordiging van het departement. <p>Bijzondere aandacht gaat in 2019 naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking Maximaal Digitaal-programma; • Informatieveiligheid (Algemene Verordening Gegevensbescherming - AVG); • Capteren van behoeften/noden op de werkvloer; • Sensibilisering rond IT-ergonomie.
Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)
<ul style="list-style-type: none"> • Het toepassen van de VO-informatieclassificatie • Beslissing toekomst samenwerkingsomgeving FIKS • Capteren van behoeften/noden op de werkvloer

- Sensibiliseren rond IT-ergonomie (vb. muizen, beeldschermen, ...)
- Verdere compliance aan de AVG/GDPR
- Creëren awareness AVG/GDPR

Output (resultaten)

- Uitbouw informatie-architectuur en governance samenwerkingsomgeving FIKS
- Optimalisaties FIKS-apps
- Training en tips tricks gebruik FIKS

OD 5.5. Efficiëntie

Beleidsacties

83. Risico- en opportuniteitenmanagement

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 4. Ondersteunende processen<ul style="list-style-type: none"> ○ OD 4.3. Monitoring • SD 5. Managementprocessen<ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.3. Werkomgeving ○ OD 5.5. Efficiëntie
---------------------------	--

Projectverantwoordelijke(n)	De Bal IIs
Betrokken personeelsleden	Hanssens Johan Min Eric Moens Stefaan Rieder Tom Tournicourt Tom Vaes Gerda Van Avermaet Philip Verdoodt Pierre Waeyaert Koen
Contactperso(n)en(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	<ul style="list-style-type: none"> • BAWM
Budget	
VTE	0,4 VTE

Omschrijving actie
<p>Sinds 2013 maakt Audit Vlaanderen, over de mate van organisatiebeheersing, voor elke entiteit een Beleidsgericht evaluatierapport ten behoeve van de Vlaamse Regering. Dit rapport bevat een beoordeling van de status van risicomangement omdat een efficiënte organisatiebeheersing vertrekt vanuit de specifieke risico's van de organisatie. In 2017 ontving het Departement EWI een beleidsgericht rapport met daarin 2 aanbevelingen, met name:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Het consolideren van risico's in een cascade met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden, gebruik makend van een onderbouwde methodiek, en deze processen goed gedocumenteerd;
2. Het bepalen van een risicostrategie met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden, en dit goed gecommuniceerd naar de werkvloer. <p>In 2018 werd, onder begeleiding van een externe consultant KPMG in het voorjaar 2018, een raamwerk risicobeheer uitgewerkt. Dit raamwerk omvat de methodiek op organisatieniveau die vertrekt vanuit de strategische en operationele doelstellingen, en de methodiek op procesniveau waar de risico's m.b.t. procesdoelstellingen worden beheerd, eveneens gelinkt aan de strategische en operationele doelstellingen.</p> <p>In 2019 zal de grondige oefening op basis van het vernieuwde raamwerk op organisatieniveau afgerond zijn en acties opgevolgd. Ook op procesniveau zullen een 5-tal nieuwe processen onder de loep worden genomen en acties opgevolgd worden.</p>

Tegen eind 2019 zal ook bepaald worden welke processen in 2020 tegen het licht worden gehouden.

Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)

- Halfjaarlijkse rapportering over het actieplan dat opgesteld werd voor risico's op organisatieniveau
- Halfjaarlijkse rapportering over de actieplannen die werden opgesteld voor risico's op procesniveau

Output (resultaten)

- Risicobeheer op organisatieniveau afgerond met duidelijk actieplan, timing en verantwoordelijken
- Voor 10 processen werd een risicocontrolematrix opgesteld met duidelijk actieplan, timing en verantwoordelijken

84. Kennisbeheer

Situering binnen SD en OD	<ul style="list-style-type: none"> • SD 5. Managementprocessen <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 5.3. Werkomgeving ○ OD 5.4. Radicaal digitaal ○ OD 5.5. Efficiëntie
---------------------------	---

Projectverantwoordelijke(n)	De Clercq Tinneke
Betrokken personeelsleden	De Bal IIs De Clercq Tinneke Hanssens Johan Min Eric Tournicourt Tom Vaes Gerda Van Avermaet Philip Verdoodt Pierre
Contactperso(o)n(en) kabinet	-

Begroting (artikel: basisallocatie)	• BAWM
Budget	
VTE	0,5 VTE

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>In 2017 werd de evaluatie van het strategisch en implementatieplan kennisbeheer afgerond en gevalideerd. Uit de evaluatie kwam naar voor dat er nood was aan een nieuw beleidsdocument inzake kennisbeheer, aangezien kennisbeheer een prioriteit blijft voor een kennisintensieve organisatie als het Departement EWI.</p> <p>Het nieuwe kennisbeheerbeleid streeft volgende principes na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • P1: Binnen de processen van het departement wordt het only once-principe maximaal toegepast en wordt, waar mogelijk, gebruik gemaakt van authentieke gegevensbronnen; • P2: De VO-brede richtlijnen om de Vlaamse overheid maximaal te digitaliseren, zoals omschreven in het kader van Vlaanderen Radicaal Digitaal, worden nagestreefd. Hierbij is er o.a. aandacht voor papierarm werken, het gebruik van open data en het principe 'digital first', waarbij zoveel mogelijk processen digitaal worden afgehandeld; • P3: Maximaal hergebruiken van (overheids)informatie; • P4: Naleving van AVG- en andere relevante privacywetgeving; • P5: Archieven worden beheerd in overeenstemming met het Archiefdecreet van de Vlaamse overheid. <p>Door het uitvoeren van de acties en het toepassen van de hierboven vermelde principes, tracht EWI te komen tot betere beleidsbeslissingen, een betere dienstverlening, een efficiëntere overheidswerking en tegemoet te komen aan de geldende juridische verplichtingen.</p>	
<i>Uitvoeringsplan met timing (mijlpalen)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Eigenaarschap van informatie is toegewezen aan de hand van het aanduiden van beleidsmatige expertise-aanspreekpunten. Deze verzamelen zich in een netwerk. Het netwerk is verantwoordelijk voor de uitwerking van een expertiseplan 	

- Bij de risico-oefening op procesniveau wordt nagegaan of er binnen de in scope genomen processen extra kwaliteitscontroles moeten worden ingebouwd voor ontvangen en/of gecreëerde informatie
- De processen die in scope worden genomen tijdens de risico-oefening op procesniveau worden bijkomend geëvalueerd op de toepassing van het only-once principe en het gebruik van authentieke bronnen waar relevant
- De door het departement opgelegde richtlijnen rond informatiecategorieën en metadata zijn bij alle medewerkers gekend en worden consistent toegepast. Deze richtlijnen zijn eveneens in lijn met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- De processen die in scope worden genomen tijdens de risico-oefening op procesniveau worden bijkomend geëvalueerd op de mogelijkheid om bepaalde processtappen verder te digitaliseren
- Er wordt een permanent bewustzijn gecreëerd om papier-arm werken te stimuleren
- Uitvoeren van een kosten-batenanalyse voor het ontwikkelen van een zoekfunctionaliteit doorheen de belangrijkste informatieopslagplaatsen (FIKS/SharePoint, DOSOP, FINDOS, netwerkschijven ...) binnen het departement
- Onderzoeken van de (technische) mogelijkheden om de informatie die gedeeld wordt via EWI-berichten en die permanent relevant is voor medewerkers te bewaren op een centrale plaats, zodat deze achteraf makkelijk raadpleegbaar is
- Up-to-date wettelijke bewaar- en retentietermijnen worden aangepast in het Informatiebeheersplan. De mogelijkheid om de geldende bewaartermijnen af te dwingen in digitale omgevingen wordt onderzocht
- In onbruik geraakte informatie op de diverse platformen (FIKS/SharePoint, DOSOP, FINDOS) wordt verwijderd zodat de hoeveelheid 'weesinformatie' op deze platformen afneemt
- De bestaande trashdagen worden uitgebreid om ook de vernietiging/herstructurering van digitale documenten te vatten. Daarnaast worden medewerkers attent gemaakt op de kostprijs van het bewaren van grote hoeveelheden (digitale) informatie

Output (resultaten)

- Het departement dient over een geüpdatet en goedgekeurd Informatiebeheersplan (IBP) te beschikken
- Opnemen van een opleidingsaanbod rond informatie- en kennisbeheer in het vormingsbeleid
- Uitbreiding van het bestaande EWI-infopakket met informatie rond kennisbeheer
- Jaarlijkse integratie van één doelstelling inzake kennisbeheer in de ploeg-cyclus
- Uitvoeren van de aanbevelingen uit de DOSOP evaluatie m.b.t. het creëren en ontvangen van informatie binnen het proces rond dossieropvolging en -beheer
- Het departement beschikt over een gevalideerde set richtlijnen m.b.t. welke informatie op welke informatieopslagplaatsen wordt bewaard
- Actualiseren van bestaande handleidingen rond de zoekfunctionaliteiten in FIKS/SharePoint
- Zoekfunctionaliteiten van de belangrijkste informatieopslagplaatsen (FIKS/SharePoint, DOSOP en FINDOS) worden toegelicht tijdens een how to-opleiding binnen ICT@EWI
- Een uitgewerkt voorstel tot een uniforme naamgeving en versiecontrole wordt kenbaar gemaakt binnen de organisatie. Naamgeving van nieuwe documenten wordt opgesteld conform dit voorstel
- Het samenwerken aan gemeenschappelijke projecten via gemeenschappelijke projectruimtes, vergader-ruimtes en teamsites wordt gestimuleerd en geïntegreerd in een how to-opleiding

- Bijlagen JOP 2019 -

Bijlage 1. Lijsten van indicatoren

Efficiëntiedoelstellingen

Efficiëntiedoelstellingen							
Thema	Indicatoren	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doel einde legislatuur
	Aantal juridische dossiers of adviezen	227	222	211	188	243	
	% Tijdig betaalde facturen / aantal betaalde facturen	94% / 996	97%	93%	89%	89%	
	Deelname aan diverse fora optimaliseren in overleg met andere deelnemers van de Vlaamse overheid	323	265	249	257	232	-20%
Personeel	Man / vrouw personeel	43% / 57%	42% / 48%	43%/57%	42%/58%	43%/57%	-
	Man / vrouw middenkader	75% / 25% ⁽¹⁾	67% / 33%	83%/17%	75%/25%	75%/25%	40% (2020)
	Arbeidshandicap	3,94%	4,1%	2,63%	2,70%	3,60%	3% (2020)
	Migratieachtergrond	2,36%	3,3%	3,5%	3,57%	3,60%	10% (2020)
	Aantal unieke vormingsactiviteiten / jaar	90	53	59	78	78	
	% personeel dat minstens 1 vorming heeft gevolgd	82%	84%	95%	74,11%	84%	
	Tevredenheid personeel – personeelspeiling – vraag 1 “In het algemeen ben ik tevreden met mijn huidig werk” / VO-gemiddelde	4,0 / 4,3	nvt	4,1 / 4,1	4,1 / 4,1	nvt	Gelijk VO gemiddelde
Radicaal digitaal	Aandeel werknemers die plaats en tijdsafhankelijk werken	63%	75%	87%	87,50%	94%	70%
Werkingsmiddelen	Aantal koppen / Aantal VTE - Jaargemiddelde	122 / 109,9	116/104,36	114/100,7	112/101,81	110,5/101,4	113/ -
	Personeelsbudgetten (miljoen euro)	7,368	7,247 ⁽⁴⁾	7,598 ⁽⁵⁾	7,895	7,907	-9,55%

Fichedoelstellingen

Fiche-indicatoren					
Indicatoren	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018
Fiche 40 - Indicator - FRIS: Datavolume	26.232	33.331	33.331	323.132	406.739
Fiche 47 - Indicator - Website: aantal downloads van publicaties gepubliceerd op de website en via publicatiedatabank Vlaanderen	6.555	6.589	6.412	14.612	23.108
Fiche 47 - Indicator - Aantal conversaties, tweets en retweets per maand op de accounts van Departement EWI	27	50	61	103	90
Fiche - Indicator - Tijdsduur per sessie (website)	1min46	2min16	2min07	2min14	1m27
Fiche - Indicator - Aantal pagina's per sessie (website)	2,54	2,94	2,28	2,16	1,74
Fiche - Indicator - Open-rate van de e-nieuwsbrief	38,05%	37,68%	38,6%	38,4%	39,09%
Fiche - Indicator - Click-through-rate van de e-nieuwsbrief	22,82%	36,82%	34,88%	36,04%	36,72%

Beleidsimpactdoelstellingen

Beleidsimpactindicatoren					
Indicatoren	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018
Beleidsimpact - Kengetal - O&O uitgaven	2,6%	2,69%	2,70%	geen data	geen data
Beleidsimpact - Kengetal - O&O overheidskredieten	0,80%	0,73%	0,75%	0,83%	0,81%
Beleidsimpact - Kengetal - Gericht/niet gericht onderzoek	54,91%	49,76%	50,33%	50,97%	54,99%
Beleidsimpact - Kengetal - Nieuwe doctoraathouders/1000 inwoners	2,1	2,4	2,3	geen data	geen data
Beleidsimpact - Kengetal - Publicaties/10.000 inwoners	26,9	28,9	34,1	geen data	geen data
Beleidsimpact - Kengetal - Omzet uit vernieuwende diensten/processen	7%	geen data	11%	geen data	geen data
Beleidsimpact - Kengetal - Innovatiegraad	57%	geen data	62%	geen data	geen data
Beleidsimpact - Indicator – Wetenschap & Technologie gediplomeerden ('STEM')	18,37%	18,50%	19,18%	19,57%	geen data
Beleidsimpact - Kengetal - Investeringsratio	24,40%	23,60%	24,60%	24,30%	24,70%
Beleidsimpact - Kengetal - Armoede	20,60%	20,40%	20,50%	19,90%	geen data
Beleidsimpact - Kengetal - EPO-octrooiaanvragen/mio inwoners	235,7	223,9	geen data	geen data	geen data
Beleidsimpact - Kengetal - Vergelijk aantal toponderzoekers (vroeger/nu; Vlaanderen/andere regio)	34	133	127	149	148

Wetenschapsbarometer 2018 - Conclusies:

a. Algemene wetenschapsbarometer

Interesse in wetenschap in het algemeen ... blijkt erg groot

Algemeen geeft de Vlaamse bevolking aan eerder interesse te hebben in wetenschap. Slechts 13% geeft aan niet geïnteresseerd te zijn, 65% noemt zichzelf geïnteresseerd.

Tussen de subgroepen zien we wel verschillen: mannen iets meer dan vrouwen, jongeren iets meer dan ouderen, maar vooral zien we een sterk effect van opleiding waarbij hoger opgeleiden veel meer interesse hebben in wetenschap in het algemeen.

Algemeen geeft de Vlaamse bevolking aan vooral interesse te hebben in geneeskunde en psychologie, al zien we duidelijke verschillen tussen mannen (meer interesse in computers/techniek/economie/fysica) en vrouwen (meer geneeskunde, psychologie, taal) en ook tussen leeftijdsgroepen en naar diploma zien we verschillen tussen bepaalde disciplines: jongeren geven bijvoorbeeld aan meer interesse te hebben in pol&soc en lager opgeleiden meer in computers.

Werkgevers hebben meer interesse dan de algemene bevolking in techniek, economie en fysica. Leerkrachten minder in geneeskunde, maar meer in taal en letterkunde, pol&soc, kunst en wiskunde. Ouders zijn meer vergelijkbaar met de algemene bevolking.

Ook op vlak van interesse in nieuws rond wetenschap zien we dezelfde grote algemene interesse in vergelijking met andere thema's: slechts 15% van de mensen is minder geïnteresseerd in nieuws over wetenschap in vergelijking met andere thema's.

Ook hier zien we dat vrouwen aangeven iets minder interesse te hebben en jongeren en hoger opgeleiden meer interesse.

Werkgevers hebben meer interesse dan de algemene bevolking in het nieuws rond wetenschap en techniek, leerkrachten ook.

Belang van wetenschap ... wordt duidelijk (h)erkend

Algemeen geeft de Vlaamse bevolking aan duidelijk het belang te erkennen van wetenschap en onderzoek, 9 op 10 vindt het belangrijk. Zelfs als dat geen direct praktisch nut heeft, blijft 8 op de 10 dit belangrijk vinden.

Opvallend is dat deze steun erg hoog is over alle verschillende subgroepen heen.

De specifieke doelgroepen scoren zelfs nog iets hoger dan de algemene bevolking op vlak van belang, met werkgevers als groep die wetenschap niet onverwacht het grootste belang geven, nl. 97%.

Ook het belang van wetenschap en onderzoek voor de economische vooruitgang wordt duidelijk erkend door alle subgroepen. 84% van de ondervraagde Vlamingen is daarvan overtuigd.

Bijna 7 op 10 vindt bovendien dat er geen beperking zou moeten zijn qua onderwerpen die wetenschap kan onderzoeken.

Werkgevers en leerkrachten schatten het belang van wetenschap en onderzoek voor de economische vooruitgang nog iets hoger in: respectievelijk 93 en 94% gaat akkoord met deze stelling.

Ook de specifieke doelgroepen vinden dat er geen beperking moet zijn qua onderwerpen (7 op 10) die wetenschap kan onderzoeken.

85% van de ondervraagde Vlamingen geeft aan te geloven in een impact van wetenschap en onderzoek op een beter leven, dat is in alle subgroepen heel hoog, bij hoger opgeleiden zelfs nog iets hoger.

Bijna 1 op 3 Vlamingen gelooft wel dat er te veel op wetenschap wordt vertrouwd en te weinig op gevoel. Iets meer vrouwen, ouderen en lager opgeleiden vinden dit.

Alle specifieke groepen vinden dat wetenschap en onderzoek leiden tot een beter leven in de toekomst (cf. de algemene bevolking).

Net zoals bij algemene bevolking gelooft ook iets meer dan een vierde van de leerkrachten en ouders dat mensen te veel vertrouwen op wetenschap. Bij de werkgevers ligt dat percentage beduidend lager (19%).

Drie vierde van de Vlamingen zegt het nut van wetenschap en onderzoek te zien in het dagelijkse leven, bij de hoger opgeleiden stijgt dit zelfs tot 86%.

Ongeveer de helft geeft aan wetenschappelijk onderzoek te gebruiken om keuzes te maken voor (veranderingen in) het dagelijks leven.

Leerkrachten en werkgevers zien nog meer het nut van wetenschap en onderzoek voor zaken in het dagelijkse leven en geven aan veel meer dan de algemene bevolking gebruik te maken van resultaten in dat dagelijkse leven.

Het belang van wetenschappelijke kennis en vaardigheden voor een goede job wordt erkend door 63% van de Vlamingen. Mannen en hoger opgeleiden geven dit nog iets meer aan, maar opvallend is dat ouderen dit veel meer aangeven.

Het belang van wetenschappelijke kennis en vaardigheden voor een goede job stijgt bij de specifieke groepen in vergelijking met de algemene bevolking: 3 op 4 werkgevers en leerkrachten zijn akkoord met de stelling.

Vertrouwen in wetenschap ... groot vertrouwen in wetenschap an sich, bij wetenschappers ,worden iets meer vraagtekens geplaatst, al overheerst daar ook vertrouwen.

Algemeen geeft de Vlaamse bevolking aan een groot vertrouwen te hebben in wetenschap: slechts 3,6% zegt geen vertrouwen te hebben, 75,7% heeft expliciet wel vertrouwen.

Binnen de subgroepen zien we dat jongeren nog iets meer vertrouwen hebben, net als hoger opgeleiden. De groep die geen vertrouwen heeft is bij mannen dubbel zo groot, als bij vrouwen, maar blijft klein.

Is het vertrouwen hoog bij de algemene bevolking dan is dat bij de specifieke doelgroepen nog hoger: daar stijgt het tot 81% bij de ouders en verder naar 90% bij werkgevers en leerkrachten.

Is het vertrouwen in wetenschap in het algemeen hoog, dan is dat vertrouwen in wetenschappers veel lager: 39% van de Vlamingen gelooft dat je kan vertrouwen dat het klopt wat wetenschappers zeggen. Enkel bij hoger opgeleiden ligt dit wat hoger (47%).

Mogelijke verklaring kan liggen in feit dat slechts 58% van de algemene bevolking gelooft dat wetenschappers werken volgens strikte regels en procedures.

In vergelijking met de algemene bevolking zijn werkgevers, leerkrachten en ouders iets positiever maar enkel bij leerkrachten vertrouwt net de helft dat het klopt wat wetenschappers zeggen.

2 op 4 leerkrachten gelooft wel dat wetenschappers werken volgens strikte regels en procedures.

Dat wetenschappers onderzoek doen in het algemeen belang wordt wel algemeen onderschreven (68%, in

alle subgroepen (vrouwen nog iets meer dan mannen)).

Toch is er een relatief grote groep (27%) die zich bezorgd toont over wat ze van wetenschap weten, bij ouderen (33%) en bij lager opgeleiden (37%) is dat zelfs nog iets meer.

Het algemeen belang dat wetenschappers dienen, wordt in alle specifieke groepen onderkend zoals in de algemene bevolking.

Werkgevers en ouders tonen zich wel minder bezorgd over wetenschap als ze er meer van te weten komen, de ondervraagde leerkrachten nog net iets meer in vergelijking met de algemene bevolking.

Algemeen overweegt een positief gevoel tegenover wetenschappers bij de algemene bevolking: slechts 1 op 4 denkt dat wetenschappers niet denken aan de risico's en 63% vindt de voordelen van wetenschap en onderzoek groter dan de nadelen.

Al zien we bij ouderen net zoals bij lager geschoolden een grotere vrees dat er te weinig gedacht wordt aan de risico's.

Werkgevers, leerkrachten en ouders staan duidelijk positiever tegenover wetenschap: ze vinden minder dat wetenschappers niet denken aan de risico's bij het proberen van nieuwe dingen en zien nog meer de voordelen opwegen tegen de nadelen van wetenschap en onderzoek.

De omarming van technologische vernieuwing ligt lager dan het belang en de interesse, 51% gaat akkoord met de stelling dat we technologische vernieuwingen moeten omarmen; opvallend is dat ouderen hier niet negatiever zijn dan jongeren, integendeel zelfs (57%).

We zien geen significante verschillen tussen de specifieke groepen op vlak van omarming van nieuwe technologieën.

De ondervraagde Vlamingen vinden wetenschappers in het algemeen eerder interessant (68%) dan saai (12%) en eerder open 46% dan enggeestig (16%). Jongeren en hoger opgeleiden zijn telkens positiever over wetenschappers op deze vlakken.

De specifieke doelgroepen vinden wetenschappers ongeveer even interessant als de algemene bevolking (niet meer dus), maar wel iets opener.

Op vlak van communicatie en openheid naar de buitenwereld zien we iets "mindere" scores: slechts iets meer (33% vs 27%) vindt wetenschappers eerder goed dan slecht in communiceren en 33% vindt eerder dat wetenschappers op zichzelf zijn vs slechts 25% dat ze open naar de buitenwereld zijn.

We zien geen significante verschillen tussen de specifieke groepen op vlak van perceptie rond communicatie en openheid van wetenschappers.

Slechts 12% vindt wetenschappers eerder oneerlijk en 11% vindt wetenschappers onethisch en 63% vindt wetenschappers wel degelijk betrouwbaar. Jongeren en hoger opgeleiden staan positiever tegenover wetenschappers op deze vlakken.

Op vlak van eerlijkheid en ethiek geven de specifieke doelgroepen gelijkaardige scores aan wetenschappers, al vinden ze wetenschappers wel iets meer betrouwbaar in vergelijking met het oordeel van de algemene bevolking.

Ondersteuning voor wetenschap ... duidelijk draagvlak voor ondersteuning door de overheid van wetenschap bij de Vlaming

Er is duidelijk draagvlak voor ondersteuning van wetenschap door overheid in het algemeen (77%), zelfs als dat geen onmiddellijke voordelen biedt, blijft 63% voorstander. Hoger opgeleiden zijn meer voorstander en ouderen zijn opvallend meer voorstander voor fundamenteel onderzoek.

Het draagvlak voor ondersteuning van wetenschap door de overheid in het algemeen ligt zelfs nog hoger bij de specifieke groepen, vooral bij leerkrachten is deze het hoogst zowel in het algemeen (88%) als voor meer fundamenteel onderzoek (73%).

Betrokkenheid bij wetenschap ... ondanks hoge aangegeven interesse en belang is er minder zin in participatie.

In vergelijking met interesse, belang en vertrouwen, ligt de betrokkenheid heel wat lager: ongeveer 1 op 3 wil wel betrokken worden bij de uitvoering van onderzoek of gesprekken met wetenschappers. Bij jongeren en hogeschoolden ligt dit opvallend hoger.

Bij werkgevers en ouders ligt de wens tot betrokkenheid iets hoger dan in de algemene bevolking maar haalt ook daar (net) de helft niet. Bij leerkrachten ligt deze ongeveer op het niveau van de algemene bevolking.

Ongeveer 38% van de mensen vindt dat de wetenschap weinig rekening houdt met zijn/haar mening, vooral ouderen en laaggeschoolden vinden dat.

Langs de andere kant wil 41% mee beslissen wat zou moeten onderzocht worden, en ook hier vinden hogeschoolden dat meer.

Ook al ligt het iets lager dan in de algemene bevolking, toch is er ook een groot gedeelte van de bevroegden in de specifieke groepen die vinden dat er weinig rekening gehouden wordt met hun mening binnen de wetenschap.

De wil om betrokken te worden ligt bij ouders en werkgevers iets hoger op bijna 50%.

Iets meer dan de helft van de Vlaamse bevolking vindt dat wetenschappers te weinig inspanningen doen om begrijpelijk over te komen. Vooral ouderen en lager opgeleiden vinden dit.

Werkgevers vinden nog iets meer dan de Vlaamse bevolking dat wetenschappers te weinig inspanningen doen qua begrijpbaarheid naar het grote publiek.

Wetenschappelijke (levens)houding: ... belangrijk onderdeel in het leven van iets meer dan de helft van de ondervraagde Vlamingen

Ongeveer helft van de ondervraagde Vlamingen (47%) geeft aan nieuwe kennis te gebruiken om zelf nieuwe dingen te ontwikkelen en een ongeveer even grote groep (46%) zegt de neiging te hebben bronnen te checken. Op beide aspecten scoren hoog opgeleiden hoger, mannen geven aan meer te dubbelchecken, vrouwen en ouderen geven aan minder bezig zijn met nieuwe dingen te ontwikkelen

Specifieke groepen geven meer aan te houden van het ontwikkelen van nieuwe dingen dan de algemene bevolking. Het stijgt naar 58% bij ouders en leerkrachten en 69% bij werkgevers.

Werkgevers geven ook significant meer aan informatie te dubbelchecken.

Bijna 2 op 3 geeft aan altijd te willen weten hoe dingen in elkaar steken, mannen, jongeren en hoogopgeleiden nog iets meer. 84% van de jongeren geeft aan heel hun leven nieuwe dingen te willen bijleren, bij ouderen ligt dit wat lager op 58%, net zoals bij lager geschoolden.

Werkgevers geven significant meer aan te willen weten hoe dingen in elkaar zitten (80%) en geven ook meer aan nieuwe dingen te willen bijleren (83%). Ook leerkrachten en ouders geven dit meer aan dan de algemene bevolking.

Wetenschapsprofiel: veel mensen geven aan te participeren/consumeren, hogere participatie van jongeren, hoger opgeleiden, werkgevers en leerkrachten. TV blijft een belangrijk kanaal.

Iets minder dan 1 op 5 geeft aan beroepsmatig actief te zijn (geweest) in wetenschap of onderzoek. Mannen, hoger opgeleiden en jongeren iets meer. Bij werkgevers stijgt dit naar 26%.

Ongeveer 1 op 3 zegt minstens jaarlijks een wetenschapscentrum te bezoeken, ongeveer even veel mensen zeggen dit nooit te doen. De cijfers voor een geschiedkundig museum liggen iets hoger (40% minstens jaarlijks). Lager geschoolden geven aan minder te participeren. Bezoeken aan wetenschapscentra en geschiedkundige musea liggen hoger bij alle specifieke doelgroepen, vooral bij leerkrachten liggen deze hoger.

Bezoek aan kunstmuseum is vergelijkbaar met geschiedkundig museum, en de bezoekfrequentie aan een dierentuin ligt hoger. Bij dierentuinbezoek is de kloof tussen hoog en laaggeschoolden absoluut gezien ook het kleinst. Bezoeken aan kunstmusea liggen vooral bij leerkrachten hoger, bezoek aan een dierentuin ligt bij ouders het hoogst.

40% van de ondervraagde Vlaming geeft aan jaarlijks plantentuin te bezoeken, een pak minder (25%) zegt naar evenementen over wetenschap of technologie te gaan. Bezoek aan een plantentuin ligt hoger bij leerkrachten, bezoeken van evenementen is hoger bij leerkrachten, ouders en werkgevers.

Cursussen of workshops over wetenschap of technologie scoren duidelijk het laagst (70% neemt nooit deel), programma's op TV over wetenschap of technologie het hoogst: slechts 14% geeft aan dit nooit te bekijken (ouderen en lager geschoolden geven vaker nooit aan). Werkgevers en leerkrachten scoren hoger op vlak van cursussen of workshops bijwonen en ook op vlak van bekijken van TV-programma's rond wetenschap en technologie.

Programma's op internet en gespecialiseerde websites scoren beduidend minder dan TV, maar toch nog redelijk hoog: ongeveer 1 op 3 doet beide zaken nooit. Werkgevers en leerkrachten geven aan duidelijk meer het internet te raadplegen rond wetenschap en technologie.

Tijdschriften scoren nog iets lager dan internet, zowel meer populaire als vakbladen, al geeft ook hier nog steeds de helft dit wel eens te doen. Vooral hoger opgeleiden en jongeren geven vaker aan dit te doen. Opnieuw scoren werkgevers en leerkrachten hoger op vlak van mediagebruik rond wetenschap en technologie als het gaat om tijdschriften.

STEM:...gekend door nipte meerderheid, weinig mensen weten waar ze terecht kunnen voor eventuele verdieping, maar wel geloof in potentieel voor vooruitgang.

Iets meer dan de helft van de ondervraagde Vlamingen (55%) geeft aan al van STEM te hebben gehoord, dat percentage ligt beduidend hoger bij jongeren (65%) en hoger opgeleiden (74%), maar ook bij vrouwen (58%).

Zo goed als alle ondervraagde leerkrachten (95%) geven aan al van STEM gehoord te hebben, bij werkgevers en ouders ligt dat rond de 75% wat ook een stuk hoger is dan bij de algemene bevolking.

Bijna 18% zou zich via opleiding willen verdiepen in STEM, mannen meer dan vrouwen en jongeren meer dan ouderen. Hoger geschoolden meer dan lager geschoolden.

Bij specifieke groepen stijgt de interesse voor verdere STEM-verdieping tot bijna 30%.

Slechts een beperkte groep van 9% denkt te weten waar terecht te kunnen voor eventuele STEM-verdieping.

Bij werkgevers en bij ouders ligt het percentage dat dit denkt te weten iets hoger dan in de algemene bevolking. Bij de leerkrachten ligt dit een pak hoger, maar blijft toch ook beperkt tot 26%.

Het geloof in STEM als positieve verandering is aanwezig bij net iets meer dan de helft van de ondervraagde Vlamingen (53%). Dat geloof is duidelijk wel hoger bij jongeren (68%) en hoger opgeleiden (70%).

Het geloof in STEM als positieve verandering is duidelijk sterker aanwezig bij de specifieke doelgroepen: bij

ouders stijgt dit naar 62%, bij leerkrachten naar 66% en bij werkgevers naar 72%.

b. Specifieke wetenschapsbarometers

WERKGEVERS: STEM is belangrijk in de helft van de ondervraagde bedrijven, en daar wordt ook geïnvesteerd in bijkomende kennis. Perceptie leeft bij een grote groep dat bestaande STEM- opleidingen niet aansluiten bij de specifieke noden.

Ruim de helft van de werkgevers (54%) zegt STEM belangrijk te vinden in hun onderneming. Slechts 1 op 10 werkgevers met een achtergrond in exacte wetenschappen vindt STEM onbelangrijk, tegenover 26% bij de werkgevers met een andere achtergrond.

Hoewel slechts een derde van de ondervraagde werkgevers aangeeft dat ze zelf technologische ontwikkelingen op de voet volgen, zegt ongeveer de helft dat hun bedrijf wel investeert in die kennis. Van de werkgevers met een andere achtergrond dan exacte wetenschappen zegt 41% de technologische ontwikkelingen niet te volgen, tegenover een kwart van de werkgevers met een achtergrond in exacte wetenschappen.

3 op 10 bevraagde werkgevers geeft aan dat ze het belangrijk vinden dat hun werknemers een achtergrond in STEM hebben. Dat aandeel is nog hoger bij werkgevers met een exact wetenschappelijke richting (47%) dan bij de werkgevers met een andere opleiding (31%).

1 op 4 ondervraagde werkgevers geeft aan niet akkoord te zijn met de stelling dat de STEM- opleidingen sterk aansluiten bij de specifieke noden van hun bedrijf. Een derde van de vrouwelijke werkgevers zegt dat de inhoud van de STEM-opleidingen niet aansluit bij de noden van hun bedrijf, tegenover 19% van de mannelijke werkgevers. Eenzelfde verschil zien we bij de werkgevers met een niet-wetenschappelijke achtergrond, waar ook 30% een discrepantie ziet tussen de opleidingen en hun bedrijf, tegenover 18% van de werkgevers met een wetenschappelijke achtergrond.

LEERKRACHTEN: Mening over STEM is gemiddeld genomen wel positief, maar de kennis ontbreekt vaak om er zelf mee aan de slag te gaan. Bij een niet onaanzienlijke groep is de perceptie van het belang van STEM wel niet aanwezig. Vooral de ondervraagde jonge leerkrachten en leerkrachten secundair scoren minder goed.

Slechts een derde van alle ondervraagde leerkrachten geeft aan dat ze vertrouwd genoeg zijn met STEM om het te onderwijzen. Opvallend genoeg geven slechts 57% van de ondervraagde STEM- leerkrachten dit aan, al is dit slechts een kleine groep.

Iets minder dan de helft van de ondervraagde leerkrachten voelt zich in staat om vragen van leerlingen te beantwoorden. Opvallend zijn daar de relatief lage scores ook weer bij STEM- leerkrachten, maar verontrustend is ook het lage cijfer van 49,6% bij de ondervraagde leerkrachten basisonderwijs.

Ongeveer een derde van de leerkrachten wordt enthousiast om over STEM te onderwijzen, bij jonge leerkrachten ligt dit opvallend lager (20%). In het basisonderwijs ligt dit iets hoger op 45%. Opvallend is dat in de weliswaar kleine groep STEM-leerkrachten het enthousiasme ook niet veel hoger ligt op 48%.

STEM “moeten” onderwijzen leidt echter niet tot een grote zenuwachtigheid.

Een nipte meerderheid van de bevraagde leerkrachten (59%) is van mening dat STEM al in het basisonderwijs zo vroeg mogelijk verankerd moet zijn. Bij de leerkrachten basisonderwijs zelf ligt dit iets hoger (67%). Daarentegen zegt maar liefst 82% van alle leerkrachten dat andere onderwijsthema's even belangrijk zijn.

Slechts 6 op 10 leerkrachten geeft aan dat STEM essentieel is voor kinderen.

STEM blijkt vooral bij jonge leerkrachten minder meeval te kennen: in die weliswaar beperkte subgroep vindt namelijk een op drie dat STEM niet essentieel is, tegenover 13% en 9% bij hun collega's van respectievelijk 35-54 jaar en 55+.

Daarnaast is ook 1 op 5 leerkrachten secundair onderwijs die mening toegedaan, tegenover slechts 6% bij de leerkrachten basisonderwijs.

Ook over de impact van de aandacht voor STEM op andere vakken is de mening verdeeld.

Algemeen vindt iets meer dan 1 op 3 (35%) van de leerkrachten dat STEM ten koste gaat van andere kennis en vaardigheden. In het secundair onderwijs is dat aandeel een pak groter: 44% van de leerkrachten is het eens met die stelling, tegenover 1 op 4 leerkrachten in het basisonderwijs.

Van de bevroegde leerkrachten vindt 60% dat STEM essentieel is voor leerlingen om later een goede studie-keuze te maken. Die mening zijn vooral oudere leerkrachten toegedaan: tussen 35-54 gaat 62% akkoord met die stelling, bij de 55+'ers is dat 66%, terwijl slechts 4 op 10 jonge leerkrachten STEM belangrijk vinden voor de verdere studies.

In het basisonderwijs is dat aandeel iets hoger met 3 op de 4 leerkrachten, terwijl slechts de helft van de bevroegde leerkrachten S.O. het daarmee eens is.

Een derde van de bevroegde leerkrachten zegt het belang van STEM overschat te vinden. Daarentegen zegt 6 op 10 wel dat STEM essentieel is voor leerlingen voor hun latere beroep.

Opvallend: bijna de helft van de leerkrachten S.O. vindt STEM overschat, in het basisonderwijs is dat slechts 16%.

ouders: STEM keuze wordt niet tegengehouden, maar slechts beperkt gestimuleerd, misschien omdat we bij een grote groep weinig kennis/zelfvertrouwen rond STEM zien? Een grote groep vindt dat er te weinig aandacht is voor STEM in basisonderwijs en zou extra schoolse activiteiten rond STEM wel stimuleren.

Ruim 7 op 10 ouders zegt regelmatig met hun kinderen te praten over wetenschappelijke onderwerpen, en 65% zegt zijn kind(eren) te helpen zelf informatie op te zoeken.

Slechts vier op tien ouders zegt zich zelfzeker te voelen om hun kinderen te helpen met STEM-thema's, eenzelfde aandeel vindt het niet moeilijker om hun kinderen hierbij te helpen dan met andere thema's. Het zijn vooral de vaders die er geen problemen mee hebben: 47% zegt genoeg vertrouwen te hebben (vs 36% van de moeders). Daarnaast geven ook meer ouders met een hoger diploma aan zelfzeker genoeg te zijn om hun kinderen te helpen: 49% tegenover 36% van de ouders met een hoger middelbaar diploma.

60% van de bevroegde ouders zegt dat ze het belangrijk vinden dat hun kinderen een stevige STEM-basis meekrijgen. Het zijn vooral de vaders die er belang aan hechten: 64% tegenover 56% van de moeders. Als we naar de opleiding van de ouders kijken, zien we dat vooral hoogopgeleide ouders (66%) en ouders met een diploma in exacte wetenschappen (64%) het daarmee eens zijn, tegenover de helft van de ouders met een diploma middelbaar, en de helft van de ouders die een ander diploma hebben dan een STEM-richting.

Slechts 15% van de ouders in onze steekproef gaat akkoord met de stelling dat het belang van STEM overschat wordt. 8 op 10 ouders zou hun kinderen een STEM-richting laten volgen als ze dat willen. Opnieuw zien we dat meer ouders met een diploma hoger onderwijs (45%) en een diploma in een STEM-richting (43%) belang hechten aan STEM in vergelijking met ouders met een hoger middelbaar diploma (31%) en een ander diploma dan een exacte wetenschap (32%).

Opvallend is dat slechts de helft van de ouders zegt dat ze hun kind actief zouden stimuleren om een STEM-

richting te volgen, maar dat 40% van de ouders vindt dat hun kind te weinig in aanraking kwam met STEM in het basisonderwijs.

Zes op tien ouders vindt dat er in het lager onderwijs meer aandacht moet komen voor STEM- vakken. Ouders van kinderen die in het lager onderwijs zitten zijn hier licht in de meerderheid (64%) in vergelijking met ouders van kinderen die in het secundair onderwijs zitten (58%).

Slechts 8% van de bevroegde ouders zou hun kinderen liever niet naar een STEM-richting sturen als ze konden kiezen. 15% van de ouders zegt daarnaast te geloven dat een STEM-richting volgen de kansen in het hoger onderwijs beperkt. Zes op tien ouders met een diploma hoger onderwijs denkt niet dat een STEM-richting volgen de mogelijkheden beperkt in het hoger onderwijs, tegenover vier op tien ouders met een middelbaar diploma.

Twee derden van de ouders in de steekproef zou hun kind stimuleren om deel te nemen aan buitenschoolse activiteiten rond STEM-thema's als het kind daar interesse in heeft. Slechts 16% van de ouders gelooft daarnaast dat de aandacht voor STEM ten koste gaat van andere kennis en vaardigheden. Opnieuw blijken meer hoogopgeleide ouders voorstander van STEM: de helft gelooft niet dat andere vakken lijden onder de STEM-aandacht, tegenover ruim een derde van de ouders met een middelbaar diploma.

62% van de bevroegde ouders zegt het belangrijk te vinden om hun kinderen te laten proeven van STEM-thema's. Een iets kleiner aandeel (56%) zegt STEM essentieel te vinden om hun kinderen voor te bereiden op actuele uitdagingen in de samenleving. We zien opnieuw een significant groter aandeel van ouders die het belangrijk vinden dat hun kinderen vertrouwd raken met STEM-thema's bij de hoogopgeleide ouders (70% vs 55%) en de ouders met een STEM-diploma (67% vs 56%)

LEERLINGEN: De term STEM is nog niet helemaal ingeburgerd, en de meerwaarde voor een job later wordt slechts door helft van de leerlingen gezien. Er is op zich wel veel interesse en het wordt als leuk (genoeg) aanzien, maar er is een opvallend slechtere visie op STEM bij leerlingen secundair onderwijs in vergelijking met leerlingen basisonderwijs.

Van de ondervraagde leerlingen zegt maar liefst drie op vier dat ze wetenschap leuk vinden. Een vergelijkbaar aandeel zou er graag meer over weten en gelooft dat wetenschap mensenlevens verbetert.

Het zijn vooral de leerlingen in het lager onderwijs die nog positiever zijn over wetenschap, want in het secundair onderwijs zien we significant meer leerlingen die wetenschap niet leuk vinden (24% vs 10%), die er niet meer over willen weten (24% vs 11%) en die niet geloven dat wetenschap het leven van mensen beter maakt (12% vs 6%).

Terwijl maar liefst 9 op 10 leerlingen zegt dat wetenschap ook nuttig is voor henzelf, zegt slechts 65% vertrouwen te hebben in wat wetenschappers zeggen. Dat wantrouwen leeft iets bij meer leerlingen uit het secundair (22%) dan het basisonderwijs (10%). Terwijl slechts 3% van de leerlingen in het basisonderwijs aangeeft dat ze wetenschap niet nuttig vinden in hun eigen leven, stijgt dat bij de leerlingen S.O. tot 10%.

6 op 10 leerlingen zegt wetenschappers boeiend te vinden. Daarentegen vindt ook 63% van de leerlingen dat ze niet erg veel begrijpen van wat wetenschappers vertellen.

Slechts 4 op 10 leerlingen geeft aan dat ze wetenschappers vaak in de media aan het woord horen. Er zijn geen significante verschillen tussen leeftijdscategorieën, geslacht of opleiding.

Van de bevroegde leerlingen zegt bijna de helft (46%) dat ze graag wetenschapper zouden worden. Een iets groter aandeel (66%) wil naar eigen zeggen wel eens met een wetenschapper praten, en 69% zou wel eens willen meedoen met een wetenschappelijk project.

We zien een relatief grote consumptie van programma's op TV en internet rond wetenschap en technologie, bij jongeren kinderen meer via internet en video's dan websites.

Een meerderheid van de bevroegde leerlingen vindt een wetenschapscentrum leuk (76%, maar een

dierentuin nog leuker 85%), musea zijn duidelijk minder populair (een geschiedkundig museum vindt 42% leuk, een kunstmuseum slechts 24%).

Een opvallend grote groep leerlingen zegt nog nooit over STEM gehoord te hebben (40%), vooral in het basisonderwijs (56%) maar ook in secundair onderwijs is dit een grote groep van 21%.

De meeste leerlingen vinden STEM-zaken nochtans leuk (75%), 29% vindt STEM zaken wilswaar moeilijker dan andere vakken.

Ongeveer helft van de ondervraagde leerlingen vindt STEM in vrije tijd leuk, 65% vindt STEM op school nuttig voor het dagelijkse leven.

Ongeveer helft wil later studierichting en beroep doen met veel STEM, al ligt dat beduidend hoger in het basisonderwijs dan in het secundair onderwijs.

Iets minder dan de helft van de ondervraagde leerlingen uit het secundair onderwijs vindt STEM belangrijk voor het vinden van een goede job. (45%)

Bijlage 2. Lijst van afkortingen

AFM	Agentschap voor Facilitair Management
AG	Administrateur-generaal
AgO	Agentschap voor Overheidspersoneel
Agoria	Federatie van de Technologische Industrie
AHOVOS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen
AI	Artificiële intelligentie
AMS	Antwerp Management School
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AO	Agentschap Ondernemen
AOI	Afdeling Ondernemen en Innoveren
AOND	Afdeling Onderzoek
ASC	Afdeling Strategie en Coördinatie
AVG	Algemene Verordening Gegevenbescherming
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
AZO	Algemene Zaken en Ondersteuning
B2B	Business-to-business
BAWM	Binnen de algemene werkingsmiddelen
BBE	Bio-gebaseerde Economie
BBI	Bio-based Industries Public-Private Partnership
BBMRI	Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure
BBP	Bruto Binnenlands Product
BCCM	Belgian Co-ordinated Collections of Micro-organisms
BCM	Bedrijfscontinuïteitsmanagement
BCP	Bedrijfscontinuïteitsplan
BELNET	Belgisch Nationaal Onderzoeksnetwork
BHO	Bridgehead Organisation
BO	Begrotingsopmaak
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
BUTE0	Digitale begrotingstool dat gebruikt wordt binnen de Vlaamse overheid
BVR	Besluit Vlaamse Regering
BZ	Bestuurszaken
CCAM	Cooperative and connected automated mobility
CCS	Carbon Capture and Storage
CCU	Carbon Capture and Usage
CE	Circulaire economie
CEF	Connecting Europe Facility
CERIF	Common European Research Information Format
CERN	European Organization for Nuclear Research
CFS	Commissie Federale Samenwerking
CFS/STAT	Commissie Federale Samenwerking voor Statistiek
CIP	KCI , Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en InnovatieCompetitiveness and Innovation Programme

CIS	Commissie Internationale samenwerking
CKO	Centrale voor Kredieten aan Ondernemingen
CLARIN	Common Language Resources and Technology Infrastructure
CMI	Centrum voor Medische Innovatie
COSME	Programme for Competitiveness of Enterprises and SME's
COST	(European) Cooperation in Science and Technology
CoT	City of Things
CPT	Clean Power for Transport
CRC	Clinical Research Centre
CRIS	Current Research Information Systems
CS	Cybersecurity
CSA	Coordination and Support Actions
CSTP	Committee for Scientific and Technological Policy
CvR	Comité van de Regio's
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
DARIAH	Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities
DCPA	Dienstencentrum Personeelsadministratie
DEP	Digital Europe Programme
DG	Directeur-generaal / directoraat-generaal
DG ENTR	Commissie - DG Ondernemingen en Industrie
DG REG	EU Commissie - Directoraat Generaal Regionaal Beleid
DG RTD	Commissie - DG Onderzoek en Innovatie
DGE	Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie
DOSP	Digital Open Science Platform
DPO	Data Protection Officer
DRI	Digital Research Infrastructure
DSM	Digitale Interne Markt
DSP Valley	Digital Signal Processing Valley Designing Smart Products
EATRIS	European Advanced Translational Research InfraStructure in Medicine
EC	Europese Commissie
ECOOM	Expertisecentrum O&O monitoring
ECRIN	European Clinical Infrastructure Network
ECRN	European Chemical Regions Network
EDIDP	European Defence Industrial Development Programme
EEN	European Enterprise Network
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EFSI	Europees Fonds voor Strategische Investerings
EIB	Europese Investeringsbank
EIF	Europees Investeringsfonds
EIP	Programma voor Ondernemerschap en Innovatie
EIT	Europees Instituut voor Innovatie en technologie
ELat	Kennisdriehoek Eindhoven/Leuven/Aken
EMBRC	European Marine Biological Resource Centre
EMU	Europese Monetaire Unie
EOSC	European Open Science Cloud

EP	Europees Parlement
EPG	Enterprise Policy Group
EPI	European Processor Initiative
EPO	European Patent Office
ERAC	European Research Area Committee
ERA-NET	European Research Area Networks
ERC	European Research Council
ERIC	European Research Infrastructure Consortium
ERRIN	European Regions Research and Innovation Network vzw
ESA	European Space Agency
ESF	European Science Foundation
ESFRI	European Strategy Forum on Research Infrastructures
ESIF	Europese structuur- en investeringsfondsen
ETS	European Trading System
EU	Europese Unie
EUR	euro / euro's
EURAXESS	Mobility portal for researchers in the European Research Area
euroCRIS	European Organisation for International Research Information
EuroHPC	Euro High Performance Computing
EUROSTAT	Statistical Office of the European Union
EV	Elektrische voertuigen
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
EWI	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie
FB	(Beleidsdomein) Financiën en Begroting
Febelfin	Belgische Federatie van de financiële sector
FET	Future and Emerging Technologies
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eénmalige Investeringsuitgaven
FIT	Flanders Investment and Trade
FOD	Federale Overheidsdienst
FOD Economie	Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie
FRIS	Flanders Research Information Space
FUST	Flanders UNESCO Science Trust Fund
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen
GANIL	Grand Accélérateur National d
GBAORD	Government Budget Appropriations or Outlays on Research and Development
GBARD	Government Budget Allocations for R&D
GEM	Global Entrepreneurship Monitor
GIMV	Gewestelijke InvesteringsMaatschappij voor Vlaanderen
HEB	Hernieuwbare Energie Bronnen
HERD	Higher Education intramural Expenditure on R&D
Hermesfonds	Fonds voor Flankerend Economisch Beleid
HFB	Het Facilitair Bedrijf
HoGent	Hogeschool Gent
Horizon2020	Achtste Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (2014-2020)
HR	Human Resources

HT	hoogtechnologisch
IBF	International Bioeconomy Forum
IBN	Innovatief BedrijfsNetwerk
IBP	Informatiebeheersplan
ICT	Thematische prioriteit 'Informatie- en communicatietechnologieën' van het Zevende Kaderprogramma
IE	Intellectuele Eigendom
IEA	Internationaal Energie Agenschap
IEC	Interministeriële Economische Commissie
IF	Inspectie van Financiën
IHP	International Hydrological Programme
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IMCWB	Interministeriële Conferentie voor Wetenschapsbeleid
IMEC	Interuniversitair Micro-Electronica Centrum
IMI	Innovative Medicines Initiative
iMinds	The Interdisciplinary Institute for Broadband Technology (former IBBT)
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
INSTRUCT	An Integrated Structural Biology Infrastructure for EuropeESFRI-project
IOC	Intergouvernementele Oceanografische Commissie
IODE	International Oceanographic Data and Information Exchange
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
IoT	Internet of Things
IPCEI	Important projects of common European Interest
IT	Informatietechnologie
ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde
IUAP	Interuniversitaire Attractiepolen
IWG/iWG	Interdepartementale Werkgroep
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
JOP	JaarOndernemingsPlan
JPI	Joint Programming Initiative(s)
JPND	Joint Programming - Neurodegenerative Disease Research including Alzheimer
JU	Joint Undertakings
DKB	Departement Kanselarij en Bestuur
KIC	Knowledge and Innovation Community
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen
kmo	kleine en middelgrote onderneming(en)
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
KPI	Kritische Prestatie-indicator
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
LNE	E-Science European Infrastructure for Biodiversity and Ecosystem Research
LO	Leefmilieu, Natuur en Energie
LRM	Limburgse Reconversie maatschappij
LV	Landbouw & Visserij
MaaS	Mobility as a Service

MAB	Man and the Biosphere programme
MAC	(Vastleggings)machtiging
MB	Ministerieel Besluit
MFK	Meerjarig Financieel Kader
MIP	Macroeconomic Imbalance Procedure
MOCR	Mean Observed Citation Rate
MoU	Memorandum of Understanding (samenwerkingsovereenkomst)
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MSCA	Marie Skłodowska Curie Acties
NBB	Nationale Bank van België
NCP	Netwerk van erkende National Contact Points bij de EC
NERF	Neuro-Electronics Research Flanders
NESTI	National Experts on Science and Technology Indicators
NHP	Nationaal Hervormingsprogramma van België voor EU 2020
NIB	Nieuw Industrieel Beleid
NL	Nederland
NMR	Nucleair Magnetic Resonance
NRWF	NoordrijnWestfalen
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
O&O&I	Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie
OCI	Overleg Creatieve Industrieën
OD	Operationele doelstelling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OJO	Omkadering van Jonge Onderzoekers
OKA	Overleg kabinet administratie
OMG	Departement of beleidsdomein Omgeving
OP	Operationeel Programma('s)
OV	Onderwijs & Vorming
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PC	Programmacomité
PDOS	Pensioendienst voor de Overheidssector
PIO	Programma Innovatieve Overheidsopdrachten
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
POD	Programmatorische Overheidsdienst
PR	Begrotingsprogramma
PRACE	Partnership for Advanced Computing in Europe
PTOW	Plaats- en tijdonafhankelijk werken
REG	Rationeel Energie Gebruik
RegMed XB	REGenerative MEDicine crossing Borders
RIHR	Research Institutions and Human Resources
RIO	Research and Innovation Observatory
RIS	Regional Innovation Scoreboard
RRI	Responsible Research and Innovation
RTD	Onderzoek en Technologische Ontwikkeling
RVO-Society	Roger van Overstraeten Society

SALK	Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat
SAR	Strategische AdviesRaad
SB	Strategische onderzoeksbeurzen
SBA	Small Business Act
SBO	Strategisch Basisonderzoek
SD	Strategische doelstelling
SEP	Stuurgroep EU platform (Vlaams)
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SET-plan	European Strategic Energy Technology Plan
SG	Secretaris-generaal
SGHRM	Steering Working Group Human Resource and Mobility
SHARE	Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
SIM	Strategisch Initiatief Materialen
SME	Small and Medium-sized enterprise(s)
SOC	Strategische onderzoekscentra
SOFI	Spin-Off FinancieringsInstrument
STEM	wetenschap, technologie, ingenieurswetenschappen, wiskunde
STEREO	Onderzoeksprogramma inzake aardobservatie
STI	Science, Technology and Innovation
STORE	Steunpunt Economie en Ondernemen
SVR	Studiedienst van de Vlaamse Regering
TBM	Toegepast Biomedisch Onderzoek
TETRA	TEchnologie TRAnsfer
TINA-fonds	Transformatie, Innovatie en Acceleratiefonds
TIP	Trade Indicators Project
TST	Taal- en Spraaktechnologie
UHasselt	Universiteit Hasselt
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization
UNU	Universiteit van de Verenigde Naties
UNU-CRIS	United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies
VABB-SHW	Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand voor Sociale en Humane Wetenschappen
VAK	Vastleggingskrediet
VARIO	Vlaamse Adviesraad voor Innoveren & Ondernemen
VEK	Vereffeningskrediet
VG	Vlaamse Gemeenschap
VHP	Vlaams Hervormingsprogramma
ViA	Vlaanderen in Actie - Pact 2020
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VIN	Vlaams Innovatienetwerk
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VKBO	Verrijkte Kruispuntbank voor Ondernemingen
VKEP	Vlaams Klimaat en Energie Plan
VLAIO	Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen
Vlerick	Vlerick Business School

VLEVA	Vlaams-Europees verbindingagentschap
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VN	Verenigde Naties
VO	Vlaamse overheid
VON	Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk
VOU	Vragen om uitleg
VPM	Vlaamse Participatiemaatschappij
VR	Vlaamse Regering
VRI	Vlaamse RuimtevaartIndustrie
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren
VRK	Variabel Krediet
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VSC	Vlaams Supercomputer Centrum
VTE	VolTijds Equivalent(en)
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VVC	Vlaams VerkeersCentrum
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk
W&I	Wetenschap en Innovatie
W&T	Wetenschap en Technologische dienstverlening
WECOM	Welzijns- en EmancipatieCOMmissie bij het IWT
WEF	World Economic Forum
WIN	Wetenschapsinformatienetwerk
WOW	Welzijn op het werk
WP	Wetenschappelijk Personeel
WSE	Beleidsdomein of Departement Werk en Sociale Economie
WTI	Wetenschap, Technologie en Innovatie
ZAP	Zelfstandig Academisch Personeel

Bijlage 3. Uitgavenbegroting Departement EWI bij begrotingsopmaak 2019

Begrotingsartikel	Omschrijving	Basisallocatie	Omschrijving	VAK in K euro	VEK in K euro	VRK in K euro	MAC in K euro
EB0-1EAG2ZZ-LO	Lonen	1EA100	Regeringscommissarissen bij de VPM, GIMVINDUS en LRM	62	62		
		1EA102	Departement EWI - Lonen en sociale lasten - Niet verdeeld	7.258	7.258		
		1EA113	Vergoedingen aan de regeringscommissarissen bij de VPM, GIMVINDUS en LRM	4	4		
		1EA123	VARIO - Lonen	691	691		
EB0-1EAG4ZZ-LO	Lonen	1EA103	Fonds Programmatie Wetenschapsbeleid (lonen vervangers personeel Departement EWI)			121	
EB0-1EAG2ZZ-WT	Werking en toelagen	1EA105	Departement EWI - Informatica (algemene kosten)	546	546		
		1EA106	Departement EWI - Algemene werkingskosten	488	488		
		1EA107	Departement EWI - Schadevergoedingen aan derden	19	19		
		1EA109	Departement EWI - Aankopen en investeringen Informatica	202	200		
		1EA110	Departement EWI - Overige investeringsgoederen	34	34		
		1EA111	Buitenlandse zendingen van de voor EWI bevoegde minister, het kabinet, delegaties o.l.v. de minister of derden i.o.v. de minister	87	87		
		1EA114	Departement EWI - Communicatiebeleid	118	118		
TOTAAL PROGRAMMA A (APPARAATKREDIETEN) in K euro				9.509	9.507	121	0
EB0-1EBG2AA-PA	Participaties	1EB001	Participaties – Thema Overschrijdend – Europese projecten	0	0		
EB0-1EBG2AA-LE	Leningen	1EB000	Leningen – Thema Overschrijdend – Europese projecten	319	319		
EB0-1EBG2AB-WT	Werking en toelagen	1EE112	UNESCO voor de ondersteuning van het Vlaams UNESCO-TRUST-FONDF WETENSCHAPPEN	1.384	1.384		
		1EE148	Aan het Europacollege voor United Nations University (UNU) in het kader van het programma regionale integratiestudies	666	666		

		1EC105	Internationale wetenschappelijke samenwerking	58	58		
		1EC111	Internationale wetenschappelijke en innovatiesamenwerking	929	929		
		1EC117	Internationale wetenschappelijke en innovatiesamenwerking	0	0		
EBO-1EBG2AC-WT	Werking en toelagen	1EC115	De conceptie, voorbereiding en uitvoering van acties met betrekking tot economie	231	231		
		1EC127	Studie- en ontwikkelingscentrum Kempen vzw	35	35		
		1EC116	De conceptie, voorbereiding en uitvoering van acties met betrekking tot wetenschap en innovatie	1.028	1.140		
EBO-1EBG4AC-WT	Werking en toelagen	1EC122	Fonds voor de programmatie van het wetenschapsbeleid			657	
EBO-1EBG2AD-WT	Werking en toelagen	1EE102	Werking en toelagen - VARIO - bijdragen tot een efficiënt en effectief advieslandschap in Vlaanderen	328	328		
EBO-1EBG2AE-WT	Werking en toelagen - ECOOM	1EC110	Expertisecentrum onderzoek en ontwikkelingsmonitoring - ECOOM	2.128	2.128		
EBO-1EBG2AF-WT	Werking en toelagen	1EC124	Financiering steunpunt economie & ondernemen	500	500		
EBO-1EBG2AG-WT	Werking en toelagen	1EE103	Werking en toelagen - beleidsvoorbereiding - cofinanciering steunpunt duurzaam materialenbeheer	200	200		
EBO-1EBG2AH-PR	Provisies	1EE104	Provisies - Algemene beleidsondersteuning – opstap O&O	176.500	172.000		
EBO-1EBG2AI-WT	Werking en toelagen	1EE175	Onderzoek door agentschappen (ex-FFEU)	0	0		
TOTAAL ISE EA - THEMA OVERSCHRIJDEND				184.306	179.918	657	0
TOTAAL PROGRAMMA B (PROVISIES) in K euro				184.306	179.918	657	0

EBO-1ECG2BA-WT	Werking en toelagen - EFSI	1EF126	Opvolging European Fund For Strategic Investments (EFSI-Plan)	200	200		
EBO-1ECG4BA-WT	Werking en toelagen - Limburg Sterk Merk	1EC125	Subsidie aan Limburg Sterk Merk			10.000	
TOTAAL ISE EB - TOEGANG TOT FINANCIERING VOOR ONDERNEMINGEN				200	200	10.000	0
TOTAAL PROGRAMMA C (EEN DUURZAAM ECONOMISCH WEEFSEL , HET FACILITEREN VAN ONDERNEMERSCHAP) in K euro				200	200	10.000	0
EBO-1EEG2GR-IS	Interne stromen – Algemeen fundamenteel onderzoek – KVAB	1EE168	Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB)	1.240	1.240		
EBO-1EEG2GS-IS	Interne stromen – Algemeen fundamenteel onderzoek – Hoger Onderwijs	1EE101	Actieplan "Menselijk kapitaal voor Wetenschap, Technologie en Innovatie"	4.000	4.000		
		1EE128	Bijzondere Onderzoekfondsen in het kader van het METHUSALEM-programma	18.955	18.955		
		1EE138	Bijzondere Onderzoekfondsen voor de UNIVERSITEITEN	156.731	156.731		
		1EE145	Het verrichten van wetenschappelijk onderzoek door de Instellingen van Post-initieel Onderwijs en Hogere instituten voor Schone Kunsten - ITG	2.946	2.944		
		1EE165	Inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid	9.563	9.563		
EBO-1EEG2GT-IS	Interne stromen - Algemeen fundamenteel onderzoek - FWO	1EE176	Fonds Wetenschappelijk onderzoek	12.916	12.916		

EBO-1EEG5GT-IS	Interne stromen – Algemeen fundamenteel onderzoek - FWO	1EE177	FWO fundamenteel onderzoek	193.226	193.226		
		1EE178	FWO Strategisch Basisonderzoek (SBO)	57.098	57.098		
		1EE179	FWO - Klinisch-Wetenschappelijk Onderzoek (TBM en fundamenteel klinische mandaten)	13.447	13.447		
		1EE180	FWO Onderzoekinfrastructuur	28.927	28.927		
		0EE162	FWO fundamenteel onderzoek				202.526
		0EE163	FWO - Klinisch-Wetenschappelijk Onderzoek (TMB en fundamenteel klinische mandaten)				16.451
		0EE164	FWO Strategisch Basisonderzoek (SBO)				74.491
		0EE165	FWO Onderzoekinfrastructuur				6.381
TOTAAL ISE EG - ALGEMEEN FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK				499.049	499.047	0	299.849
EBO-1EEG2HA-WT	Werking en toelagen	1EE107	Koninklijke Maatschappij Voor Dierkunde in Antwerpen (KMDA)	1.206	1.206		
		1EE181	Instellingen van Post-initieel Onderwijs - ORPHEUS	564	564		
		1EE183	Alamire Foundation	812	810		
EBO-1EEG2HU-IS	Interne stromen – APM	1EE173	Plantentuin Meise	10.963	10.963		
EBO-1EEG4HU-IS	Interne stromen – APM	1EE149	Subsidie aan APM			0	
EBO-1EEG5HU-IS	Interne stromen – APM	1EE174	Plantentuin Meise investeringssubsidies (FFEU)	0	10.105		

EBO-1EEG2HQ-IS	Interne stromen – VLIZ	1EE108	Vlaams Instituut voor de Zee VZW	4.198	4.198		
		1EE139	Vlaams Instituut voor de Zee VZW – Investeringsuitgaven	910	910		
TOTAAL ISE EH - DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK				18.653	28.756	0	0
EBO-1EEG2JA-WT	Werking en toelagen - Lissabon	1EC102	Bevordering van de Vlaamse Informatiemaatschappij in het kader van de Lissabon-Strategie	1.028	1.500		
TOTAAL ISE EJ - ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR				1.028	1.500	0	0
EBO-1EEG2KA-WT	Werking en toelagen - AMS	1EE160	Instellingen van Post-initieel Onderwijs - AMS	341	340		
	Werking en toelagen – Vlerick	1EE182	Instellingen van Post-initieel Onderwijs – Vlerick	514	513		
TOTAAL ISE EK - POST INITIEEL ONDERWIJS				855	853	0	0
TOTAAL PROGRAMMA E (WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK: EXCELLENTIE VOOR ALLES) in K euro				526.736	530.156	0	283.398
EBO-1EFG2LA-WT	Werking en toelagen - IMEC	1EF100	VZW IMEC	111.227	111.095		
		1EF103	VZW IMEC in het kader van NERF-activiteiten	907	907		
EBO-1EFG2LB-WT	Werking en toelagen – SOC Maakindustrie	1EF124	SOC Maakindustrie	18.665	17.860		
EBO-1EFG2LC-WT	Werking en toelagen	1EF129	Regeneratieve geneeskunde	3.080	2.466		
EBO-1EFG2LW-IS	Interne stromen - Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB)	1EF123	Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB)	60.886	60.886		
		1EF119	NERF – VIB	907	907		

EBO-1EFG2LX-IS	Interne stromen - Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)	1EF110	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO): werking	41.391	42.891		
		1EF111	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO): financiering van de referentietaken	8.611	8.611		
EBO-1EFG5LX-IS	Interne stromen – VITO FFEU	1EF128	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO): FFEU	0	1.500		
TOTAAL ISE EL - BURGFUNCTIE TUSSEN FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK				245.674	247.123	0	0
EBO-1EFG2MS-IS	Interne stromen	1EE126	Universitaire Interfacediensten	2.920	2.920		
		1EE130	Industriële Onderzoekfondsen	33.370	33.292		
TOTAAL ISE EM - VALORISATIE VAN ONDERZOEKSRISULTATEN				36.290	36.212	0	0
TOTAAL PROGRAMMA F (MEER INNOVATIE, KENNISCREATIE EN KENNISVALORISATIE) in K euro				281.964	283.335	0	0
EBO-1EGG2OA-WT	Werking en toelagen - Sensibilisering en Samenleving	1EG100	Popularisering van Wetenschap Techniek en Technologische Innovatie	10	13		
		1EG101	Bekendmaking van het wetenschapsbeleid en wetenschappelijk onderzoek aan structurele partners	3.500	3.814		
		1EC129	Koninklijke Vlaamse chemische vereniging VZW	7	7		
EBO-1EGG2OB-WT	Werking en toelagen	1EG110	Society Roger Van Overstraeten	822	822		
EBO-1EGG2OC-IS	Interne stromen F.T.I.	1EG102	Flanders Technology International VZW (F.T.I.)	4.282	4.282		
EBO-1EGG2OS-IS	Interne stromen Hoger Onderwijs Expertiscellen	1EG106	Expertiscellen voor de popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie in de schoot van de associaties	1.825	1.821		
TOTAAL ISE EO WETENSCHAPSPOPULARISERING EN -COMMUNICATIE				10.446	10.759	0	0
TOTAAL PROGRAMMA G (EEN GROTER DRAAGVLAK VOOR CREATIVITEIT, WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE) in K euro				10.446	10.759	0	0
TOTAAL ENTITEIT EBO (DEPARTEMENT EWI) in K euro				1.013.161	1.013.875	10.778	583.247

Bijlage 4. Lijst van vertegenwoordigingen in supra-nationale, federale en Vlaamse gremia ter voorbereiding van Europese en internationale dossiers

Naam	Bevoegdheidsniveau	Soort	Organisatie
1. Europese Unie			
1.1. Raad van de Europese Unie			
Raad Concurrentievermogen	Europa	coördinatie vergadering	Raad van de Europese Unie
Raadswerkgroep Concurrentievermogen en Groei	Europa	raadswerkgroep	Raad van de Europese Unie
Raadswerkgroep Onderzoek (RECH)	Europa	raadswerkgroep	Raad van de Europese Unie
1.2. European Research Area			
1.2.1. ERA Related Groups			
ERAC – European Research Area and Innovation Committee	Europa	comité	Raad
ERAC Standing Working Group on Open Science and Open Innovation	Europa	stuurgroep	Raad
ESFRI – European Strategy Forum on Research Infrastructures – plenair	Europa	adviesraad	Raad
GPC – the High Level Group on Joint Programming	Europa	comité	Raad
Annual meeting of the Chairs and Secretaries of the Councils for Science and Technology in Europe	Europa	adviesraar	Europese Commissie
HG – Helsinki Group on Gender in Research and Innovation	Europa	werkgroep	Europese Commissie (maar op korte termijn naar de Raad).
SFIC – Strategic Forum International Science & Technology Cooperation	Europa	comité	Raad
SGHRM – the ERA Steering Group on Human Resources and Mobility	Europa	stuurgroep	Europese Commissie (maar op korte termijn naar de Raad).
IPCEI – Important projects of common European Interest	Europa	adviesraad	Europese Commissie
1.2.2. Ad hoc working groups			
ERAC ad-hoc Working Group on Partnerships	Europa	werkgroep	ERAC
ERAC MLE Mutual Learning Exercises	Europa	werkgroep	ERAC
GPC IG3 - High Level Group for Joint Programming - Implementation Group 3	Europa	werkgroep	GPC

1.3. Horizon 2020			
PC1 Horizontal configuration: coherence across the different parts of the programme and cross-cutting issues	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC1-Subwerkgroep 'Science with and for Society'	Europa	werkgroep	Europese Commissie DG RTD
PC2 ERC, MSCA, FET (European Research Council, Future and Emerging Technologies, Marie Skłodowska-Curie actions)	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC3 Research infrastructures	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC4 Information and Communication Technologies - ICT	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC5 Nanotechnologies, Advanced materials, Biotechnology, Advanced	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC6 Space	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC7 SMEs and Access to Risk Finance	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC8 Health, demographic change and well being	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC9 European Bioeconomy Challenges: Food Security, Sustainable Agriculture and Forestry, Marine and Maritime and Inland Water Research	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC10 Secure, Clean and Efficient Energy	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC11 Smart, Green and Integrated Transport	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC12 Climate Action, Resource Efficiency and Raw materials	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC13 Europe in a changing world - Inclusive, Innovative and Reflective societies	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC14 Secure Societies – Protecting Freedom and security of Europe and its citizens	Europa	programmacomité	Europese Commissie DG RTD
PC5-Subwerkgroep 'HLG Nanotechnology'	Europa	werkgroep	Europese Commissie DG RTD
Member States Group Key Enabling Technologies	Europa	werkgroep	Europese Commissie DG Growth
PC/SCAR (Standing Committee on Agricultural Research) joined workshop - klankbordworkshop t.v.v. H2020	Europa	workshop of the PC	Europese Commissie DG RTD
1.4. Enterprise and SME Policies Group			
Federaal overleg SME Envoy Network	België	comité	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
Enterprise Policy Group (EPG)	Europa	comité	Adviesorgaan voor de Europese Commissie

1.5. European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRIs)			
ANAAE – Analysis and Experimentation on Ecosystems	Europa	werkgroep	Europese Commissie
BBMRI – Biobanking and BioMolecular resources Research Infrastructure	Europa	managementor- gaan	Europese Commissie
DARIAH - Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities (ERIC – European Research Infrastructure Consortium)	Europa	netwerk	Europese Commissie
ELIXIR – A distributed infrastructure for life-science information	Europa	raad van bestuur	ASBL
EMBRC – European Marine Biological Resource Centre	Europa	managementor- gaan	Vorbereidende fase van ERIC
ERINHA – European Research Infrastructure on Highly Pathogenic Agents	Europa	werkgroep	Europese Commissie
ESS – European Social Survey (ERIC – European Research Infrastructure Consortium)	Europa	comité	Europese Commissie
EUBI – Euro-Bioluming	Europa	managementor- gaan	Vorbereidende fase van ERIC
European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)-Environment strategic working group	Europa	expertengroep	European Strategic Forum for Research Infrastructures
			c/o ESFRI Secretariat
ICOS – Integrated Carbon Observation System	Europa	managementor- gaan	Europese Commissie
INSTRUCT – Integrated Structural Biology Infrastructure for Europe	Europa	managementor- gaan	Vorbereidende fase van ERIC
Lifewatch – E-science European Infrastructure for Biodiversity and Ecosystem Research	Europa	managementor- gaan	Europese Commissie
SHARE – Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (ERIC – European Research Infrastructure Consortium)	Europa	comité	Europese Commissie
1.6. Joint Programming Initiatives			
JPI Antimicrobial Resistance (JPI AMR) Management Board	Europa	managementor- gaan	Europese Commissie
JPI NeuroDeGenerative diseases - Management Board	Europa	managementor- gaan	Europese Commissie
JPI Oceans Executive Committee	Europa	comité	Europese Commissie
JPI Oceans Management Board	Europa	netwerk	Europese Commissie
JPI Clean Sky	Europa	netwerk	Europese Commissie

1.7. Joint Undertaking			
European States Representatives Group Fuel Cells and Hydrogen	Europa	comité	Europese Commissie
SRG BBI JU – Strategic Representative Group for Biobased Industries JU	Europa	comité	Europese Commissie
States Representatives Group IMI2 (Innovative Medicines Initiative)	Europa	comité	Europese Commissie
Euro High Performance Computing (EuroHPC) JU	Europa	comité	Europese Commissie – DG Connect
1.8. ERA-NET			
ERA-NET Ocean Energy	Europa	werkgroep	Europese Commissie
			DG RTD
1.9. SET-plan			
EU Steering Group European Strategic Energy Technology Plan (SET-Plan)	Europa	stuurgroep	EC
1.10. EURAXESS			
Pan-European initiative concerning the mobility of researchers in the European Research Area (EURAXESS)	Europa	comité	Europese Commissie
1.11. High Level Group			
High Level Group on Automotive Industry (GEAR 2030)	Europa	werkgroep	Europese Commissie
Technische werkgroep van de High Level Group Energy Intensive Industries	Europa	expertengroep	DG Growth
1.12. Staal			
STIS-comité (Comité voor Staal, Textiel en andere Industriële Sectoren)	Europa	expertengroep	Raad Algemene Zaken
1.13. Andere			
EC - She figures	Europa	werkgroep	Europese Commissie
			DG Research & Innovation
EuroCRIS - CERIF task group (Current Research Information Systems)	Europa	werkgroep	euroCRIS
European RTD Evaluation Network	Europa	overlegorgaan	Europese Commissie
EUROSTAT - Working Group on STI statistics	Europa	werkgroep	EC Eurostat
Expert group on bio-based products	Europa	expertengroep	DG Growth
2. Bi-/tri-laterale en regionale samenwerking			
2.1. Vanguard Initiative			
Vanguard Initiative	Europa	netwerk	Vlaamse overheid

			Departement EWI, afdeling O&I
Vanguard Initiative Bio-economy pilot	Europa	netwerk	Vlaamse overheid
Stuurgroep Nano4Health	Europa	stuurgroep	Contact Center Agentschap Innoveren en Ondernemen
2.2. INTERREG			
Model demonstrator Regions voor duurzame chemie	Europa	stuurgroep	DG Growth
Smart Pilots (interreg project)	Europa	project	EWI
2.3 Vlaams-Nederlandse samenwerking			
Stakeholdersgroep Nederlands-Vlaamse high tech samenwerking	Vlaanderen-Nederland	comité	Nederlandse en Vlaamse overheid
2.4. Taalunie			
VO Voorbereidend Overleg van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie	Vlaanderen-Nederland	overlegorgaan	Nederlandse Taalunie
2.5. Vlaanderen-Nederland-Noordrijn-Westfalen			
Trilaterale werkgroep Nederland - Vlaanderen - Noordrijn-Westfalen	Vlaanderen-Nederland	werkgroep	Nederlandse en Vlaamse overheid
2.6. Samenwerkingen inzake chemie			
Bilaterale werkgroep Nederland - Vlaams gewest m.b.t. strategie duurzame chemie	Vlaanderen-Nederland	werkgroep	Nederlandse en Vlaamse overheid
Chemienetwerk 7 + 7	Europa	netwerk	Chemiesector
European Chemical Regions Network (ECRN)	Europa	werkgroep	European Chemical Regions Network
2.7. ERRIN			
European Regions Research & Innovation Network (ERRIN)	Europa	werkgroep	Europese Commissie
			European Regions Research and Innovation Network
ERRIN Bioeconomy	Europa	werkgroep	Europese Commissie

			European Regions Research and Innovation Network
ERRIN expertengroep Science in Society	Europa	expertengroep	Europese Commissie European Regions Research and Innovation Network
European Regions Research and Innovation Network Policy Working Group	Vlaanderen buiten VO	werkgroep	Europese Commissie European Regions Research and Innovation Network
2.8. Comité van de Regio's			
Automotive Intergroup	Europa	werkgroep	EC
EU-2020 Monitoring Platform	Europa	overlegorgaan	CvR
3. Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)			
3.1. Comité for Science and Technology (CSTP)			
OESO - CSTP Comité Wetenschaps- en Technologiebeleid	Wereld	comité	OECD
OESO - Global Science Forum	Wereld	expertengroep	OECD
OESO - NESTI: WP of national experts on Science and Technology Indicators	Wereld	werkgroep	OECD
OESO - TIP Working Group on Technology and Innovation Policy	Wereld	werkgroep	OECD
OESO - Working Group Biotechnology/Nanotechnology/Converging Technologies (BNCT)	Wereld	expertengroep	OECD
3.2. Comité Industrie, Innovatie en Ondernemerschap (CIIE)			
OESO - CIIE Comité Industrie, Innovatie en Ondernemerschap	Wereld	comité	OECD
3.3. OESO-Staalcomité en G-20			
Global Forum on Steel excess capacities	G20-OESO	werkgroep	G20-OESO
OESO-Staalcomité	OESO	expertengroep	OESO
3.4. Andere			
OESO - Stuurgroep project 'Fostering innovation in the Ocean Economy'	Wereld	stuurgroep	OESO
OESO – Federaal overleg OESO Working Party on SMEs & Entrepreneurship	België	Werkgroep	OESO

4. United Nations			
Flanders UNIDO trust Fund Industrial Biotechnology (FUSTIB)	VO	stuurgroep	Vlaamse overheid
Intergouvernementele Oceanografische Commissie (IOC-UNESCO)	Wereld	stuurgroep	UNESCO
Stuurcomité Flanders Unesco - Trustfund Wetenschappen en projectstuurgroepen	Wereld	stuurgroep	Vlaamse overheid
5. Intra-Belgische coördinatie met oog op standpuntbepaling			
5.1. Commissie Federale Samenwerking-Commissie Internationale Samenwerking (CFS-CIS)			
CFS-CIS – Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking	België	commissie	Federaal Wetenschapsbeleid
			Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS- Energie	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid
			Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-e-infra (Computing) en subwerkgroep	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid
			Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-Climate	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid
			Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-COST (European Cooperation in Science and Technology)	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid
			Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-GPC (Group on Joint Programming/Groupe de Programmation Conjointe)	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid
			Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-Health	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid
			Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-H2020 SME-ARF	België	werkgroep	Federaal Wetenschapsbeleid
			Commissie Internationale Samenwerking (CIS)

CIS-Infra (Research Infrastructures):	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid
• CIS-Infra BIOMED (Biomedical)		werkgroepen	Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
• CIS-Infra ENV (Environment)			
• CIS-Infra ESFRI (werkgroepen)			
• CIS-Infra SHH (Social Sciences and Humanities)			
CIS-INTER (Extra-Europe R&I co-operation activities under the bilateral and multilateral agreements)	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-Open Access	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-SC2 (Societal Challenge 2 bio-economy)	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CIS-Society	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
CFS-STAT - ad-hoc WG non-profit	België	werkgroep	Federaal Wetenschapsbeleid – Commissie Federale Samenwerking
CFS-STAT: Overleggroep Inventaris en Statistieken inzake O&O	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid - Commissie Federale Samenwerking
Horizon 2020 - CIS-Horizontal	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
Horizon 2020 - CIS-Information and Communication Technologies (ICT)	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
Horizon 2020 - CIS-Nanotechnologies, Advanced Materials, Biotechnology and Advanced Manufacturing and Processing (NMBP)	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
Horizon 2020 - CIS-Smart, green and integrated transport	België	overlegorgaan	Federaal Wetenschapsbeleid

			Commissie Internationale Samenwerking (CIS)
5.2. Interministeriële Economische Commissie			
IEC-CEI Comité Interne Markt werkgroep Innovatie	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI Interministeriële Economische Commissie – Commission Economique Interministériel Comité Interne Markt werkgroep EPG	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI Gemengde Enover/Transport Werkgroep	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
5.3. Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie			
Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE)	België	overlegorgaan	FOD Buitenlandse Zaken
5.4. Belgian Co-Ordinated Collections of Micro-organisms			
BCCM - Belgian Co-ordinated Collections of Micro-organisms	België	comité	Federaal Wetenschapsbeleid – Commissie Federale Samenwerking
5.5. Andere			
Belgisch Overlegplatform Strategic Energy Technology Plan (BELSET)	België	overlegorgaan	Federale Overheidsdienst Economie, kmo, Middenstand en Energie
Expertengroep herziening richtlijn emissiehandel	België	overlegorgaan	FOD leefmilieu
Interfederaal stuurcomité richtlijn beroepskwalificaties (omzetting Europese richtlijn)	België	stuurgroep	FOD economie
Commissie voor de overheidsopdrachten	België	commissie	Vlaamse overheid
Digital Taskforce	België	Overlegorgaan	FOD Buitenlandse Zaken
6. Intra-Vlaamse coördinatie met oog op standpuntbepaling/rapportering			
6.1. Europa platform			
Europa platform – Werkgroep 1 Horizon 2020	Europa	werkgroep	Vlaamse overheid
Europa platform – Werkgroep 2 Ter voorbereiding van internationale samenwerkingsinitiatieven	Europa	werkgroep	Vlaamse overheid
Europa platform – Werkgroep 3 Infrastructuur	Europa	werkgroep	Vlaamse overheid
Europa platform – Werkgroep 4 Open Science & Open Innovatie	Europa	werkgroep	Vlaamse overheid

Stuurgroep Europa platform	Europa	stuurgroep	Vlaamse overheid
6.2. Rapporteringen			
Europees Semester werkgroep (niveau Vlaamse overheid)	Europese Commissie	coördinatieorgaan	Vlaamse overheid
Fact Finding Mission van de EC en van de OESO bij België (coördinator voor EWI-domein)	EU en OESO	coördinatie- en overlegorgaan	Vlaamse overheid
6.3. Strategisch Overleg Internationale Aangelegenheden (SOIA)			
SOIA Dossierteam Meerjarig Financieel Kader	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam OESO	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Strategisch Overlegorgaan Internationale Aangelegenheden - plenair	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Brexit	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Cohesiebeleid	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Digitalisering	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam EU-regelgeving	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Multilaterale samenwerking	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Mensenrechten	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
6.4. Energie, materialen, waterstof, bio-economie,			
Strategisch comité materialenbeleid	Europa	comité	Vlaamse overheid OVAM
Raad van Bestuur Smartgrids Flanders	Vlaamse overheid	raad van bestuur	SGF
Raad van Bestuur WaterstofNet	Vlaanderen buiten VO	raad van bestuur	WaterstofNet
Vlaams contactpunt Energy R&D voor het Internationaal Energieagentschap	Wereld	contactpunt	Internationaal Energie Agentschap
Vlaams CPT overleg (Clean Power for Transport)	Europa	werkgroep	Vlaamse overheid
Interdepartementale werkgroep bio-economie	België	werkgroep	Vlaamse overheid
Thintank Noordzee inzake visievorming gebruik Belgische Noordzee	België	Stuurgroep	Federale overheid

Bijlage 5. Personeelsoverzicht Departement EWI

6.1 Evolutie personeelsbesparingen Departement EWI

In de **legislatuur 2009-2014** bespaarde het Departement EWI 18 personeelsleden, 9 meer dan vereist.

Aantal personeelsleden per 1/6/2009

140

Aantal personeelsleden per 30/6/2014

122⁵

De 122 personeelsleden zijn inclusief de 8 personeelsleden ‘kabinetsondersteuning’. Zij verrichten geen taken voor het Departement maar voor het kabinet.

Verder herinneren we eraan dat de personeelsleden van het Departement EWI conceptueel onder te verdelen zijn in twee groepen:

- enerzijds de drie beleidsafdelingen (Strategie en Coördinatie / Onderzoek / Innoveren en Ondernemen), de Staf, het N-project ‘innovatieve overheidsopdrachten’ en de VARIO;
- anderzijds de ‘afdeling Algemene Zaken en Ondersteuning’. Deze laatste is ‘bijzonder’ omdat ze ook managementondersteunende diensten (Personeel, HR, Facility, Boekhouding en IT) ‘buiten’ het Departement EWI levert: met name aan het Departement WSE, aan de Plantentuin Meise, aan het Agentschap Innoveren en Ondernemen en aan Syntra Vlaanderen. Samen is de afdeling zo dienstenleverancier voor een goede 1.000 personeelsleden.

Bij het bepalen van de besparingsdoelstelling voor de **legislatuur 2014-2019** werd slechts ten dele rekening gehouden met het feit dat er in de voorgaande legislatuur meer bespaard werd dan vereist. De besparingsdoelstelling voor de legislatuur 2014-2019 werd bepaald op **bijkomend 12 personeelsleden minder**.⁶

Via het Voorzitterscollege werden afspraken gemaakt hoe personeelsbewegingen en organisatiewijzigingen tussen de entiteiten (bijvoorbeeld ingevolge fusies, MOD-rationalisaties, ...) gedurende de besparingsperiode 2014-2019 verrekend worden. Daartoe werden zogenaamde ‘rekenregels’ opgesteld. Zo bestaat rekenregel ‘type 1’ er bijvoorbeeld in dat het intern aantal verschoven personeelsleden (en het bijhorende personeelskrediet) bij de startpositie (dus op datum 30/6/2014) bijgeteld (bij de ontvangene entiteit) of afgetrokken (bij de vertrekkende entiteit) wordt, zodat (het te besparen bedrag en) het aantal te besparen personeelsleden proportioneel kan meestijgen of -dalen (bij voldoende omvang).

Ingevolge de fusie tussen het Agentschap Ondernemen en het IWT evenals ingevolge de MOD-rationalisaties en de inkanteling van de VARIO in het departement, dienen deze rekenregels ook op het Departement EWI toegepast te worden.

Met als gevolg dat de startpositie op datum 30/6/2014 retroactief dient aangepast. Deze aanpassing wordt onderstaand toegelicht.

Startpunt 1/6/2014 = 122

⁵ Oorspronkelijk was hier sprake van 124 personeelsleden (zie JOP 2016). N.a.v. een controle op dubbeltellingen werd deze beginsituatie bij de monitoring van 01.07.2016 aangepast, gevalideerd op Voorzitterscollege van 13/10/2016. Twee personeelsleden waren zowel bij het departement geteld als bij IWT. Gezien ze formeel tot het IWT behoorden werden ze in mindering gebracht bij het departement, waardoor de virtuele startpositie op datum 30/6/2014 voor het departement niet 124 maar 122 werd.

⁶ Uiteindelijk aantal te besparen koppen is steeds afhankelijk van de aangroei of afname van het personeelsaantal t.o.v. de startpositie op 30/6/2014 op basis van de toepassing van de zgn. ‘rekenregels’.

1. Bewegingen in 2016 t.g.v. fusie AO en IWT en herschikking taken en MOD-rationalisatie

- + 2 personeelsleden over komend van IWT naar het kerndepartement
- + 3 personeelsleden over komend van IWT naar AZO
- + 2 personeelsleden over komend van Syntra naar AZO
- 1 personeelslid vertrekkend van AZO naar AIO
- 2 eenheden te verrekenen volgens rekenregel 1 (neutralisatie) bestaande uit 1 personeelslid vertrekkend naar dienstencentrum Boekhoudkantoor m.i.v. 1 juni 2016. Daarnaast werd tevens een budget overgedragen van 0,5 VTE. Wat de rekenregels betreft, wordt dit aanzien als 1 extra "kop".

= **nieuw startpunt: 126**

2. Bewegingen op 1/01/2017

- + 9 personeelsleden⁷ overkomend van de VRWI naar het kerndepartement vanaf 1 januari 2017
- 10 personeelsleden vertrekkend naar het Dienstencentrum personeel m.i.v. 1 januari 2017
(8 koppen + 2 budgetten)
- 2 personeelsleden vertrekkend naar dienstencentrum Facilitair Bedrijf m.i.v. 1 januari 2017 (budget a rato van 1,5 VTE; dus ook te beschouwen als -2 eenheden volgens de rekenregels)
- 1 personeelslid dat wordt overgedragen aan departement WSE

= **nieuw startpunt: 122**

Op basis van de nieuwe nulmeting per 1 januari 2017 (122 personeelsleden op startdatum 30/6/2014) moeten er tegen eind 2019 dan 12 koppen bespaard worden.

Het toegelaten aantal 'koppen' eind 2019 voor het Departement EWI bedraagt dan 110.

3. Bewegingen in 2018

De enige beweging die in 2018 een invloed heeft gehad op de nulmeting is de ter beschikking stelling van een personeelslid vanuit het beleidsdomein BUZA, met de afspraak dat de 'kop' ten laste zou komen van de ontvangende entiteit.

Dit betekent dat de nieuwe nulmeting '123' wordt; het aantal te besparen koppen blijft onveranderd (12) waardoor het toegelaten aantal 'koppen' voor het departement eind 2019 op 111 komt te staan.

---

⁷ In het overdrachtsbesluit 7 personen + 1 voorziene werving en 1 bespaard.

Hoe evolueerde het aantal personeelsleden sinds 30/6/2014?

Indeling	30/06/2014	31/12/2017	01/01/2018	01/01/2019
Kerndeptement (1)	67	68	68	69
AZO (2)	47	30	29	27
VARIO (3)	-	8	9	9
Departement (1) + (2) + (3)	114	106	106	105
Kabinetsondersteuning (4)	8	6	6	6
Totaal (1) + (2) + (3) + (4)	122	112	112	111

Sinds 30/6/2014 werd het personeelsaantal reeds afgebouwd met 12 personen. Het Departement EWI zit derhalve op schema om de besparingsdoelstelling te halen.

6.2 Overzicht personeelsaantallen opgesplitst per dienst op 31 december 2018

Personeelsaantal Beleidsafdelingen (Strategie en Coördinatie / Onderzoek / Innoveren en Ondernemen) en Staf

Functies per rang	Generieke functiebenaming	SVZ op 31/12/2018		
		S	C	T

A3	Secretaris-generaal	1		1
A3	Projectmanager	1		1
A2A	Afdelingshoofd	3		3
A2E	Navorser	8		8
A2	IWT-adviseur	1		1
A2	Directeur / Adviseur	6	1(*)	7
A1	Informaticus	1		1
A1	Adjunct van de Directeur	26	6	32
Subtotaal A		47	7	54

B3	Leidinggevend Hoofddeskundige			
B2	Hoofddeskundige	5		5
B1	Deskundige			
Subtotaal B		5		5

C3	Leidinggevend Hoofdmedewerker			
C2E	Senior Hoofdmedewerker			
C2	Hoofdmedewerker	4		4
C1	Medewerker	3		3
Subtotaal C		7	0	7

D3	Leidinggevend Hoofdassistent			
D2E	Senior Hoofdassistent	1		1
D2	Hoofdassistent	1		1
D1	Assistent	1	0	1
Subtotaal D		3	0	3
TOTAAL		62	7	69

(*) Het personeelslid dat door BUZA ter beschikking werd gesteld van het Departement EWI en meetelt als "kop" geniet een tijdelijke functieverzwaarings met de graad van adviseur.

Personeelsaantal Afdeling Algemene Zaken en Ondersteuning

(Dienstverlener inzake Personeel, HR, Facility, Boekhouding en IT voor het Departement EWI, Departement WSE, Agentschap Plantentuin Meise, Syntra Vlaanderen en het Agentschap Innoveren en Ondernemen)

Functies per rang	Generieke functiebenaming	SVZ op 31/12/2018		

A2A	Afdelingshoofd	1		1
A2	Directeur-informaticus	1		1
A2	Directeur / Adviseur	3		3
A1	Adjunct van de Directeur	1	1	2
Subtotaal A		6	1	7

B3	Senior- en leidinggevend hoofddeskundige	2		2
B2	Hoofddeskundige	4		4
B1	Deskundige	1		1
Subtotaal B		7		7

C3	Leidinggevend Hoofdmedewerker	0		0
C2	Hoofdtechnicus	1		1
C2	Hoofdmedewerker	6		6
C1	Medewerker	4		4
Subtotaal C		11		11

D3	Leidinggevend Hoofdassistent			
D2	(Speciaal) Hoofdassistent	2		2
D1	Assistent / Technisch / Speciaal			
Subtotaal D		2		2
TOTAAL		26	1	27

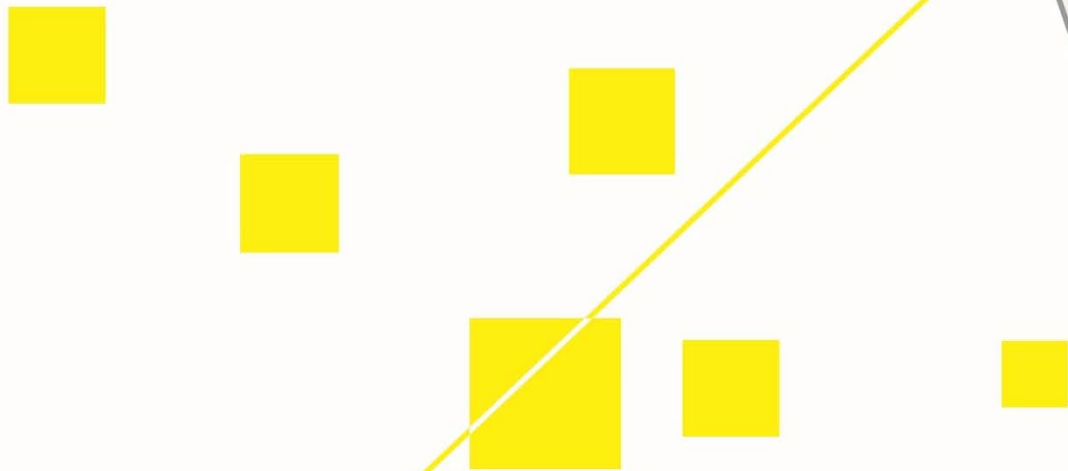
Personeelsaantal VARIO

Functies per rang	Generieke functiebenaming	SVZ op 31/12/2018		
A286	Hoofd secretariaatspersoneel	1		1
A2E	Navorser	3	2	5
A1	Adjunct van de Directeur		1	1
Subtotaal A		4	3	7
B3	Senior- en leidinggevend hoofddeskundige			
B2	Hoofddeskundige			
B1	Deskundige		1	1
Subtotaal B			1	1
D3	Senior Hoofdassistent	1		1
D2	Hoofdassistent/ Technisch			
D1	Assistent / Technisch / Speciaal			
Subtotaal D		1		1
TOTAAL		5	4	9

Personeelsaantal Kabinetsondersteuning

Functies per rang	Generieke functiebenaming	SVZ op 31/12/2018		
B3	Senior- en leidinggevend hoofddeskundige			
B2	Hoofddeskundige			
B1	Deskundige	1		1
Subtotaal B		1		1
C3	Leidinggevend Hoofdmedewerker			
C2	Hoofdmedewerker			
C1	Medewerker	0	2	2
Subtotaal C		0	2	2
D3	Leidinggevend Hoofdassistent			
D2	Hoofdassistent / Technisch			
D1	Assistent / Technisch / Speciaal	0	3	3
Subtotaal D		0	3	3
TOTAAL		1	5	6

Bijlage 6. Beleidsgericht rapport Audit Vlaanderen

Beleidsgericht rapport

**Departement Economie, Wetenschap en
Innovatie**

7 januari 2019

**Vlaamse
overheid**

**AUDIT
VLAANDEREN**

Alle in dit rapport vermelde opdrachten zijn uitgevoerd in overeenstemming met de internationale standaarden van het Institute of Internal Auditors (IIA). Elke vijf jaar evalueert een externe instantie of Audit Vlaanderen deze standaarden naleeft.

Beleidsgericht rapport

Departement Economie, Wetenschap en Innovatie

7 januari 2019

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	5
Samenvatting	6
Managementreactie van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie	7
Maturiteit risicomanagement	10
Resultaten auditopdrachten	12
Bijlage 1 – Overzicht openstaande aanbevelingen	15
Verzendlijst	16

INLEIDING

Naar aanleiding van de jaarlijkse evaluatie moet iedere leidend ambtenaar aan zijn/haar functioneel bevoegde minister(s) rapporteren over de wijze waarop hij/zij omgaat met de aanbevelingen uit de verschillende audits van Audit Vlaanderen.¹ Dit heeft onder meer tot doel het politieke draagvlak en de betrokkenheid van de leidend ambtenaren bij de risicobeheersing van de organisatie te versterken.

Om dit proces te ondersteunen, maakt Audit Vlaanderen voor de entiteiten waarbij in het voorbije jaar belangrijke auditactiviteiten plaatsvonden een samenvattend rapport over de uitgevoerde auditwerkzaamheden. Voor de organisaties die in 2017 een beleidsgericht rapport ontvingen, maakt Audit Vlaanderen een geactualiseerde stand van zaken op.

Dit rapport geeft ook aan in welke mate een entiteit enerzijds werk maakt van de generieke doelstelling met betrekking tot het versterken van de organisatiebeheersing/interne controle binnen de eigen organisatie en anderzijds acties opzet die gericht zijn op het verhogen van de maturiteit van het risicomanagement.

Het beleidsgericht rapport geeft een actuele stand van zaken op 30 november 2018 van:

- De maturiteit van het risicomanagement binnen het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (Departement EWI) (auditopdracht 1701 006 van 12/11/2018);
- De organisatie-audit waarbij werd nagegaan in welke mate de risico's voor twee belangrijke sturende en ondersteunende processen of thema's uit de leidraad organisatiebeheersing (Belanghebbendenmanagement en HRM) voldoende onder controle zijn (auditopdracht 1701 019 van 12/11/2018);
- De audit van het proces met betrekking tot de eindevaluatie van de convenanten (auditopdracht 1601 001 van 8 juni 2016).

Een ontwerp van dit rapport werd overgemaakt aan het Departement EWI op 07 december 2018. De managementreactie die de entiteit formuleerde, werd toegevoegd aan dit rapport.

---

¹Afspraak gemaakt op 7 december 2011 tussen het Auditcomité van de Vlaamse Administratie en de kern van de Vlaamse Regering en verder geconcretiseerd in de beslissing van de Vlaamse Regering van 30 maart 2012 aangaande de evaluatie van de leidend ambtenaren vanaf 2012 (cf. VR/2012/3003 DOC.0302/1).

SAMENVATTING

Op basis van de uitgevoerde auditwerkzaamheden sinds 2017 kon Audit Vlaanderen vaststellen dat het departement initiatieven neemt om het systeem van interne controle/organisatiebeheersing verder te verbeteren. Dit blijkt concreet uit de implementatie van risicomanagement en uit de acties die ondernomen worden n.a.v. de uitgevoerde organisatie-audit.

Maturiteit risicomanagement Gewogen gemiddelde op een schaal van 0 (afwezig) tot 5 (geoptimaliseerd)		
	2017	2018
Risico-identificatie en – evaluatie	2,2	2,4
Risicobeheer	2	2

Het departement EWI werkte in 2018 verder aan de uitbouw van risicomanagement zowel op organisatie- als op procesniveau. Een methodiek om de risico's in kaart te brengen en te evalueren, werd op maat van het departement uitgewerkt. Daarnaast werden de rollen en verantwoordelijkheden alsook de manier waarop alles gedocumenteerd wordt, bepaald. Dit zorgt ervoor dat de maturiteit voor risico-identificatie en -evaluatie verhoogt naar 2,4. Voor risicobeheer wijzigt de inschatting niet aangezien het departement nog volop bezig is met het in kaart brengen van de risico's en het koppelen van beheersmaatregelen hieraan.

Mate van risicobeheersing		
M.b.t. sturende en ondersteunende processen of thema's organisatiebeheersing		
Onderzochte thema's	Totaal aantal inherent hoge risico's	Aantal risico's onvoldoende onder controle
		2018
M.b.t. kernprocessen		
Onderzocht proces	Mate van risicobeheersing	
	2017	2018
Evaluatie convenanten	Onder controle	Onder controle

Audit Vlaanderen voerde in 2017 - 2018 een organisatie-audit uit voor de thema's 'Be-langhebbendenmanagement' en 'HRM'. Op basis van een workshop identificeerde het departement 11 inherent hoge risico's. Voor een aantal risico's waren onvoldoende beheersmaatregelen aanwezig. Hiervoor formuleerde Audit Vlaanderen 2 aanbevelingen. Het departement nam ondertussen al initiatieven om hieraan tegemoet te komen.

De resultaten van de auditopdracht rond de eindevaluatie van de convenanten toonden in 2016 aan dat het Departement EWI de risico's van dit proces adequaat afdekt en er voldoende maatregelen zijn om een objectieve, tijdige, volledige, geldige en nauwkeurige evaluatie te verzekeren.

Het Departement EWI realiseerde eind 2012 alle aanbevelingen die Audit Vlaanderen formuleerde naar aanleiding van eerder uitgevoerde organisatieaudits. De aanbevelingen geformuleerd bij de evaluatie van het risicomanagement en de organisatie-audit zullen worden opgevolgd in 2019.

MANAGEMENTREACTIE VAN HET DEPARTEMENT ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE

MANAGEMENTREACTIE INZAKE RISICOMANAGEMENT:

Voorgeschiedenis:

Sinds 2006 werd binnen het Departement EWI een expliciete rol 'organisatiebeheersing' gedefinieerd en actief opgenomen. Dit resulteerde in een stelselmatig groeiende en systematische manier van risico- en procesbeheer.

Deze inspanningen werden in het verleden beloond doordat het Departement EWI:

- in 2011 een maturiteitsniveau 3 behaalde op het thema 'Doelstellingen, proces- en risicomanagement';
- in 2013 een Beleidsgericht Rapport ontving met maturiteitsniveau 3 voor de 10 thema's van de Leidraad Organisatiebeheersing en op de 4 EIKE-thema's. Risicomanagement scoorde 'goed';
- in 2014 opnieuw maturiteitsniveau 3 kreeg in het Beleidsgericht Rapport. Risicomanagement scoorde toen 'gemiddeld' omdat een 'gestructureerd risicomanagement nog niet geïmplementeerd was'.

Vanaf 2017:

In 2017 werd een risico- en opportuniteitanalyse doorgevoerd, onder begeleiding van Audit Vlaanderen in het kader van de Organisatie-audit, van de processen Belanghebbendenmanagement en HRM. In 2017 evalueerde Audit Vlaanderen haar aanpak van de organisatie-audits en de steekproefsgewijze controles van de maturiteit van de organisatiebeheersing en werkte een nieuwe, meer risico-gedreven aanpak uit.

Daartoe werd een nieuw maturiteitsmodel ontwikkeld waarbij 12 verschillende aspecten/elementen van risicomanagement worden beoordeeld waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen 'risico-identificatie en -evaluatie' en 'risicobeheer'.

Naar aanleiding van de auditwerkzaamheden van Audit Vlaanderen in 2017, ging het Departement EWI over tot het uitschrijven van een overheidsopdracht i.k.v. het VO-raamwerk om een methodiek risicomanagement op maat uit te werken, rekening houdende met de opmerkingen van Audit Vlaanderen.

Na een intensief traject in 2018, dat samen met consultant KPMG werd doorlopen, is een raamwerk risicobeheer uitgewerkt, geïmplementeerd en gecommuniceerd naar de hele werkvloer.

Dit raamwerk omvat de methodiek op organisatieniveau die vertrekt vanuit de strategische en operationele doelstellingen, en de methodiek op procesniveau waar de risico's m.b.t. procesdoelstellingen worden beheerd, eveneens gelinkt aan de strategische en operationele doelstellingen.

Op beide niveaus worden a.d.h.v. de vastgelegde methodiek de risico's geïdentificeerd, beoordeeld op hun waarschijnlijkheid en impact, beheersmaatregelen geëvalueerd, actieplan opgesteld en periodiek tot continu opgevolgd. Bovendien werden de rollen en verantwoordelijkheden expliciet toegewezen, inclusief de rol van coördinator risicobeheer.

De eerste risico-oefeningen op basis van deze nieuwe methodiek zijn zowel op organisatie- als procesniveau lopende.

Op organisatieniveau werd:

- het afnemen van interviews met afdelingshoofden en teamhoofden (9 personen) tijdens de zomermaanden afgerond;
- de interviews verwerkt tot een risicocatalogus VI;
- 65 risico- en opportuniteitsfiches opgesteld;
- de individuele ranking van de risico's en opportuniteiten op impact en waarschijnlijkheid opgestart.

Op procesniveau werd:

- bepaald welke processen als eerste aan bod komen voor risicobeheer op procesniveau. De eerste wave omvat deze processen:
  - Financiële processen;
  - IT proces (indiensttreding medewerkers);
  - Postregistratie;
  - Data-analyse i.k.v. publicaties.
- een trainingssessie georganiseerd voor proceseigenaars en procesverantwoordelijken van de eerste wave op 26 september 2018;
- eerste versies van herziene procesbeschrijvingen, risicoprocestekeningen en risicocontrolematrixen opgesteld.

In de evaluatie van de maturiteit van het risicomangement binnen het Departement EWI in 2017 leidde dit tot een score van 2,2 voor 'risico-identificatie en -evaluatie' en voor score 2 voor 'risicobeheer'.

De werkzaamheden van 2018 hebben ertoe geleid dat we voor 'risico-identificatie en -evaluatie' gestegen zijn naar 2,4. Voor risicobeheer blijft de score op 2 staan, ondanks de inspanningen, omdat de cyclus van risicobeheer op organisatie- en procesniveau op 30/10/2018 nog niet volledig doorlopen werd.

Het is de ambitie van het Departement EWI om deze cyclus een eerste keer af te ronden in het voorjaar 2019 om dan op procesniveau een tweede wave te starten.

Al deze inspanningen worden geleverd met de finaliteit om zo snel mogelijk te stijgen op de maturiteitschaal van Audit Vlaanderen.

MANAGEMENTREACTIE INZAKE ORGANISATIE-AUDIT "BELANGHEBBENDENMANAGEMENT":

Inzake belanghebbendenmanagement verwijzen we naar onze managementreactie in het rapport "Organisatie-audit bij het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie" van 21 juni 2018 waarin we stelden dat reeds jaar en dag belanghebbendenmanagement in de genen van het departement zit en helemaal niet 'suboptimaal' verloopt.

Wij stellen dit zo affirmatief omdat wij regelmatig langs formele en informele kanalen tevreden signalen opvangen over de wijze waarop het departement inspanningen levert om de diverse belanghebbenden te betrekken bij het beleid. In 2018 bijvoorbeeld over de wijze waarop we inzake de nieuwe beleidsthema's artificiële intelligentie, cybersecurity en personalised medicine de stakeholders actief hebben betrokken.

Uiteraard kan alles altijd beter en het departement heeft dan ook in opvolging van de audit bijkomende

beheersmaatregelen genomen:

- afsprakenprotocol tussen het Departement EWI en de National Contact Points (NCP's);
- voorzien van expertise-aanspreekpunten en duidelijke rollen en verantwoordelijkheden m.b.t. kennisdeling in het nieuwe Plan Kennisbeheer;
- in het kader van de bijdrage van de Vlaamse administratie aan het nieuwe Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 zal het departement haar visie op co-creatie binnen het beleidsdomein EWI actualiseren en expliciet inbrengen.

MANAGEMENTREACTIE INZAKE ORGANISATIE-AUDIT “HRM”:

In navolging van de aanbevelingen en verbeterpunten die Audit Vlaanderen formuleerde in het rapport “Organisatie-audit bij het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie” van 21 juni 2018, heeft het departement:

- een nieuw meerjarig HR-beleidsvisie en -plan opgesteld;
- een draaiboek “Ontvangst nieuwe medewerkers” opgesteld en de ontvangstbrochure vernieuwd.

Zowel het HR-beleidsplan/visie als de initiatieven inzake ontvangst van nieuwe medewerkers werden goedgekeurd op de Directieraad van 6 december 2018.

MATURITEIT RISICOMANAGEMENT

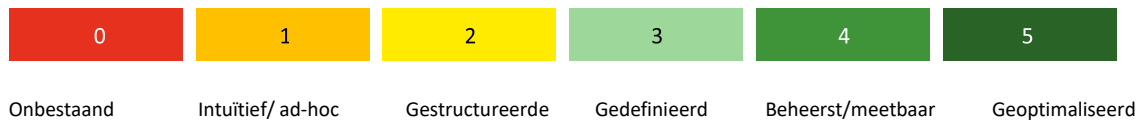
In 2017 evalueerde Audit Vlaanderen het risicomanagement binnen het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie. Aan de hand van een maturiteitsmodel werden verschillende elementen van risicomanagement geëvalueerd op een schaal van 0 (afwezig) tot 5 (geoptimaliseerd). Vervolgens werd, op basis van een vooraf bepaald gewicht, een gewogen gemiddelde maturiteitsinschatting berekend voor de onderdelen 'risico-identificatie en -evaluatie' enerzijds en 'risicobeheer' anderzijds. In 2018 actualiseerde Audit Vlaanderen de inschatting

Onderstaande tabel geeft de resultaten weer van deze actualisatie.

		Inschatting	
		2017	2018
Risico- identificatie en -evaluatie	Doelstellingen en risicocascade	2	2
	Betrokkenen bij de risico-analyse	3	3
	Methodiek risico-identificatie	2	2
	Methodiek risico-evaluatie	2	2
	Medewerkers, rollen en verantwoordelijkheden	2	3
	Periodiciteit van de risicoanalyse	2	2
	Procesdocumentatie van de risicoanalyse	2	3
	Gewogen gemiddelde maturiteitsinschatting	2,2	2,4

Risicobeheer	Risicostrategie	2	2
	Risicorespons	2	2
	Architectuur en operationele effectiviteit van de beheersmaatregelen voor de kernprocessen	2	2
	Architectuur en operationele effectiviteit van de beheersmaatregelen voor de ondersteunende processen	2	2
	Medewerkers, rollen en verantwoordelijkheden	2	2
	Gewogen gemiddelde maturiteitsinschatting	2,0	2,0

Legende

Audit Vlaanderen formuleerde 2 aanbevelingen om de maturiteit van risicomanagement binnen het Departement EWI te verbeteren. Het departement stelde een actieplan op om deze te realiseren.

Begin 2018 werkte het departement een methodiek uit rond risicomanagement op maat van de organisatie. Het departement paste deze methodiek al toe om de risico's op organisatieniveau en voor een aantal geselecteerde processen in kaart te brengen. Deze analyses zijn nog volop bezig en worden voor de processen in 2019 en 2020 in verschillende fases verder uitgevoerd. Het departement plant om nadien deze risicoanalyses te actualiseren.

De rollen en verantwoordelijkheden van wie betrokken wordt bij elke analyse, zijn vastgelegd. Daarnaast is een coördinator risicobeheer aangeduid om alles hierrond op te volgen. De manier waarop het departement de analyses en de resultaten hiervan wil documenteren, is ook bepaald. De maturiteitsinschatting voor 'medewerkers, rollen en verantwoordelijkheden' en voor 'procesdocumentatie van de risicoanalyse' verhoogt dan ook van 2 naar 3. Hierdoor evolueert de inschatting voor risico-identificatie en -evaluatie van 2,2 naar 2,4. De inschatting voor risicobeheer blijft behouden aangezien het departement nog volop bezig is met het uitvoeren van de risicoanalyses en het koppelen van de nodige beheersmaatregelen hieraan.

RESULTATEN AUDITOPDRACHTEN

ORGANISATIE-AUDIT MET BETREKKING TOT 2 THEMA'S VAN DE LEIDRAAD ORGANISATIEBEHEERSING (AUDITOPDRACHT 1701 019 VAN 12/11/2018)

Audit Vlaanderen evalueerde in 2017 voor 2 van de 10 thema's uit de 'Leidraad organisatiebeheersing' in welke mate het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie over de nodige beheersmaatregelen beschikt om de belangrijkste inherente risico's voor deze thema's in te perken. De onderzochte thema's waren 'Belanghebbendenmanagement' en 'HRM'. De keuze van deze prioritaire thema's vloeide voort uit een weging van het belang van de 10 thema's op basis van een inschatting van vijf parameters en werd afgestemd met het departement.

Naar aanleiding van de organisatie-audit werden op basis van interviews met een aantal medewerkers 17 inherente risico's geïdentificeerd. 11 van deze risico's werden door de deelnemers aan de risico-evaluatie van het Departement EWI, onder begeleiding van Audit Vlaanderen, als inherent hoog ingeschat. Audit Vlaanderen onderzocht de 8 risico's waarvan het departement oordeelde dat het over voldoende beheersmaatregelen beschikt. Voor 1 risico hiervan is een hoge mate van risicobeheer aanwezig. Voor de overige 7 risico's is verdere optimalisatie aangewezen. Hiervoor formuleerde Audit Vlaanderen 2 aanbevelingen en 3 verbeterpunten.

Voor 3 risico's beoordeelde het departement de maturiteit van de bestaande beheersmaatregelen zelf als laag. Deze risico's hangen samen met risico's waarvoor naar aanleiding van de audit een aanbeveling en verbeterpunt werden geformuleerd. Bijgevolg werden voor deze risico's geen bijkomende aanbevelingen of verbeterpunten geformuleerd.

Mate van risicobeheersing m.b.t. sturende en ondersteunende processen		
Onderzochte thema's	Totaal aantal inherent hoge risico's	Aantal risico's onvoldoende onder controle
Belanghebbendenmanagement	5	1
HRM	6	3

Onderstaande tabel geeft bijkomende detailinformatie over de geïdentificeerde risico's en de mate van risicobeheersing.

Thema	Beknopte risico-omschrijving	Mate van risicobeheer	Nr. A/V ²
Belangrijke risico's waarvan de beheersmaatregelen door Audit Vlaanderen werden geëvalueerd			
BHM	Het risico dat door het ontbreken van een visie/kader (hoe, waarom, wie, wanneer) rond het omgaan met belanghebbenden, de interactie met de belanghebbenden suboptimaal verloopt.		A1

² A = Aanbeveling, V = Verbeterpunt

BHM	Het risico dat het departement EWI haar beleidsvoorbereidende rol onvoldoende kan realiseren omwille van het vervagen van de scheidingslijnen tussen entiteiten die bezig zijn met beleidsvoorbereiding enerzijds en beleidsuitvoering anderzijds. Hierdoor hebben de overige entiteiten van het beleidsdomein ook regelmatige contacten met belanghebbenden en nemen ze meer een beleidsvoorbereidende rol op in plaats van deze informatie door te geven via het departement.		V1
BHM	Het risico dat omwille van het ontbreken van richtlijnen over de manier waarop de resultaten van het overleg met de belanghebbenden intern moeten gedeeld worden, de resultaten van het overleg met belanghebbenden onvoldoende doorstromen binnen het departement (naar het management of naar andere collega's).		V2
BHM	Omdat het standpunt dat het departement inneemt en moet verdedigen, steeds een verzameling is van input van diverse belanghebbenden of binnen een Europese context van verschillende regio's in België (Vlaanderen, Brussel, Wallonië), bestaat het risico dat het departement onvoldoende kan tegemoetkomen aan de verwachtingen van de belanghebbenden.		/
BHM	Het risico dat door het onvoldoende delen van de resultaten van het overleg met de belanghebbenden, zij geen input meer geven aan het departement omdat ze niet weten wat het departement ermee doet/wat het resultaat is.		A1
HRM	Het risico dat, omwille van onvoldoende duidelijkheid over de actuele visie van het departement op het vlak van HR, het gevoerde HR-beleid onvoldoende inspeelt op de concrete noden die er zijn binnen het departement.		A2
HRM	Het risico dat het onthaalbeleid binnen het departement niet volstaat om nieuwkomers snel te laten integreren/functioneren waardoor het lang duurt vooraleer medewerkers ingewerkt en inzetbaar zijn.		V3
HRM	Het risico dat het departement de aanwezige competenties onvoldoende efficiënt inzet in functie van de concrete behoeften, waardoor het departement zijn doelstellingen niet realiseert zoals vooropgesteld of bepaalde medewerkers veel werk hebben en andere minder.		A2
Belangrijke risico's waarvoor het departement de maturiteit van de aanwezige beheersmaatregelen zelf als laag inschat			
HRM	Het risico dat door het niet aanspreken van onderpresteerders, goed presterende medewerkers hun motivatie verliezen.		A2
HRM	Het risico dat door het onvoldoende delen van kennis tussen individuele medewerkers de kennis rond bepaalde thema's verdwijnt bij het vertrek of bij afwezigheid van personeel.		V2

HRM	Het risico dat door een veelvoud aan taken en dossiers voor een beperkt aantal medewerkers, er te weinig tijd is voor het personeel om zich te verdiepen/specialiseren in een bepaalde materie.		A2
------------	---	--	----

Legende

- M.b.t. dit risico werd vastgesteld dat de aanwezige beheersmaatregelen het risico in onvoldoende mate inperken. Er is bijgevolg een lage mate van risicobeheer.
- M.b.t. dit risico zijn beheersmaatregelen aanwezig die het risico tot een aanvaardbaar niveau inperken. Mogelijkheden tot optimalisatie werden vastgesteld.
- M.b.t. dit risico is een geheel van beheersmaatregelen aanwezig die het risico voldoende inperken. Er is een hoge mate van risicobeheer aanwezig.

AUDIT VAN HET PROCES EINDEVALUATIE VAN DE CONVENANTEN (AUDITOPDRACHT 1601 001 VAN 8 JUNI 2016)

In 2016 auditeerde Audit Vlaanderen bij het Departement EWI het proces rond de eindevaluatie van de convenanten. De conclusie van deze opdracht wijst erop dat het departement dit proces voldoende onder controle heeft. Ter optimalisering van het proces werden nog enkele verbeterpunten geformuleerd. Deze werden meegegeven aan het departement en worden niet verder opgevolgd door Audit Vlaanderen.

BIJLAGE 1 – OVERZICHT OPENSTAANDE AANBEVELINGEN

Audit	Omschrijving auditopdracht	Nr. aanb.	Omschrijving aanbeveling	Huidige status	Voorziena streefdatum
1701 006	Risicomanagement	A1	<p>Om te kunnen evolueren naar een meer beheerst niveau van risico-identificatie en -evaluatie, consolideert het departement de risico's die het identificeerde aan de hand van de diverse oefeningen. Het is belangrijk om de risico's in cascade te bekijken, dus vertrekkende vanuit de strategische doelstellingen en afdalend tot op het proces- en eventueel projectniveau.</p> <p>Hierbij is het van belang dat het departement:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een onderbouwde methodiek hanteert met duidelijke en uniforme schalen op basis waarvan het risico's inschaalt; - de nodige rollen en verantwoordelijkheden duidelijk toewijst; - alle resultaten van het identificatie- en evaluatieproces voldoende documenteert. 	Nog niet opgevolgd	31/12/2018
1701 006	Risicomanagement	A2	<p>Om een effectief risicobeheer uit te kunnen werken, is het nodig dat het departement een duidelijke strategie omtrent de risicobereidheid uitwerkt en deelt binnen de organisatie. In lijn met deze risicostrategie, moet het departement actieplannen uitwerken en de aanwezige beheersmaatregelen evalueren, eventueel bijsturen en implementeren. Het is van belang de daarbij betrokken rollen en verantwoordelijkheden op de verschillende niveaus vast te leggen en te communiceren.</p>	Nog niet opgevolgd	30/6/2019
1701 019	Organisatieaudit	A1	<p>Verder bouwend op de bestaande aanpak, werkt het departement een gestructureerde visie en strategie uit rond het overleg met belanghebbenden. Dit met het oog op het vermijden van een suboptimale aanpak van het overleg met belanghebbenden.</p>	Nog niet opgevolgd	31/3/2019

1701 019	Organisatieaudit	A2	Het departement werkt haar HR-beleidsvisie verder uit waarin verduidelijkt wordt hoe het departement wil inspelen op de huidige HR-uitdagingen, onder meer rond competentie management, het al dan niet inzetten van specialisten en de manier waarop het omgaat met onderpresteerders. Deze HR-visie kan gebaseerd worden op de verschillende visies die momenteel al bestaan of in opbouw zijn. Het departement communiceert deze visie naar de medewerkers	Nog niet opgevolgd	31/12/2018
----------	------------------	----	---	--------------------	------------

VERZENDLIJST

Het rapport wordt verstuurd naar:

Het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie

De heer Johan Hanssens Secretaris-generaal van het Departement Economie, We-
tenschap en Innovatie
Mevrouw Ils De Bal Ankerpunt organisatiebeheersing

De bevoegde minister

De heer Philippe Muyters Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

De minister bevoegd voor interne audit

De heer Geert Bourgeois Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minis-
ter van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

De viceminister-presidenten

Mevrouw Hilde Crevits Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minis-
ter van Onderwijs
De heer Sven Gatz Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minis-
ter van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel
Mevrouw Liesbeth Homans Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams mi-
nister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke
Kansen en Armoedebestrijding

De leden van het auditcomité van de Vlaamse administratie

De onafhankelijke leden

De heer Luc Discry Voorzitter van het auditcomité en onafhankelijk deskundige
Mevrouw Ingrid Loos Onafhankelijk deskundige
Mevrouw Diane Breesch Onafhankelijk deskundige
Mevrouw Iwona Muchin Onafhankelijk deskundige

De vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering

Mevrouw Miet Vandersteegen Adjunct-kabinetschef van de minister-president van de Vlaamse
Regering
De heer Sas van Rouveroy van Nieuwaal Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering
De heer Martin Ruebens Secretaris-generaal Departement Kanselarij en Bestuur

De secretaris van het auditcomité

De heer Guido Collin Adviseur Departement Kanselarij en Bestuur

Het Rekenhof

Mevrouw Hilde François Voorzitter van het Rekenhof

Goedgekeurd te Brussel op .....

Namens het Vlaams Gewest,

.....

Dhr. Philippe Muyters
Vlaams minister van Werk, Economie,
Innovatie en Sport

Namens het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie,

.....

Johan Hanssens
Secretaris-generaal

Vlaamse overheid
Departement Economie,
Wetenschap en Innovatie
Koning Albert II-laan 35 bus 10
1030 Brussel
info@ewi.vlaanderen.be
www.ewi-vlaanderen.be